

ISSN: 2822-0552 (Online)

RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE JOURNAL OF CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

VOL.6 NO.3 SEPTEMBER - DECEMBER 2024

**วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

OFFICE OF ACADEMIC PROMOTION
AND LIFE LONG LEARNING
CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

สำนักส่งเสริมวิชาการ และจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ISSN 2822-0552 (Online)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2567

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรูปแบบบทความวิจัย
บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความวิชาการทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 3 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 : มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 : พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 : กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

งานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

167 อาคารบรรณราชนครินทร์ ชั้น 1 ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

โทรศัพท์ 044-815111 ต่อ 4103 ,โทรสาร 044815116

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/rdicpru>

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ปัญญาพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.จิราภรณ์ จันทร์เขียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ตรวจสอบวิชาการประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ปณัฏพร เรืองเชิงชุม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภานต์ นามผาดอน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย วงศ์รักษ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา จารย์อุปการะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เราชา อินทรกำแหง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมประสงค์ เสนารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล แสงพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภุต ทูริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภุต ทูริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ตรวจสอบวิชาการประจำฉบับ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐปณี ภูมิพันธุ์	วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุนีย์ เต็มสินสุข	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริศักดิ์ อางวิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สุกใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศไนยวรรณ ดวงมาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.ปรินดา จันโทริ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อาจารย์ ดร.हत्य นัยโมกซ์	วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

สารจากบรรณาธิการ

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2567 จัดทำเพื่อให้นักวิจัย หรือนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการที่ได้ลงพิมพ์ในวารสารที่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิทั้งสิ้น เพื่อความเป็นมาตรฐานของวารสารวิชาการ อย่างไรก็ตามงานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นกองบรรณาธิการวารสาร มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่รับบทความ ไม่ว่าจะเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการอื่น ๆ เช่น การสังเคราะห์งานวิจัย ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากนักวิจัย นักวิชาการ รวมทั้งผลงานวิจัยของนักศึกษา ทั้งหน่วยงานภายนอก และภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงทั้งรูปแบบ และเพื่อพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้น

ทางงานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขอขอบพระคุณนักวิจัยทุกท่านที่ส่งบทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณาบทความและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อให้บทความมีความสมบูรณ์ทางวิชาการ และขอบคุณคณะที่ปรึกษา ตลอดจนกองบรรณาธิการทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วารสารนี้ออกเผยแพร่ได้ตามวันและเวลาที่กำหนด

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สี่พาย
บรรณาธิการ

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

บทความวิจัย

- การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนของนักศึกษา
5-STEP OF INQUIRY-BASED LEARNING WITH ONLINE YOUTUBE LESSONS ON COAL AND PETROLEUM FOR STUDENT ACADEMIC ACHIEVEMENT AND LEARNING SATISFACTION
สมสุข ไตรศุภกิตติ, ปิยนันท์ เกตุแสง*, นันทพร ยิ่งรัตนสุข, และวัชรา เสนาจักร
Somsuk Trisupakitti, Piyanan Katesaeng*, Nunthaporn Yingratanasuk, and Watchara Senajuk
588 - 605
- การสำรวจการสื่อสารภาษาอังกฤษฐานสมรรถนะของพนักงานโรงแรม: การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ
INVESTIGATING A COMPETENCY-BASED ENGLISH COMMUNICATION OF HOTEL EMPLOYEE: A NEED ANALYSIS STUDY
ธัญลักษณ์ คำพรหม, ณัฏฐา ศศิธร, และ อนุสรุา ศิริมงคล
Thanyalak Kumprom, Nadta Sasithorn, and Anusara Sirimongkol
606 - 621
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
FACTORS AFFECTING COURSE ACHIEVEMENT LEARNING OUTCOME MEASUREMENT AND ASSESSMENT OF STUDENTS TEACHERS
BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY
อรนุช ศรีคำ, ทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์, และ ชนิสรุา ไกรสีห์
Oranut Srikham, Tassanan Chinsiriphan, and Chanitsara Kraisee
622 - 634
- ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 5
THE NEEDS OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS' COMPETENCY DEVELOPMENT UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5
ธเนศ สงวนศรี และ วิเชียร รุ้ยนียง
Thanet Sanguansri, and Wichian Rooyuenyong
635 - 642

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

- รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 643 - 657
A MODEL FOR DEVELOPING THE IMPLEMENTATION OF STANDARDS FOR EARLY
CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN THE LOWER NORTHEASTERN REGION 1
ศิริธร กุลจันทร์ศรี, สมบูรณ์ ตันยะ, และ สงวนพงศ์ ชวนชม
Sirithorn Kunjansri, Somboon Tanya, and Sanguanpong Chuanchom
- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน 658 - 674
DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND MODEL CONSTRUCTION IN
SCIENCE OF GRADE 6 STUDENTS THROUGH MODEL BASED LEARNING
จุฑารัตน์ ประเสริฐพงษ์ และ ศรีสุดา พัฒจันทร์
Jutharat Prasertphong, and Srisuda Patjan
- ผลของการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM)
ร่วมกับนิทาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ 675 - 685
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
THE EFFECTS OF PICTURE WORD INDUCTIVE MODEL WITH FAIRY TALES ON THAI
CONSONANT CLUSTERS UNIT GRADE 3 STUDENT'S LEARNING ACHIEVEMENT
พทิดา ธงกิ่ง และ ประณต นาคะเวช
Patida Thongking, and Pranod nakaved
- การพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา 686 - 700
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
THE DEVELOPMENT OF COMPETENCIES BANK OF THAI LANGUAGE FOR
COMMUNICATION INTEGRATED LEARNING AREAS OF SCIENCE AND
TECHNOLOGY, SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE AND
HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION FOR ELEMENTARY STUDENTS
รุ่งทิพา พลขำนิ , สิรินาถ จงกลกลาง, และนาตยา ปิณฑานนท์
Rungtiva Pholchumni, Sirinat Jongkonklang, and Nataya Pisanthanonond

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม
สาระภูมิศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 701 - 712

THE EFFECTS OF JIGSAW II COOPERATIVE LEARNING TECHNIQUE ON
THE ENVIRONMENTAL STUDIES UNIT OF GEOGRAPHY FOR GRADE 5

ภาวิณี บัณฑิต และ ศิริพร พึ่งเพชร

Pawinee Bundit and Siriporn Phuengphet

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
ระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 713 - 731

THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO STRENGTHEN EARLY CHILDHOOD
TEACHER CAPACITY IN CURRICULUM DESIGN AND DEVELOPMENT CHILD AS
RESEARCHER CLASSROOM TO PROMOTE EARLY CHILDHOOD CREATIVITY

วิภารัตน์ อิ่มรัมย์, วิไลวรรณ ศิริเมฆา, ธนากร เทียมทัน, กัลยา พวงมะลิ, สุทิสรา ไชงรัมย์,
และชนิสรา ไกรสีห์

Wiparat Imram, Wilaiwan Sirimeka, Tanakorn Tiamtan, Kanlaya Paungmali,
Suthisa Khongram and Chanitsara Kraisee

การออกแบบบอร์ดเกมวิชาสังคมศึกษา: บอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 732 - 742

SOCIAL STUDIES BOARD GAME DESIGN: THE 'GOODNESS' BOARD GAME
FOR GRADE 5 STUDENTS

วิษณุ สุทธิวรรณ* และ อัครพล อนุปันธ์

Witsanu Suttiwan*, and Akarapon Anupan

การใช้กลวิธีนั่งร้านเพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 743 - 757

USING SCAFFOLDING TECHNIQUE TO SOLVE READING ALOUD
AND SPELLING PROBLEMS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

อภิขญา ชัยมาตร และ นิลรัตน์ โคตะ

Apichaya Chaimart, and Nilrat Kota

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ

758 - 774

A RESEARCH SYNTHESIS ON LEARNING INSTRUCTIONAL FOR DEVELOPING
HIGHER-ORDERED THINKING SKILLS IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS:
A META-ANALYSIS

บุญทริกา สร้อยจิตร, เบญจมาภรณ์ เสนารัตน์, และ คันธทรัพย์ ชมพูพาทย์
Boontarika soyjit, Benjamaporn Senarat, and Canthasap Chomphupart

องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

775 - 789

COMPONENTS OF SUPER LEADERSHIP OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS

กิจปรกรณ์ คำเดช, วาโร เฟ็งสวส์ดี, และ วันเพ็ญ นันทะศรี
Kijpakorn Kumdech, Waro Phengsawat, and Wanpen Nantasi

การพัฒนาความสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและ
บุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

790 - 801

DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY SKILLS TO SUPPORT LEARNING
MANAGEMENT FOR TEACHERS AND PERSONNEL IN SMALL SCHOOLS, UBON
RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พริญา ทองเฉลิม, วชิระ โมราชชาติ, และ ศิริลักษณ์ วัฒนสิน*
Phiraya Tongchalerm, Wachira Morachat, and Sirilak Watthanasirin*

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

802 - 816

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN LOCAL EDUCATION WITH
THE 5E KNOWLEDGE-SEEKING PROCESS

AND THE HISTORICAL METHOD OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

จุฬาพร ศรีรังสรรค์
Chulaporn Srirangsan

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน
จังหวัดชัยภูมิ 817 - 831

THE SUSTAINABLE MANAGEMENT GUIDELINES FOR COMMUNITY-BASED
AGRO-ECOTOURISM IN CHAIYAPHUM PROVINCE

ประมุข ศรีชัยวงศ์, โชติกา สิงหาเทพ, พจ ตู้อจ, พงษ์เมธี ไชยศรีหา,
ภานุวัฒน์ กิตติกรวรรณนท์ รัตนพิมลพลแสน, และรัชดา ภักดิ์ยิ่ง

Pramuk Srichaiwong, Chotika Singhatep, Pot Toopot, Pongmetee Chaiseeha,
Panuwat Kittikronwaranon Rattanapimonphonsaen, and Ratchada Phakdeeying

การสร้างสรรค่านิยมยอลงการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา
การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 832 - 846

CREATION OF A PERFORMANCE BASED ON THE ETHNIC CULTURE OF THE
WESTERN REGION: A CASE STUDY OF THE PERFORMANCE "FAITH OF NAM RON",
BAN KHA DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

กรวิภา เลาศรีรัตนชัย และ บงกช ทิพย์สุมนธา

Kornwipa Laosrirattanachai and Bongkoch Thipsumonta

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษา
ประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร 847 - 861

PUBLIC PARTICIPATION IN ORGANIZING CULTURAL TOURISM EVENTS:
A CASE STUDY OF THE CHRISTMAS STAR FESTIVAL, THA RAE SUBDISTRICT,
MUEANG DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE

วรมะธ ยอดบุญ และ ปิยะนุช หาทำ

Worameta Yodboon, and Piyanut Hatham

ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่ม
อำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 862 - 875

SUCCESS FACTORS THAT INFLUENCE THE DEVELOPMENT OF THE QUALITY
OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FUNERAL CEREMONY ADMINISTRATION
GROUP THAT RECEIVED THE 3RD ROYAL AWARD

จักรกฤต อภิลาภ และ ดาริน พรหมณีก้าว

Chakkrit Apilarp, and Daran Phramkaew

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความวิชาการและบทความวิจัยวารสาร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 876 - 883

การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนของนักศึกษา

5-STEP OF INQUIRY-BASED LEARNING WITH ONLINE YOUTUBE LESSONS ON COAL AND PETROLEUM FOR STUDENT ACADEMIC ACHIEVEMENT AND LEARNING SATISFACTION

สมสุข ไตรศุภกิตติ¹, ปิยนันท์ เกตุแสง^{2,*}, นันทพร ยิ่งรัตนสุข³, และวัชรรา เสนาจักร⁴

Somsuk Trisupakitti¹, Piyanan Katesaeng^{2,*}, Nunthaporn Yingratanasuk³, and Watchara Senajuk⁴

¹⁻³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹⁻³Faculty of Science and Technology, Rajabhat Maha Sarakham University,

⁴Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

*Corresponding author's E-mail: pkatesaeng@gmail.com

Received: September 6, 2024 Reviewed: October 21, 2024 Revised: November 9, 2024 Accepted: December 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พลังงาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม จำนวน 4 บทเรียน 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ที-เทส ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/81.38 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม

¹ สาขาวิชาเคมี, ²สาขาสถิติประยุกต์, ³สาขาคณิตศาสตร์, ¹⁻³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Department of Chemistry, ²Department of Applied Statistics, ³Department of Mathematics,

¹⁻³ Faculty of Science and Technology, Rajabhat Maha Sarakham University,

⁴ปริญญาเอกสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴Doctor of Science Education of Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บนยูทูป เรื่องถ่านหินและปิโตรเลียม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น, บทเรียนออนไลน์, ยูทูป, ถ่านหินและปิโตรเลียม

Abstract

This study aimed to: 1) develop a 5-step inquiry-based learning approach using YouTube online lessons on the topics of Coal and Petroleum, ensuring efficiency based on an 80/80 criterion; 2) compare students' academic achievements before and after implementing the 5-step inquiry-based learning with these online lessons; and 3) assess learners' satisfaction with this instructional method. The sample included 16 students enrolled in the Energy Science course during the first semester of the 2024 academic year at Rajabhat Maha Sarakham University. The research tools included: 1) four online YouTube lessons on Coal and Petroleum, 2) a structured plan for 5-step inquiry-based learning with YouTube lessons on these topics, 3) pre- and post-learning achievement tests, and 4) a satisfaction questionnaire regarding the 5-step inquiry-based learning experience with YouTube lessons. Data analysis involved t-tests, mean scores, percentages, and standard deviations. The results indicated that: 1) the 5-step inquiry-based learning approach with YouTube lessons on Coal and Petroleum achieved an efficiency score of 82.50/81.38, surpassing the target criterion; 2) post-learning achievement scores were significantly higher than pre-learning scores at the .05 level; and 3) learner satisfaction with the 5-step inquiry-based approach using YouTube lessons was high.

Keywords: 5-step Inquiry-Based Learning, Online Lessons, YouTube, Coal and Petroleum

Introduction

In science education, enhancing students' understanding of scientific concepts has consistently been a primary goal. Varma, Volkman, and Hanuscin (2009) emphasized the need to integrate investigative practices within science teaching and learning. Effective science education should include activities such as observing, questioning, consulting diverse information sources, examining, collecting data, analyzing, predicting, interpreting, and communicating findings. Merely memorizing facts does not build scientific skills; however, fostering exploration and investigation through Inquiry-Based Learning (IBL) can. Engaging in IBL allows students to collect and analyze data, solve problems, and acquire new knowledge, promoting critical thinking and problem-solving abilities that go beyond rote learning. IBL

empowers students to explore, reason, and structure information, leading to a deeper integration of new knowledge with their prior understanding. According to Miller et al. (2010), IBL enhances students' understanding of the world while cultivating their problem-solving and critical thinking skills. By encouraging students to build on their existing knowledge and link it with new information, IBL supports a comprehensive and meaningful learning approach. In the digital age, IBL is an essential educational strategy that fosters problem-solving and critical thinking skills, which are vital for navigating modern complexities and are highly valued in the workforce. IBL teaches students to not only ask questions and seek answers but also to determine which questions are most relevant. This approach promotes cognitive skill integration across disciplines, enabling students to apply their knowledge in various contexts. With rapid advancements in science and technology, education in these fields is increasingly crucial for shaping the future. The profound impact of science and technology on everyday life highlights the need to equip students with the skills necessary for success in a dynamic world. Bransford et al. (2000) emphasized the importance of developing "scientific competence" as a core goal of science education, advocating for inquiry-based teaching approaches grounded in research on learning processes to meet these educational objectives.

Inquiry-based science courses immerse children in the activities and thought processes that scientists use to build knowledge. Science educators advocate moving away from traditional, teacher-centered methods to embrace inquiry-based approaches that stimulate curiosity, provide hands-on experiences, and challenge students to apply logic and evidence. This approach encourages students to develop explanations, emphasizes the importance of evidence-based writing, and creates a collaborative classroom environment that mirrors the dynamics of scientific communities. Such an environment is crucial for fostering scientific thinking and behavior, engaging students in discovery and knowledge validation. Conventional teacher-centered methods can limit student engagement, restricting opportunities for independent thinking, questioning, and peer interaction, which are essential for developing critical thinking and a deeper understanding of scientific principles. To promote scientific literacy and enthusiasm for learning, educators need to adopt a student-centered approach that encourages inquiry, collaboration, and critical thinking, forming a "community of practice" within the classroom that fosters a deeper grasp of scientific concepts and a genuine love of learning (Lord, 1999; Sandoval & Reiser, 2004; Secker, 2002). Structured inquiry allows teachers to introduce a problem and provide the

necessary procedures and materials, guiding students through a specific concept or skill. This can evolve into open inquiry, where students generate their own questions for exploration. As Marshall (2009) highlighted, inquiry-based learning is an effective way to build student-centered learning environments, helping students to organize new information, test ideas, and develop evidence-based thinking. Thus, inquiry-based learning is recognized as a student-centered strategy that facilitates knowledge building (Koseoglu & Tumay, 2010). It nurtures essential inquiry skills, critical for the 21st century (Kong & Song, 2014). Inquiry-based learning, rooted in constructivist theory, enhances critical thinking, curiosity, and exploration. Through hands-on activities, such as experiments and observations, students engage in scientific methods, empowering them to take ownership of their learning and develop a lifelong passion for knowledge (Colburn, 2000; Keselman, 2003; NRC, 2000; Pedaste, Mäeots, Leijen, & Sarapuu, 2012). By fostering curiosity, encouraging questions, and promoting research and experimentation, inquiry-based learning boosts motivation, problem-solving abilities, and subject comprehension (Lord & Orkwiszewski, 2006; Wilke & Straits, 2005). When students take responsibility for their learning, they develop a sense of ownership and confidence in their abilities.

Different types of inquiry-based learning—structured, guided, and open—offer varied opportunities for exploration and discovery, which can positively impact students' academic and personal growth (Colburn, 2000; Wilke & Straits, 2005). This study utilized the guided inquiry approach, where teachers acted as facilitators, students formulated their questions and methods, and new concepts emerged from connections with prior knowledge (Colburn, 2000). Aligned with constructivist principles, guided inquiry learning has shown to yield more effective learning outcomes compared to other inquiry forms (Koseoglu & Tumay, 2010; Minner, Levy, & Century, 2009). The 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) model in science classes promotes active student engagement through five stages: engagement, exploration, explanation, elaboration, and evaluation. In the engagement stage, students build curiosity and assess prior knowledge, sparking interest in the topic. The exploration stage encourages investigation and question-solving, with teachers guiding through questions and real-world connections. Elaboration lets students apply knowledge practically, while evaluation measures progress and provides feedback throughout the learning process. By collaborating, sharing perspectives, and using technology, students develop scientific skills, connecting new experiences with previous knowledge for deeper understanding (Bybee et al., 2006; Colburn, 2007; Wilder & Shuttlesworth, 2005).

The 5-step IBL method centers on learners, training them to independently search for information and solve problems through reasoning. Teachers play a crucial supporting role, preparing teaching materials and designing activities to foster a collaborative learning environment. In the 5-step IBL process, teachers guide and facilitate students' learning, ensuring they engage fully in each stage (BSCS, 2019; Bybee, 2009).

1. Creating Interest (Engagement): Teachers should engage students by sparking curiosity and encouraging critical thinking. This can be done through activities like observing images, watching videos or demonstrations, participating in kinesthetic activities, and free writing.

2. Exploring and Searching (Exploration): Teachers should encourage collaborative exploration, investigation, and questioning among students, guiding them through hands-on activities to understand concepts. This includes asking testable questions, forming and testing hypotheses, gathering and analyzing data, drawing conclusions, and communicating results.

3. Explanation and Conclusion (Explanation): In this phase, teachers encourage students to deepen their understanding by explaining concepts in their own words, providing evidence, and elaborating on details. This process helps students solidify their knowledge, make connections, and build confidence in their understanding. Teachers play an active role in guiding this phase, using explanations, defining essential terms, and fostering interactive discussions to enhance comprehension. Resources such as textbooks, leveled readers, and articles are integrated to offer diverse perspectives and reinforce the information, helping students to confirm and expand on what they've learned.

4. Elaboration: Teachers encourage students to apply their knowledge to new situations, explain meaningfully, and provide evidence-based answers. Activities in this phase include debates, passion-based learning, lab experiments, and exploring topics like current science issues and careers, allowing students to extend and apply their learning.

5. Evaluation: Teachers assess students' understanding by observing their application of concepts, evaluating knowledge and skills, and noting changes in thinking or behavior. Students engage in self-assessment, performance-based assessments, work portfolios, evidence-based reasoning, and final presentations to reflect on and demonstrate their learning.

The 5-step IBL approach prioritizes learners, enhancing teaching effectiveness when learners understand their roles. This method supports self-directed information-seeking

through reasoning, fostering knowledge, skills, and competencies applicable in real-life contexts. In this study, the 5-step IBL model was applied to online YouTube lessons on "Coal and Petroleum" to evaluate its impact on student efficiency and academic achievement in the Energy Science course during the first semester of 2024.

Objectives

1) To develop a 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) module on "Coal and Petroleum" with online lessons available on YouTube, ensuring it meets the efficiency standard of 80/80.

2) To compare students' learning achievement results before and after using the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online YouTube lessons on "Coal and Petroleum."

3) To assess learner satisfaction after implementing the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online YouTube lessons on "Coal and Petroleum."

Research Hypothesis

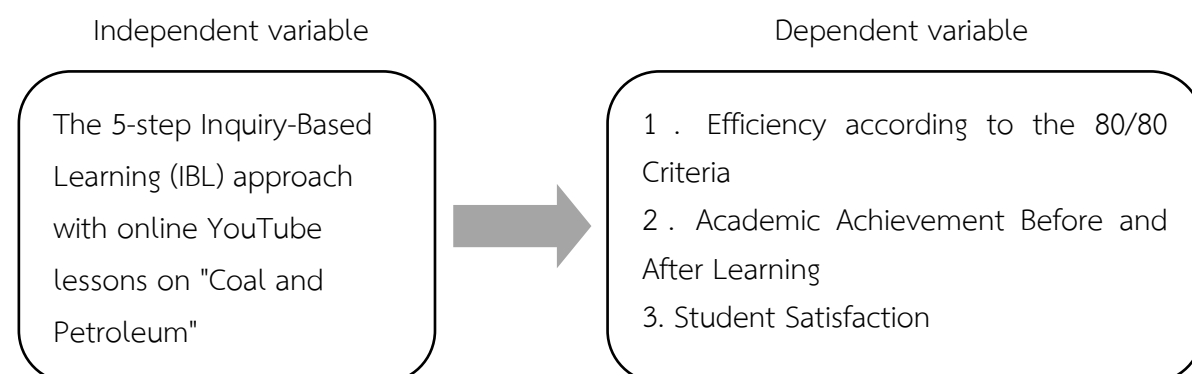
In this study, the conventional probability threshold of $p < 0.05$ was consistently applied to determine that effects were unlikely due to random variation. The findings are as follows:

1) The 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) module with online YouTube lessons on "Coal and Petroleum" achieved an efficiency level of at least 80/80.

2) Students who participated in the 5-step IBL with online YouTube lessons on "Coal and Petroleum" demonstrated higher learning achievement after the lessons compared to before.

3) Students who engaged with the 5-step IBL module via YouTube lessons on "Coal and Petroleum" reported a high level of satisfaction with the learning experience.

Conceptual Framework for Research

Methodology

This research used a one group pretest and posttest design - see Table 1.

Table 1 Design of the single group pre- and post-experimental study

Group	Pre-test	Treatment	Post-test
Experimental students	T ₁	X	T ₂

where, T₁ was pre-test, X was treatment and T₂ was post-test.

The population and sample for this study consisted of 16 students enrolled in the Energy Science course at Rajabhat Maha Sarakham University during the first semester of the 2024 academic year.

The research instruments used in this study included the following:

1) Online Lessons on YouTube: "Coal and Petroleum" – A series of four online lessons covering the topic, with a total study duration of 600 minutes.

2) 5-Step IBL Plan with Online Lessons on YouTube: "Coal and Petroleum" – A structured instructional plan based on the 5-step Inquiry-Based Learning approach, designed to guide students through the topic interactively.

3) Pre- and Post-Study Achievement Test – An assessment to measure students' learning progress before and after the intervention, consisting of 50 multiple-choice questions with 4 answer options per question.

4) Student Satisfaction Questionnaire – A survey to gauge students' satisfaction with the learning experience, using a 5-point Likert scale (Likert, 1961) with levels: very high, high, moderate, low, and very low.

Average suitability scores were mapped to:

4.51 – 5.00 → very high

3.51 – 4.50 → high

2.51 – 3.50 → moderate

1.51 – 2.50 → low

1.00 – 1.50 → very low level

In this study, data analysis included calculating the mean, percentage, standard deviation, and performing a dependent sample t-test to evaluate the effects of the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on "Coal and Petroleum." The following steps outline the data collection and analysis process:

1) Sample Selection – Sixteen students enrolled in the Energy Science course, Semester 1, Academic Year 2024, were selected as the study's sample group.

2) Research Orientation – The purpose, methods, and expectations for participation were explained to the students to ensure clear understanding and informed involvement.

3) Activity and Role Explanation – Students were briefed on the steps and their roles in engaging with the 5-step IBL process using the YouTube lessons on "Coal and Petroleum."

4) Pre-Test Administration – Students took a pre-test based on an achievement test that had been refined to accurately measure initial knowledge.

5) Implementation of 5-Step IBL with Online Lessons – The 5-step IBL lessons on YouTube were conducted, covering four topics on "Coal and Petroleum" (refer to Figure 1).

6) Engagement in Activity Sheets – Students completed activities laid out in three structured activity sheets, aligning with the learning management plan.

7) Post-Test and Satisfaction Questionnaire – At the end of the instructional plan, students took a post-test and completed a satisfaction questionnaire.

8) Data Analysis – Scores from the achievement test and responses from the satisfaction questionnaire were analyzed using the mean, percentage, standard deviation, and a dependent sample t-test to formally test the study's hypotheses.

Petroleum 1

Petroleum 2

Petroleum 3

Petroleum 4

Figure 1 QR code for online lessons (www.inklab.teachable.com)

Results

The hypothesis tested in this study was as follows:

Hypothesis 1: The 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube covering "Coal and Petroleum" would achieve an efficiency level not lower than the 80/80 criterion.

This hypothesis was tested to determine if the instructional method met or exceeded the targeted standard, indicating that at least 80% of students would achieve 80% proficiency in the content covered. The results of data analysis are shown in Table 2.

Table 2 Effectiveness of 5-step IBL with online lessons on YouTube: Coal and Petroleum.

Test	Full score	Average score	Percentage
During study	70	57.75	82.50
Post-test	50	40.69	81.38
Efficiency is expressed as a percentage (E_1/E_2)			82.50/81.38

Table 2 reveals that the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum," covering four sub-topics, achieved an efficiency (E_1/E_2) score of 82.50/81.38. This result surpasses the target criterion of 80/80, indicating that the instructional approach effectively engaged students and facilitated learning beyond the expected level. The higher-than-target efficiency score supports Hypothesis 1, confirming that students showed a strong interest in the lesson activities, which contributed to the enhanced efficiency of the learning experience.

Hypothesis 2: Students who participate in the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum" will demonstrate higher academic achievement after the learning sessions than before.

This hypothesis aims to assess the effectiveness of the IBL approach in enhancing students' knowledge and understanding of the topic, as measured by a comparison of pre- and post-learning test scores.

In the study, Table 3 presents the results of a dependent sample t-test, comparing students' scores before and after learning with the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach using online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum." This statistical analysis evaluates the significance of any increase in academic achievement following the instructional intervention.

Table 3 Pre- and post-learning scores of 5-step IBL with online lessons on YouTube: Coal and Petroleum

Test	N	Scores	Total scores	Mean	SD	D	t	Sig.
Pre-test	16	50	274	17.13	5.03	23.56	17.32	≤ 0.0001
Post-test	16	50	651	40.69	2.96			

Table 3 demonstrates a significant improvement in students' academic achievement after participating in the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum."

- **Before studying**, the average achievement score was 17.13 ($SD = 5.03$).
- **After studying**, the average score increased to 40.69 ($SD = 2.96$).

The dependent sample t-test yielded a t-value of 17.32, with a significance level of ≤ 0.0001 , which is well below the threshold of $p = 0.05$. This statistically significant result supports Hypothesis 2, indicating that students' achievement scores improved substantially following the IBL intervention. This finding underscores the effectiveness of the 5-step IBL method in enhancing academic performance in the topic of "Coal and Petroleum."

Additionally, Figure 2 illustrates the percentage scores before and after learning, visually demonstrating the improvement in student performance post-intervention. These results support the assessment of Hypothesis 2, providing insights into the effectiveness of the 5-step IBL approach on student achievement.

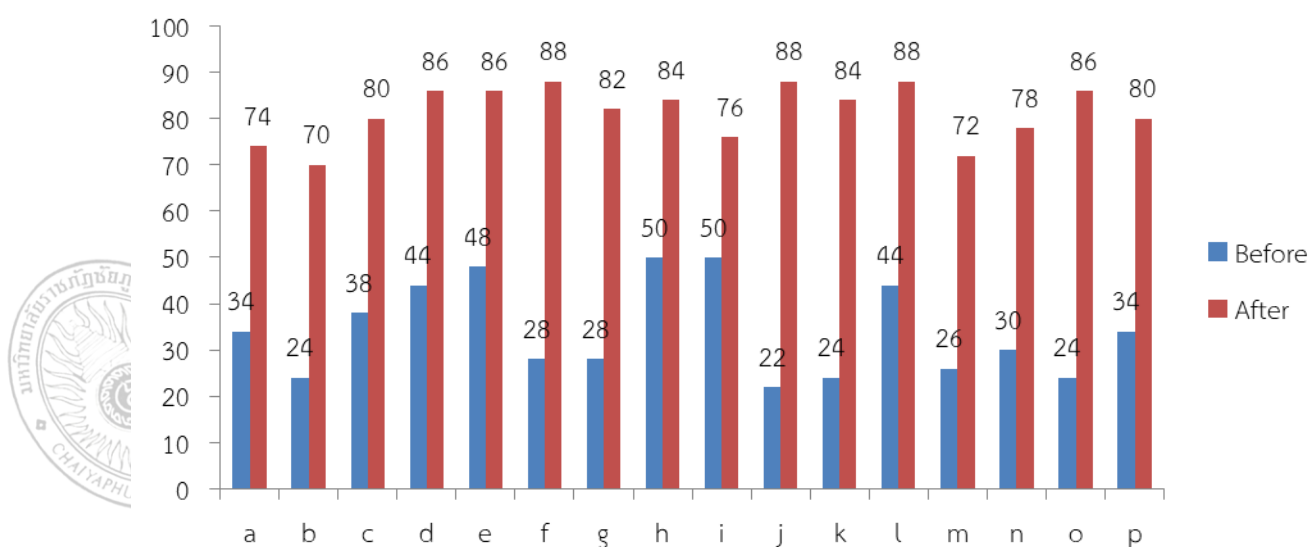

Figure 2 Pre-test and post-test scores (as %) of 16 students

Hypothesis 3: Students who participate in the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum" will report a high level of satisfaction with their learning experience.

This hypothesis seeks to evaluate students' satisfaction with the IBL instructional approach, which was measured through a satisfaction questionnaire using a 5-point Likert scale. High satisfaction levels would indicate that the interactive and structured nature of the IBL method effectively engaged students and met their learning expectations, thereby supporting the instructional quality and appeal of the online lessons. The results of the questionnaire on student satisfaction are shown in Table 4 (mean = 3.51 – 4.50).

Table 4 reveals that students expressed high overall satisfaction with the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach using online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum," with an average satisfaction score of 4.23 ± 0.67 , indicating a high satisfaction level. When examining each aspect of satisfaction, the areas ranked from highest to lowest mean scores are as follows:

1. **Measurement and Evaluation** – Highest satisfaction with an average score of 4.31 ± 0.63 .
2. **Media and Learning Equipment** – Second highest with an average score of 4.23 ± 0.66 .
3. **Learning Content** – Scored an average of 4.20 ± 0.67 .
4. **Learning Activities** – Received an average score of 4.16 ± 0.73 .

These results support **Hypothesis 3**, confirming that students found the 5-step IBL method effective and satisfying across multiple aspects of the learning experience.

Table 4 Questionnaire on student satisfaction

Items	Mean	SD	Interpretation
Learning Content			
1. Alignment with Energy Science Subject: The content should be directly relevant to the topics and principles within the Energy Science curriculum, ensuring it aligns with the learning goals of the course.	4.63	0.50	very high
2. Accuracy and Completeness: The content must be accurate, covering all essential information outlined in the objectives for the topic of Petroleum, providing students with a comprehensive understanding.	4.25	0.45	high

Items	Mean	SD	Interpretation
3. Appropriateness for Study Duration: The content should be structured to fit within the designated study time, ensuring that it is neither too dense nor too light for the allotted period.	3.94	0.93	high
4. Clarity and Comprehensibility: The information should be presented clearly, using language and examples that make it easy for students to understand and retain.	4.25	0.77	high
5. Relevance to Daily Life: The content should demonstrate practical connections to everyday life, helping students see the real-world applications of what they are learning about energy sources like petroleum.	3.94	0.68	high
Average learning content	4.20	0.67	high
Learning Activities			
1. Alignment with Content: Activities and worksheets should be directly relevant to and reinforce the content covered, ensuring cohesion between learning materials and tasks.	4.63	0.50	very high
2. Interest and Engagement: The activities and worksheets should be designed to capture students' interest, encouraging curiosity and active participation in the learning process.	4.00	0.63	high
3. Emphasis on Participation and Hands-On Learning: Activities should prioritize learner involvement and provide opportunities for hands-on experiences, enabling students to actively engage and apply what they learn	4.06	0.93	high
4. Promotion of Scientific Process Skills: The worksheets and activities should encourage the development of scientific skills, such as observation, analysis, hypothesis testing, and critical thinking, fostering a deeper understanding of scientific concepts	4.25	0.77	high
5. Appropriate Use of Technology and Innovation: Technology or innovative tools should be incorporated thoughtfully to enhance the learning experience, ensuring they are used in ways that support and enrich learning outcomes.	3.88	0.81	high
Average organizing learning activities	4.16	0.73	high

Items	Mean	SD	Interpretation
Media and Learning Equipment			
1. Consistency with Content: Media and equipment should align directly with the content, supporting and enhancing the topics covered in the lessons.	4.44	0.51	high
2. Promotion of Interest and Engagement: Media and equipment should be designed or selected to capture students' attention and stimulate their interest, helping make the learning experience more engaging.	4.19	1.10	high
3. Suitability for Use: The media and equipment should be appropriate for the educational context, ensuring ease of use and suitability for the age and skill level of the students.	4.00	0.63	high
4. Appropriateness with Content and Activities/Worksheets: Media and equipment should complement the content and activities/worksheets, creating a seamless integration that enhances learning without distraction.	4.06	0.93	high
5. Sufficiency and Readiness for Research: There should be an adequate supply and readiness of media, equipment, and tools, ensuring that all resources are available and prepared to support the learning and research processes effectively.	4.44	0.81	high
Average media and learning equipment	4.23	0.66	high
Measurement and Evaluation			
1. Alignment with Learning Objectives: The measurement and evaluation methods should directly reflect the learning objectives, ensuring they assess the intended outcomes of the lessons.	4.06	0.68	high
2. Consistency with Learning Activities/Worksheets: Evaluation should be designed to assess skills and knowledge related to the activities and worksheets, supporting a cohesive learning experience.	4.25	0.77	high
3. Transparency of Scores: Scores and results from evaluations should be openly shared with students to help them understand their progress and areas of strength or improvement.	4.44	0.81	high

Items	Mean	SD	Interpretation
4. Clarity and Fairness: The evaluation process should be straightforward and equitable, providing all students with an equal opportunity to demonstrate their understanding.	4.63	0.50	very high
5. Constructive Feedback for Self-Development: Feedback should be given in a way that encourages students to reflect on their performance and guides them in identifying areas for improvement, fostering continuous self-development.	4.19	0.40	high
Average measurement and evaluation	4.31	0.63	high
Total average	4.23	0.67	high

Discussion

The qualitative analysis of observations, surveys, and interviews conducted before, during, and after implementing a 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach, combined with YouTube lessons on the topic of "Coal and Petroleum," underscores the effectiveness of student-centered methodologies in deepening student engagement and comprehension.

1. Empowering Learner-Centered Approach: The 5-step IBL model engages students through a series of structured, inquiry-based activities that encourage exploration and hypothesis formation. Students actively engage by asking questions, developing hypotheses, and conducting independent research, which centers their learning experience around self-discovery and analysis. This model fosters independence and critical thinking, with teachers guiding as mentors, rather than direct instructors, to support students in sourcing information and tackling challenges effectively.

2. Enhancement through Technology Integration: Incorporating YouTube as an online learning tool has shown to greatly increase student engagement by making content more accessible and appealing. The analysis highlights that the use of technology, particularly YouTube's visual and interactive capabilities, boosts student motivation, allowing them to dive deeper into the content. Through collaborative activities and peer-sharing, students expand upon teacher-led lessons, building their analytical abilities and honing their skills in synthesizing information collaboratively.

3. Advantages of Online Learning Media: YouTube lessons allow students to learn at their own pace, providing the flexibility to review complex content as needed, which

leads to a more comprehensive understanding. The ability to pause, replay, and re-engage with the material promotes self-paced learning and clarity. Additionally, the visually engaging format helps maintain students' interest, contributing to a supportive environment that inspires continuous learning and fosters a sense of accomplishment.

4. Fostering Higher-Order Thinking Skills: The structure of answering challenging questions and engaging in problem-solving promotes critical and evaluative thinking. This interaction with complex questions and immersive media helps students articulate their learning systematically. Students develop skills in summarizing, analyzing, and structuring their responses, which contributes to a deeper understanding of the subject matter.

The implementation of the 5-step IBL model, alongside YouTube-based lessons, successfully merges independent exploration, technology-driven engagement, and guided mentorship to enhance student-centered learning outcomes. The study's findings indicate that this approach not only boosts content comprehension but also cultivates critical thinking, collaborative skills, and a positive mindset toward lifelong learning. This approach provides a solid foundation for fostering independent learners who are well-equipped for analytical thinking and continuous knowledge acquisition.

Conclusions

In summary, the study on the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum" yielded the following key findings:

1. **Efficiency:** The 5-step IBL approach achieved an E1/E2 efficiency score of 82.50/81.38, exceeding the target criterion of 80/80.
2. **Learning Achievement:** Students' achievement scores significantly improved after learning through the 5-step IBL approach, indicating a notable increase in academic performance.
3. **Learner Satisfaction:** The satisfaction level among students reached a mean score of 4.23, signifying a high level of satisfaction with the learning experience.

These findings suggest that the 5-step IBL approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum" is an effective and engaging instructional method, meeting or exceeding the established benchmarks for efficiency, academic achievement, and student satisfaction.

Suggestions

Based on the study of the 5-step Inquiry-Based Learning (IBL) approach with online lessons on YouTube for "Coal and Petroleum," the following recommendations are suggested:

1 . **Utilization of YouTube for Teaching and Learning:** YouTube can effectively serve as a platform to manage and organize diverse teaching media, including content, instructional videos, and other learning resources. This setup allows students to review lessons anytime, anywhere, which helps to minimize differences in learning pace and retention among learners.

2. **Support for Internet Access and Technology:** Since access to online lessons on YouTube requires an internet connection via devices such as laptops or mobile phones, it is essential for parents and educational institutions to provide financial and technological support. Ensuring access to adequate computers and a stable internet connection is crucial for equitable learning opportunities.

3 . **Exploration of Diverse Educational Technologies:** It is recommended to investigate the integration of various technologies alongside traditional and alternative teaching methods. Offering a range of options will increase student engagement and interest, enhancing their learning experience across subjects.

These recommendations aim to optimize the use of online learning platforms, address access challenges, and explore innovative teaching methods to enrich educational experiences.

References

- Bransford, J.D., Brown, A.L., & Cocking, R.R. (2000). **How people learn**. National Academy Press.
- BSCS Science Learning (2019). **BSCS 5E instructional model**. Retrieved from: <https://bscs.org/bscs-5e-instructional-model/>
- Bybee, R., Taylor, J., Gardner, A., Scotter, P., Powell, J., Westbrook, A., & Landes, N. (2006). **The BSCS 5E instructional model: Origins, effectiveness, and applications**. BSCS.
- Bybee, R. W. (2009). **The BSCS 5E instructional model and 21st Century Skills**. BSCS.
- Colburn, A. (2000). An inquiry primer. **Science Scope**, 23(6), 42-44.

- Colburn, A. (2007). Constructivism and conceptual change, part II. **The Science Teacher**, **74**(8), 14.
- Duran, L. B., & Duran, E. (2004). The 5E instructional model: A learning cycle approach for inquiry-based science teaching. **Science Education Review**, **3**(2), 49-58.
- Keselman, A. (2003). Supporting inquiry learning by promoting normative understanding of multivariable causality. **Journal of Research in Science Teaching**, **40**(9), 898-921.
- Kong, S.C., & Song, Y. (2014). The impact of a principle-based pedagogical design on inquiry-based learning in a seamless learning environment in Hong Kong. **Educational Technology & Society**, **17**(2), 127-141.
- Koseoglu, F., & Tumay, H. (2010). The effects of learning cycle method in general chemistry laboratory on students' conceptual change, attitude and perception. **Journal of Kirsehir Education Faculty**, **11**(1), 279-295.
- Likert, R. (1961). **New pattern of management**. McGraw-Hill.
- Lord, T. R. (1999). A comparison between traditional and constructivist teaching in environmental science. **Journal of Environmental Education**, **30**(3), 22-28.
- Lord, T., & Orkwiszewski, T. (2006). Moving from didactic to inquiry-based instruction in a science laboratory. **American Biology Teacher**, **68**(6), 342-345.
- Marshall, S. P. (2009). Re-imagining specialized STEM academies: Igniting and nurturing decidedly different minds, by design. **Roeper Review**, **32**(1), 48-60.
<https://doi.org/10.1080/02783190903386884>
- Miller, H., McNeak, K., & Herbert, B. (2010). Inquiry in the physical geology classroom: Supporting students' conceptual model development. **Journal of Geography in Higher Education**, **34**(4), 595-615.
- Minner, D.D., Levy, A.J., & Century, J. (2009). Inquiry-based science instruction – What is it and does it matter?. **Journal of Research in Science Teaching**, 1-24.
- National Research Council, (2000). Inquiry and the National Science Education Standards: **A guide for teaching and learning**. National Academies Press.
- Pedaste, M., Mäeots, M., Leijen, A., & Sarapuu, T. (2012). Improving students' inquiry skills through reflection and self-regulation scaffolds. **Technology, Instruction, Cognition and Learning**, **9**(1-2), 81-95.
- Sandoval, W.A., & Reiser, B.J. (2004). Explanation-driven inquiry: Integrating conceptual and epistemic scaffolds for scientific inquiry. **Science Education**, **88**(3), 345-372.
<https://doi.org/10.1002/sce.10130>

Secker, V.C. (2002). Effects of inquiry-based teacher practices on science excellence and equity. **The Journal of Educational Research**, 95(3), 151-160.

Varma, T., Volkmann, M., & Hanuscin, D. (2009). Preservice elementary teachers' perceptions of their understanding of inquiry and inquiry-based science pedagogy: Influence of an elementary science education methods course and a science field experience. **Journal of Elementary Science Education**, 21(4), 1-22.

Wilder, M., & Shuttleworth, P. (2005). Cell inquiry: A 5E learning cycle lesson. **Science Activities**, 41(4), 37-43.

Wilke, R.R., & Straits, J.W. (2005). Practical advice for teaching inquiry based science process skills in the biological science. **The American Biology Teacher**, 67(9), 534-540.

การสำรวจการสื่อสารภาษาอังกฤษฐานสมรรถนะของพนักงานโรงแรม:

การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ

INVESTIGATING A COMPETENCY-BASED ENGLISH COMMUNICATION OF HOTEL EMPLOYEE: A NEED ANALYSIS STUDY

ธัญลักษณ์ คำพรหม¹, ณัฐฐา ศศิธร², และ อนุสรณ์ ศิริมงคล³

Thanyalak Kumprom¹, Nadta Sasithorn², and Anusara Sirimongkol³

^{1,2,3}วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{1,2,3}International College, Chiang Mai Rajabhat University

e-mail: thanyalak_kum@g.cmru.ac.th¹, nadta_sas@g.cmru.ac.th², anusara_sir@g.cmru.ac.th³

Received: July 15, 2024 Reviewed: November 15, 2024 Revised: December 1, 2024 Accepted: December 4, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการสื่อสารภาษาอังกฤษและสำรวจสมรรถนะที่พนักงานโรงแรมจำเป็นต้องมี โดยเฉพาะพนักงานในแผนกส่วนหน้า ได้แก่ แผนกต้อนรับ พนักงานอำนวยความสะดวก พนักงานยกสัมภาระ และพนักงานในร้านอาหาร ผู้เข้าร่วมการวิจัยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ พนักงานโรงแรมจำนวน 20 คน และผู้บริหารระดับสูงของโรงแรมจำนวน 2 คน โดยโรงแรมที่ทำการศึกษามีคุณภาพตั้งแต่ระดับ 3 ดาวไปจนถึง 5 ดาว การเก็บข้อมูลใช้วิธีแบบผสมผสาน รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ได้แก่ คำศัพท์เฉพาะ สำเนียงภาษาอังกฤษที่หลากหลาย ระดับของภาษาที่ใช้ในอุตสาหกรรมบริการและทักษะทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรม ได้แก่ การมีจิตบริการ การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า และบุคลิกภาพ เป็นปัญหาสำคัญในสภาพแวดล้อมนี้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพชี้ให้เห็นว่า แม้พนักงานโรงแรมจะมีทักษะภาษาอังกฤษเพียงพอสำหรับการทำงานในภาคการโรงแรมแต่ยังขาดทักษะเฉพาะที่จำเป็นในแต่ละแผนก รวมถึงการขาดความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติ

คำสำคัญ: การสื่อสารภาษาอังกฤษ, สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ, ภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม

Abstract

This study aims to examine the communication needs and explore the English language competencies required by hotel employees, particularly those working in front-line departments such as reception, concierge, bell service, and restaurant staff. The participants

are divided into two groups: 20 hotel employees and 2 senior hotel managers. The hotels studied range from 3-star to 5-star quality. A mixed-method approach was employed, combining both quantitative and qualitative data collection.

The quantitative analysis reveals that English language proficiency; terms and vocabulary, accents and level of language used in hospitality industry and professional skills related to the hospitality industry; service mindset, problem solving skills and personality are the most pressing issues in this environment. However, the qualitative analysis shows that while hotel employees generally possess adequate English skills for the hospitality sector, they lack specific skills needed for each department and exhibit a deficiency in cultural awareness, which is crucial in their roles.

Keywords: English Communication, Competency-Based English Communication, English for Specific Purposes, English for Hotel

Introduction

The hospitality industry is of significant global importance, influencing tourism, economic development, government support, lifestyle changes, and career opportunities. In 2022, the global hospitality market experienced growth, rising from \$4,390.59 billion to \$4,699.57 billion (EHL Insights, 2023), with expectations of continued expansion. This growth necessitates skilled hospitality staff who are proficient in foreign language communication and hospitality competencies. Hospitality management is not merely a career; it is a blend of creativity and precision that focuses on satisfying guests, understanding their needs, and creating unforgettable experiences. To succeed in the competitive hospitality sector, hotels prioritize customer service and actively recruit self-directed professionals to enhance human capital and career development (Savickas, 2011).

Several studies have highlighted the significance of competency-based English communication for professional development. For instance, Outemzabet and Sarnou (2023) emphasized the need for English proficiency among professors at Bejaia University for professional development, institutional communication, work-related travel, and social encounters. Similarly, research from countries such as Turkey, Pakistan, Iran, and Saudi Arabia has underscored diverse language proficiency needs for medical students and professionals (Wahyuni, 2021). In Thailand, students agree that English for specific purpose prepares

themselves to be successful in the competitive society among ASEAN countries (Ruankam & Chuenchaichon, 2016).

In the hospitality industry, English communication is essential not only for general interaction but also for its impact on business performance. Proficiency in English is vital for staff training, serving as a means of international and intercultural communication to deliver efficient and effective services (Ying Lu & Adler, 2009). Studies examining the communication needs of hotel front office staff have identified a demand for skills such as note-taking, effective listening, English speaking, and reading business letters and emails (Chantanont, 2012). Sittitoon (2018) found that trainees majoring in Business English in various hotels expressed the need to improve all language skills, particularly in listening and writing.

Needs analysis plays a crucial role in designing English for Specific Purposes (ESP) programs that adopt a learner-centered approach. Needs refer to the requirements learners must address in a foreign language, considering both their language proficiency and the target situation during their training period (West, 1994). Hutchinson and Waters (1987) classify needs analysis into two components: "target needs" and "learning needs." Target needs refer to what learners must accomplish in the target situation, while learning needs encompass what learners must do to achieve their learning objectives. Target needs can be further categorized into necessities, lacks, and wants, which highlight the gap between learners' actual needs and the instructional materials (Brindley, 1989). Hutchinson and Waters (1987) emphasize the importance of understanding learning needs, target needs, and present needs as fundamental elements of ESP needs analysis. With an increased demand of English proficiency in workplaces in Thai context, the investigation of need analysis would be advantageous for the curriculum designers to meet learners' needs, stakeholders' needs and market trends (Sukying et al. 2023).

Despite existing research, there is a lack of comprehensive investigation into the specific communication competencies required by hotel employees and the effectiveness of competency-based English communication training programs. This study aims to explore the specific communication competencies needed by hotel employees to develop effective English for Specific Purposes courses.

Objective

The objective of this study is to identify the specific needs for competency-based English communication among hotel staff, particularly those working in front-of-house departments.

Methodology

This section outlines the research methodology, including: 1) research questions, 2) participants, 3) instruments, 4) data collection methods, and 5) data analysis techniques.

1) Research Questions

This study seeks to answer the following research questions: 1) What challenges do hotel employees face in their daily tasks? 2) What specific English communication skills do hotel employees require in their daily tasks? 3) What other competencies do hotel employees need to perform their daily tasks effectively?

2) Participants

The researcher employed a survey questionnaire to collect quantitative data. Purposive sampling was utilized to select participants who could provide relevant and valuable information (Kelly, 2010). This method effectively optimizes the use of limited research resources (Palinkas et al. 2015). Twenty participants who graduated from the English for International Communication program at Chiang Mai Rajabhat University were included, all of whom currently work in hotels. Additionally, two executives from five-star hotels in Chiang Mai were targeted participants. An in-depth interview was conducted through one-on-one conversations, using open-ended questions to elicit detailed responses related to all three research questions.

3) Instruments

This mixed-methods study aims to conduct a comprehensive needs analysis to evaluate the effectiveness of competency-based English communication in the hotel industry. A convergent mixed-methods design was utilized, incorporating both questionnaires and interviews. The online questionnaire consisted of twenty-four questions divided into three parts: four open-ended questions for demographic profiles, sixteen closed-ended questions on English communication competencies needed in daily tasks and interactions with hotel guests, and four open-ended questions about the challenges hotel employees face and areas for improvement. The interview consists of five open-ended questions which provide the insightful data.

Questionnaire is the common instrument to collect data in the survey research. The design of the questionnaire can lead quality, quantity and result of the data. A well-designed questionnaire promotes the participants to provide the answers as accurate and adequate as possible (Taherdoost, 2022). To design questions in questionnaire and interview that assess hotel employees' English communication skills, integrating Likert scaling theory and self-

efficacy theory with frameworks like competency-based language teaching (CBLT), English for specific purposes (ESP), needs analysis in ESP, communicative competence theory, and task-based language teaching (TBLT) provides a strong foundation. Likert scaling is particularly useful in competency-based contexts to gauge the degree to which employees feel prepared to handle specific tasks, such as interacting with guests or managing complaints (Likert, 1932). Framing questions on a Likert scale (e.g., from "Strongly Disagree" to "Strongly Agree") enables a systematic measurement of the employees' self-perceived abilities in essential competencies (Boone & Boone, 2012). For instance, questions grounded in needs analysis theory can assess present and target situations, asking participants to rate their comfort with current language tasks compared to job requirements (Richards, 2001). Further, self-efficacy theory supports questions that probe confidence levels in performing various linguistic functions (Bandura, 1997). For example, in assessing communicative competence, a Likert scale could capture confidence in using strategic competencies like managing misunderstandings, or discourse competencies, such as maintaining conversation flow (Canale & Swain, 1980). By applying these frameworks, questionnaire design can systematically evaluate both specific competencies and employees' confidence, ensuring insights into areas for targeted language training. The instruments incorporated the study are as followed.

a. Questionnaire: The three-section questionnaire included:

i. Part 1: Demographic Data

This part collected respondents' personal information, including the name of the hotel they work for, their department, position, and years of experience in the hotel industry.

ii. Part 2: Opinions on English Communication Competencies

This section assessed English skills related to the hotel business (listening, speaking, reading, and writing). Respondents rated the importance of these skills on a five-point Likert scale (1 = Strongly Disagree to 5 = Strongly Agree) regarding their usage in hotel settings and the language barriers they encounter in their work.

iii. Part 3: Challenges in English Communication Competencies

Participants provided their opinions on competency-based English communication and other knowledge areas required in the hotel setting through the open-ended questions: 1) "What are

the two challenges regarding English communication you usually face in your work?" and 2) "What are the three lessons that should be taught in an English for Hotel course?"

- b. Interviews:** The interview consisted of five open-ended questions designed to gather insights from the two hotel executives about the competency-based English communication skills of their employees. The interviews were conducted online via Microsoft Teams.

4) Data Collection

Data collection utilized two primary methods: questionnaires and interviews. For the questionnaire phase, the researcher-initiated contact with participants through popular social media platforms like Facebook Messenger and Line. An initial audio call was made to clarify the research objectives and data collection process. The questionnaire, created using Google Forms, was distributed through these platforms to accommodate participants' diverse locations, including some working abroad. Respondents were given a 15-minute window to complete the three-part questionnaire for convenience.

For the interviews, participants were notified via email with an attachment detailing the research objectives and data collection process. The researcher followed up with a personal call to confirm the appointment. Individual 30-minute interviews were conducted via online meetings, and data were captured through note-taking and video recording for thorough analysis.

5) Data Analysis

Statistical analysis was conducted using descriptive statistics. Demographic data (e.g., hotel name, positions, years of experience) from Part 1 were presented in frequencies and percentages. Data from Part 2 were analyzed using means to describe average responses for Likert scale questions. A qualitative thematic analysis was applied to the open-ended questions in Part 3 and the interviews to identify needs related to English communication competencies.

Questions	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree	Mean
1. The ability to speak multiple languages enhances guest interactions.	5% (1)			10% (2)	85% (17)	4.9000

Questions	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree	Mean
2. Non-verbal communication plays a significant role in guest interactions.	5% (1)	5% (1)	5% (1)	30% (6)	55% (11)	4.4500
3. English Reading skills are essential in daily tasks involving guests.	5% (1)			30% (6)	65% (13)	4.7000
4. English writing skills are essential in daily tasks involving guests.	5% (1)	5% (1)		35% (7)	55% (11)	4.5500
5. English listening skills are essential in daily tasks involving guests.	5% (1)			5% (1)	90% (18)	4.9500
6. English speaking skills are essential in daily tasks involving guests.	5% (1)			5% (1)	90% (18)	4.9500
7. Guest complaint resolution relies heavily on effective English communication skills.	5% (1)		10% (2)	30% (6)	55% (11)	4.5000
8. Providing clear and concise information to guests requires proficient English communication.	5% (1)			35% (7)	60% (12)	4.4500

Questions	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree	Mean
9. Engaging guests effectively in the different departments require specific English communication skills.	5% (1)		10% (2)	45% (9)	40% (8)	4.1500
10. Time constraints significantly hinder effective communication with guests.	5% (1)		35% (7)	35% (7)	25% (5)	3.7500
11. English Language barriers pose substantial challenges in guest interactions.	5% (1)		5% (1)	50% (10)	40% (8)	4.2000
12. Managing situations promotes the ability in English communication effectively.	5% (1)		25% (5)	35% (7)	35% (7)	3.9500
13. Ongoing training significantly enhances communication skills of hotel employees.	5% (1)	5% (1)		20% (4)	70% (14)	4.3500
14. Hotel employees' English language proficiency meets the job requirements.	5% (1)		5% (1)	50% (10)	40% (8)	4.2000

Questions	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree	Mean
15. Hotel employees effectively convey complex information to guests.		10% (2)	10% (2)	40% (8)	40% (8)	4.1000
16. Language proficiency directly impacts guest satisfaction with hotel employees' interactions.	5% (1)	5% (1)		35% (7)	55% (11)	4.3000

Table 4 Questionnaire on the role of English language proficiency

The data analysis from the two open-ended questions, 1) "What are the two challenges regarding English communication you usually face in your work?" and 2) "What are the three lessons that should be taught in an English for Hotel course?", provides a comprehensive exploration of the challenges and competencies related to English communication in the hotel industry. The findings were categorized into two main themes: challenges and course content.

Challenges

In response to the first question, "What are the two challenges about English communication you usually face in your work?", two key challenges emerged: managing diverse accents and vocabulary limitations. A significant portion of participants (45%) highlighted that the variety of accents, both native and non-native, makes comprehension difficult due to differences in pronunciation, intonation, and fluency. Some illustrative responses include: *"Guests do not speak English as their first language, so it is difficult to understand them because they speak with their native intonation, like Chinese English, French English, and Filipino English."* Another participant noted: *"Guests don't understand what I'm saying because of my Thai accent,"* while another shared: *"It takes me longer to respond to guests with different accents."*

Vocabulary limitations were the second major challenge, identified by 30% of participants. They acknowledged that their English vocabulary was often insufficient for their work, which negatively affected communication. This lack of advanced language skills leads to unclear or incomplete communication, particularly in unusual situations where guest expectations may not be met. Examples of participant feedback include: *“I struggle when I don’t understand certain words guests use; just one unfamiliar word can cause major miscommunication,”* and *“I often get stuck when guests use slang or idiomatic expressions.”* Another participant mentioned: *“When I’m unsure of the correct word to use, I resort to body language or ask AI for help. This slows down communication and reduces guest satisfaction.”*

Course Content

Regarding the second question, “What are the three lessons that should be included in an English for Hotel course?”, participants emphasized the importance of English proficiency and service-related knowledge. Half of the participants (50%) suggested that English for hotel courses should focus on the four language skills: speaking, listening, reading, and writing. Specific content should include industry-specific terminology, formal language structures (especially for writing and speaking), active listening to meet guest needs, and taking food orders. Some responses emphasized: *“Students should learn the terms and abbreviations used in different hotel departments for efficient daily work.”* Others noted the need for formal English skills: *“Replying to emails requires formal sentence structures, which is particularly important for departments like sales and marketing,”* and *“Hotel staff need to use formal words and sentences when speaking with guests.”* Active listening was also highlighted as crucial: *“Satisfying guest needs is the most important part of a hotel staff’s job, especially for front-line workers. Schools should provide lessons with authentic listening materials to improve students’ ability to serve guests at reception or take orders in a restaurant.”*

In addition, participants stressed that providing excellent service is a core value in the hospitality industry, making service-oriented lessons essential in ESP courses. Topics such as cross-cultural competency, human relations, teamwork, emotional intelligence, and problem-solving were considered vital for guest interactions. Many participants recommended role-playing activities to enhance students’ problem-solving skills, along with hands-on experiences like hotel inspections and training programs. As one participant explained: *“Training and observation allow students to understand real-world contexts,”* and another added: *“Learning from experts provides invaluable insights into hotel operations.”*

Based on these insights, it can be concluded that the key lessons for an English for Hotel course should focus on both English proficiency and service skills. These responses reflect the essential competencies required for success in the hotel industry and provide valuable guidance for designing a course that enhances English communication skills in this dynamic field.

Managerial Insights

For another group of participants, the interview consists of five open-ended questions; 1) Which English communication skills are essential for hotel employees to demonstrate competency? 2) How do different English communication skills play important roles in various hotel departments? 3) What challenges do hotel employees typically encounter regarding their English communication skills while working? 4) How do you assess your employees' English proficiency, and what training programs do you provide to improve their skills? 5) What should universities do to prepare students with the necessary hotel-related competencies to meet the expectations of stakeholders?

With the two senior managers—a Learning and Development Manager and a General Manager—offered further insights into the English communication skills necessary for hotel staff. Both managers emphasized the importance of listening and speaking skills, particularly in terms of understanding and extracting key information, as these skills are critical in guest interactions at the front office. For back-office roles, such as reservations and marketing, writing and reading proficiency were highlighted as essential.

The managers also identified specific challenges faced by hotel staff, including understanding diverse accents and navigating cross-cultural communication. To address these challenges, both hotels provide ongoing English training through online platforms and plan for future classroom-based sessions. They noted that staff English proficiency is generally high due to rigorous recruitment processes and continuous training. Additionally, the managers stressed the role of higher education in preparing students for the hotel industry, particularly in communicative English, personality development, grooming, self-confidence, decision-making, 21st-century skills, business writing, and presentation skills.

Overall, the data collected from these interviews underscores the multifaceted nature of English communication in the hotel industry and highlights the strategic efforts in place to enhance staff proficiency and overcome communication challenges effectively.

Discussion

The results of this study provide comprehensive answers to the research questions, shedding light on the challenges, English communication skills, and other competencies needed by hotel employees in their daily tasks.

Research Question 1: What challenges do hotel employees encounter in their daily tasks?

The findings indicate two major challenges: coping with different accents and limited English vocabulary. Participants frequently mentioned difficulties understanding various English accents, both native and non-native, as a barrier to effective communication with guests. This aligns with recent studies, which highlight how accent variability in global hospitality contexts poses significant challenges for hotel staff, especially when interacting with guests from diverse linguistic backgrounds (Li & Kline, 2022; Tran & Phuong, 2023). The second challenge, limited vocabulary, particularly in dealing with unexpected situations or guest complaints, suggests that employees often struggle to find appropriate words, leading to communication breakdowns. The findings align with the results of the study conducted by Evan and Green (2007). Most learners provide insightful findings that they learn that understanding technical terms was one of the challenges in hospitality classes. Learners need to learn the useful technical terms used in hospitality business, not only in their textbooks (Bravo & Cervetti, 2009) but also other terms used in the real works (Hwang & Lin, 2010). The issue of vocabulary limitation has been widely recognized in ESP research as a critical factor affecting performance in service industries (Jung & Lee, 2022).

Research Question 2: What specific English communication skills do hotel employees need in their daily tasks?

The data suggest that English proficiency across all four skills—speaking, listening, reading, and writing—is essential, with a particular emphasis on speaking and listening. This reflects the findings of both the survey and interviews, where hotel staff highlighted the importance of these skills in guest interactions, especially in handling complaints and providing clear information. The high mean scores for speaking and listening (4.95) confirm that these are the most crucial skills for front-line employees. In addition, the importance of active listening and formal language use in professional email correspondence was also highlighted, suggesting the need for tailored ESP training to meet the specific demands of various hotel departments. Some previous researches have also emphasized that English language proficiency is needed for hospitality employees (Prabhu & Wani, 2015). Kim and Kim (2022)

conduct the study on the adaptation of text mining analysis from online reviews of five-star hotels in Seoul. The findings interestingly present the relationship between non-verbal attitudes and English communication resulted in enhancing guest satisfaction.

Research Question 3: What other competencies do hotel employees need in their daily tasks?

Beyond language proficiency, the results indicate that hotel employees require a range of other competencies, such as cross-cultural communication skills, emotional intelligence, and problem-solving abilities. These findings are consistent with recent research, which identifies intercultural communication competency practices as crucial for improving service quality and enhancing guest satisfaction and ensuring smooth operations in multicultural environments (Yang et al., 2022). The participants' suggestions to include service-oriented topics, such as teamwork and role-playing activities, in ESP courses further support the idea that effective training should go beyond language skills to include interpersonal and cultural competencies, which are key to success in the hospitality industry.

Conclusion

The study demonstrates that the main challenges hotel employees face in their daily tasks stem from language barriers, particularly in managing accents and vocabulary. To address these challenges, hotel staff require a well-rounded skill set that includes English communication proficiency and additional competencies like cross-cultural understanding and problem-solving. The results reinforce the importance of incorporating both language skills and service knowledge into ESP courses for hotel employees, ensuring that training programs are aligned with the real-world needs of the industry. As supported by the literature, targeted ESP training plays a pivotal role in bridging the gap between theoretical knowledge and practical application in the dynamic context of hospitality (Dörnyei & Ushioda, 2021). Additionally, ESP curriculum can be designed in several ways based on need analysis such as mapping, inserting lacking or required skills which are global job competencies and redesigning content and language in order to meet stakeholders' expectation (Aniroh, 2015).

Recommendations

Based on the finding and conclusions of the study, the following recommendations are made for further research.

1) Future research should expand to include a broader range of geographic regions, hotel types, and hospitality sectors, such as budget hotels, luxury resorts, or cruise ship

services. This will provide a more comprehensive understanding of English communication needs across various hospitality contexts.

2) Future research should consider longitudinal studies to track the development of English communication skills among hotel employees over time. This could include examining how ongoing training and real-life work experiences contribute to improvements in language proficiency and customer service outcomes.

3) Future studies could focus on designing, implementing, and testing specific ESP curriculum models tailored to the needs of the hotel industry. This would involve assessing the effectiveness of various teaching methods, such as role-playing, authentic task-based learning, and blended learning approaches, to determine the most effective strategies for improving communication skills in real-world hospitality settings.

By addressing these areas, future research could significantly contribute to a deeper understanding of English communication in hospitality and offer practical recommendations for improving language training and service quality in diverse hotel environments.

References

- Aniroh, K. (2015). English-for-specific-purpose curriculum designing: Equipping the students of hospitality and tourism with global-job skills for global-job opportunities. In **Proceedings of the 3rd AECon Asia-Pacific Education Conference**, 257-268. Universitas Muhammadiyah Purwokerto. Retrieved from <https://eprints.unmer.ac.id/id/eprint/33/>
- Bandura, A. (1997). **Self-Efficacy: The Exercise of Control**. W.H. Freeman and Company.
- Boone, H. N., & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert data. **Journal of Extension**, 50(2), 1-5.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. **Applied Linguistics**, 1(1), 1-47.
- Chantanont, R. (2012). **A study of problems and needs for English communication improvement of hotel front office staff at hotels in Bangkok** (Unpublished master's thesis). Thammasat University, Language Institute.
- Dörnyei, Z., & Ushioda E. (2021). **Teaching and researching motivation in ESP courses**. Routledge.
- EHL Insights. (2024). **Hospitality industry statistics to have on your radar 2024**. <https://hospitalityinsights.ehl.edu/hospitality-industry-statistics>

Hwang, Y., & Lin, S. (2010). A study of medical students' linguistic needs in Taiwan. **The Asian ESP Journal**, 6(1), 35-58.

Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). **English for specific purposes: A learning-centered approach**. Cambridge University Press. <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511733031>

Kim, K. B., & Kim, H. B. (2022). English communication and guest satisfaction in hotels: A text mining approach. **관광연구저널**, 36(10), 53-69.

Kelly, S. (2010). Qualitative interviewing techniques and styles. In D. R. Bourgeault (Ed.), **The Sage Handbook of Qualitative Methods in Health Research**. Sage Publications.

Li, W., & Kline, S. (2022). Accent and communication challenges in the hotel industry. **Journal of Hospitality Linguistics**, 33(1), 72-88.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. **Archives of Psychology**, 22(140), 1-55.

Outemzabet, B., & Sarnou, H. (2023). Exploring the significance of English-based communication for a community of medical academics in a public university teaching hospital in Algeria. **English for Specific Purposes**, 70, 116-130.

Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, A. C., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. **Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research**, 42(5), 533-544. <https://doi.org/10.1007/s10488-013-0528-y>

Prabhu, A., & Wani, P. (2015). A study of importance of English language proficiency in hospitality industry and the role of hospitality educators in enhancing the same amongst the students. *Atithya: A Journal of Hospitality*, 1(1), 6-13.

Richards, J. C. (2001). **Curriculum Development in Language Teaching**. Cambridge University Press.

Ruankam, T., & Cheunchaichon, Y. (2016). A Survey of Perceptions of English for Specific Purposes at Bungphra Commercial College, Phitsanulok. **Lampang Rajabhat University Journal**, 5(2), 77-94.

Savickas, M. L. (2011). Career adaptability: An integrative construct for life-span, life-space theory. **The Career Development Quarterly**, 45(3), 247-259. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.1997.tb00469.x>

Sittitoon, P. (2019). **Need analysis in English skills for hotel settings: A case study of business English student trainees (unpublished master's independent study)**. Thammasat university, Thailand.

Sukying, A., Supunya N., & Phusawisot, P. (2023). ESP Teachers: Insights, challenges and needs in the EFL context. **Theory and Practice in Language Studies**, 13(2), 396-403. <https://doi.org/10.17507/tpls.1302.14>

Taherdoost, H. (2022). Designing a questionnaire for a research paper: A comprehensive guide to design and develop an effective questionnaire. **Asian Journal of Managerial Science**, 11(1), 8-16. <https://doi.org/10.51983/ajms-2022.11.1.3087>

Trang, T. T. T., & Phuong, V. T. (2023). Needs analysis about intercultural communicative competence among undergraduate tourism students. **Journal of Psycholinguistic Research**, 52(6), 2599-2620.

Wahyuni, S. (2021). English language needs for medical students: A link and match of academic and professional career. **ENGLISH FRANCA: Academic Journal of English Language and Education**, 5(1), 169.

Yang, H., Cheung, C., & Li, W. (2022). Intercultural communication competency practices in the hotel industry. **Journal of China Tourism Research**, 18(1), 162-184.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

FACTORS AFFECTING COURSE ACHIEVEMENT LEARNING OUTCOME
MEASUREMENT AND ASSESSMENT OF STUDENTS TEACHERS
BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY

อรนุช ศรีคำ¹, ทรรคนันท์ ชินศิริพันธ์², และ ชนิตสรา ไกรสีห์³
Oranut Sriksam¹, Tassanan Chinsiriphan², and Chanitsara Kraisee³
^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ประเทศไทย
^{1,2,3}Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand
e-mail: oranutsri@gmail.com

Received: August 4, 2024 Reviewed: August 23, 2024 Revised: September 13, 2024 Accepted: September 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จาก 12 สาขาวิชา จำนวน 289 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะผู้สอน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับครอบครัว แรงจูงใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Stepwise ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่สูงที่สุด คือ ความสัมพันธ์กับครอบครัว รองลงมาเป็นด้านคุณลักษณะผู้สอน และด้านแรงจูงใจในการเรียน ตามลำดับ
2. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน (X_6) คุณลักษณะผู้สอน (X_2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4) และคุณลักษณะของผู้เรียน (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .652 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ .425 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2_{adj}) เท่ากับ .417 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.354 + .829X_6 + .908X_2 + .837X_4 + .852X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y' = .202Z_{X6} + .222Z_{X2} + .221Z_{X4} + .191Z_{X1}$$

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, นักศึกษาครู, ปัจจัย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the factors affecting the achievement of the course to Learning Outcome Measurement and Assessment of Buriram Rajabhat University student teachers, and 2) to create a Prediction Equation for Factors Affecting the Academic Achievement of Learning Outcome Measurement and Assessment of Buriram Rajabhat University student teachers. The sample used in this research was 289 of third-year students, the Faculty of Education in 2023 academic year from 12 majors by using a simple random. Predictive variables include characteristics of learners, characteristics of teachers, conducive learning environment, family relationships, learning motivation, and attitudes towards learning. The tools used in the research were a five-level rating scale questionnaire of the Likert Rating Scale. Statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, and multiple regression analysis by using the stepwise method. The research results found that

1) Factors Affecting Learning Achievement Learning Outcome Measurement and Assessment of Buriram Rajabhat University student teachers in 2023 academic year found that the overall level was very high. The highest aspect is family relationships, followed by teacher characteristics and motivation to study, respectively, and

2) the predictive variables that can predict the achievement of the course to Learning Outcome Measurement and Assessment of Buriram Rajabhat University student teachers in 2023 academic year, there are four factors: attitude towards learning (X_6), teacher characteristics (X_2), family relationships (X_4), and learner characteristics (X_1). The Multiple Regression (R) is equal to .652, prediction coefficient of (R^2) is equal to .425, The Coefficient of Determinations (R^2 adj) is equal to .417 with statistically significant at the level of .01. The forecast equation can be written in the form of raw and standard scores are as follows:

Forecast equation in the form of unstandardized

$$Y' = 1.354 + .829X_6 + .908X_2 + .837X_4 + .852X_1$$

Forecast equation in the form of a standardized

$$Z_Y' = .202Z_{X6} + .222Z_{X2} + .221Z_{X4} + .191Z_{X1}$$

Keywords: Learning achievement, Student teachers, factors

บทนำ

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยที่ก้าวเข้าสู่กระแสของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบใหม่คือสังคมความรู้ (Knowledge Society) และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – based economy) ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็วและทันต่อโลก ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อทักษะด้านต่างๆ ของมนุษย์ ดังนั้นเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น (ภัทรสุตา อธิราชวิทย และคณะ, 2565) การปฏิรูปการเรียนรู้แบบใหม่ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ในการดำเนินงานปฏิรูปดังกล่าว ต้องให้มีการเปลี่ยนบทบาท ครู ให้เป็นครูยุคใหม่ ปรับจากครูผู้สอน เป็นโค้ช หรือผู้อำนวยการในการเรียนรู้ กระตุ้น แนะนำวิธีเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ จัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน รวมทั้งพัฒนาระบบการผลิตครูตั้งแต่กระบวนการคัดสรรผู้มีความเหมาะสมทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ให้เข้ามาเป็นครูที่มีคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง มีการออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การยกระดับการศึกษาของครู เป็นหนึ่งในวาระสำคัญด้านการศึกษาที่ประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้จะต้องร่วมกันพัฒนา โดยองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) ได้เป็นผู้นำเรื่องนี้ในช่วงเวลา ตั้งแต่ปี 2558 จนถึง ปี 2578 เจ้าหน้าที่ระดับสูงจากกระทรวงศึกษาธิการใน 11 ประเทศ ตระหนักดีว่าโรงเรียนในปัจจุบันดำเนินการภายใต้โลกของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและสลับซับซ้อนด้านความรู้ และข้อมูลสารสนเทศ ครูมีหน้าที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมด้วยทักษะที่จำเป็น และเป็นที่ต้องการสำหรับอนาคต ด้วยเหตุนี้ ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการของ 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้ตกลงร่วมกันที่จะส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนให้เป็นวิชาชีพทางเลือกแรก โดยมีการพัฒนาครูก่อนและระหว่างประจำการให้เป็นครูมืออาชีพ โดยนำกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู ซึ่งสมรรถนะนั้นเป็นการผสมผสานระหว่าง องค์ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม คุณลักษณะ ที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าความสามารถของครูในการปฏิบัติหน้าที่การงานต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน และต้องมีการ ใช้เวลา ตลอดจนหลักการเชิงวิชาการที่รองรับทักษะ และวิธีการ ดังกล่าว ฉะนั้น นักศึกษาครู ซึ่งในภายภาคหน้าต้องเป็นครูบุคลากรวิชาชีพ จะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ

ในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้และคุณธรรม การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ และการร่วมงานกับผู้อื่น วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน การนิเทศติดตามและประเมินผล การให้ข้อมูลสะท้อนกลับของผลการปฏิบัติงาน เพื่อการพัฒนางานในหน้าที่ตนเองอย่างต่อเนื่อง และการใช้วิจัยเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีเทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานการมีข้อมูลผลการวิจัยนี้เป็นตัวชี้ความสามารถในสมรรถนะด้านต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ประกอบวิชาชีพต่อไป (กิ่งฟ้า สีนวรงค์, 2550) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เกิดขึ้นได้ คือ วิธีการสอนของครูที่จะออกแบบกระตุ้นผู้เรียนให้รักการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ครูจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (เลิศสุขุม ปังสุด, 2565) การยกระดับคุณภาพการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับ หลายปัจจัยด้วยกันซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างหลายๆฝ่ายทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนถึงผู้ปกครอง/นักเรียน และชุมชน ปลุกฝังจิตสำนึกให้ผู้เรียนเกิดความรักในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้ความสำคัญกับการศึกษา (รัฐ กันภัย, 2566)

จากความสำคัญดังกล่าว นักศึกษาครูซึ่งจะต้องเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาในอนาคตหลังสำเร็จการศึกษา ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญแสดงถึงประสิทธิภาพของหลักสูตร จากการประเมินผลการเรียนในรายวิชาการวัดและประเมินผลของนักศึกษาครู พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สมมุติฐานการวิจัย

มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จาก 12 สาขาวิชา จำนวน 675 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จาก 12 สาขาวิชา จำนวน 289 คน กำหนดจำนวนตัวอย่างตามแนวคิดของ กำหนดจำนวนตัวอย่างตามแนวคิดของ Pallant (2005, p.142) โดยกล่าวว่า สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นบันได (Stepwise) ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 40 เท่าของตัวแปรพยากรณ์ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนในแต่ละสาขาวิชา

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะผู้สอน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับครอบครัว แรงจูงใจในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของ นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วัดจากคะแนนสอบปลายภาค จำนวนข้อสอบ 90 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) จำนวน 34 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะผู้เรียน 7 ข้อ ด้านคุณลักษณะผู้สอน 5 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6 ข้อ ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว 5 ข้อ ด้านแรงจูงใจในการเรียน 5 ข้อ และด้านเจตคติต่อการเรียน 6 ข้อ โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ด้านแรงจูงใจในการเรียน และด้านเจตคติต่อการเรียน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ส่วนด้าน คุณลักษณะผู้สอนมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation) ($df=N-2 = 30-2 = 28$, ระดับนัยสำคัญที่ .05 ค่าวิกฤติเท่ากับ .306) พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน มีค่าระหว่าง .315-.626 ด้านคุณลักษณะผู้สอน .445-.777 ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ .482-.753 ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว .755-.835 ด้านแรงจูงใจในการเรียน .408-.826 และด้านเจตคติต่อการเรียน .416-.709 ทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมสูงกว่าค่าวิกฤติทุกค่า และความเชื่อมั่น (Cronbach' Alpha) พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .741 ด้านคุณลักษณะผู้สอน .841 ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ .839 ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว .921 ด้านแรงจูงใจในการเรียน .818 และด้านเจตคติต่อการเรียน .785 เป็นไปตามเกณฑ์โดยมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Hair, et al., 2010)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 จัดเตรียมแบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในรูปแบบ google form

4.2 ยื่นเอกสารบันทึกข้อความขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อคณบดี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.3 ผู้วิจัยประสานงานเพื่อขอเก็บข้อมูลกับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่ง QR code แบบสอบถามให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบข้อมูลตามความเป็นจริง

4.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของผลการตอบแบบสอบถาม

4.5 นำข้อมูลที่ได้อำนาจวิเคราะห์เพื่อตอบจุดประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรายงานผลการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย และสถิติทดสอบสมมติฐาน (ทรวงศ์ดี ภูสีอ่อน, 2561) ดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) อำนาจจำแนก (Item total Correlation) และความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient)

5.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Stepwise

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอย

1. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดจำนวนตัวอย่างตามแนวคิดของ Pallant (2005, p. 142) โดยกล่าวว่า สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นบันได (Stepwise) ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 40 เท่าของตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งงานวิจัยนี้มีตัวแปรพยากรณ์ 6 ตัว ($6 \times 40 = 240$) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 289 คน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันไม่ควรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป) จากการตรวจสอบ พบว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .286 ถึง .774

3. การตรวจสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า Tolerance (ต่ำกว่า .10) และค่า VIF (ไม่เกิน 10) พบว่า ค่า Tolerance ทุกค่ามีค่ามากกว่า 0.10 และค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรที่พยากรณ์ไม่มีปัญหาเรื่อง Multicollinearity (Pallant. 2005)

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		M	SD	
คุณลักษณะของผู้เรียน (X_1)	5	3.55	.569	มาก
คุณลักษณะผู้สอน (X_2)	5	4.08	.621	มาก
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	5	3.79	.627	มาก
ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4)	5	4.33	.670	มาก
แรงจูงใจในการเรียน (X_5)	5	3.82	.672	มาก
เจตคติต่อการเรียน (X_6)	5	3.71	.617	มาก
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y)	30	14.78	2.538	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ความสัมพันธ์กับครอบครัวมีความคิดเห็นในระดับมาก ($M = 4.33$) รองลงมาเป็นด้านคุณลักษณะผู้สอน มีความคิดเห็นในระดับมาก ($M = 4.08$) และด้านแรงจูงใจในการเรียน มีความคิดเห็นในระดับมาก ($M = 3.82$)

2. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y
คุณลักษณะของผู้เรียน (X_1)	1.00						
คุณลักษณะผู้สอน (X_2)	.459**	1.00					
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	.575**	.726**	1.00				
ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4)	.286**	.449**	.429**	1.00			
แรงจูงใจในการเรียน (X_5)	.705**	.478**	.532**	.400**	1.00		
เจตคติต่อการเรียน (X_6)	.719**	.557**	.580**	.417**	.774**	1.00	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y)	.501**	.512**	.517**	.460**	.524**	.555**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันมีความสัมพันธ์กันทางบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทุกคู่ โดยมีค่า ตั้งแต่ .286 ถึง .774 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.01 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .460 ถึง .555 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมากที่สุด คือ ด้านเจตคติต่อการเรียน รองลงมาเป็น แรงจูงใจในการเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู

แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	sig
Regression	789.087	4	197.272	52.520**	.000
Residual	1066.740	284	3.756		
Total	1855.827	288			

$$R = .652, R^2 = .425, R^2_{adj} = .417, SE_{est} = .193$$

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเกณฑ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู คือ คุณลักษณะของผู้เรียน (X_1) คุณลักษณะผู้สอน (X_2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4) และเจตคติต่อการเรียน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .652 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ .425 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2_{adj}) เท่ากับ .417 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .193

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2_{adj}	SE_{est}
X_6	.555	.308	.305	.211
$X_6 X_2$	.611	.373	.369	.201
$X_6 X_2 X_4$	.639	.408	.402	.196
$X_6 X_2 X_4 X_1$	.625	.425	.417	.193

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู คือ เจตคติต่อการเรียน (X_6) คุณลักษณะผู้สอน (X_2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4) และคุณลักษณะของผู้เรียน (X_1) ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .652 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ .425 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2_{adj}) เท่ากับ .417 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .193

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	β	b	SE	t	sig	Tolerance	VIF
เจตคติต่อการเรียน (X_6)	.202	.829	.293	2.834**	.005	.400	2.50
คุณลักษณะผู้สอน (X_2)	.222	.908	.232	3.907**	.000	.625	1.60
ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4)	.221	.837	.196	4.272**	.000	.756	1.32
คุณลักษณะของผู้เรียน (X_1)	.191	.852	.290	2.934**	.004	.477	2.09
Constant = 1.354, $R = .652$, $R^2 = .425$, $R^2_{adj} = .417$, $SE = .956$							

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า Tolerance ทุกค่ามีค่ามากกว่า 0.10 แสดงว่ามีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันในระดับต่ำ และค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรที่พยากรณ์ไม่มีปัญหาเรื่อง Multicollinearity (Pallant. 2005) ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน (X_6) คุณลักษณะผู้สอน (X_2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4) และคุณลักษณะของผู้เรียน (X_1) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.354 + .829 X_6 + .908 X_2 + .837 X_4 + .852 X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y' = .202Z_{X_6} + .222Z_{X_2} + .221Z_{X_4} + .191Z_{X_1}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่สูงที่สุด คือ ความสัมพันธ์กับครอบครัว รองลงมาเป็นด้านคุณลักษณะผู้สอน และด้านแรงจูงใจในการเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในระหว่างการเรียนรู้ของนักศึกษานั้นมักจะประสบปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและสภาพจิตใจของนักศึกษา นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อบอุ่น และเกิดจากการเติบโตจากครอบครัวที่เลี้ยงดูด้วยความรักความเอาใจใส่ และการได้รับสิ่งสนับสนุนจากครอบครัวทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Coleman (1988) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีส่วนในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกชพร ใจอดทน และอรณิชา ทศตา (2564, น. 35) ได้ศึกษาปัจจัย

ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยนครราชสีมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระณัฐภูมิ อคคชพัฒน์ (หนูเกื้อ) (2564, น. 62) ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ ด้านคุณภาพการสอน คุณลักษณะของเพื่อน ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว คุณลักษณะของนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน (X_6) คุณลักษณะผู้สอน (X_2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (X_4) และคุณลักษณะของผู้เรียน (X_1) ตามลำดับ โดยรวมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครู ได้ร้อยละ 41.7 ส่วนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) และแรงจูงใจในการเรียน (X_5) ไม่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีผลโดยตรงต่อนักศึกษา ดังนั้นนักศึกษาที่มีเจตคติต่อการเรียนสูงย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประกอบกับคุณลักษณะของผู้สอนที่มีการใช้เทคนิคการสอน สื่อประกอบที่หลากหลาย ส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดผลสูงสุดต่อนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวรารณ ลวงสวาส (2561) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า มี 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครู และ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของชลิต ศรีคำและคณะ (2567) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตในมหาวิทยาลัยรัฐ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการใช้ตัวแทนความคิดทางคณิตศาสตร์มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของตระการ เสนารัตน์ และ เบญจมาพร เสนารัตน์ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มี 10 ปัจจัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกทุกคู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน ความรู้พื้นฐานเดิม ความตั้งใจเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อัตมโนทัศน์ต่อตนเอง การส่งเสริมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว คุณภาพการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรนันท์ คำมีและคณะ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ความถนัด ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับ ตนเอง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และความตั้งใจ เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแรงจูงใจในการเรียนไม่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้นี้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

หากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมในการเรียนที่คล้ายกัน ตัวแปรนี้อาจไม่เพียงพอในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Stringer and Kerpelman (2010) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนอาจจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า และแรงจูงใจในการเรียนที่ไม่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ อาจเนื่องมาจากผู้เรียนอาจมีแรงจูงใจในการเรียนที่หลากหลายอาจไม่สามารถวัดได้ด้วยตัวชี้วัดที่สร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจด้วยตนเองของ Deci and Ryan (1985) กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจภายในและภายนอกนั้นมีความซับซ้อนมาก เพราะแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่มีอิทธิพลกับกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัว และมีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาของมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน คุณลักษณะผู้สอน ความสัมพันธ์กับครอบครัว และคุณลักษณะของผู้เรียน จากผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมและปลูกฝังให้นักศึกษาครูเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เช่น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เกิดความสนุกสนานในการเรียน และพัฒนาผู้สอนให้มีลักษณะเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี เพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงลึกในปัจจัยด้านต่างๆ ในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนที่ชัดเจน และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียนและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

2.2 จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมากที่สุด คือ ด้านเจตคติต่อการเรียน ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กขพร ใจอดทน และอรณิชา ทศตา. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย(สสอท.), 27(2). 29-41.
- กึ่งฟ้า สินธุวงศ์. (2550). การสอนเพื่อพัฒนาการคิดและการเรียนรู้. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ขวลิต ศรีคำ, สุรรัตน์ อารักษ์สกุล ก้องโลก และวินิจ เทือกทอง. (2567). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพีชคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตในมหาวิทยาลัยรัฐโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง. **วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม**, 8(1), 41-54.

ตระการ เสนารัตน์ และเบญจมาพร เสนารัตน์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน :

การวิเคราะห์ห่อถัก. **วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**, 5(2), 1-12.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 8). ตักสิลาการพิมพ์.

พระณัฐภูมิ อกคตพจนโน (หนูเกื้อ). (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. **วารสารบรรณการศึกษามนุษยสังคมศาสตร์**,

2(2), 56-65.

ภัทรนันท์ คำมี, ไพรัตน์ วงษ์นาม และสุริพร อนุศาสนนันท์. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารศึกษาศาสตร์**

มหาวิทยาลัยบูรพา, 29(1), 72-84.

ภัทรสุดา อีระชาญวิทย์, วสันต์ ชัยากกแก้ว, และศุภรณฤช ยอดสละ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

การเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

เขต 3. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 7(2), 1521-1534.

รัฐ กันภัย. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐ

ประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. **วารสารมนุษย**

สังคมปริทัศน์, 25(1), 7-16.

เลิศสุขุม ปังสุด. (2565). แนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ.

วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 4(3), 57 - 73.

วราภรณ์ ลวงสวาส. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). **กรอบสมรรถนะของครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**. ออปปา จำกัด.

Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. **American Journal of Sociology**, 94, S95-S120. <http://www.jstor.org/stable/2780243>

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). **Intrinsic Motivation and self-determination in Human Behavior**. New York: Plenum. <http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7>

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate Data Analysis** (7th ed.). Pearson Prentice Hall.

Pallant, J. (2005). **SPSS survival manual : a step by step guide to data analysis Using SPSS for Windows (Version 12)**. Allen & Unwin.

Stringer, K. J., & Kerpelman, J. L. (2010). Career Identity Development in College Students: Decision Making, Parental Support, and Work Experience. **Identity**, 10(3), 181–200.

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

THE NEEDS OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS' COMPETENCY DEVELOPMENT
UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

ธเนศ สงวนศรี¹, และ วิเชียร รุ้ยยืนยง²

Thanet Sanguansri¹, and Wichian Rooyuenyong²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Faculty of Education, Northeastern University

email: tumthanet1996@gmail.com

Received: June 10, 2024 Reviewed: July 14, 2024 Revised: September 13, 2024 Accepted: September 13, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 240 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพเครื่องมือ และค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ 0.95 สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 เรียงตามลำดับ คือ ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะประจำสายงาน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การพัฒนา, สมรรถนะครูปฐมวัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
students of Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education,
Northeastern University

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
Lecturer of Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Northeastern University

Abstract

The purposes of this descriptive research were to 1) study the current and desired conditions and 2) investigate the needs for early childhood teachers' competency development under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5. The samples consisted of 240 administrators and teachers selected by a stratified random sampling method. The research instrument was a questionnaire on the current and desired conditions of early childhood teachers' competency with a 5-point rating scale. Regarding the quality of the instrument, the index of item-objective congruence (IOC) was between 0.66 and 1.00, and the reliability was 0.95. The statistics used were percentage, mean (*M*), standard deviation (*SD*), and priority needs index (*PNI*)

The research findings can be presented as follows.

1. In terms of the current and desirable conditions of early childhood teachers' competency development under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, the overall current condition was at a high level, and the overall desirable condition was at the highest level.

2. The needs for early childhood teachers' competency development under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 arranged by order were core competency and functional competency, respectively.

Keywords: Essential Needs, Development, Early Childhood Teacher's Competency

บทนำ

เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ควรให้ความสำคัญในการดูแลและพัฒนา เพื่อการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้านให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ว่า รัฐมีหน้าที่จัดและดำเนินการ ให้ความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการคุ้มครองและดูแล มีพัฒนาการที่รอบด้านได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ทัวถึงและเสมอภาค มีการส่งเสริมการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยในช่วงรอยต่อ ตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสม (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562, 2562) ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกมีการตื่นตัวด้านการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสร้างคนให้มีศักยภาพ ในหลายประเทศเริ่มมีการ กระตือรือร้นในเรื่องของการพัฒนาวิชาชีพครู การกำหนดสมรรถนะครูซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากในการ ปฏิบัติงาน เนื่องจากส่งผลต่อการทำงานของครูในปัจจุบัน การพัฒนาผู้เรียนในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและดิจิทัล ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้มีพร้อมในพัฒนาผู้เรียน เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการศึกษาแบบใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในหลายๆ ประเทศเริ่มให้ความสนใจในการพัฒนาวิชาชีพ และได้มีการกำหนดสมรรถนะวิชาชีพให้ถูกต้องชัดเจน เพราะเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานให้ตรงตามเป้าหมาย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551, น. 56)

การจัดการเรียนการสอน ในรัฐเวอร์จิเนีย อเมริกา ได้มีการกำหนดสมรรถนะครู ในการพัฒนาวิชาชีพ ให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองและเน้นคุณภาพการทำงานของตนเองให้มีศักยภาพ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ใช้สมรรถนะทางวิชาชีพ 4 ข้อ ดังนี้ 1) การพัฒนาการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ คือ การเข้าใจและการปฏิบัติงานตามคุณภาพที่กำหนดได้ดี 2) การฝึกฝนตนเอง คือ การใส่ใจในการปรับปรุงองค์ความรู้ของตนเอง 3) การสนับสนุน คือ การสนับสนุนและแบ่งปันความรู้ให้ผู้อื่น 4) คุณธรรมจริยธรรม คือ การเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น อยู่ในพื้นฐานของความถูกต้องอย่างเหมาะสม Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008)

ปัญหาที่พบ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มิได้ตระหนักถึงข้อบกพร่องสมรรถนะครูปฐมวัย และยังทราบถึงปัญหาในด้านองค์ความรู้ ในเรื่องของจิตวิทยาทางการเรียน ด้วยวิธีการท่องจำ มิได้ตระหนักส่งเสริมความคิดด้านสติปัญญาให้กับเด็ก เร่งสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ไม่ให้เด็กแสดงออกตามความต้องการของตนเอง และการจัดการเรียนการสอนของไทยในสมัยก่อน พบว่า เรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยยังมีน้อย เพราะงานวิจัยส่วนมากให้ความสนใจ เกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะของครูที่มีความเฉพาะเพียงอย่างเดียว (ผายวารี ประภาสวัต, 2555, น. 43; สายรุ้ง เหล็กแปง, 2561, น. 67)

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน เป็นพื้นฐานที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแนวทางใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เหมาะสำหรับการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับสมรรถนะต่าง ๆ ของครูปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 257 แห่ง จำนวน 600 คน เป็นครูปฐมวัย 450 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 150 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 240 แห่ง กลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Yamane

คลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน กับ ครูปฐมวัยจำนวน 180 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ โดยมีโรงเรียนเป็นฐาน

แบบสอบถาม เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากเกณฑ์สมรรถนะทางวิชาชีพครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมิน สภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย จำนวน 52 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะหลัก จำนวน 27 ข้อ 2) สมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฐมวัยโดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Google Form สร้างแบบสอบถามส่งถึงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 ฉบับ
3. ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.3 เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยมี ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และมีการแปลผลสมรรถนะ
2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย โดยมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ในการจัดเรียงความสำคัญ ของความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, น. 62)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมรายด้าน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	M	SD	แปลผล	ลำดับ	M	SD	แปลผล	ลำดับ	Modified	
1.สมรรถนะหลัก										
1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	3.62	0.71	มาก	5	4.77	0.26	มากที่สุด	4	0.31	2
1.2 การบริการที่ดี	4.12	0.63	มาก	2	4.83	0.34	มากที่สุด	2	0.17	4
1.3 การพัฒนาตนเอง	3.71	0.63	มาก	4	4.88	0.30	มากที่สุด	1	0.31	1
1.4 การทำงานเป็นทีม	4.00	0.44	มาก	3	4.81	0.30	มากที่สุด	3	0.20	3
1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.19	0.43	มาก	1	4.75	0.31	มากที่สุด	5	0.13	5
เฉลี่ย	3.92	0.56	มาก		4.80	0.30	มากที่สุด		0.22	
2.สมรรถนะประจำสายงาน										
2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	3.73	0.60	มาก	6	4.81	0.37	มากที่สุด	5	0.28	1
2.2 การพัฒนาผู้เรียน	3.83	0.68	มาก	4	4.81	0.35	มากที่สุด	4	0.25	2
2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.11	0.65	มาก	1	4.82	0.43	มากที่สุด	3	0.17	6
2.4 การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย	3.80	0.62	มาก	5	4.73	0.40	มากที่สุด	6	0.24	4
2.5 ภาวะผู้นำครู	4.01	0.48	มาก	2	4.87	0.30	มากที่สุด	1	0.21	5
2.6 การสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือในชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.88	0.56	มาก	3	4.85	0.32	มากที่สุด	2	0.25	3
เฉลี่ย	3.89	0.60	มาก		4.81	0.36	มากที่สุด		0.23	
รวม	3.90				4.80				0.23	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติการสูงที่สุด คือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ การพัฒนาตนเอง รองลงมา ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาพรวมของสมรรถนะหลัก มีค่าดัชนี $PNI_{modified} = 0.22$ ประเด็นที่มีค่าดัชนีลำดับสูงที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง $PNI_{modified} = 0.31$ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน $PNI_{modified} = 0.31$ การทำงานเป็นทีม $PNI_{modified} = 0.20$ การบริการที่ดี $PNI_{modified} = 0.17$ และจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู $PNI_{modified} = 0.13$ ภาพรวมของสมรรถนะประจำสายงาน มีค่าดัชนี $PNI_{modified} = 0.23$ ประเด็นที่มีค่าดัชนีลำดับสูงที่สุด คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ $PNI_{modified} = 0.28$ การพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified} = 0.25$ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified} = 0.24$ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ $PNI_{modified} = 0.25$ ภาวะผู้นำครู $PNI_{modified} = 0.21$ และ การบริหารจัดการชั้นเรียน $PNI_{modified} = 0.17$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีระดับปฏิบัติการสูงสุด คือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูปฐมวัยมีความมุ่งมั่นกระตือรือร้น วางแผนในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อนุศรา อุดทะ, 2562, น. 54) การพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย พบว่า ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยองค์รวมอยู่ในระดับสูง

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติการสูงสุด คือ การพัฒนาตนเอง รองลงมา ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูปฐมวัยสร้างความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคม มีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ และหลักคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สายรุ้ง เหล็กแปง, 2561, น. 67) ศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษา พบว่า สมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเอง ครูปฐมวัยควรมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร อีกทั้งปลูกฝังคุณธรรม จิตบรยากาศในชั้นเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พิจารณาโดยรวมด้านสมรรถนะหลัก มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.22) ทั้งนี้เนื่องจาก ครูปฐมวัยมีความต้องการ การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ (วรลี ฌโนมชาติ และนภัส ศรีเจริญประมง, 2561, น. 48) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐาน ของครูปฐมวัย พบว่าครูอนุบาลมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่เกี่ยวกับด้านทักษะและสมรรถนะครูปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง รองลงมา คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และภาพรวมสมรรถนะประจำสายงาน มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified = 0.23) ทั้งนี้เนื่องจาก ครูปฐมวัยมีความต้องการ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ (ปิยะมาศ ทองเปลว, 2560, น. 52) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านสมรรถนะประจำสายงาน มีระดับปฏิบัติต่ำกว่า สมรรถนะหลัก เห็นควรที่จะพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนรู้
2. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพพึงประสงค์ ทั้ง 2 สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด เห็นควรจะมุ่งให้ครูพัฒนาตนเองและพัฒนาภาวะผู้นำครูให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา
2. ควรศึกษากลยุทธ์ในการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

เอกสารอ้างอิง

ปิยะมาศ ทองเปลว. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฝ่ายวาริ ประภาสวัต. (2555). **การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก**
ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต].
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (30 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่
56 ก, หน้า5

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). **สมรรถนะครูและแนวทางพัฒนาครูในสังคมที่**
เปลี่ยนแปลง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

วรลือ วัฒนชาติ และนภัส ศรีเจริญประมง. (2561). **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ**
ทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
<https://eresearch.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=1817&depid=3>

สายรุ้ง เหล็กแปง. (2561). **การศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่**
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3).** โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อนุศรา อุดทะ. (2562). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.**
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services. (2008).
Competencies for Early Childhood Professionals Virginia's Early Childhood
Development alignment project. Cambridge University Press.

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
A MODEL FOR DEVELOPING THE IMPLEMENTATION OF STANDARDS FOR
EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN THE LOWER NORTHEASTERN
REGION 1

ศิริทอร กุลจันทร์ศรี¹, สมบูรณ์ ตันยะ², และ สงวนพงศ์ ชวนชม³
Sirithorn Kunjansri¹, Somboon Tanya², and Sanguanpong Chuanchom³
^{1,2,3} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
^{1,2,3} Faculty of Education, Wongchawalitkul University
e-mail : Siritorn5550@gmail.com

Received: November 19, 2024 Reviewed: December 10, 2024 Revised: December 16, 2024 Accepted: December 18, 2024

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 325 คน ในปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.774 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จาก ตอนที่ 1 มาจัดทำ (ยกร่าง) ตามแนวคิด ทฤษฎี การสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยนำผลจากการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ทุกด้านโดยพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่มีความจำเป็นในการพัฒนา ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบและให้ความเห็น ขั้นที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 50 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 46 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
2. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา (4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ (5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, การดำเนินงานตามมาตรฐาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research aimed 1) to study the current conditions and approaches for implementing the standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1, 2) to create a model implementing the standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1, and 3) to evaluate the feasibility and benefits of the model for developing the implementation of standards for Early

Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1. The research was conducted in three phases, namely, studying current conditions and approaches for implementing the standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1. The sample group consisted of 325 heads of educational institutions, child development centers in the academic year 2024. The instrument used was a five-level rating scale questionnaire, with an Item-Objective Congruence (IOC) index ranging from 0.60 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.774. Data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. 2. Creating a development model for the operation according to the standards of the Child Development Center under Local Administrative Organization under Lower Northeastern Region 1, Step 1: The researcher used the study results from Part 1 to create (draft) according to the concept, theory, and model creation based on the components of the model, which are 1) principles and reasons of the model, 2) objectives of the model, 3) essential content and development implementation, 4) guidelines for implementing the model, and 5) conditions for model success. The results from the study of the operation according to the standards of the Child Development Center of the Local Administrative Organization in the Lower Northeastern Region 1, were used in all aspects, considering items with high average values that were necessary for development. Step 2: Interviewing experts to present a draft of the operational development model according to the standards of the Child Development Center of the Local Administrative Organization, Lower Northeast Region 1, with experts considering the appropriateness of the model and providing comments. Step 3: Evaluation of the appropriateness of the development model of the operation according to the standards of the Local Administrative Organization of the Child Development Center, the Lower Northeastern Region 1, to send to the experts to evaluate the appropriateness of the model. Analyze the appropriateness of the model using basic statistics, namely, the mean (M) and the standard deviation (SD) and interpret the results according to the specified criteria. Step 3: Evaluation of the feasibility and usefulness of the operation model according to the standards of the Child Development Center of the Local Administrative Organization, the Lower Northeastern Region 1. The data provider group was determined to be the head of the Child Development Center of the Local Administrative Organization, the Lower Northeastern Region 1, who were specifically selected (Purposive Selected), totaling 50 people. Data collection was performed, resulting in 46 sets of data, accounting for 92.00 percent. Data were

analyzed using basic statistics, namely, the mean (*M*) and the standard deviation (*SD*) and interpreted according to the specified criteria.

Research findings were as follows:

1) The implementation of standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1, both overall and for individual aspects, was at the highest level.

2) The model for developing the implementation of standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1 consisted of five components: 1) principles and rationale, 2) objectives, 3) core content and development processes, 4) guidelines for implementation, and 5) conditions for success. The model's appropriateness was at the highest level.

3) The evaluation of the feasibility and benefits of the model for developing the implementation of standards for Early Childhood Development Centers under Local Administrative Organizations in the Lower Northeastern Region 1 was at the highest level.

Keywords: Model for developing, Implementation of standards, Early Childhood Development Centers

บทนำ

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ และวางรากฐานของชีวิต การเตรียมเด็กให้มีความพร้อมและเกิดพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องตระหนักในสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เกิดการเรียนรู้และสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีความสุขตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเจริญเติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงควรเริ่มตั้งแต่เด็กวัยแรกเกิดโดยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว แล้วจึงเข้ารับการเตรียมความพร้อมในช่วงอายุ 2 – 5 ปี ในสถานศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ของเกสเซล (Gesell et al, 1940, p. 120) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเริ่มปูพื้นฐานทางด้านความพร้อมก่อนเพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูปลูกฝังอย่างถูกต้อง ให้มีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นวัยแห่งการวางรากฐานและการเริ่มต้นของชีวิต ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น จะต้องมีความเข้าใจตรงกัน ถึงนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 0 – 5 ปี ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าเด็กทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จึงควรมีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ได้แบ่งมาตรฐานการดำเนินงานออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยอายุ 2 – 5 ปี ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมเต็มศักยภาพตามวัย เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสติปัญญา และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง โดยให้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยกำหนดเป็นนโยบายที่จะเร่งขยายบริการทางการศึกษาระดับนี้ให้กว้างขวางครอบคลุมทั้งในเมืองและชนบท ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กด้อยโอกาส ผู้ปกครองมีรายได้น้อย อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด และเด็กต่างวัฒนธรรมที่ไม่มีสัญชาติ เพื่อพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานในแต่ละภาคการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยึดการดำเนินงานตามมาตรฐาน 6 ด้าน แต่การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ด้านครู ผู้ดูแลเด็ก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็ก และ 3) ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ไม่ครอบคลุมกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R & D) ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประชากร

1) ประชากร ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มี 4 จังหวัดได้แก่ 1) จังหวัดนครราชสีมา 736 แห่ง 2) จังหวัดชัยภูมิ 365 แห่ง 3) จังหวัดสุรินทร์ 515 แห่ง 4) จังหวัดบุรีรัมย์ 508 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,124 แห่ง

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 แห่ง

3) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ศูนย์ละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 325 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเภทและลักษณะของเครื่องมือเครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพภาพทั่วไปของหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมและ

ส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาปฐมวัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.774

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 แห่ง โดยสอบถามหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะเวลา เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2567

2) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและตรวจสอบคะแนนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ข้อมูลตอบกลับ จำนวน 274 ฉบับ จาก 325 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.31

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 วิเคราะห์ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 2 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ มีการบริหารจัดการที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 3 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีเนื้อหาประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาปฐมวัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามกรอบที่สังเคราะห์ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จากตอนที่ 1 มาจัดทำ (ยกร่าง) ตามแนวคิด ทฤษฎี การสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยนำผลจากการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ทุกด้านโดยพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบและให้ความเห็น มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน
- 2) ดำเนินการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผลของรูปแบบ ให้ปรับคำให้กระชับ แสดงที่มาให้ชัดเจนไม่ต้องเขียนบรรยายมากเกินไป
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ให้เน้นว่าใครจะนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ได้
3. สาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา ให้ปรับในบางข้อของแนวทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และกระชับคำให้เข้าใจง่ายขึ้น ไม่ต้องเขียนบรรยายมากเกินไป
4. แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ ให้เรียงคำให้กระชับ ชัดเจน ถึงการนำรูปแบบไปใช้ในการปฏิบัติ
5. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ มีความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.86$) เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1 ข้อ คือ แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$) รองลงมาองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของรูปแบบและเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ค่าเฉลี่ย ($M=4.86$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา ค่าเฉลี่ย ($M=4.84$)

ตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 50 คน

2) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบของรูปแบบคือ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ผู้วิจัยนำหนังสือ ขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับหัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน และดำเนินการเก็บแบบประเมินด้วยตนเองในเดือนกันยายน 2567 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 46 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 121)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวม และรายด้าน

ด้าน	การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	M	SD	ระดับ
1	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.70	0.17	มากที่สุด
2	ด้านบุคลากร	4.73	0.19	มากที่สุด
3	ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.56	0.28	มากที่สุด
4	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.61	0.34	มากที่สุด
5	ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.59	0.19	มากที่สุด
6	ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.66	0.21	มากที่สุด
รวม		4.64	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาค 6) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากการสัมภาษณ์ ที่มีวิธีดำเนินการทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามบริบท สภาพแวดล้อม และงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด
- 2) ด้านบุคลากร มีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับวัยเด็ก ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆให้กับบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ ปรับภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียนให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก
- 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตร โดยกำหนด ปรัชญา อัตลักษณ์ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สารการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยเด็กและมีการประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมตามวัย
- 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐเอกชนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการสร้างเครือข่ายของการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งในการทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบรูปแบบ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ หลักการและเหตุผล รองลงมาคือแนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และสารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา ตามลำดับ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

พบว่า ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักการและเหตุผล รองลงมาได้แก่ แนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติและสารสำคัญและแนวทางพัฒนา

ตามลำดับ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

4. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักการและเหตุผลรองลงมาได้แก่ แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัยการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีวิธีการดำเนินงานตามบริบทและสภาพแวดล้อมของตนเองโดยยึดการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ให้ ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ทั้งภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการพัฒนารูปแบบ โดยใช้ผลการศึกษการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ของการดำเนินงานทุกด้าน โดยใช้รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มาใช้เป็นประเด็นในการพัฒนาสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ พิมพ์เพ็ญ ยอดแก้ว (2551, น. 122) การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนารูปแบบจะต้องมี วัตถุประสงค์ องค์กรประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบ เพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงแนวทางการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และแนวทางหรือเงื่อนไขที่จะต้องนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจะต้องพัฒนารูปแบบโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นรูปแบบที่การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพ และยังสามารถคล้องกับทฤษฎีของ คีฟวี่ (Keeves, 1988, p. 67) ซึ่งกล่าวว่า องค์กรประกอบของรูปแบบ ประกอบไปด้วย หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิด ภาพรวมที่ใช้ในการกำหนด กระบวนการหรือวิธีการและ กิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดในแต่ละกิจกรรมหรือวิธีการในรูปแบบ โดยสามารถตรวจวัดและประเมินผลได้

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีระดับเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักการและเหตุผล รองลงมา แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สร้างขึ้นโดยวิธีการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนั้นประเด็นการพัฒนายังได้มาจากการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และกระบวนการพัฒนาผ่านการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2549, น. 54 - 56) ความถูกต้องของรูปแบบจะต้องมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมทุกองค์ประกอบของการประเมินคือความน่าเชื่อถือและมีสาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง ความเหมาะสมโดยรวมทุกองค์ประกอบของรูปแบบต้องคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมทุกองค์ประกอบของรูปแบบจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเป็นไปในทางปฏิบัติและก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ความเป็นประโยชน์โดยรวมทุกองค์ประกอบจะต้องเป็นการประเมินที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบและสามารถนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประโยชน์และประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริม สนับสนุนและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องรูปแบบ การพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบความสำเร็จในการพัฒนาการดำเนินงานตาม มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารหน่วยงานเทศบาลอื่น ๆ สร้างความตระหนักถึงความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนา การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา ความยืดหยุ่นของกระบวนการพัฒนา และ ความแตกต่างระหว่างวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเขตภาคอื่น ๆ

2.2 ควรทำการศึกษาการพัฒนางานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอื่น ๆ ควบคู่กับการพัฒนางานทั้ง 6 ด้าน นี้ควบคู่กันไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. สำนักมาตรฐานการศึกษาและ พัฒนาการเรียนรู้.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (19 สิงหาคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1 - 23

พิมพ์เพ็ญ ยอดแก้ว. (2551). **การพัฒนาแบบการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (รายงานการวิจัย)**. สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว).

สุวิมล ว่องวานิช. (2549). **ประเภท ขั้นตอนของการประเมินนิมิต และคุณสมบัติของนักประเมินนิมิต ในการประเมินนิมิต วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Gesell, A., Halverson, H. M., & Amatruda, C. S. (1940). **The First Five Years of Life; A Guide to the Study of the Preschool Child**. Harper and Brothers.

Keeves, P. J. (1988) . **Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook**. Pergamon Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน**
**DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND MODEL CONSTRUCTION IN SCIENCE
OF GRADE 6 STUDENTS THROUGH MODEL BASED LEARNING**

จุฑารัตน์ ประเสริฐพงษ์¹, และ ศรีสุดา พัฒจันทร์²

Jutharat Prasertphong¹, and Srisuda Patjan²

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

^{1,2} Faculty of Education, Vongchavalitkul University

e-mail : Jutarat1813@gmail.com

Received: July 31, 2024 Reviewed: August 28, 2024 Revised: August 30, 2024 Accepted: September 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา และ 3) แบบประเมินผลงานของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองของวิลค็อกสันแบบ Wilcoxon Test for 2 Related Samples และแบบ Wilcoxon Signed Rank Test for One Sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การสร้างแบบจำลอง, การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare the learning achievement and model construction in Science of Grade 6 students before and after implementing model-based learning, and 2) to compare the learning achievement and model construction in Science of Grade 6 students after implementing model-based learning against a criterion of 60%. The sample group consisted of 30 Grade 6 students, selected through cluster sampling. The research instruments included: 1) a lesson plan on the topic of Solar and Lunar Eclipses, 2) a learning achievement test on Solar and Lunar Eclipses, and 3) a student performance assessment form. Data were analyzed using mean, standard deviation, the Wilcoxon Test for 2 Related Samples, and the Wilcoxon Signed Rank Test for One Sample.

The research results were as follows:

1. The learning achievement and model construction in Science of Grade 6 students after implementing model-based learning were significantly higher than before at the .05 level.
2. The learning achievement and model construction in Science of Grade 6 students after implementing model-based learning were significantly higher than the 60% criterion at the .05 level.

Keywords: Learning Achievement, Model Construction, Model Based Learning

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน และงานอาชีพต่าง ๆ ดังนั้นบทบาทสำคัญของการศึกษาที่จะต้องส่งเสริมให้เป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560, น. 23) เนื่องจากวิทยาศาสตร์จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจสามารถอธิบาย หรือทำนายปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ซับซ้อนได้อย่างถูกต้อง และเกิดทักษะการคิดในการสร้างองค์ความรู้ (จิราภรณ์ กุลพิมล และ วาสนา กิรีติจำเริญ, 2563, น. 3) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจ สุภัทรชัยวงศ์ และคณะ (2558, น. 97 - 124) ได้กล่าวว่า ความซับซ้อนของธรรมชาติและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การสังเกตโดยทั่วไปอาจจะทำให้เข้าใจยาก จึงต้องอาศัยแบบจำลองในการอธิบายการทดลองหรือการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เป็นสื่อทางการศึกษาเพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นามธรรมให้นักเรียนสามารถมองเห็นและเข้าใจกระบวนการหรือปรากฏการณ์ดังกล่าว และโอกาสที่นักเรียนจะได้เป็นผู้สร้างแบบจำลองในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ไม่มากนัก (ลดาภา ลดาชาติ และลือชา ลดาชาติ, 2560, น.1 - 11) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ตามสภาพจริง ฝึกให้นักเรียนได้เป็นผู้สร้างแบบจำลองด้วยตัวนักเรียนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gilbert and Justi (2016, อ้างถึงใน อีรดา ชาติวรรณ และคณะ 2562, น. 56) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน (model-based learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติในการสร้างแบบจำลอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผ่านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การเปรียบเทียบแบบจำลองที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประเมินปรับปรุง หรือดัดแปลงแก้ไขแบบจำลอง เพื่อให้ได้แบบจำลองที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการอธิบายและทำนายสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ทำให้มองเห็นจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยใช้กรอบแนวคิดแบบจำลองและการสร้างแบบจำลองของ Gilbert and Justi (2016) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นการสร้างแบบจำลอง (Creation of a proto-model) 2. ขั้นการแสดงออกแบบจำลอง (Expression of the proto-model) 3. ขั้นการทดสอบแบบจำลอง (Test of the model) และ 4. ขั้นการประเมินแบบจำลอง (Evaluation of the model)

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ และสาระที่ 4 เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.21) ทั้งนี้สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุนอกชั้นบรรยากาศของโลก โดยศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการลักษณะทางกายภาพและการเคลื่อนที่ ซึ่งเนื้อหาสาระในเรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา เป็นเนื้อหาที่มีลักษณะที่เหมาะสมและส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ ทั้งการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุและผล การคิดเชิงจำแนก แยกแยะ หรือการเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาอธิบายกระบวนการเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา และการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ หรือทำนายผลที่เกิดขึ้น

ผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในระดับประเทศรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.34 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ และเมื่อพิจารณาผลคะแนนของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ นักเรียนร้อยละ 55 ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2565) ซึ่งจากผลการทดสอบวัดความรู้ของนักเรียนระดับชาติบ่งบอกถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทางโรงเรียนจะต้องมีเป้าหมายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ดังนั้นการเรียนในชั้นเรียนจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญทั้งความรู้ควบคู่กับคุณธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565, น. 189 - 231)

จากสภาพปัญหาในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วงที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้บรรยายความรู้

โดยไม่ได้อธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ความรู้ที่นักเรียนได้รับส่วนใหญ่เกิดจากการฟังและจดจำ ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ หรือการลงมือปฏิบัติของนักเรียน ทำให้การคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนถูกปิดกั้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ที่มีคะแนนเฉลี่ยรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงผลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน เพื่อใช้สำหรับอธิบายหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กฎ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติโดยเรียนรู้จากการสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่เปรียบเสมือนตัวแทนของเหตุการณ์ แนวคิด ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นบนโลกที่ไม่สามารถสังเกตได้จากการเรียนรู้หรือวัดได้โดยตรง เช่น แผนภาพ สัญลักษณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ถือได้ว่าแบบจำลองสามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพได้ชัดเจน สามารถทำการทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สิทธิโชค เอี่ยมบุญ, 2563, น. 161 - 170) นอกจากนี้สุรัสวดี ปะภิระเค (2561, น. 80) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน ช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์และถ่ายโยงความรู้สูงขึ้น และมีแนวคิดวิทยาศาสตร์คลาดเคลื่อนมีจำนวนลดลง เกิดการพัฒนาวิธีการกระบวนการคิด สามารถจัดการและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบพัฒนาทักษะสำคัญในการค้นคว้า หาความรู้ และส่งเสริมองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม โดยกระบวนการลงมือปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งเสริมการพัฒนาคิดค้นเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างชัดเจน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะโคตะกอก (ประชาสามัคคี) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา 1 กลุ่ม และมีการวัดตัวแปรตามก่อนการให้สิ่งทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นให้สิ่งทดลองแล้วทำการวัดตัวแปรตามอีกครั้งหนึ่ง ตามแนวคิดของ วรณี แกมเกตุ (2551, น. 141 - 142) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เครือข่ายโรงเรียนปิงชน จำนวน 8 โรงเรียนประกอบด้วย โรงเรียนชุมชนชนวนวิทยา โรงเรียนบ้านเสลาประจักษ์ โรงเรียนบ้านเกาะมะนาว โรงเรียนจอมแก้ววิทยา โรงเรียนบ้านหนองตะไกร โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนหินตั้งพิทยากร และโรงเรียนบ้านปะโคตะกอก (ประชาสามัคคี) ซึ่งมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 152 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านปะโคตะกอก (ประชาสามัคคี) อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling Random) เนื่องจากนักเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นการสร้างแบบจำลอง (Creation of a proto-model) 2. ขั้นการแสดงออกแบบจำลอง (Expression of the proto-model) 3. ขั้นการทดสอบแบบจำลอง (Test of the model) และ 4. ขั้นการประเมินแบบจำลอง (Evaluation of the model)

1.2.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 เครื่องมือ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา จำนวน 1 แผน รวม 6 ชั่วโมง มีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC ของข้อสอบรายข้อระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายของข้อสอบรายข้อระหว่าง 0.25-0.75 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้ออยู่ระหว่าง 0.33-0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 และ 3) แบบประเมินผลงานของนักเรียน จำแนกตามประเด็นการประเมิน 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ตรงจุดประสงค์ที่กำหนด (2) มีความถูกต้องสมบูรณ์ (3) มีความคิดสร้างสรรค์ (4) ความเป็นระเบียบ และ (5) เสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพในการให้คะแนน เป็น 4 ระดับ คือ ดีมาก (4) ดี (3) พอใช้ (2) และ ปรับปรุง (1) โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำเสนอวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานของวิลค็อกสันแบบ Wilcoxon Test for 2 Related Samples เนื่องจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีการแจกแจงแบบปกติ โดยพิจารณาจากค่า Sig ของ Kolmogorov-Smirnova พบว่า ค่า Sig ก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.033 และค่า Sig หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.014 และผลการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ไม่มีการแจกแจงแบบปกติ โดยพิจารณาจากค่า Sig ของ Kolmogorov-Smirnova พบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่า

เท่ากับ 0.026 และค่า Sig หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.000 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของวิลค็อกสันแบบ Wilcoxon Signed Rank Test for One Sample เนื่องจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีการแจกแจงแบบปกติ โดยพิจารณาจาก ค่า Sig ของ Kolmogorov-Smirnova พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.014 และผลการตรวจสอบ การแจกแจงของข้อมูลการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ไม่มีการแจกแจงแบบปกติ โดยพิจารณาจากค่า Sig ของ Kolmogorov-Smirnova พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า .05

ผลการวิจัย

1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

นักเรียน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (40 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน (40 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1	15	37.50	30	75.00	15	37.50
2	14	35.00	25	62.50	11	27.50
3	11	27.50	25	62.50	14	35.00
4	12	30.00	29	72.50	17	42.50
5	24	60.00	22	55.00	-2	-5.00
6	20	50.00	25	62.50	5	12.50
7	11	27.50	25	62.50	14	35.00
8	24	60.00	35	87.50	11	27.50
9	19	47.50	29	72.50	10	25.00
10	10	25.00	28	70.00	18	45.00
11	26	65.00	28	70.00	2	5.00
12	13	32.50	20	50.00	7	17.50
13	22	55.00	32	80.00	10	25.00
14	11	27.50	28	70.00	17	42.50
15	23	57.50	30	75.00	7	17.50

นักเรียน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (40 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน (40 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
16	19	47.50	28	70.00	9	22.50
17	10	25.00	29	72.50	19	42.50
18	20	50.00	23	57.50	3	47.50
19	16	40.00	33	82.50	17	7.50
20	18	45.00	30	75.00	12	42.50
21	20	50.00	32	80.00	12	30.00
22	22	55.00	33	82.50	11	30.00
23	17	42.50	28	70.00	11	27.50
24	22	55.00	20	50.00	-2	27.50
25	19	47.50	32	80.00	13	-5.00
26	20	50.00	36	90.00	16	32.50
27	23	57.50	28	70.00	5	40.00
28	22	55.00	30	75.00	8	12.50
29	23	57.50	32	80.00	9	20.00
30	20	50.00	31	77.50	11	22.50
<i>M</i>	18.20	45.50	28.53	71.33	10.33	25.83
<i>SD</i>	4.78		4.03		5.50	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.53 คะแนนจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.33 และก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.20 คะแนนจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.50 เมื่อพิจารณาคะแนนความก้าวหน้า พบว่า นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเท่ากับ 10.33 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.83

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนรวมเต็ม	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	30	40	18.20	4.78	-4.704*	.000
หลังเรียน	30	40	28.53	4.03		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

นักเรียน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
2	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
3	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
4	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
5	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
6	10.53	52.65	18.56	92.80	8.03	40.15
7	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
8	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
9	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
10	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
11	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
12	9.76	48.80	17.52	87.60	7.76	38.8
13	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
14	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
15	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
16	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
17	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
18	8.54	42.70	13.76	68.80	5.22	26.1
19	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45
20	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45
21	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45
22	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45

นักเรียน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
23	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45
24	11.89	59.45	19.38	96.90	7.49	37.45
25	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
26	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
27	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
28	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
29	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
30	10.10	50.50	17.84	89.20	7.74	38.7
<i>M</i>	10.16	50.82	17.41	87.05	7.25	36.24
<i>SD</i>	1.11		1.97		1.05	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.41 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.05 และก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.16 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.82 เมื่อพิจารณาคะแนนความก้าวหน้า พบว่า นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.25 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36.24

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

การสร้างแบบจำลอง	N	คะแนนรวมเต็ม	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	30	20	10.16	1.11	-4.804*	.000
หลังเรียน	30	20	17.41	1.97		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์
ร้อยละ 60

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียน	หลังเรียน คะแนนเต็ม 40	ร้อยละของคะแนน หลังเรียน	การแปลผล
1	30	75.00	ผ่านเกณฑ์
2	25	62.50	ผ่านเกณฑ์
3	25	62.50	ผ่านเกณฑ์
4	29	72.50	ผ่านเกณฑ์
5	22	55.00	ผ่านเกณฑ์
6	25	62.50	ผ่านเกณฑ์
7	25	62.50	ผ่านเกณฑ์
8	35	87.50	ผ่านเกณฑ์
9	29	72.50	ผ่านเกณฑ์
10	28	70.00	ผ่านเกณฑ์
11	28	70.00	ผ่านเกณฑ์
12	20	50.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
13	32	80.00	ผ่านเกณฑ์
14	28	70.00	ผ่านเกณฑ์
15	30	75.00	ผ่านเกณฑ์
16	28	70.00	ผ่านเกณฑ์
17	29	75.50	ผ่านเกณฑ์
18	23	57.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
19	33	82.50	ผ่านเกณฑ์
20	30	75.00	ผ่านเกณฑ์
21	32	80.00	ผ่านเกณฑ์
22	33	82.50	ผ่านเกณฑ์
23	28	70.00	ผ่านเกณฑ์

นักเรียน	หลังเรียน คะแนนเต็ม 40	ร้อยละของคะแนน หลังเรียน	การแปลผล
24	20	50.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
25	32	80.00	ผ่านเกณฑ์
26	36	90.00	ผ่านเกณฑ์
27	28	70.00	ผ่านเกณฑ์
28	30	75.00	ผ่านเกณฑ์
29	32	80.00	ผ่านเกณฑ์
30	31	77.50	ผ่านเกณฑ์
<i>M</i>	28.35	71.33	ผ่านเกณฑ์ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90
<i>SD</i>	4.03		

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยคิดเป็นร้อยละ 71.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนจำนวน 3 คนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 10 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหาเกมมิตและเกมมัว ทำให้นักเรียนทำแบบทดสอบเนื้อหาเกี่ยวกับเกมมิตและเกมมัวได้คะแนนน้อย และโดยธรรมชาติของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	N	คะแนนตาม เกณฑ์	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
หลังเรียน	30	24	28.53	4.03	4.179*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียน	หลังเรียน คะแนนเต็ม 20	ร้อยละของคะแนน หลังเรียน	การแปลผล
1	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
2	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
3	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
4	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
5	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
6	18.56	92.80	ผ่านเกณฑ์
7	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
8	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
9	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
10	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
11	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
12	17.52	87.60	ผ่านเกณฑ์
13	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
14	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
15	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
16	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
17	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
18	13.76	68.80	ผ่านเกณฑ์
19	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
20	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
21	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
22	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
23	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
24	19.38	96.90	ผ่านเกณฑ์
25	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์
26	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์
27	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์

นักเรียน	หลังเรียน คะแนนเต็ม 20	ร้อยละของคะแนน หลังเรียน	การแปลผล
28	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์
29	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์
30	17.84	89.20	ผ่านเกณฑ์
<i>M</i>	17.41	87.05	ผ่านเกณฑ์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100
<i>SD</i>	1.97		

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยคิดเป็นร้อยละ 87.05

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 60

การสร้าง แบบจำลอง	N	คะแนนตาม เกณฑ์	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
หลังเรียน	30	12	17.41	1.97	4.804*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้ข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าผลการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยนำมาใช้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองของนักเรียนสูงขึ้น โดยระหว่างการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียน เกิดความกระตือรือร้นต่อการเรียน และนักเรียนมีความเข้าใจต่อเนื้อหาเรื่องการเกิดสุริยุปราคา และจันทรุปราคาจากการให้ความรู้ของผู้วิจัยและการลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้นจึงทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

สูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Zu Belzenet al. (2019, อ้างอิงใน อนุพงศ์ ไพธอร์ และคณะ 2565, น. 350) ที่กล่าวว่า แบบจำลองเป็นตัวช่วยในการอธิบายสิ่งที่ต้องการศึกษา ให้เข้าใจง่ายขึ้น แบบจำลองจึงมีความสำคัญในการสอนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากการเปิดโอกาสให้นักเรียน เป็นผู้สร้างแบบจำลองและการปฏิบัติเหมือนกับกระบวนการทำงานของนักวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้อธิบาย และ ทำนายปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ แบบจำลองเป็นสมมติฐานเพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบ หรือคำอธิบาย วิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ เกิดการพัฒนาองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ โดยสอดคล้องกับแนวคิด Xiang and Passmore (2015, อ้างอิงใน ศักรินทร์ อะจิมา, 2563, น. 33) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบจำลองถือเป็นส่วนหนึ่งในการ ทำงานของนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานช่วยให้นักเรียนใช้และพัฒนา แบบจำลองที่เป็นตัวแทนในการอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และส่งเสริมความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับ ผู้เรียน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑารัตน์ ปัจฉัยโค และคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสร้างคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานเรื่อง วัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริญนันต์ นวลจันทร์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลอง เป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากการลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในการสร้างแบบจำลอง ดังนั้นจึงทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ รวมทั้งการลงมือสร้างแบบจำลองทำให้นักเรียนสนุก ตื่นเต้น มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้น เรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญญลักษณ์ สวัสดิ์ และคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการสร้าง แบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชา สมาย์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์และความสามารถในการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญนันต์ นวลจันทร์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่า

เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Baek et al. (2010, pp. 19 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ MCIS (Model centered instruction sequence) ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64 ของนักเรียนทั้งหมด 2) นักเรียนสามารถวาดภาพแบบจำลองที่อธิบายการเคลื่อนที่ของอนุภาคที่ไม่สามารถมองเห็นได้ซึ่งเป็นการแสดงการอธิบายลักษณะที่สำคัญด้วยแบบจำลอง และ 3) นักเรียนสามารถอธิบายแบบจำลอง และจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 12 คน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าแบบจำลองสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้และคำนึงถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประเมินแบบจำลอง

ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานถือเป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งนักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติในการสร้างแบบจำลอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผ่านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การเปรียบเทียบแบบจำลองที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประเมินปรับปรุง หรือดัดแปลงแก้ไขแบบจำลองเพื่อให้ได้แบบจำลองที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการอธิบายและทำนายสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ทำให้มองเห็นจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งถือว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่น ๆ ในวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน และครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ประสบปัญหาดังกล่าว

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับแก๊มมีด แก๊มวันนักเรียนคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แก๊มมีดแก๊มวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

5.2.2 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นและคะแนนการประเมินผลงานของนักเรียนรายด้าน พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

5.2.3 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคาสูงขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบจำลองวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิราภรณ์ กุลพิมล และวาสนา กิรติจำเริญ. (2563). การเปรียบเทียบมโนคติ เรื่อง ของแข็ง ของเหลว แก๊ส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 35(2), 50-65.
- จุฑารัตน์ ปัจฉัยโค, จุฑารัตน์ ธรรมประทีป, และดวงเดือน สุวรรณจินดา. (2566). การพัฒนาความสามารถในการสร้างคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานเรื่อง วัสดุและสสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ**, 23(2), 13-26.
- ธัญญลักษณ์ สวัสดิ์, ชุตติมา วัฒนะศิริ, และสุพจน์ เกิดสุวรรณ. (2566). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน. **วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา**, 40(108), 98-111.
- ธีรดา ชาติวรรณ, ธิติยา บงกชเพชร, และอนุสรณ์ วรสิงห์. (2562). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อพัฒนาแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พันธะโคเวเลนต์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 13(1), 266-281.
- ปริญญนันต์ นวลจันทร์. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ภรทิพย์ สุภัทรชัยวงศ์, ชาตรี ฝ่ายคำตา, และพจนารถ สุวรรณจุ. (2558). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานเพื่อพัฒนาแบบจำลองทางความคิดเรื่อง โครงสร้างอะตอมและความเข้าใจธรรมชาติ ของแบบจำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้**, 1(1), 97-124.
- ลฎาภา ลดาชาติ และลือชา ลดาชาติ. (2560). การสร้างแผนภาพความเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน. **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 1(1), 6-16
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักรินทร์ อะจิมา. (2563). ผลการจัดการเรียนการสอนชีววิทยาโดยใช้แบบจำลองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการโต้แย้งทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน. (2565). ระบบประกาศและรายงานผลประกาศผลโอเน็ต. <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/280>

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **คู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2565**. โรงพิมพ์บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สิทธิโชค เอี่ยมบุญ. (2563). **การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรัสวดี ปะภิระเค. (2561). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลกและเทคโนโลยีอวกาศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อนุพงศ์ ไพธศรี, ชาตรี ฝ่ายคำตา, เอกรัตน์ ทานาค, พงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ, และเอกภูมิ จันทระขันตี. (2565). **การสร้างและใช้แบบจำลองในห้องเรียนวิทยาศาสตร์**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 24(1), 349-358.

Baek, H., Schwarz, C., Chen, J., Hokayem, H., & Zhan, L. (2010). Engaging Elementary Students in Scientific Modeling: The MoDeLS Fifth-Grade Approach and Findings. In: Khine, M., Saleh, I. (eds), **Models and Modeling. Models and Modeling in Science Education**, vol 6. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-007-0449-7_9

Gilbert, J. K., & Justi, R. (2016). Modelling-based Teaching in Science Education. In: J. K. Gilbert (Eds), **Models and Modeling in Science Education**, vol 9. Springer, Switzerland. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-29039-3>

ผลของการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM)

ร่วมกับนิทาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE EFFECTS OF PICTURE WORD INDUCTIVE MODEL WITH FAIRY TALES ON THAI CONSONANT CLUSTERS UNIT GRADE 3 STUDENT'S LEARNING ACHIEVEMENT

พทิดา ธงกิ่ง¹, และ ประณต นาคะเวช²

Patida Thongking¹, and Pranod Nakaved²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

^{1,2}Faculty of Education, Vongchavalitkul University

e-mail: aapatida@gmail.com

Received: June 26, 2024 Reviewed: July 31, 2024 Revised: August 26, 2024 Accepted: August 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ (สถิตย์วิริยะคุณ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติ t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: คำควบกล้ำ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the reading achievement of diphthong grade 3 students' before and after the Picture Word Inductive Model (PWIM) combined with story. 2) to study grade 3 students' satisfaction towards using Picture Word Inductive Model (PWIM) with story. The target group were 20 students' of Chomchon Ban Pra Dok – Khok Phai School. They were selected using purposive sampling. The tools used in the research included two learning plans 4 hours total 8 hours. The 20 item test to measure reading achievement of diphthongs and the satisfaction questionnaire. Statistics used in data analysis included mean standard deviation and t-test dependent.

The research results found that:

1) The student's learning achievement after the intervention was significantly higher than the pre-test one at the level of .05.

2) The overall students' satisfaction towards the intervention the Picture Word Inductive Model (PWIM) was at the high level.

Keywords: diphthong, Learning Achievement, Satisfaction

บทนำ

การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนในปัจจุบัน นับเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์นั้นประสบความสำเร็จได้ในอนาคต เพราะการอ่านทำให้มนุษย์เข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของโลกในปัจจุบัน เนื่องจากโลกเรานั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้อ่านจึงต้องพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ เพราะหากผู้อ่าน อ่านออกเสียงถูกต้อง อ่านชัดเจนตามตัวอักษร จะทำให้ความหมายของการอ่านสื่อสารออกไปยังผู้ฟังถูกต้องเช่นกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น (พนิตนันท์ บุญพามี, 2542, น. 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ทำให้คนเรามีความงอกงามทางสติปัญญาและความสามารถมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และจิตวิญญาณของผู้อ่านให้เป็นไปในทางที่ดีงามได้ด้วยตนเอง รวมทั้งพัฒนาคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอ่านคือหัวใจของการเรียนรู้ และป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นยิ่ง ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูง และการดำเนินชีวิตของผู้เรียน โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาหากเริ่มต้นดีรากฐานการอ่านของเด็กจะดีตามไปด้วย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 5)

ทักษะการอ่านภาษาไทย เป็นทักษะที่สำคัญในการเรียน และมีความสำคัญอย่างยิ่ง จำเป็นต้องอ่านให้ถูกต้องและชัดเจน ต้องเข้าใจทั้งความหมายและองค์ประกอบของการอ่าน โดยต้องมีความคล่องตัวในการใช้กระบวนการอ่าน ที่เป็นการฝึกใช้ความคิดในการรับรู้ความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่าน ทักษะการอ่านจึงเป็นการฝึกความคล่องตัวในการอ่าน ให้สามารถอ่านได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้เข้าใจสาระสำคัญ

ของเรื่องที่ได้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545 น. 16 - 17) อักษรควบกล้ำเป็นคำที่พยัญชนะต้น 2 ตัวประสมสระเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงควบกล้ำเป็นพยางค์เดียวกัน เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์นั้นจะผันเป็นไปตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า คำควบกล้ำเป็นอักษรควบที่เกิดจากพยัญชนะ 2 ตัวที่มี ร ล ว ประสมอยู่ด้วยการอ่าน คำควบกล้ำคืออ่านออกเสียงพยัญชนะตัวต้นและพยัญชนะตัวตามควบพร้อมกัน (นพวรรณ พันธรัตน์, 2556) กระทรวงศึกษาธิการจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นของผู้เรียน ดังนั้นจึงกำหนดนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ โดยมีมาตรการให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากผลการประเมินการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 พบว่ายังมีนักเรียนจำนวนหนึ่ง ที่มีผลการประเมินในระดับอ่านไม่ได้ อ่านไม่คล่อง (ร้อยละ 7.37, 4.30, 3.30, 2.33, 2.51 และ 1.61 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ในระดับปรับปรุงร้อยละ 4.68 และผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559-2560 พบว่ามีนักเรียนบางส่วนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (สถาบันภาษาไทย, 2561, น. 55) กลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นว่า ครูต้องเร่งพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มนี้สามารถอ่านออกและเขียนได้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

จากปัญหาการอ่านไม่ได้ อ่านไม่คล่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทำให้เกิดการอ่านคำควบกล้ำไม่ชัดเจน วันเพ็ญ เทพโสภา (2558, น. 33 - 34) ได้กล่าวถึงปัญหาคำควบกล้ำว่าการอ่านคำในภาษาไทยค่อนข้างยุ่งยากและสับสนมาก เนื่องจากภาษาไทยเรารับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นจำนวนมากและหลักเกณฑ์ของแต่ละภาษาก็แตกต่างกันไป เมื่อเรารับภาษาเข้ามาจึงต้องนำหลักเกณฑ์เข้ามาด้วย ซึ่งก็แตกต่างจากภาษาไทยของเรา เติงทอง จันทรีเจริญ (2553, น. 39) กล่าวถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านออกเสียงควบกล้ำไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำไม่ชัด ว่ามีสาเหตุหลายสาเหตุ เช่น การอ่านออกเสียงที่ผิด ซึ่งพบในลูกคนไทยเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่จะเอาอย่างการพูดของบิดามารดาของตนที่พูดภาษาไทยไม่ชัดเจน หรืออาจจะมาจากอวัยวะที่ใช้ในการ ออกเสียง เช่น ถ้าริมฝีปากแห้ง เด็กจะไม่สามารถออกเสียงตัวพยัญชนะเป็นต้นว่า ป พ ว ได้ถูกต้องอันจะทำให้การออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัด ลื่นแข็งหรือมีขนาดเล็กไปใหญ่ไป หรือสั้นกว่าปกติ ย่อมทำให้สามารถออกเสียง ก ข ค ร ฯลฯ ได้ไม่ถนัด ฟันหน้า เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นใน การช่วยกักลมในการออกเสียงถ้าฟันเสีย จะทำให้การออกเสียงได้ไม่ดี สอดคล้องกับอานงค์ ใจรงกา (2547 น.3) ที่กล่าวว่า การอ่านออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในสังคมและจะเป็นปัญหามากขึ้นถ้าทุกฝ่ายไม่ช่วยกันแก้ไข ดังนั้นครูผู้สอนควรแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านคำควบกล้ำของเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการขจัดปัญหาดังแต่ระยะเริ่มต้น และเป็นการวางรากฐานในการใช้ภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ดีขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านประดอก-โคกไผ่ (สถิตวิริยคุณ) โดยนักเรียนไม่สามารถอ่านออกเสียงควบกล้ำให้

ชัดเจน เนื่องจากปัญหาการออกเสียงผิด และครูยังไม่มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจและพัฒนาทักษะทางการอ่านให้นักเรียนได้เท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการแก้ไขจากการศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่าน ที่ผู้เรียนได้ใช้ช่องทางการรับรู้ข้อมูลทั้งภาพและเสียง คือ Picture Word Inductive Model หรือ PWIM เป็นวิธีการสอนที่คิดค้นขึ้นโดย Calhoun ซึ่งได้กล่าวตอนหนึ่งถึงวิธีการสอนไว้ว่า เป็นกลยุทธ์การสอนภาษาแบบบูรณาการ ในการเริ่มต้นการสอนอ่านและการเขียน เพื่อเพิ่มความสนใจในการเรียน เป็นกลวิธีสอนภาษาจากภาพ ที่คุ้นเคย เพื่อเชื่อมโยงให้สามารถจดจำคำศัพท์ได้ ผ่านการพูดและการฟังคำศัพท์ ใช้สอนการสะกดคำและออกเสียงคำ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชิงอุปนัย (Calhoun, 2017) ซึ่ง PWIM สอดคล้องกับทฤษฎีการเข้ารหัสคู่ที่สามารถพัฒนาการอ่านได้จากการใช้ภาพและเสียงทั้งนี้ม้งงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงการนำ PWIM ไปใช้เช่น การนำวิธีการสอน PWIM ไปใช้แล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกนิทานที่นักเรียนชอบ นำภาพที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์คำควบกล้ำ มาใช้สอนโดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ใช้ร่วมกับนิทานเพื่อเชื่อมโยงให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้ง่ายยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและนำการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำให้นักเรียนมีคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ได้และมีความสุขในการเรียนไปพร้อมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลของการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ (สฤติย์วิริยคุณ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ (สถิตยวิริยคุณ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้

Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน รายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องคำควบกล้ำ จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ครอบคลุมเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง ประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 126) จำนวน 12 ข้อ โดยผลการประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ควรมีค่าเฉลี่ยระดับเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.78$)

2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและเนื้อหาหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบภาคปฏิบัติจำนวน 20 คำ นำแบบทดสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และความถูกต้องทางภาษาของการสร้างแบบทดสอบ พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องเหมาะสมของประเด็นคำถาม และนำผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผลการประเมินแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ยื่นขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ (สถิตยวิริยคุณ) จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้

3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการ รูปแบบการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ศึกษาการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่สร้างขึ้นจำนวน 3 ด้าน รวม 14 ข้อ

เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม โดยผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC จากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ไปจัดพิมพ์ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ก่อนการวิจัย
- 2) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และขั้นตอนตามแผนการเรียนรู้
- 3) ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
- 4) ดำเนินการใช้แผนในการทดลองจำนวน 8 ชั่วโมง
- 5) ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
- 6) นำผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์
- 7) รายงานผลการวิจัย และสรุป อภิปรายผลการวิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM)

2) ตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model PWIM ร่วมกับนิทาน ใช้ Kolmogorov-Smirnov test พบว่า ผลการทดสอบการแจกแจงของคะแนนเป็นโค้งปกติที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงใช้ t-test for Dependent Sample ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน มีค่าเฉลี่ย 8.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.06 คิดเป็นร้อยละ 40.75 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน มีค่าเฉลี่ย 17.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.95 คิดเป็นร้อยละ 86.75 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ย 9.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.32 คิดเป็นร้อยละ 46.00 โดยค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (20)	ร้อยละ (100)	คะแนน (20)	ร้อยละ (100)	คะแนน (20)	ร้อยละ (100)
1	7	35.00	16	80.00	9	45.00
2	6	30.00	16	80.00	10	50.00
3	9	45.00	20	100.00	11	55.00
4	6	30.00	17	85.00	11	55.00
5	5	25.00	13	65.00	8	40.00
6	5	25.00	15	75.00	10	50.00
7	7	35.00	16	80.00	9	45.00
8	10	50.00	17	85.00	7	35.00
9	11	55.00	20	100.00	9	45.00
10	10	50.00	20	100.00	10	50.00
11	6	30.00	15	75.00	9	45.00
12	8	40.00	17	85.00	9	45.00
13	9	45.00	19	95.00	10	50.00
14	10	50.00	18	90.00	8	40.00
15	12	60.00	20	100.00	8	40.00
16	11	55.00	18	90.00	7	35.00
17	8	40.00	17	85.00	9	45.00
18	8	40.00	16	80.00	8	40.00
19	7	35.00	19	95.00	12	60.00
20	8	40.00	18	90.00	10	50.00
<i>M</i>	8.15	40.75	17.35	86.75	9.20	46.00
<i>SD</i>	2.06	-	1.95	-	1.32	-

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน โดยใช้ t – test

การทดสอบ	n	M	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	8.15	2.06	31.13*	.000
หลังเรียน	20	17.35	1.95		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69 เมื่อพิจารณารายด้านมีผลเรียงลำดับดังนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมและรายด้าน (n=20)

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ			
	M	SD	ระดับคุณภาพ	ลำดับ
1. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.73	0.48	มาก	1
2. ด้านเนื้อหา	4.70	0.48	มาก	2
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.37	มาก	3
รวม 3 ด้าน	4.69	0.44	มาก	

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคำควบกล้ำ มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 8.15 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 17.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคำควบกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model ร่วมกับนิทาน มีขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกอ่านคำควบกล้ำหลายครั้งโดยใช้รูปภาพจากนิทานมาประกอบ ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้จากภาพเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านการอ่านคำควบกล้ำจากขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนเขียนคำควบกล้ำที่พบในภาพ และเชื่อมโยงคำศัพท์จากภาพ จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงและสะกดคำศัพท์ดังกล่าวโดยผู้สอนจะตรวจสอบ

และแนะนำวิธีการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไป และขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนอ่านออกเสียง สะกด คำศัพท์และอ่านบทวนคำศัพท์คำควบกล้ำที่ระบุไว้จากภาพนิทานอีกครั้ง จึงส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำที่ดียิ่งขึ้น ตามแนวคิดทฤษฎีของ Calhoun, E. (2017, p. 98) การจัดการเรียนรู้ PWIM มีลักษณะที่สำคัญในการพัฒนาในด้านภาษาและความรู้เนื่องจากการสร้างคลังคำศัพท์ของเด็ก จากคำพูดและความเข้าใจและรูปแบบประโยคและอำนวยความสะดวก ในการเปลี่ยนแปลงการเขียนและการอ่านเด็กส่วนใหญ่ต้องการทำความเข้าใจกับภาษาที่อยู่รอบตัวของพวกเขาและเด็กส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นที่จะปลดล็อกความ ลึกกลับของภาษาในการอ่านและการเขียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนิสา มามีสุข (2563, น. 97) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ผลงานการวิจัยของ สุพัตรา ศรีธรรมมา (2562, น. 88) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่าผลการประเมินความสามารถการอ่านสะกด คำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิดหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนเห็น ด้วยมากเรียงลำดับ คือ อันดับที่ 1 ด้านสื่อการเรียนรองลงมาคือด้านเนื้อหา และด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เรียงตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนเพราะการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน เน้นการเรียนการสอนโดยใช้รูปภาพเป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้การอ่านคำ ควบกล้ำให้ถูกต้อง โดยอาศัยการทำงานของสมองที่เรียนรู้ผ่านทางสายตา และการฟังในการแปลงข้อมูล รูปภาพเป็นตัวอักษร เช่น บัตรภาพ บัตรคำศัพท์ นำมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งในขั้นที่ 3 ผู้เรียนเขียนคำควบกล้ำที่ พบในภาพ และเชื่อมโยงคำศัพท์จากภาพ จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงและสะกดคำศัพท์ดังกล่าว โดยผู้สอน จะตรวจสอบและแนะนำวิธีการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไป ทำให้นักเรียนเกิดความคงทน ในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ด้านเนื้อหาที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน เพราะมีขั้นตอนในการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึก ซึ่งในขั้นที่ 5 ผู้เรียนจัดกลุ่มจำแนกคำศัพท์คำควบกล้ำที่ระบุ จากภาพนิทาน ดังนี้ คำควบกล้ำแท้ คำควบกล้ำไม่แท้ เป็นการสอนให้นักเรียนสังเกตและเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่อง คำควบกล้ำ สามารถจำแนกคำศัพท์ได้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับนิทาน นักเรียนมีความสุขในการเรียน เกิดกระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากตั้งแต่ในขั้นที่ 1 เตรียมเข้า สู่บทเรียน นักเรียนและครูร่วมกันเล่นเกมเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน

และในขั้นที่ 2 ผู้เรียนสังเกตภาพและบอกคำศัพท์ต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพและช่วยกันระบุคำศัพท์คำควบกล้ำที่พบในภาพนิทาน ทำให้นักเรียนกลุ่มที่อ่านไม่ออกเกิดความมั่นใจสามารถบอกสิ่งที่เห็นในรูปภาพได้ เพราะขั้นตอนนี้ยังไม่ต้องอ่าน นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมาประยุกต์ใช้ในการตอบได้

สอดคล้องกับสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของสุนิสา มามีสุข (2563, น. 97) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยสุพัตรา ศรีธรรมมา (2562, น. 88) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ PWIM ร่วมกับแผนผังความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การใช้การจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ครูควรอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2) ครูควรติดตามผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และเป็นลำดับขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับเกม Game based Learning โดยเกมต้องมีความคิดสร้างสรรค์สามารถดึงดูดผู้เรียน กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและสนุกสนานไปกับการเรียนรู้

2) ควรมีการพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ Picture Word Inductive Model (PWIM) ร่วมกับเพลง เพื่อให้ผู้เรียนมีการจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา**

ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศิลปบรรณาการ.

เตียงทอง จันทร์เจริญ. (2553). **การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียง**. พริกหวานกราฟฟิค

นพพรณ พันธ์รัตน์. (2556). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเองเรื่องคำควบกล้ำ**.

https://www.kroobannok.com/news_file/p49303621010.pdf

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). พัฒนาศึกษา.

- พนิตนันท์ บุญพามี. (2542). **เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์**. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- วันเพ็ญ เทพโสภา. (2558). **หลักภาษาไทย ฉบับนักเรียนนักศึกษา**. พ.ศ.พัฒนา.
- สถาบันภาษาไทย. (2561). **รายงานผลการประเมินการอ่าน 2559**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารสำเนา.
- สุนิสา มามีสุข. (2563). **การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุริพรณ ฉันทจิตร. (2557). **การพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบ PWIM (Picture Word Inductive model)**.
http://www.t3samakkee.ac.th/news-detail__12553
- อานงค์ ใจรงกา. (2557). **การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- Calhoun, E. F. (2017). **Teaching Beginning Reading and Writing with the Picture Word Inductive Model**. Association for Supervision & Curriculum Development.

การพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF COMPETENCIES BANK OF THAI LANGUAGE FOR
COMMUNICATION INTEGRATED LEARNING AREAS OF SCIENCE AND
TECHNOLOGY, SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE AND
HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION FOR ELEMENTARY STUDENTS

รุ่งทิพา พลขำนิ¹, สิรินาถ จงกลกลาง², และนาตยา ปิลันธนานนท์³

Rungtiva Pholchumni¹, Sirinat Jongkonklang², and Nataya Pilanthananond³

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{1,2}Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³Faculty of Education, Kasetsart University

e-mail: rountiwa987@gmail.com

Received: July 15, 2024 Reviewed: November 15, 2024 Revised: December 1, 2024 Accepted: December 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา และประเมินความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะที่พัฒนาขึ้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคลังสมรรถนะ และครูผู้สอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา จำนวน 8 คน ในการประเมินความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ได้คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ประกอบด้วย คลังงานระดับชั้นละ 10 งาน รวมทั้งหมด 60 งาน เมื่อนำไปประเมิน มีความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปใช้กับครูกลุ่มเป้าหมาย พบว่าครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารครั้งนี้ โดยครูเลือกระดับชั้นเรื่องที่สอน ประเภทของงานเขียน เวลาเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ได้สอดคล้องกับระดับชั้น บริบทของผู้เรียน และธรรมชาติของรายวิชา

คำสำคัญ: คลังสมรรถนะ, ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้

¹ นักศึกษาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Student of Curriculum and instructional Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Abstract

This applied research aimed to develop the competencies bank of Thai language for communication integrated learning areas of science and technology, social studies, religion and culture, and health and physical education, and to assess teachers' abilities in planning learning management using the developed competencies bank for elementary school students. The target groups were selected by a purposive sampling method, consisting of 5 experts for assessing the appropriateness and feasibility of the developed competencies bank and 8 primary school teachers teaching Thai language for assessing their ability in planning learning management using the developed competencies bank. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research findings revealed that the developed competencies bank of Thai language for communication consisted of 10 tasks per grade level, a total of 60 tasks. The evaluation results showed that the overall consistency, appropriateness, and feasibility were rated at the highest level. When applied to the target group of teachers, they were able to plan learning management using the developed competencies bank of Thai language for communication. The teachers selected grade levels, topics, types of writing, class times, learning objectives, learning activities, instructional media, and measurement and evaluation in accordance with grade levels, learner contexts, and the nature of the subject.

Keywords: Competencies bank, Thai language for communication, Integrated learning areas

บทนำ

การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เป็นแนวโน้มการจัดการศึกษาในขณะนี้ และเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นนักเรียนรู้ นึกนวัตกรรมและเป็นพลเมืองดี ด้วยการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สามารถทำงานหนึ่งๆ ในชีวิตประจำวันได้ประสบความสำเร็จ คือ สมรรถนะในการทำงานของผู้เรียน (ดรุณี จำปาทอง, 2560, น. 121-132) ดังนั้น การสอนอิงสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา จึงเป็นการเอื้อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, น. 3) ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่จำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยให้ครูวางแผน ออกแบบ พัฒนา สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นให้ครูเข้าใจหลักคิดที่สามารถเรียนรู้ได้ในสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนเท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมุ่งเน้นการใช้ทักษะชีวิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ซึ่งการให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิต ในสถานการณ์ในปัจจุบัน จะส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและนำภาษาไทยที่เป็น

เอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งต้องมีความสามารถด้านการฟัง ดู พูด อ่านและเขียน เพื่อรับแลกเปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลความรู้ และความรู้สึกนึกคิด โดยใช้ความรู้ทางหลักภาษาและการใช้ภาษาร่วมกับประสบการณ์ตามช่วงวัย ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และการแก้ปัญหาอย่างมีสติและเท่าทันสื่อ ดังนั้น การนำภาษาไทยไปใช้ในชีวิตจริง จึงจำเป็นต้องบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ (Asian Programme of Educational Innovation for Development, & Joint Innovative Project on Integrating Subject Areas in Primary Education Curriculum, 1982, p. 10) เชื่อมโยงกับชีวิตที่เป็นวิถีชีวิต คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา และสุขศึกษา โดยใช้ภาษาไทยเป็นหนทางเพื่อนำไปสู่การเสนอและแลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด หลักการ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาระบบการประดิษฐ์คิดค้น รวมถึงความสามารถ ฟัง พูด อ่าน เขียน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งถ่ายทอดความคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อย่างเหมาะสม และยังสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพ ทั้งทางอารมณ์ สติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตวิญญาณ การปฏิบัติตนด้านสุขภาพได้อย่างเหมาะสมในชีวิตจริงมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ มีทักษะชีวิต เกิดสมรรถนะจำเป็นในชีวิตประจำวันและในอนาคต

เครื่องมือสำคัญที่จะเป็นตัวช่วยครูผู้สอนภาษาไทยให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนได้นั้นมีหลากหลาย ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดนวัตกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะสำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา คือ การจัดทำคลังสมรรถนะ ซึ่งคำว่าคลัง หมายถึง ที่เก็บรักษาของต่างๆ ดังนั้น คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย จึงหมายถึง คลังที่เป็นฉากทัศน์ (teaching scenario) สำหรับครูผู้สอนภาษาไทยที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษา พลศึกษา ที่ประกอบด้วยงาน ระดับชั้น ประเภทของงาน สื่อที่ใช้ กลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง ทักษะทางภาษา และสถานการณ์การสอน เป็นการสังเคราะห์และออกแบบมวลประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยการวิเคราะห์งาน จากการมองสถานการณ์ในโลกของการทำงาน บริบทของการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนภาษาไทย กำหนดขอบข่ายสาระ จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ดังนั้น คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จึงเป็นการวางแผนและออกแบบสมรรถนะเพื่อการทำงานด้วยการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 2-3)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อประเมินความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.2 เครื่องมือการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อบ่งชี้ด้านค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย งาน ระดับชั้น ประเภทของงาน สื่อที่ใช้ กลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง ทักษะทางภาษา และสถานการณ์การสอน 2) ค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และ 3) แบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 121)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและ บันทึกผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาหาข้อบ่งชี้ของค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร แล้วนำมาสรุปประเด็นสำคัญในรูปตารางเพื่อสร้างค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จากนั้นนำค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อหาคุณภาพของค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. การประเมินความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง มีคุณสมบัติเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อย 10 ปี

2.2 เครื่องมือการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิธีการสร้าง และดำเนินการสร้าง พร้อมเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยครูศึกษาค้นคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ครูเลือกโจทย์งาน ระดับชั้น ประเภทของงาน สื่อที่ใช้ กลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง ทักษะทางภาษา และสถานการณ์การสอน แล้ววางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะเพื่อการสื่อสาร จำนวน 2 งานขึ้นไปตามความเหมาะสม พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นจากครู สรุปและสังเคราะห์แนวทางการนำคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทย

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นและเสนอแนะของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาค้นคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้เนื้อหาจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปออกแบบคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม และกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค และสาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

2. ผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อนำไปสู่การออกแบบคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

และสุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า ในแต่ละระดับชั้นประกอบด้วย 10 งาน ประเภทของงานเขียน ได้แก่ ร้อยแก้ว และร้อยกรอง สื่อที่ใช้ในคลังงาน ได้แก่ วรรณคดี วรรณกรรม นิทาน เรื่องสั้น บทอาขยาน บทร้องเล่น นิทาน นิทานคติธรรม ปริศนาคำทาย บทความ การ์ตูน คลิปวิดีโอ และเว็บไซต์ แสดงตัวอย่างดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การแสดงการบูรณาการทักษะทางภาษากับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

งาน ที่	ประเภท ของงาน เขียน	สื่อที่ใช้	กลุ่มสาระ การเรียนรู้	ทักษะทางภาษา			
				ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน
1	ร้อยแก้ว	นิทาน เรื่องดอกกุหลาบและดอกบานไม่รู้โรย	วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓
2	ร้อยแก้ว	นิทาน เรื่องกระต่ายกับกะบ		✓	✓	✓	✓
3	ร้อยแก้ว	เรื่องสั้น เรื่องผีเสื้อ		✓	✓	✓	✓
4	ร้อยกรอง	บทอาขยาน เรื่องฝนตกแดดออก		✓	✓	✓	✓
5	ร้อยกรอง	บทร้อยกรอง เรื่องรักเมืองไทย	สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓
6	ร้อยแก้ว	ปริศนาคำทาย ฉันเป็นอะไร		✓	✓	✓	✓
7	ร้อยกรอง	บทอาขยาน แมวเอ๋ยแมวเหมียว		✓	✓	✓	✓
8	ร้อยกรอง	นิทาน เรื่องมดดำแสนขยัน		✓	✓	✓	✓
9	ร้อยแก้ว	คลิปวิดีโอ เรื่องสารอาหารกับการออกกำลังกาย	สุขศึกษา และพล ศึกษา	✓	✓	✓	✓
10	ร้อยแก้ว	บทความ เรื่องสุขภาพดีด้วยสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ		✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 พบว่า มีการบูรณาการทักษะทางภาษากับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษา แบ่งออกเป็นงาน 10 งาน มีงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง สื่อที่ใช้เป็นนิทาน เรื่องสั้น บทอาขยาน บทร้อยกรอง ปริศนาคำทาย คลิปวิดีโอ และบทความ ส่วนทักษะทางภาษาจะครอบคลุมทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน

3. คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน คลังงาน 60 งาน แต่ละงานประกอบด้วย งาน ระดับชั้น ประเภทของงาน สื่อที่ใช้ กลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง ทักษะทางภาษา และสถานการณ์การสอน ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบชิ้นงาน จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคลังงานทั้งหมด 60 งาน สรุปผลการประเมิน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสอดคล้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ระดับชั้น	ความสอดคล้องเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	M	SD	แปลความ	M	SD	แปลความ
ป.1	4.71	0.44	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
ป.2	4.91	0.20	มากที่สุด	4.82	0.36	มากที่สุด
ป.3	4.80	0.33	มากที่สุด	4.71	0.53	มากที่สุด
ป.4	4.82	0.28	มากที่สุด	4.60	0.60	มากที่สุด
ป.5	4.82	0.36	มากที่สุด	4.69	0.46	มากที่สุด
ป.6	4.84	0.27	มากที่สุด	4.62	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.82	0.31	มากที่สุด	4.69	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยภาพรวม มีความสอดคล้องเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.82, SD = 0.31$) และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.69, SD = 0.48$) เมื่อจำแนกตามระดับชั้น ชั้นที่มีความสอดคล้องเหมาะสมสูงสุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.91, SD = 0.20$) และต่ำที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.71, SD = 0.44$) และ ความเป็นไปได้อันดับสูงสุด คือ ประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.82, SD = 0.36$) และต่ำที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.60, SD = 0.60$)

แสดงตัวอย่างคลังงาน ดังภาพที่ 2 ดังนี้

งานที่ 1

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

1

ประเภทของงานเขียน

ร้อยแก้ว

สื่อที่ใช้: สื่อสิ่งพิมพ์

นิทาน เรื่อง ดอกกุหลาบและดอกบานไม่รู้โรย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทักษะทางภาษา

อ่านออกเสียงคำ บอกความหมาย และตอบคำถาม พุดสื่อสาร และบอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟัง ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟัง และดูจากนิทาน เขียนสื่อสาร เรียบเรียง คำ และประโยคง่ายๆ

สถานการณ์การสอน (Teaching scenario)

ครูนำนิทาน เรื่อง ดอกกุหลาบและดอกบานไม่รู้โรย มาอ่านให้นักเรียนฟัง นิทานเรื่องนี้เป็นการเล่นทักทายกันของดอกกุหลาบ และดอกบานไม่รู้โรย ที่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับลักษณะของดอกไม้สองชนิดนี้ที่แตกต่างกัน หลังจากที่ครูอ่านนิทานให้นักเรียนฟังแล้ว ครูพูดคุย และสอบถามนักเรียนถึงความแตกต่างของดอกไม้สองชนิดนี้ จากในนิทานว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตน และบอกเล่าถึงวิธีการทำงานนี้ ได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำงานนี้ ปัญหา อุปสรรคของงานนี้อยู่ที่ไหน ให้เพื่อนๆ ได้ให้คำแนะนำ หรือชื่นชมงานของกันและกัน และช่วยกันตรวจสอบว่างานของเพื่อนๆ เป็นไปตามเงื่อนไขที่ครูวางไว้ตั้งแต่แรก หรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร

ภาพที่ 2 ตัวอย่างชิ้นงาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

ผลการประเมินความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยนำไปใช้กับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 8 คน โดยนำเสนอตัวอย่าง คนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างผลการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยจากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

งานที่เลือก	งานที่ 6
ชั้นประถมศึกษาปีที่	1
ประเภทงานเขียน	ร้อยแก้ว
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
จะนำไปใช้สอนวิชาภาษาไทยเรื่อง	การเขียนเรียบเรียงคำและประโยคง่ายๆ เวลาสอน 6 ชั่วโมง
จุดประสงค์การเรียนรู้	1. ดูลิขิตวิดีโอปริศนาคำทาย ฉันทเป็นอะไร ฟังและตอบคำถาม บอกข้อคิดจากการฟังปริศนาคำทายได้ 2. อ่านออกเสียงบอกความหมายคำ เขียนสื่อสารได้ 3. เขียนเรียบเรียงคำและประโยคง่ายๆ ได้
สถานการณ์การสอน (Teaching scenario) ที่นำมาใช้ในการออกแบบจัดกิจกรรม	1. ครูนำปริศนาคำทายที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ มาพูดให้นักเรียนฟังจากการดูลิขิตวิดีโอให้นักเรียนดูและฝึกอ่าน ไปพร้อมกันและให้นักเรียนตอบคำถามจากปริศนาคำทาย ฉันทอยู่ในโรงเรียนสอนเด็กอ่านเขียน ร่ำเรียนวิชาอบรมนิสัยฝึกใช้ปัญญา 2. ครูสนทนาพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับปริศนาคำทาย ให้เด็กสะท้อนแ่งคิดเกี่ยวกับอาชีพจากปริศนาคำทาย 3. ครูนำคำตอบจากปริศนาคำทาย มาให้นักเรียนเขียนเป็นประโยคใหม่และฝึกการเขียนต่อคำเป็นข้อความ โดยให้ฝึกแต่งปริศนาคำทายด้วยตนเองที่แตกต่างกัน 4. เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษา การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนจากปริศนาคำทายแล้วครูสอบถามเด็กจากการทำงานครั้งนี้ว่าสนใจจะทำงานแบบไหนภายใต้เงื่อนไข คือ ครูให้นักเรียนทำงานเดี่ยว จับคู่ หรือทำงานกลุ่มโดยการแสดงบทบาทสมมติปริศนาคำทายที่แต่งขึ้นหรือนักเรียนอาจทำแตกต่างไปจากนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้ เช่น อาจทำแบบบัตรคำหรือต่อคำจากปริศนาคำทาย โดยครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้ 5. ครูสังเกตการทำงาน ของนักเรียนครูคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เฉพาะเมื่อนักเรียนร้องขอครูได้แจ้งเงื่อนไขในการทำงานของตนเอง จัดแบ่งเวลาในการนำเสนอ ครูบอกข้อคิดในการทำงาน ว่าเหตุใดจึงทำงานแบบนี้ ถ้าทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นครบทุกคน บอกถึงปัญหาอุปสรรค การแก้ไข การวางแผนการทำงานเพื่อน ๆ ช่วยกันประเมินและชื่นชมผลงานให้กำลังใจ ทั้งนี้ต้องทำภายใต้เงื่อนไขที่ครูวางไว้
สื่อการเรียนรู้	1. คลิปวิดีโอ เรื่อง ปริศนาคำทายเกี่ยวกับอาชีพ 2. ตัวอย่างงานเขียน
การวัดและการประเมินผล	1. ประเมินทักษะการอ่าน การพูด แสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม 2. ชิ้นงานการเขียนประโยคเกี่ยวกับอาชีพ

2. การปรับปรุงคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จากผู้วิจัยได้นำผลจากการนำคลังสมรรถนะไปใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยผ่านสอบถาม

ความคิดเห็น ศึกษาวิธีคิด การวางแผน ออกแบบในการนำคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารไปใช้ พบว่า ครูกำหนดเรื่องที่จะสอน การกำหนดจุดประสงค์ที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน การสร้างสถานการณ์การสอน การฝึกทักษะที่จำเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น มีความสอดคล้องและเหมาะสมความเป็นไปได้ การเชื่อมโยงสู่การสอน ครูสามารถนำไปปรับใช้ ในการสอนแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างหลากหลาย และสามารถบูรณาการเชื่อมโยง กับวิชาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ เป็นต้น โดยสามารถปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบท ของแต่ละโรงเรียน ปรับปรุงสถานการณ์การสอนบางงาน และปรับปรุงคลังสมรรถนะเป็นฉบับสมบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำประเด็นที่สำคัญมาใช้ในการอภิปรายผล ดังนี้

1. คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา ประกอบด้วย คลังงานระดับชั้นละ 10 งาน รวมทั้งหมด 60 งาน มีผลการประเมิน โดยภาพรวม มีความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก การกำหนดกรอบแนวคิด ในการพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการพัฒนาคลังสมรรถนะที่เป็นระบบ โดยการวิเคราะห์เป้าหมายการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางที่ประเทศชาติกำหนด โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน การเรียนรู้ และตัวชี้วัดในแต่ละช่วงชั้น เพื่อจะได้เข้าใจถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรต้องการในแต่ละ ทักษะ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง ดูและพูด จากนั้นวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระ การเรียนรู้แกนกลาง เพื่อกำหนดกรอบประสบการณ์ในชีวิตจริงที่ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นได้มีโอกาสพบเจอ และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่การทำงานภาระงาน หรือชิ้นงานในการนำทักษะทางภาษาเพื่อใช้ ในการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลายได้ โดยการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนของสาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวิตภาพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตจริง สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ผู้เรียน การอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิต และระบบนิเวศในการอยู่ร่วมกันของสัตว์และพืชต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน สื่อที่ใช้ในคลังสมรรถนะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 31) เช่น กระต่ายกับกบ ฝนตกแดดออก รักษาป่า ปรีศนาคำทาย ดวงตะวัน เป็นต้น ซึ่งสมรรถนะที่ได้เรียนรู้จากสื่อที่ใช้ในคลังสมรรถนะนี้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน การค้นพบ องค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติ และ เชื่อมโยงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน แล้วผู้เรียนสามารถถ่ายทอด องค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้นำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้มีการบูรณาการกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) การนำสาระนี้ มาใช้เป็นกรอบเนื้อหาในการพัฒนาคลัง เพื่อเป็นการช่วย ให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้รอบตัวผู้เรียนที่เกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองในการปฏิบัติตัวของผู้เรียน วัฒนธรรม การเป็นอยู่ในสังคม การดำเนินชีวิตในสังคม รวมถึงผู้เรียนได้ปฏิบัติตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข สื่อที่ใช้ใน คลังสมรรถนะ เช่น เรื่องรักเมืองไทย ความดีความชั่ว ปลาบู่ทอง โลกนี้มักมีภัยร้าย แม่รักลูก เป็นต้น และ

คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมีการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่อยู่ในสาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต การนำสาระนี้มาพัฒนาค้นสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และดูแลตัวเองได้อย่างถูกต้องอย่างปลอดภัย สื่อที่ใช้ในคลังสมรรถนะ เช่น เรื่องสารอาหารกับการออกกำลังกาย เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อร่างกายเจ็บป่วย เรื่องบุหรี่ยาเสพติด เรื่องอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาสาระที่นำมาใช้เป็นสื่อในคลังสมรรถนะครั้งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการสื่อสารภาษาไทยที่มีความแตกต่างกันตามลำดับขั้นของผู้เรียน

จากที่ผู้วิจัยอภิปรายมาข้างต้นเกี่ยวกับสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดของ Spencer & Spencer (1990, p. 44) กล่าวว่า สมรรถนะ เป็นลักษณะที่เป็นรากฐานของบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่งๆ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะกับผลงานที่เหนือกว่า เป็นการพิจารณาถึงคุณลักษณะของแต่ละคน ลักษณะของพฤติกรรมและทักษะที่สำคัญ สมรรถนะยังครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของคนนั้นๆ ดังที่ สุนิดา พินิจการ (2550, น. 51) นิยามว่าสมรรถนะเป็นทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ กล่าวคือ สมรรถนะ เป็นความรู้ทักษะและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งหนึ่งๆ ให้ประสบความสำเร็จโดยได้ผลงานสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือโดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่า (ดนัย เทียนพุด, 2550, น. 48; สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ, 2548, น. 4) ดังนั้น คนที่จะมีสมรรถนะได้นั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ผู้คนจึงมีสมรรถนะที่สมบูรณ์ได้ ดังเช่น การพัฒนาค้นสมรรถนะในการวิจัยครั้งนี้จะมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะ และการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จากคลังสมรรถนะนี้ งานวิจัยที่พัฒนาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ ศิริวงส์โยธิน (2564, น. 76) ที่พัฒนาค้นสมรรถนะในลักษณะคล้ายกัน โดยได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคลังสมรรถนะการเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า คลังสมรรถนะ การเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 สาระ 16 ประเด็น และ 40 งาน โดยแต่ละงานประกอบด้วยสาระงาน ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ทักษะความสามารถที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน พฤติกรรม บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงาน และสถานการณ์การสอน เมื่อนำคลังสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นประเมินความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนกรอบการเขียนคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ เป้าหมายของหลักสูตร ธรรมชาติของรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดอย่างใดควรของหลักสูตรการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับเลือกสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระนั้นๆ ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน แล้วนำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิต ประกอบด้วย สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระ ที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยกำหนดขอบข่ายของเรื่องราวที่สอดคล้องกับบริบท และชีวิตจริงของนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาค้นสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญ เพื่อใช้เป็นกรอบในการออกแบบ

และพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ บริบท (Context) บทบาทหน้าที่ (Role) และ 3) ภาระงาน/งาน (Task, Work, Job) ดังนั้นแล้ว คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาขึ้น โดยยึดบริบท บทบาทหน้าที่ และ ภาระงาน/งานที่เกี่ยวข้องกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในกลุ่มสาระนั้น ๆ บริบท สังคมในปัจจุบัน การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้จริง จึงส่งผลให้คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินโดยภาพรวม มีความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Jong (2008, p. 56) เสนอเกี่ยวกับบริบทไว้ว่า บริบท คือ สถานการณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจจะเป็นสังคม สิ่งแวดล้อม หรือเทคโนโลยีก็ได้ ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความเชื่อมโยงมโนทัศน์ หลักการ หรือกฎในสิ่งที่เรียนให้เข้าใจอย่างมีความหมาย ประเด็นต่อมา บทบาทหน้าที่ คือ การกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท เป็นบทบาทหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้น (Cohen, 1979, p. 36) และ ประเด็นสุดท้าย ภาระงาน คือ งานที่ต้องทำตามขอบเขตภารกิจ (Task) หน้าที่ (Duty) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับงานของแต่ละคนให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ (Leiter & Maslach, 2005, p. 23) ดังนั้น สรุปได้ว่า การพัฒนาคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนั้น ถ้านำประเด็นด้านบริบท บทบาทหน้าที่ และภาระงาน/งาน มาใช้เป็นกรอบพัฒนาคลังสมรรถนะ จะทำให้คลังสมรรถนะมีกรอบ การพัฒนาคลังงานที่ชัดเจน และไปถึงเป้าหมายของคลังสมรรถนะที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะการสื่อสาร ภาษาไทยที่ผ่านการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการประเมินความสามารถของครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า ครูสามารถนำคลังสมรรถนะ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างดี โดยเลือกระดับชั้น เรื่องที่จะสอน ประเภทงานเขียน เวลาเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและ ประเมินผลได้สอดคล้องกับบริบท ทั้งนี้ เนื่องมาจาก ก่อนที่ครูจะวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียด จากนั้นครูศึกษาวิเคราะห์เป้าหมาย ของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ทักษะทางภาษาที่นำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับระดับชั้นเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองสอน เช่น ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เลือกกลุ่ม สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เนื่องจากเป็นครูที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่มีความสนใจเกี่ยวกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม แล้วนำไปวางแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนเรียงร้อยคำประโยคง่ายๆ โดยเลือก จากงานที่ 6 เรื่อง ปริศนาคำทาย ฉันเป็นอะไร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลัง สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูกลุ่มเป้าหมายได้ยึดตามกรอบบริบท บทบาทหน้าที่ และภาระงาน/ งาน เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบวางแผนการจัดการเรียนรู้จากคลังสมรรถนะ ยกตัวอย่างเช่น 1) บริบท คือ ครูใช้ สถานการณ์ในการเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่นำมาใช้เรียน นักเรียนที่มีความแตกต่างกันสิ่งที่ผู้เรียนพบเจอ

ในชีวิตประจำวัน ความสนใจของผู้เรียน เช่น เรื่องรักเมืองไทย เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองไทย การแสดงความคิดเห็นจากคำถาม เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น 2) บทบาทหน้าที่ คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงสมรรถนะที่ได้ จากการเรียนรู้ในชีวิตจริง เช่น กระจายกับกบ เป็นการเรียนรู้เรื่องราวการดำเนินชีวิตของสัตว์ การอยู่อาศัย สภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิต (Cohen, 1979, p. 36) และ 3) ภาระงาน/งาน คือ ครูได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในสถานการณ์จริง ไว้ (Leiter & Maslach, 2005, p. 23)

จากที่ผู้วิจัยอภิปรายข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีกา ตั้งประภา (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน : กรณีศึกษาการยกระดับการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนา “สมรรถนะและผลลัพธ์ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21” ของประเทศสิงคโปร์ พบว่า ประเทศสิงคโปร์ได้เตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการดำรงชีวิต การทำงานให้ประสบความสำเร็จในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การสร้างความสมดุลทั้งความรู้ และศักยภาพที่สะท้อนคุณลักษณะที่สำคัญที่พร้อมรับกับอนาคตและคุณค่าหลักภายในบุคคล แล้วพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมและอารมณ์ เพื่อให้เกิดสมรรถนะสำหรับศตวรรษที่ 21 และผลลัพธ์ที่ต้องการมีการดำเนินการยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดแนวทาง และเครื่องมือการวัดผลประเมินผล การพัฒนาคุณภาพชีวิตของวิชาพลศึกษา ศิลปะและดนตรีให้มีความเข้มข้นมากขึ้น การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ รวมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ในการพัฒนานักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ ศิริวงศ์โยธิน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคลังสมรรถนะการเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการประเมินและปรับปรุงคลังสมรรถนะการเป็นพลเมืองดีโดยการนำ ไปใช้กับครูสังคมศึกษา พบว่า ครูสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการกำหนดเรื่องที่จะสอน จุดประสงค์การเรียนรู้และการแทรกงาน (Task) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นนี้ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ สาระอื่นๆ และระดับชั้นมัธยมศึกษา ครูภาษาไทยสามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่มีเป้าหมาย เนื้อหาสาระในการพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกัน นอกจากนั้น การใช้คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ครูสามารถศึกษา ค้นคว้า เลือกใช้สื่อที่มีความหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียนและผู้สอน

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 คลังสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ควรพัฒนางานวิจัยที่นำไปทดลองใช้กับนักเรียนในบริบทจริง ควรพัฒนาสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ควรพัฒนาให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา ควรพัฒนาในสาระย่อยๆ ของภาษาไทย เช่น การอ่าน การเขียน การฟัง ที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับชั้นประถมศึกษา และควรพัฒนาคลังที่ผู้วิจัยใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นตามบริบท และสถานการณ์จริงในสังคม

2.2 ควรพัฒนาค้นสมรรถนะที่เป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับบริบทปัจจุบัน โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

दनัย เทียนพุด. (2550). **กลยุทธ์การพัฒนาคน**. บุ๊คแบงก์.

ดร.ณิ จำปาทอง. (2560). **สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในระดับการศึกษาภาคบังคับ**. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10(2). 121-135.

ทวิกา ตั้งประภา. (2556). **การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน : กรณีศึกษา การยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา “สมรรถนะและผลลัพธ์ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21” ของประเทศสิงคโปร์**. วารสารครุศาสตร์, 41(3). 213-227.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 9**. สุวีริยาสาส์น.

ปรียาภรณ์ ศิริวงศ์โยธิน. (2564). **การพัฒนาคลังสมรรถนะการเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. (2548). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency**. ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนซ์.

สุนิดา พินิจการ. (2550). **เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาหลักและทฤษฎีการบริหาร. การศึกษา : สมรรถนะผู้บริหาร**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก**. 21 เซ็นจูรี่.

Asian Programme of Educational Innovation for Development, & Joint Innovative Project
on Integrating Subject Areas in Primary Education Curriculum. (1982). **Integrating
subject areas in primary education curriculum: A joint innovative project:
Report of the finalization meeting, Bangkok, 9–15 December 1981.**

UNESCO Regional Office for Education in Asia and the Pacific.

Cohen, E. (1979). A phenomenology of tourist experiences. **Sociology**, 13(2). 179-201.

Jong, E. J. (2008). Contextualizing policy appropriation: Teachers' perspectives, local
responses, and English-only ballot initiatives. **The Urban Review**, 40. 350-370.

Leiter, M. P., & Maslach, C. (2005). "A mediation model of job burnout". In **Antoniou,
A. S. G., & Cooper, C. L. (Eds.), Research companion to organizational health
psychology** (pp. 544-564). Edward Elgar.

Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1990). **Competency at work: model for superior
performance.** Wily & Sons.

ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม
สาระภูมิศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

THE EFFECTS OF JIGSAW II COOPERATIVE LEARNING TECHNIQUE ON
THE ENVIRONMENTAL STUDIES UNIT OF GEOGRAPHY FOR GRADE 5

ภาวิณี บัณฑิต¹ และ ศิริพร พึ่งเพชร²

Pawinee Bundit¹ and Siriporn Phuengphet²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

^{1,2}Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

e-mail b.pawineee@gmail.com

Received: July 17, 2024 Reviewed: July 30, 2024 Revised: August 15, 2024 Accepted: August 16, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองพลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II, สาระภูมิศาสตร์, พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare the learning achievement in the environmental studies unit of grade 5 students before and after using the Jigsaw II cooperative learning technique, 2) to compare the learning achievement after applying the Jigsaw II cooperative learning technique with 80 percent criteria, and 3) to assess the group work behavior of grade 5 students. The sample group consisted of 26 5th-grade students

from Ban Nong Pluang School, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province, during the first semester of the 2024 academic year, selected through cluster random sampling. The research tools included lesson plans, an achievement test, and a group work behavior assessment form. Data analysis involved calculating means, percentages, and standard deviations.

The research findings were as follow: 1) The learning achievement in the environmental studies unit for grade 5 students after using the Jigsaw II cooperative learning technique was statistically significance higher than before using it at the 0.05 level. 2) The learning achievement in the environmental studies unit for grade 5 students after using the Jigsaw II cooperative learning technique was 86.28%, significantly surpassing the 80% criterion at the 0.05 level, and 3) The group work behavior of grade 5 students after learning with the Jigsaw II technique had an average score of 4.13, which is at a good level.

Keywords: Jigsaw II Cooperative Learning, geography, the group work behavior

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถช่วยพัฒนานักเรียนเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกที่มีความสัมพันธ์กับที่ต้องเข้าใจระบบธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ข้อมูลทางแผนที่ ในการอธิบายความสัมพันธ์ทางด้านพื้นที่ การตั้งถิ่นฐานและการอยู่อาศัยของคนแต่ละคน และโดยรวมเป็นรากฐานในการเลือกสถานที่ เพื่อสร้างสังคมมนุษย์ในดินแดนต่าง ๆ และมีความสัมพันธ์กับชีวิตของพืชและสัตว์ ในการเกิดดำรงชีวิต และการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศวิทยา Edelson ที่อธิบายว่า การรู้เรื่องภูมิศาสตร์มีส่วนสำคัญในการเตรียมพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา เพราะ การรู้เรื่องภูมิศาสตร์จะช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างเป็นระบบมีหลักการและเหตุผล สำหรับในการทำงานการรู้เรื่องภูมิศาสตร์จะช่วยให้เกิดการวางแผน (Edelson, 2011, อ้างถึงในกนก จันทรา, 2562, น. 1)

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2564 – 2565 ของโรงเรียนขยายโอกาสในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองทักซิณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 จากการที่บริหารวิชาการได้ดำเนินการสำรวจนักเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นการท่องจำมากกว่าให้นักเรียน ลงมือปฏิบัติ จึงส่งผลให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และเมื่อการทำกิจกรรมกลุ่มในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนที่เรียนเก่งจะจับกลุ่มด้วยกัน และไม่รวมกลุ่มกับเพื่อนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่เรียนเก่งจะเป็นคนทำงานคนเดียว ไม่ให้เพื่อนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มน้อย ขาดความเอื้อเพื่อ

ขาดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2560, น. 65) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมถือเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งการทำงานเป็นทีมเป็นอีกหนึ่งทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน และมีปฏิสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่รับผิดชอบตนเอง แต่ยังต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้กับทุกการเรียนรู้ ทุกวิชา และทุกระดับชั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545, น.51) การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II พัฒนามาจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw I โดย โรเบิร์ต อี สลาบิน (Slavin, 1995) ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw I คือ การประเมินผลจากคะแนนทดสอบ กล่าวคือ Jigsaw I ไม่รวมคะแนนทดสอบของนักเรียนแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม แต่ Jigsaw II รวมคะแนนทดสอบของนักเรียน แต่ละคนมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม เพื่อเน้นความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นำความสามารถของแต่ละคนมารวมเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 3-5 คน เป็นนักเรียน เก่ง 1 คน ปานกลาง 3 คน อ่อน 1 คน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยใช้สื่อ หรือ เกมส์ เพื่อกระตุ้นความสนใจ ของนักเรียน 2) ขั้นการสอน ครูผู้สอนการเสนอเนื้อหาใหม่ 3) ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถ กลุ่มละ 3 – 5 คน เพื่อศึกษาเนื้อหาใหม่ 4) ขั้นการทดสอบย่อย นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนของตนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม 5) ขั้นการยกย่อง กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับรางวัล หรือคำชมเชยจาก ครูผู้สอน (Slavin, 1990, อ้างถึงในวัชรวิศา เล่าเรียนดี, 2548, น. 121)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II จะช่วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมไปถึงการทำงานกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนขยายโอกาสในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองทักซิมม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหนองพลวงใหญ่ 2) โรงเรียนบ้านไชยมงคล (สืบลินวิทยา) และ 3) โรงเรียนบ้านหนองพลวง รวมนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 58 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนบ้านหนองพลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยลักษณะของนักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองทักซิมมมีความใกล้เคียงกันในด้านสติปัญญา สภาพสังคม เศรษฐกิจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการสอนทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 126) ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีคุณสมบัติในด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ย $M = 4.53$, $SD = 0.62$)

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างประเมิน 0.67- 1.00 จำนวน 40 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบในการคัดเลือกข้อสอบไปใช้จริงจำนวน 30 ข้อ โดยผลการคัดเลือกข้อสอบไปใช้จริงจำนวน 30 ข้อ มีผลการคัดเลือก ดังนี้

- (1) เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

(2) เลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.67

(3) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม มาทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) จากสูตร $KR - 20$ ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ 0.94

3) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II แบบ Rubric Score โดยนำเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามกรอบแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545, น. 226-227) มาปรับใช้ให้เข้ากับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยสังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มของนักเรียน มี 4 ด้าน ดังนี้ การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย และการนำเสนอ ผลงาน ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า แบบประเมิน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างประเมิน 0.67- 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยชี้แจงกับนักเรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม

3) ดำเนินการทดลอง โดยดำเนินการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม สารภูมิศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 แผน เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง

4) ดำเนินการแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

5) ดำเนินการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Jigsaw II

6) นำผลการทดสอบที่ได้จัดเตรียม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2) ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยใช้ Kolmogorov-Smirnov test คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงใช้ t-test for Dependent Sample และ t-test One Sample ในการทดสอบ นัยสำคัญทางสถิติ

(1) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (Dependent)

(2) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (One Sample)

3) วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (*M*) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม สารະภูมิศาสตร์ ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 13.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.29 คิดเป็นร้อยละ 46.54 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.68 คิดเป็นร้อยละ 86.28 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังในตาราง 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	<i>M</i>	<i>SD</i>	ร้อยละ	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	26	30	13.96	2.29	46.54	25	41.425*	.000
หลังเรียน	26	30	25.88	1.68	86.28			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับเกณฑ์ร้อยละ 80

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.88 คิดเป็นร้อยละ 86.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.68

และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์ ร้อยละ 80 ของคะแนนสอบของนักเรียนหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II พบนักเรียนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนทดสอบหลังเรียน ร้อยละคะแนนหลังเรียนและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

คนที่	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	ร้อยละคะแนนหลังเรียน	ผลการประเมิน (ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 = 24 คะแนน)
1	24	80.00	ผ่าน
2	24	80.00	ผ่าน
3	25	83.33	ผ่าน
4	27	90.00	ผ่าน
5	26	86.67	ผ่าน
6	24	80.00	ผ่าน
7	26	86.67	ผ่าน
8	24	80.00	ผ่าน
9	25	83.33	ผ่าน
10	26	86.67	ผ่าน
11	25	83.33	ผ่าน
12	27	90.00	ผ่าน
13	27	90.00	ผ่าน
14	25	83.33	ผ่าน
15	25	83.33	ผ่าน
16	30	100.00	ผ่าน
17	27	90.00	ผ่าน
18	30	100.00	ผ่าน
19	28	93.33	ผ่าน
20	24	80.00	ผ่าน
21	26	86.67	ผ่าน
22	25	83.33	ผ่าน
23	26	86.67	ผ่าน
24	24	80.00	ผ่าน
25	27	90.00	ผ่าน
26	26	86.67	ผ่าน
M	25.88	86.28	ผ่านเกณฑ์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 100
SD	1.68		

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ตัวแปร	n	คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (ร้อยละ 80)	คะแนนเฉลี่ย (ทดสอบหลังเรียน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
หลังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26	24	25.88	1.68	5.716*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 หลังนักเรียนที่ได้รับการจัดเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.88 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 (24 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนสอบ พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

จากการประเมินพบว่าระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย 4.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	M	SD	ระดับคุณภาพ
1. การวางแผนการทำงาน	4.38	0.50	ดี
2. การปฏิบัติงาน	4.00	0.63	ดี
3. การอภิปราย	4.19	0.40	ดี
4. การนำเสนอผลงาน	3.96	0.66	ดี
รวม	4.13	0.58	ดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.96 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.88 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เป็นการให้นักเรียน ได้เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มของตน และทำให้นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น เพราะมีการออกแบบกิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหา และแบ่งกลุ่มศึกษาเรื่องย่อย โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นำความสามารถของแต่ละคนมารวมเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 5 คน เป็นนักเรียน เก่ง 1 ปานกลาง 3 อ่อน 1 ตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการสอน 3) ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย 4) ขั้นการทดสอบย่อย และ 5) ขั้นการยกย่อง โดย 1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน และทำข้อตกลงการทำกิจกรรมกลุ่มว่ามีการมอบรางวัลแก่กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน และกระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยการใช้สื่อดิจิทัล ประเภท VDO เพื่อให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และแสดงความคิดเห็นปัญหาของการทำลายสิ่งแวดล้อมคืออะไร แล้วควรดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างไร จึงทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมเป็นอย่างดี 2) ขั้นการสอน ครูผู้สอนนำเสนอเนื้อหา โดยใช้ PowerPoint สื่อการสอนประกอบการบรรยายเนื้อหา เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย ครูผู้สอนแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถ กลุ่มละ 5 คน เรียกว่ากลุ่มบ้าน โดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย จำนวน 5 หัวข้อ ดังนี้ 1) ดิน 2) น้ำ 3) ป่าไม้ 4) อากาศ และ 5) ทะเลและชายฝั่ง ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม แล้วให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนแยกกลุ่มของตนเองมาจัดกลุ่มใหม่ตามเนื้อหาย่อยที่ตนได้รับ เรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหาย่อยที่ตนได้รับมากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหา และทำใบงานร่วมกัน เรื่อง การทำลายสิ่งแวดล้อมและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมตามที่เนื้อหาย่อยที่ตนได้รับ แล้วแยกย้ายกลับเข้ากลุ่มบ้านร่วมอธิบายทำความเข้าใจเนื้อหา ที่ตนไปศึกษามาจากการเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจร่วมกัน และกลุ่มบ้านนำความรู้แต่ละเรื่องที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำสรุป Mind Map และแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด Rhoades และ McCabe (1993) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย Jigsaw II นักเรียนจะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกในกลุ่มบ้านมีสมาชิก ประมาณ 3 - 6 คน ที่ความสามารถ นักเรียนแต่ละคนจะได้อ่านเอกสารเหมือนกัน แต่จะแบ่งหัวข้อหรือคำถามเฉพาะให้แก่สมาชิกต่างกัน จากนั้นแยกย้ายเข้ากลุ่ม

เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาในหัวข้อที่ได้รับ และกลับเข้ากลุ่มบ้านเพื่อถ่ายทอดความรู้ในหัวข้อของตนเองที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกในกลุ่ม 4) ขั้นการทดสอบย่อย นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อย และนำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมารวมคะแนนเป็นคะแนนของกลุ่ม และ 5) ขั้นการยกย่อง กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับรางวัลจากครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นของ Jigsaw II ดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สลิอ่อน และคณะ (2564, น. 42) ที่ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับเกณฑ์ร้อยละ 80

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ได้มีการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ย $(M) = 4.53$, $SD = 0.62$) ผู้สอนได้ดำเนินการสอนเป็นไปตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ซึ่งแต่ละคน มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูง และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2553) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw จะช่วยเน้นการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือฝึกฝนทักษะให้ชำนาญแล้วนำองค์ความรู้มาแบ่งปันกัน ก่อให้เกิดการช่วยกันเรียนรู้ซึ่งมีครูเป็นผู้แนะนำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนันท์ บุญโพธิ์ และเพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการทำงานกลุ่ม โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค JIGSAW กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 72 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 81.08 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II

นักเรียนที่ทำงานกลุ่มมีระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ทั้งนี้เนื่องจาก ชั้นที่ 3 ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย เป็นขั้นที่ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน โดยครูผู้สอนแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ เพื่อส่งเสริมความแตกต่างระหว่าง

บุคคล มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และร่วมกันรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มของตน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลียม สุนทรโรจน์ (2545, น. 51) ที่แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ พัฒนานักเรียนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการแก้ไขปัญหาและในการคิดวิเคราะห์ได้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่รับผิดชอบตนเอง แต่ยังต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อน สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้กับทุกการเรียนรู้ ทุกวิชา และทุกระดับชั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนันท์ บุญโพธิ์ และเพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการทำงานกลุ่ม โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค JIGSAW กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 72 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 81.08 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานกลุ่มเท่ากับ 3.56 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 0.68 ซึ่งอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

- 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษากลุ่มย่อย ซึ่งเป็นขั้นที่ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน และส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ขั้นการสอนควรเลือกกรณีศึกษาที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อนมากเกินไป และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ STAD กับในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 2) ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนก จันทรา (2562). การจัดการเรียนรู้เพื่อการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษา.

http://academic.obec.go.th/images/mission/1524627007_d_1.pdf

ทิพวรรณ สลืออ่อน, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญ และสิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์. (2564). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสาร มหาวิทยาลัยบูรพา (HRD Journal), 12(1), 42-55.

ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2560). รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 9). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). สุวีริยาสาส์น.

ปิยะนันท์ บุญโพธิ์, และเพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่ม โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค JIGSAW กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (EDKKUJ), 42(2), 65-71

วัชร เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์.(2545). พัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Rhoades, J. & McCabe, E M. (1993). *The cooperative classroom*. National Education Service: Bloomington

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research and Practice*. Allyn and Bacon

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
ระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO STRENGTHEN EARLY CHILDHOOD
TEACHER CAPACITY IN CURRICULUM DESIGN AND DEVELOPMENT CHILD AS
RESEARCHER CLASSROOM TO PROMOTE EARLY CHILDHOOD CREATIVITY

วิภารัตน์ อิมรัมย์¹, วิไลวรรณ ศิริเมฆา², ธนากร เทียมทัน³, กัลยา พวงมะลิ⁴, สุธิตา โขงรัมย์⁵, และชนิสรา ไกรสิทธิ์⁶
Wiparat Imram¹, Wilaiwan Sirimeka², Tanakorn Tiamtan³, Kanlaya Paungmali⁴, Suthisa Khongram⁵ and
Chanitsara Kraisee⁶

¹⁻⁶คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
¹⁻⁶ Faculty of Education, Buriram Rajabhat University
e-mail: wiparat.ir@bru.ac.th

Received: June 24, 2024 Reviewed: July 13, 2024 Revised: July 17, 2024 Accepted: August 16, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) ทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้หลักสูตร เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารหลักสูตรอบรมและคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรอบรม แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้เกี่ยวกับกรอบสมรรถนะครูปฐมวัย แบบทดสอบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ แบบประเมินสมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะ แบบวัดสมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. กรอบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะย่อย 36 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 5 สมรรถนะ ด้านทักษะ จำนวน 2 สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะ จำนวน 3 สมรรถนะ ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.70$, $SD = 0.43$) 2. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน

5) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 6) กิจกรรมหลักสูตร 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบหลักสูตร 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร จากผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของร่างหลักสูตรหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD. = 0.46$) และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.57-1.00 และร่างคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยฯ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.44$) 3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า 1) สมรรถนะด้านความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม 2) สมรรถนะด้านทักษะหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 2 สมรรถนะ อยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.70, SD = 0.10$) 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะหลังการอบรมมีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 สมรรถนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54, SD = 0.03$) นอกจากนั้นครูยังมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.69, SD = 0.46$)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, สมรรถนะครูปฐมวัย, การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน
แบบเด็กนักวิจัย, ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

Abstract

This research aims to develop and study the results of the trial of the early childhood teacher competency enhancement curriculum in the design and development of researcher-based child-level curriculum to promote early childhood creativity. The research methodology involved three phases: 1) Study basic information about the competency of early childhood teachers in designing and developing classroom curriculum. 2) Developing a training curriculum and 3) Experiment and study the results of the trial of the curriculum. Target audience for the course trial Teacher at the Kindergarten Level 3, Semester 2 of the 2023 Academic Year Schools in the Teacher Professional Experience Training Network in Early Childhood Education, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University 25 people. This is obtained by specific selection. The tools used in the research include: Training Course Materials and Accompanying Manual for Using the Training Course, Questionnaire to assess the appropriateness and feasibility of the Early Childhood Teacher Competency Framework, Early Childhood Teacher Competency Test on Knowledge, Early Childhood Teacher Competency Assessment Form, Competency Measurement of Early Childhood Teachers in Characteristics, and a satisfaction assessment. Statistics used to analyze the data, percentages, averages, and standard deviations.

The research results found that: 1. The Early Childhood Teacher Competency Framework for the Design and Development of Child-Researcher Classroom Curriculum to Promote Early Childhood Creativity consists of 3 core competencies, 10 sub-competencies,

and 36 indicators, namely 5 competencies in knowledge, 2 competencies in skills, and 3 competencies in attributes. 2. The curriculum has 8 components as follows: 1) Curriculum History, 2) Curriculum Principles, 3) Curriculum Objectives, 4) Early Childhood Teacher Competency in Curriculum Design and Development, 5) Curriculum Content Structure, 6) Curriculum Activities, 7) Curriculum Materials and Learning Resources, 8) Curriculum Measurement and Evaluation. According to the results of the quality inspection of the training course by experts, it was found that the elements of the draft curriculum The overall average in all aspects was the highest ($M = 4.68$, $SD = 0.46$) and the consistency index was between 0.57-1.00. The average is included in the largest level ($M = 4.68$, $SD = 0.44$). 3. The results of the course trial showed that: 1) Knowledge competencies after training are higher than before training. 2) Skills competency after training There is an average of 2 performances, which is at a very good level. ($M = 4.70$, $SD = 0.10$) 3) Competency before and after training There is an average of all 3 competencies at the highest level. ($M = 4.54$, $SD = 0.03$) In addition, teachers are satisfied with the use of the training curriculum at the highest level. ($M = 4.69$, $SD = 0.46$)

Keywords: Curriculum Development, Early Childhood Teacher Competency, Design and Development of Researcher-Based Child-Level Curriculum, Early childhood creativity

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาปลูกฝังพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะสมองของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องเหมาะสมเด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ทุกคนให้ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อม มีนโยบายการพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีทักษะและกระบวนการในการจัดการ วิเคราะห์และแก้ปัญหา มีความรู้ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า “การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่ แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2)

และจากรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14,652 คน พบว่า ผลการประเมินพัฒนาการในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณานักเรียนในโรงเรียนทั่วไป จะพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1.2 เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้ ร้อยละ 84.72 และ ตัวบ่งชี้ที่ 10.3.2 สภาพที่พึงประสงค์ที่มีพัฒนาการระดับดีที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ระบุปัญหา สร้างทางเลือก และเลือกวิธีแก้ปัญหา ร้อยละ 81.81 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, น. 97) จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา จึงควรได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยได้ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตนในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใดวิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่ 2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นที่ 3 การประเมินผล เด็กได้เรียนรู้ค้นพบและแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2547, น.7-8) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยดังกล่าว สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของบุคคล นับเป็นคุณลักษณะของความสามารถที่มีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นตั้งแต่เยาว์วัย เพราะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอุปสรรค สร้างสรรค์ตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม มีความสุนทรีย์ภาพ และความพึงพอใจในชีวิตอย่างเป็นสุข และยังก่อให้เกิดความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ นำพาไปสู่การเปลี่ยนแปลง สังคม ประเทศชาติ และมวลมนุษยชาติ เพื่อก้าวสู่อนาคตอย่างทันโลกและทันเหตุการณ์ (ปัญญาภา วรพัฒนชัย, 2565, น.19)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นต้องอาศัยครู ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก หากครูมีคุณภาพก็ส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ หรือสั่งให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติและค้นพบด้วยตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อให้

เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น.8) การพัฒนาสมรรถนะของครูจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิดในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล การที่ครูมีสมรรถนะการสอนที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง (โชติกา กุณสิทธิ์, 2563, น. 470-471) สอดคล้องกับนักการศึกษาที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของครูปฐมวัย พบว่า การพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสมรรถนะโดยใช้การฝึกอบรมครูที่ยึดสมรรถนะเป็นฐาน เป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เกษศิริจันทร์ ศรีสัมฤทธิ์, 2556, น. 94-95; โชติกา กุณสิทธิ์, 2563, น. 470-471; พชรวิทย์ จันทรศิริสร, 2562, น. 342) ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นมีมากมาย ได้แก่ การให้ความรู้ การเรียนรู้ แบบรวมพลัง การชี้แนะ และช่วยเหลือ ซึ่งการดำเนินการให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง นั้น ๆ จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ ดังนั้นการใช้กิจกรรมอบรมและกิจกรรมนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) และช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปเพื่อช่วยให้ครูบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งการนิเทศแบบ Coaching และ Mentoring เป็นกระบวนการช่วยเหลือครูผู้สอน ด้วยการชี้แนะ แนะนำ ช่วยเหลือเพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้และเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ครูมีความเชื่อใจ เชื่อมั่นและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จึงได้พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ การนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) และช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) มาเป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ โดยทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มครูปฐมวัยที่สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนในเครือข่ายฝึกประสบการณ์ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 11 โรงเรียน ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เกิดจากความจำเป็นและความต้องการของครู และหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรูปแบบร่วมในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือ PTRU Model : Professional Teacher of Rajabhat University ประกอบด้วย 17 สมรรถนะบัณฑิตครู ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเป็นสมรรถนะหนึ่งที่บัณฑิตครูและครูประจำการควรได้รับการพัฒนาเนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยถ่ายทอดผ่านทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการอบรมสั่งสอน ครูจึงมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพของครูจึงมีความสำคัญ และต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะของการเป็นครูมืออาชีพอยู่เสมอ

เพื่อที่จะปรับตัวให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก อันนำไปสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียน สมรรถนะทางวิชาชีพครู จึงหมายถึง คุณลักษณะของครู ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในประเด็นดังนี้
 - 3.1 เปรียบเทียบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการอบรม
 - 3.2 ศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
 - 3.3 เปรียบเทียบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการอบรม
 - 3.4 ศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม และมีคะแนนรวมมากกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
2. สมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการอบรมอยู่ในระดับดีขึ้นไป และมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. สมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม
4. ความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีการวิจัย

มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. วิธีดำเนินการ คือ ศึกษาสมรรถนะจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะของครูผู้สอนด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบสมรรถนะของการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะย่อย 36 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 5 สมรรถนะ ด้านทักษะ จำนวน 2 สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะ จำนวน 3 สมรรถนะ และศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกรอบสมรรถนะครูปฐมวัยและตัวบ่งชี้ โดยนำกรอบสมรรถนะครูปฐมวัยและตัวบ่งชี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการวิจัย การวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับการอบสมรรถนะครูปฐมวัยและตัวบ่งชี้ ด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ฉบับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดทำหนังสือราชการของความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกรอบสมรรถนะครูปฐมวัยและตัวบ่งชี้ด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการวิจัยการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนระดับคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบสมรรถนะครูปฐมวัยและตัวบ่งชี้ด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลความโดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 121) ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.70$, $SD = 0.43$)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

1. วิธีดำเนินการ คือ นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากระยะที่ 1 มากำหนดเป็นร่างหลักสูตรและคู่มือเอกสารประกอบหลักสูตร และศึกษาแนวคิด หลักการของการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรอบรม และองค์ประกอบหลักสูตรอบรมจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแนวคิดที่ได้มาสังเคราะห์เป็นกรอบการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน

5) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 6) กิจกรรมหลักสูตร 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบหลักสูตร 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ การนิเทศการศึกษาแบบชี้แนะ (Coaching) และช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) และกิจกรรมฝึกอบรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ใช้กิจกรรมกลุ่มการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้เข้าอบรมตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ แล้วกร่างหลักสูตร และจัดทำรายละเอียดหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตร และคู่มือประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ส่วนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ และส่วนที่ 3 ภาคผนวก เป็นส่วนของเอกสารใบความรู้ ใบกิจกรรม และเครื่องมือวัดและประเมินผลประกอบการอบรม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตรอบรม

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน ระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และการศึกษา ปฐมวัย มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการวัด และประเมินผล จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนด้านการวิจัยและประเมินผล ระดับ อุดมศึกษาที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ผู้มี ประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี 4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนใน สถานศึกษาที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างหลักสูตรอบรม และแบบประเมินร่างคู่มือการใช้หลักสูตรอบรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินร่าง หลักสูตรอบรม นัดหมายผู้เชี่ยวชาญ และนำเอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมิน ซึ่งประกอบด้วย กรอบการ วิจัย ร่างหลักสูตรอบรมพร้อมร่างคู่มือการใช้หลักสูตรอบรม แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของ ร่างหลักสูตรอบรม และแบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือการใช้หลักสูตรอบรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรอบรม และจากแบบประเมิน ความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรอบรม โดยการประเมินความเหมาะสม ใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ของแบบสอบถาม จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเทียบ เกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และการประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนี ความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จะพิจารณาถือว่าใช้ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

1. วิธีดำเนินการ คือ เตรียมการก่อนการทดลองใช้หลักสูตร โดยการนัดประชุมกลุ่มเป้าหมายในการ ทดลองใช้หลักสูตรเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรมการอบรม นัดหมายวันสังเกตการสอน และ ทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะกับกลุ่มเป้าหมายในการทดลองก่อนเข้ารับการอบรม

และดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร โดยทดลองกับกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้หลักสูตร โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 25 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบทดสอบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตามเนื้อหาของหลักสูตร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ได้ 0 คะแนน 2) แบบประเมินสมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะ โดยกำหนดกรอบในการประเมิน ได้แก่ ความสามารถจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และนำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบวัดสมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะ ได้กำหนดกรอบการวัดสมรรถนะด้านคุณลักษณะ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 2) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และ 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยเขียนข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสมรรถนะด้านคุณลักษณะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก ไม่ใช่ข้อเท็จจริงแต่มีทิศทางทั้งทางบวกและทางลบ เป็นข้อความที่สมบูรณ์และชี้ชัดประเด็นเดียว เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน โดยกำหนดเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรอบรม โดยกำหนดกรอบในการประเมิน ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งครอบคลุมกระบวนการจัดการกิจกรรมการอบรมและกิจกรรมนิเทศแบบชี้แนะและช่วยเหลือในชั้นเรียนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือราชการเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรอบรมไปยังโรงเรียนในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้ง 11 โรงเรียน มีครูผู้สอนปฐมวัยที่สมัครใจและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองใช้หลักสูตรอบรม โดยมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ จำนวนทั้งสิ้น 25 คน และผู้วิจัยจัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์โรงเรียนเพื่อทดลองใช้หลักสูตรอบรมโดยดำเนินการ 2 กิจกรรม คือ 1) จัดกิจกรรมฝึกอบรมตามที่กำหนด 2) กิจกรรมนิเทศแบบชี้แนะและช่วยเหลือในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมดำเนินการหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอบรม โดยในขั้นตอนนี้นเน้นการสร้างบรรยากาศที่สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนและผู้นิเทศ เป็นการสนทนาเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในชั้นเรียน เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติของครูอย่างเปิดเผย ไว้วางใจกันและกัน และยอมรับว่าผู้วิจัยเป็นผู้ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ โดยวิธีการนิเทศชี้แนะ และช่วยเหลือ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการแจ้งและประสานงานถึงครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทราบล่วงหน้า

และเตรียมการให้ความร่วมมือในการนิเทศแบบชี้แนะและช่วยเหลือ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2567 โดยกำหนดให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศที่โรงเรียนของครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนละ 2 ครั้ง และครั้งที่ 2 โดยนิเทศแบบ On-site และจะมีการประเมินสมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเต็มนักวิจัย ประเมินสมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะ และสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรอบรม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า จากการศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสมรรถนะของครูปฐมวัย จากเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะย่อย 36 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 5 สมรรถนะ ด้านทักษะ จำนวน 2 สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะ จำนวน 3 สมรรถนะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัย 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และ 5) มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

2. สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ 1) สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และ 2) สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 2) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และ 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จากการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด ($M = 4.70$, $SD = 0.43$)

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม มีรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน 5) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 6) กิจกรรมหลักสูตร 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบหลักสูตร 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) สมรรถนะด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน 4) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการฝึกอบรม 5) กิจกรรมการฝึกอบรม 6) ตารางการฝึกอบรม 7) สื่อและอุปกรณ์ประกอบการอบรม 8) แนวทางการวัดและประเมินผลการอบรม ส่วนที่ 2 โครงสร้างรายวิชา ประกอบด้วย เนื้อหารายละเอียดของหน่วยทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบและการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และส่วนที่ 3 ภาคผนวก เป็นส่วนของเอกสารใบกิจกรรม ใบความรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผลประกอบการฝึกอบรม

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมจากเชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน พบว่า องค์ประกอบของร่างหลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.46$) และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.57-1.00 และร่างคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยฯ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, S.D. = 0.44$)

ระยะที่ 3 ผลการทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการอบรม

สมรรถนะด้านความรู้	คะแนนเต็ม	ก่อนอบรม		หลังอบรม		
		M	SD	M	SD	ร้อยละ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	6	2.92	0.47	5.12	0.32	85.33
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	6	2.96	0.50	4.64	0.42	77.33
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	6	3.24	0.50	5.04	0.33	84.00
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	6	3.04	0.50	4.64	0.41	77.33
5. ความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	6	3.16	0.50	5.28	0.25	88.00
รวม	30	15.32	0.49	24.72	0.35	82.40

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะด้านความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมของสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม พบว่า ร้อยละของคะแนนโดยรวมของสมรรถนะครูปฐมวัยด้านความรู้ หลังการอบรมร้อยละ 82.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

ตารางที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะครูปฐมวัยด้านทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

รายการประเมินสมรรถนะด้านทักษะ	คะแนนเต็ม	M	SD	ร้อยละ	ผ่าน/ไม่ผ่าน
สมรรถนะที่ 6 สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	5	4.75	0.44	95.00	ผ่าน
สมรรถนะที่ 7 สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	5	4.66	0.49	93.20	ผ่าน
รวมทุกสมรรถนะ	5	4.70	0.46	94.00	ผ่าน

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 2 สมรรถนะอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.70$, $SD = 0.46$) และ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะด้านทักษะสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

รายการประเมินสมรรถนะ คุณลักษณะ	คะแนน เต็ม	ก่อนอบรม		แปล ความหมาย	หลังอบรม		แปล ความหมาย
		M	SD		M	SD	
สมรรถนะที่ 8 มีเจตคติที่ดีต่อการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็ก นักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	5	3.42	0.55	ปานกลาง	4.63	0.46	มากที่สุด
สมรรถนะที่ 9 มีความมุ่งมั่นในการ พัฒนาผู้เรียนในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ปฐมวัย	5	3.48	0.56	ปานกลาง	4.57	0.42	มากที่สุด
สมรรถนะที่ 10 มีความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	5	3.58	0.50	มาก	4.45	0.50	มากที่สุด
รวมทุกสมรรถนะ	5	3.49	0.54		4.54	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะครูปฐมวัยด้านคุณลักษณะ หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54, SD = 0.46$)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรอบรม พบว่าในภาพรวมกลุ่มเป้าหมายใน
การทดลองใช้หลักสูตร มีคะแนนประเมินอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($M = 4.69, SD = 0.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับ
ชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ประกอบด้วย 3 ด้านคือ
ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ซึ่งเกิดจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของครูผู้สอน
ปฐมวัย จากทฤษฎี เอกสารตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบ
สมรรถนะ และตัวบ่งชี้ ด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและเป็นไป
ได้ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้จริง ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะของครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนา
หลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับ Guvis & Grey (1995, pp. 247 - 252) ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 5 - 6) และกนกพร ปราชญ์ นคร (2550, น. 90) ที่กล่าวว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร บุคคลหนึ่งพึงมีในการ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และสามารถแสดงออกให้เห็นพฤติกรรมทางความรู้ การกระทำ และเจตคติ โดยสมรรถนะของครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 สมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะย่อย 36 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ จำนวน 5 สมรรถนะ ด้านทักษะ จำนวน 2 สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะ จำนวน 3 สมรรถนะ ซึ่ง ได้จากการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน แล้วประเมินความเป็นไปได้ และเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทั้ง 10 สมรรถนะที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นมี ดังนี้ 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 4) มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 5) มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 6) สามารถจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก 7) สามารถนำ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 8) มีเจตคติ ที่ดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 9) มีความ มุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กปฐมวัย และ 10) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโชติกา กุณสิทธิ์ (2563, น. 389) ที่พบว่า สมรรถนะครูปฐมวัย ต้องมีสมรรถนะ ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระทั่วไปเกี่ยวกับการ จัดประสบการณ์วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็น ฐาน เกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถการออกแบบการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน 2) สมรรถนะด้านทักษะ ความสามารถจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานไปพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับ และ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะของครู โดยครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน และมีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า

2.1 หลักสูตรมีลักษณะเป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ การนิเทศการศึกษาแบบชี้แนะ (Coaching) และช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) และกิจกรรมฝึกอบรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ใช้กิจกรรมกลุ่มการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้เข้าอบรมตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ และศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การนิเทศการศึกษาโดยใช้การชี้แนะและช่วยเหลือ โดยรวบรวมสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดมาพิจารณาในสาระที่สอดคล้องกัน และนำมาสังเคราะห์มาจัดเรียงและสรุปเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรอบรม มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สมรรถนะ ครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน 5) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 6) กิจกรรมของหลักสูตร 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบหลักสูตร 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร ซึ่งได้พัฒนาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ นักการศึกษาจาก Taba (1962, pp. 456 - 459); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, น. 16 - 17) ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาหลักสูตร 2) กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 2.1) จุดหมายของหลักสูตร 2.2) เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ 2.3) กิจกรรมการเรียนการสอน 2.4) สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ 2.5) การวัดผลประเมินผล 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 3.1) ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3.2) การตรวจสอบคุณภาพโดยศึกษานำร่อง 4) การนำหลักสูตรไปใช้ โดยดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยสรุปได้เป็น 3 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร และระยะที่ 3 การทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต จันทสิลา (2559, น. 269 - 284) ที่ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างหลักสูตร 2) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยมีการสร้างโครงร่างหลักสูตร การประเมินโครงร่างหลักสูตร และการปรับปรุงโครงร่างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ยกร่างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการตรวจสอบหลักสูตรพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องสามารถนำไปทดลองใช้ได้

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านความรู้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ 82.40 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากหลักสูตรที่

พัฒนาขึ้นและนำไปอบรมให้ครูเน้นเนื้อหาให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย สื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการวัด และประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสลิณา ภูมิพาณิชย์ (2563, น. 268 - 274) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมของหลักสูตรเสริมสมรรถนะสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมทั้ง 2 สมรรถนะอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.70$, $SD = 0.46$) และมีค่าเฉลี่ยคะแนนคิดเป็นร้อยละ 94.00 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก หลักสูตรมีคู่มือเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน ผ่านการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ การนิเทศการศึกษาแบบชี้แนะ และช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยง และกิจกรรมฝึกอบรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ใช้กิจกรรมกลุ่มการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้เข้าอบรมตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกันทุกประเด็น จึงทำให้ครูปฐมวัยมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน และหลังการอบรมมีสมรรถนะด้านทักษะด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 สอดคล้องกับสิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2553) ที่ศึกษาพบว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี เพราะหากผู้สอนไม่เชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนหรือถ่ายทอด ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย ผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้เองจากการเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่เข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับและได้จากการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่างๆ โดยครูสามารถนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้และสร้างสรรค์ชิ้นงานต่าง ๆ ผ่านการประยุกต์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากชั้นเรียน และจากการศึกษาด้วยตนเอง

3.3 ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านคุณลักษณะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 สมรรถนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54$, $SD = 0.46$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และมีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีกระบวนการอบรมอย่างชัดเจน เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และมีแนวคิดทฤษฎีเป็นฐานในการอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งจากการสังเกต

ขณะอบรม และนิเทศติดตามพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนมีความตั้งใจ และสนใจใฝ่เรียนรู้เป็นอย่างสูง มีความกระตือรือร้นในการอบรม อีกทั้งให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมของการอบรมผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปรายและการตอบข้อซักถามต่าง ๆ เป็นอย่างดี และแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเต็มที่ เป็นการแสดงความรู้สึกลงในเชิงบวกซึ่งเป็นไปตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะหรือเจตคติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Brun (1997, p. 728) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำสำหรับผู้สนใจทาง วิทยาศาสตร์ที่ต่ำกว่าปริญญา และพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมนี้ สามารถจูงใจกลุ่มทดลองให้มีความกระตือรือร้น มีความเป็นผู้นำมากขึ้น และเรียนรู้ภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น และความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นด้วย

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรอบรม พบว่าในภาพรวมกลุ่มเป้าหมาย ในการทดลองใช้หลักสูตร มีคะแนนประเมินอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($M = 4.69$, $SD = 0.46$) เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและ พัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายที่ ชัดเจน และมุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มีเอกสารประกอบการอบรมทั้ง ใบความรู้ ใบกิจกรรม ที่มีรายละเอียดของเนื้อหาชัดเจนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระมีการ จัดเรียงตามลำดับของเนื้อหา ซึ่งทุกหน่วยการเรียนรู้เป็นความรู้เฉพาะที่เป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์จัด ประสพการณ์การเรียนรู้ในสถานศึกษาของตนเอง เน้นจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงซึ่งเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนของการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรอบรมที่นำไปใช้มีการเตรียมการเป็นอย่างดี ทั้งด้านหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรการจัดเรียงเนื้อหาที่มีการตรวจสอบโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ และมีการพัฒนาปรับปรุงตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตร วิทยากรมีความเป็นกันเอง และให้ความใส่ใจกับผู้เข้าอบรมทุกคนและให้ การชี้แนะ ให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีตลอดการอบรม และการอบรมครั้งนี้ใช้สถานที่อบรมที่มี สภาพแวดล้อมเหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดี การมอบหมายงานให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติในแต่ ละหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับ และวิทยากรสร้างบรรยากาศกิจกรรมเข้าสู่บทเรียนที่สนุกสนาน สอดคล้องกับ แนวคิดของ Bloom (1976, pp. 3 - 22) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการฝึกอบรมให้ปลอดภัย เกิดมิตร สัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วย การทำงานกลุ่ม และการตรวจสอบ ประเมินผลงานจนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดสิ่งเหล่านี้จะสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และหลังการ ฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาที่ตนเองทำงานอยู่ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยกิจกรรมหลากหลายโดยประยุกต์ความรู้ความเข้าใจที่ได้อบรมมาใช้ในการจัด ประสพการณ์จริงเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ภายใต้คำแนะนำ ช่วยเหลือเป็นระยะๆ โดยผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรในคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้ให้เข้าใจ เช่น ความเป็นมา ของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและ พัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมของหลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้

ประกอบหลักสูตร และการวัดและประเมินผลหลักสูตร เพื่อที่จะได้เข้าใจ และเห็นภาพรวมของหลักสูตรอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร และต้องคำนึงถึงเวลาและความยืดหยุ่นของหลักสูตรด้วย

1.2 ควรเตรียมการล่วงหน้าให้พร้อมก่อนจัดอบรม เนื่องจากการอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จะใช้เวลาในการอบรมมาก ถ้าผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจบทเรียน จะส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมมีความล่าช้าจึงเป็นหน้าที่ของวิทยากรหรือทีมงานที่ต้องให้ความช่วยเหลือแนะนำ

1.3 บรรยากาศที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้เข้ารับการอบรม โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมจะให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติให้ครบทุกกลุ่มปฏิบัติ

1.4 ควรเว้นระยะเวลาในการนิเทศ ติดตาม เน้นการชี้แนะ แนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงในการเขียนแผน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างเป็นกันเอง

1.5 สามารถเปลี่ยนแปลงระยะเวลา วัสดุประกอบการอบรม หรือกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ได้ตามความเหมาะสมของบริบทสังคมที่นำไปใช้

1.6 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้นั้นครูควรมีการจัดสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและมีสีสัน รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของสมองและเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัยด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนแบบเด็กนักวิจัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น ด้านภาษา ด้านความมีวินัย ด้านการคิดเชิงเหตุผล และด้านการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษามูลค่าการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาสมรรถนะของครู

เอกสารอ้างอิง

กนกอร ปราชญ์นคร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรการอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์

ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- เกษศิริพันธ์ ศรีสัมฤทธิ์. (2556). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูด้านการจัด
ประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โชติกา กุณสิทธิ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญานว วรวัฒนชัย. (2565). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์. วารสารครุศาสตร์สาร. 16(1),
14-31.
- พชรวิทย์ จันทรศิริศิริ. (2562). สมรรถนะและการจัดการเชิงกลยุทธ์. ตักสิลาการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. สุวีริยาสาส์น.
- สลิลนา ภูมิพาณิชย์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้
กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(1), 261-276.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้น
เด็กเป็นสำคัญ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย. ดอกหญ้าวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). สมรรถนะในระบบข้าราชการพลเรือนไทย. สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579. พรักหวานกราฟฟิค.
- อนุชิต จันทศิลา. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการ
สอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูประถมศึกษา.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Bloom, B.S. (1976). Human characteristics and school learning. McGraw-Hill.
- Brun & Judy K. (1997). Leadership Development Curriculum for Family and Consumers
Sciences Under graduates. Dissertation Ph.D. (Guidance & Counseling). Iowa State
University: available: UMI: Dissertation Abstracts (DAI-A 58/03).
- Guvis, J.P., & M.T. Grey. (1995). The Anatomy of a Competency. Journal of Nursing Staff
Development, 11(5), 247-252.
- Taba, H. (1962). Curriculum development: Theory and practice. Harcourt Brace and
World.

การออกแบบบอร์ดเกมวิชาสังคมศึกษา: บอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

SOCIAL STUDIES BOARD GAME DESIGN: THE 'GOODNESS' BOARD GAME
FOR GRADE 5 STUDENTS

วิษณุ สุทธิวรรณ^{1*}, และ อัครพล อนุนันท์²

Witsanu Suttiwan^{1*}, and Akarapon Anupan²

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย

¹ Faculty of Education, Walaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage,
Pathum Thani Province, Thailand

² Faculty of Education, Muban Chombueng Rajabhat University, Ratchaburi Province, Thailand

e-mail: witsanu@vru.ac.th, akaraponanu@mcru.ac.th

*corresponding author

Received: October 21, 2024 Reviewed: December 1, 2024 Revised: December 13, 2024 Accepted: December 16, 2024

บทคัดย่อ

บอร์ดเกมกำลังเป็นที่นิยมและนำเข้ามาใช้ในการศึกษาของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาสังคมศึกษาซึ่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาส่วนมากมีความเป็นนามธรรมส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเข้าใจเนื้อหายาก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและออกแบบบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้ครูที่มีความสนใจไว้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ การวิจัยนี้ออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้การประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เกมการสอนเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขและใช้แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อหาระดับความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในกรณีของการประชุมผู้เชี่ยวชาญ และใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลผลข้อมูลจากแบบประเมิน ผลการวิจัยพบว่ามอดัลดประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนนำ (ข้อมูลเกม) 2) กติกาเกม 3) บัตรคำถาม-คำตอบ 4) บัตรเสี่ยงโชค และ 5) กระดานเกม บอร์ดเกมมีจุดเด่นคือกลไกเกมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการเล่นเกม บัตรคำถามช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาและบัตรเสี่ยงโชคช่วยให้นักเรียนเกิดความท้าทาย ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: สังคมศึกษา, บอร์ดเกม “ความดี”, ประถมศึกษาปีที่ 5

Abstract

Board games gained popularity and were integrated into education in the country, particularly in social studies. The content related to religion often involved abstract concepts, leading to student boredom and difficulty in understanding the material.

The researcher, therefore, aimed to study and design the "Goodness" board game for fifth-grade students as an alternative tool for teachers interested in using it for learning management. This research employed a mixed-methods approach. A panel of three experts, selected based on their expertise and experience in educational games, participated in meetings to provide feedback for refining and improving the board game. An evaluation form was used to assess the suitability of the board game, employing content analysis for expert meeting data and basic statistical analysis, including mean and standard deviation, for data interpretation from the evaluation form. The findings revealed five components of the board game: 1) introduction (game information), 2) game rules, 3) question-and-answer cards, 4) chance cards, and 5) game board. The board game's key feature was its mechanism that encouraged students to learn through play. The question cards helped students understand the content, while the chance cards added an element of challenge. The evaluation results indicated that the board game's suitability was rated as excellent.

Keywords: Social Studies, "Goodness" Board Game, Fifth Grade

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาและหลักธรรมทางศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา นับเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับครูผู้สอนในปัจจุบัน เนื่องจากเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและเป็นนามธรรม ทำให้นักเรียนในวัยนี้มักประสบปัญหาในการทำ ความเข้าใจและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน (สุวิทย์ มุลคำ, 2550) นอกจากนี้ ยังพบว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการบรรยายอาจไม่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กวัยประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (สุกัศ แก้วศรีปัญ และชรินทร์ มั่งคั่ง, 2566) นอกจากนี้ยังมีประเด็นท้าทายในการสอนสังคมศึกษาอีกหลายประการ

การสอนวิชาสังคมศึกษามีความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ยังขาดความน่าสนใจและสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ สื่อที่ใช้ในปัจจุบัน เช่น หนังสือ แผนที่ หรือลูกโลกจำลอง นั้นมีไม่เพียงพอ และมักซ้ำชุด ทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การเน้นการบรรยายเพียงอย่างเดียวส่งผลให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นและไม่สนใจในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ผู้สอนเสนอแนวทางการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน มีนักวิชาการให้ข้อเสนอแนะไว้หลายแนวทาง เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ เช่น การนำเสนอสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ วิดีโอ หรือการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต แอคทีฟ จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกันของนักเรียน สื่อที่ใช้ในปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้น สื่อการ

เรียนรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย การลดการบรรยายและเพิ่มการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ นักเรียนจะได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาผ่านประสบการณ์จริง นอกจากนี้ ควรเน้นการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียนเพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น (นเรศ วงศ์สถาน, 2567; พระสิทธิชัย รินฤทธิ์ และสุริพร ชาบุตรบุญทริก, 2563) ซึ่งที่กล่าวมานั้นรวมถึงการใช้เกมในการสอนสังคมศึกษาด้วย

การนำเกมการสอนและบอร์ดเกมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถช่วยแก้ไข ปัญหาการสอนแบบดั้งเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ อธิป อนันต์กิตติกุล และเพ็ญพณ พวงแพ (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้เกมดิจิทัลเป็นฐานในการเรียนการสอนวิชาสังคม พบว่า การใช้เกมในการสอนช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความสนใจของนักเรียนประถมศึกษาต่อเนื้อหาสังคมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Plass et al. (2015) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ผ่านเกมช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Sardone and Devlin-Scherer (2016) แสดงให้เห็นว่าการใช้บอร์ดเกมในการสอนสังคมศึกษาช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่ซับซ้อนและส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนประถมศึกษา ในขณะที่ Maguth et al. (2014) พบว่าการใช้เกมดิจิทัลในการสอนประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองช่วยให้เด็กวัยนี้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหา กับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ดียิ่งขึ้น

อีกหนึ่งงานวิจัยที่น่าสนใจคือการศึกษาของ วันพรรษา ธนศิจิรัญ (2565) ที่นำเสนอการพัฒนาสมรรถนะพหุวัฒนธรรมเชิงศาสนา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักเรียนที่ใช้บอร์ดเกมเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุวัฒนธรรมเชิงพุทธศาสนามีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะพหุวัฒนธรรมเชิงศาสนาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำเกมการสอนและบอร์ดเกมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาและหลักสูตรทางศาสนาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีแนวโน้มที่จะช่วยแก้ไข ปัญหาการสอนแบบดั้งเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ความสนใจ และความเข้าใจของนักเรียนต่อเนื้อหาที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจออกแบบและสร้างบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีการวิจัย

ในการดำเนินการออกแบบบอร์ดเกมความดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research design) (Creswell, 2008; Dawadi et al., 2021) ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยใช้เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ 3 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตัวชี้วัด ส 1.1 ป 5/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในตัวชี้วัดนี้กล่าวถึงหลักธรรมไว้หลายประการแต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำมาเพียง 1 หลักธรรมเท่านั้น คือ บุญกิริยาวัตถุ 3 ซึ่งสาระสำคัญของเรื่องประกอบไปด้วยหลักธรรม 3 ประการ คือ 1.ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการให้ 2. ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการ รักษาศีล 3. ภวานมัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภavana

1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผู้แต่งอันดับที่ 2 เป็นอาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษาและเข้าร่วมการออกแบบบอร์ดเกมในการวิจัยครั้งนี้ และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษาและการประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะในการออกแบบและปรับปรุงผลงานและประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมก่อนนำไปใช้งาน

2. ขั้นตอนการออกแบบบอร์ดเกม

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาขอบเขตเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แนวคิดเกี่ยวกับเกมการสอน (Adipat et al., 2021) และแนวคิดเกี่ยวกับบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา (Plass et al., 2015)

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและสร้างบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนนำ (ข้อมูลเกม) 2) กติกาเกม 3) บัตรคำถาม-คำตอบ 4) บัตรเสียงโชค และ 5) กระดานเกม

2.3 เมื่อดำเนินการสร้างเกมเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำบอร์ดเกมไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญโดยการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและนำกลับมาปรับปรุง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ภาษาที่ใช้ในเกมควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เล่น 2) คำถามควรมีหลายระดับเพื่อความท้าทาย 3) การให้คะแนนอาจทำให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามหลักของบุญกิริยาวัตถุ 3 ได้ และ 4) ควรใช้สีของบัตรต่าง ๆ ให้แตกต่างกันเพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เล่น

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินอีกครั้งโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา

3. การหาคุณภาพบอร์ดเกม

3.1 การประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาบอร์ดเกม

3.2 การประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา

4. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ ประเมิน ที่อ้างอิงจากแนวคิดของ Mayer et al. (2014) โดยใช้มาตราส่วน 5 ระดับ

ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา 2) ความสนุกสนานและความน่าสนใจ 3) ความท้าทาย 4) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ 5) การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก และ 6) การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง (Validity) ด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้ (Index of Consistency: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษาที่มีความตรง (validity) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการประชุมผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านในการให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนาบอร์ดเกม

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลผลข้อมูล

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50 – 5.00	ระดับดีมาก (บอร์ดเกมมีประสิทธิภาพสูง สามารถช่วยเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้อย่างดีเยี่ยม)
3.50 – 4.49	ระดับดี (บอร์ดเกมมีประสิทธิภาพดี มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ได้มาก)
2.50 – 3.49	ระดับปานกลาง (บอร์ดเกมมีประสิทธิภาพปานกลาง อาจมีส่วนที่ต้องปรับปรุงบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้)
1.50 – 2.49	ระดับน้อย (บอร์ดเกมยังขาดประสิทธิภาพในหลายด้าน จำเป็นต้องปรับปรุงอย่างมาก)
1.00 – 1.49	ระดับน้อยมาก (บอร์ดเกมไม่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ และควรมีการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการออกแบบบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และส่วนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการออกแบบบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ร่วมประชุมกันและมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ภาษาที่ใช้ในเกมควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เล่น 2) คำถามควรมีหลายระดับเพื่อความท้าทาย 3) การให้คะแนนอาจทำให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตนตามหลักของบุญกิริยาวัตถุ 3 ได้ และ

4) ควรใช้สีของบัตรต่าง ๆ ให้แตกต่างกันเพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เล่น ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงและพัฒนาบอร์ดเกมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผลการออกแบบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบอร์ดเกม “ความดี”

ภาพที่ 2 กติกาและวิธีเล่นเกม

จากภาพที่ 1 และภาพที่ 2 คือข้อมูลที่ไปและกติกการการเล่นบอร์ดเกมความดี ซึ่งผู้วิจัยวางแผนการออกแบบโดยยึดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแสดง ความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรม โอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือ หลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ (มาตรฐาน ส 1.1 ป 5/5) แต่เนื้อด้วยเนื้อหาที่มีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเลือกนำเนื้อหา

เฉพาะเรื่อง บัญญัติยาวัตถุ 3 มาสร้างบอร์ดเกมในครั้งนี้ ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญ คือ บัญญัติยาวัตถุ มาจากภาษาบาลี คือ บุญญกริยาวัตถุเมื่อแยกบท แล้วได้ 3 บท ได้แก่ บุญญ + กริยา + วัตถุ เมื่อรวมกันแล้ว แปลความว่า “ความดีที่ควรทำ เพราะเป็นเหตุเป็นที่ตั้งแห่งผลดี” บัญญัติยาวัตถุ แบ่งได้ 3 อย่าง ได้แก่ ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย

เกมนี้รับรองผู้เล่นจำนวน 2-6 คน ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 8 ปี เป็นต้นไป หรือไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากต้องมีการสื่อสาร ถาม-ตอบ กันระหว่างผู้เล่นตลอดเวลา การเริ่มและเล่นเกมเริ่มต้นด้วยการ ทอยลูกเต๋า คนละ 1 ครั้ง ผู้ที่ได้แต้มมากที่สุด เป็นผู้เล่นคนแรก ผู้นำเกม จั่วการ์ดคำถาม ถามผู้เล่นคนแรก หากตอบถูกให้ทอยลูกเต๋า และเดินตัวเดินไปตามจำนวนที่ทอยได้ (ทำจนครบ 1 รอบ) ในรอบที่ 2 เป็นต้นไป ให้ปฏิบัติเหมือนรอบแรกแต่หากผู้ใดตอบผิดให้ทอยลูกเต๋าเพื่อเดินถอยหลังเมื่อผู้เล่นหยุดเดินที่มีสัญลักษณ์ เหรียญรางวัล ให้ผู้เล่นจั่วการ์ดเสี่ยงโชค แล้วปฏิบัติตามทำอย่างนี้ไปจนจบเกม การจบเกมจะเกิดขึ้นเมื่อมี ผู้เล่นเดินตัวเดินถึงจุด Winner

ภาพที่ 3 บัตรคำถามและบัตรเสี่ยงโชค

บัตรคำถามและบัตรเสี่ยงโชค (ภาพที่ 3) เป็นกลไกหนึ่งของเกมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับบัญญัติยาวัตถุ 3 บัตรเสี่ยงโชคและบัตรคำถามเป็นกลไกในการเล่น โดยบัตรเสี่ยงโชค มีทั้งผลดีและผลเสียต่อผู้เล่น ซึ่งสะท้อนถึงผลของการทำความดีและไม่ทำความดี บัตรคำถามมุ่งเน้นการให้ ความรู้เกี่ยวกับบัญญัติยาวัตถุ 3 ซึ่งประกอบด้วย ทานมัย ศีลมัย และภาวนามัย โดยอธิบายความหมาย ความสำคัญ และวิธีการปฏิบัติ เนื้อหาของคำถามครอบคลุมทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ช่วยให้ผู้เล่นเข้าใจหลักธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การออกแบบคำถามและบัตรเสี่ยง โชคสอดคล้องกับหลักการของบัญญัติยาวัตถุ 3 โดยมีการให้รางวัล (เดินหน้า) สำหรับการทำความดีตามหลัก ทาน ศีล และภาวนา เกมนี้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทั้งการตอบคำถามเพื่อทบทวนความรู้ และการ จำลองสถานการณ์ผ่านบัตรเสี่ยงโชค ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและเข้าใจง่ายขึ้น ตัวอย่างของข้อมูล ที่นักเรียนจะได้รับจากการตอบคำถามและเสี่ยงโชค 1) ทานมัย: ทำบุญด้วยการให้ แบ่งปันสิ่งของ 2) ภาวนามัยมีอานิสงส์มากที่สุด 3) การซื่อสัตย์สุจริตที่วัดถือเป็นการทำบุญ 4) การนั่งสมาธิ ทำจิตใจให้สงบ คิดแต่สิ่งที่ดี เป็นการทำความดีตามหลักภาวนามัย

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา

เมื่อผู้วิจัยปรับปรุงบอร์ดเกมตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยส่งบอร์ดเกมกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งและทำการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษาตามแนวคิดของ Mayer et al. (2014) โดยใช้มาตราส่วน 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ผลการประเมินรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา

ข้อ	ด้าน	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	การแปลผล
1	ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา	4.67	0.47	ดีมาก
2	ความสนุกสนานและความน่าสนใจ	4.67	0.47	ดีมาก
3	ความท้าทาย	4.33	0.94	ดี
4	การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์	4.33	0.47	ดี
5	การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก	4.67	0.47	ดีมาก
6	การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน	4.67	0.47	ดีมาก
โดยรวม		4.56	0.60	ดีมาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมเพื่อการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญพบว่า บอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($M=4.56$, $SD=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีจำนวน 4 ด้านที่ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้านที่ 1 ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา ($M=4.67$, $SD=0.47$) ด้านที่ 2 ความสนุกสนานและความน่าสนใจ ($M=4.67$, $SD=0.47$) ด้านที่ 5 การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ($M=4.67$, $SD=0.47$) และด้านที่ 6 การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ($M=4.67$, $SD=0.47$)

อภิปรายผลการวิจัย

บอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาจากแนวคิดการสร้างเกมแล้วจะเห็นได้ว่าการผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning) และ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Classroom Engagement) ได้อย่างแยบยล ผ่านกลไกเกมต่าง ๆ

บัตรคำถามและบัตรเสี่ยงโชคกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และตอบคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ Active Learning ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน (Bonwell & Eison, 1991) นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงในการเล่นเกมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและจดจำได้ดีขึ้น (Kolb, 1984) บัตรเสี่ยงโชคเพิ่มความตื่นเต้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Prensky, 2001) นักเรียนสามารถเรียนรู้หลักการผ่านการตอบคำถามและการเล่นเกม โดยไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังเรียน ซึ่งช่วยลดความเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการจดจำ (Gee, 2003) การตอบ

คำถามและการเล่นเกมส่งเสริมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียน ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อสาร (Kuh et al., 2008) บัตรเสียงโชคช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและสนุกสนาน ซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน (Fredricks et al., 2004)

แม้ว่าบอร์ดเกม “ความดี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะมีข้อดีหรือจุดเด่นที่สามารถเห็นได้เชิงประจักษ์ แต่ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เช่น นักเรียนบางคนอาจไม่ชอบการแข่งขันหรือการตอบคำถามในที่สาธารณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การใช้เกมในการเรียนการสอนอาจใช้เวลาเยอะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกรอบการเรียนรู้เนื้อหาอื่น ๆ ในหลักสูตร อาจเป็นไปได้ที่จะออกแบบให้ใช้บัตรคำถามและบัตรเสียงโชคให้มีความสนุกสนานและให้ความรู้ไปพร้อมกัน (Kirriemuir & McFarlane, 2004) จำนวนคำถามที่มีจำนวนจำกัดทำให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดหรือไม่ท้าทายพอสำหรับนักเรียนบางคน อาจเป็นความท้าทายในการปรับระดับความยากของคำถามให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน และเป็นประเด็นท้าทายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเล่นเกมอย่างแม่นยำ โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนเล่นอาจเน้นการเอาชนะมากกว่าการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำบอร์ดเกมไปใช้ควรคำนึงถึงช่วงวัยและระดับการศึกษาของนักเรียน

1.2 การใช้เกมในการเรียนการสอนอาจใช้เวลาเยอะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกรอบการเรียนรู้เนื้อหาอื่น ๆ

ในหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มคำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง

2.2 อาจพิจารณาพัฒนารูปแบบบอร์ดเกมในระบบดิจิทัลของบัตรคำถามและบัตรเสียงโชค เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความสะดวกในการใช้งาน

2.3 ควรพัฒนาวิธีการประเมินผลที่หลากหลายนอกเหนือจากการตอบคำถามในเกม เพื่อวัดประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

นเรศ วงศ์สถาน. (2567). **รายงานผลการปฏิบัติงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน**

ราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา). โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา).

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.

พระสิทธิชัย รินฤทธิ์, และสุริพร ชาบุตรบุญทริก. (2563). **การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่**

21. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 5(2), 204-212.

- วันพรรษา ชเนศศิริชัย. (2565). การออกแบบบอร์ดเกมเพื่อพัฒนาสมรรถนะพหุวัฒนธรรมเชิงศาสนาใน
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). ภาพพิมพ์.
- สุภัค แก้วศรีปัญญา, และชรินทร์ มั่งคั่ง. (2566). การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการ
สร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพหุวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียง
สุวรรณภูมิ**, 2(1), 17-29.
- อชิป อนันต์กิตติกุล, และเพ็ญพนา พ่วงแพ. (2565). การเรียนรู้โดยใช้เกมดิจิทัลเป็นฐานในการเรียน
การสอนวิชาสังคมศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 20(1), 130-142.
- Adipat, S., Laksana, K., Busayanon, K., Ausawasowan, A., & Adipat, B. (2021). Engaging
Students in the Learning Process with Game-Based Learning: The Fundamental
Concepts. **International Journal of Technology in Education**, 4(3), 542–552.
<https://doi.org/10.46328/ijte.169>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). **Active learning: Creating excitement in the classroom.**
ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. The George Washington University,
School of Education and Human Development.
- Creswell, J. (2008). **Educational research: Planning, conducting and evaluating
quantitative and qualitative research** (3rd ed.). Pearson Prentice Hall.
- Dawadi, S., Shrestha, S., & Giri, R. A. (2021). Mixed-Methods Research: A Discussion on its
Types, Challenges, and Criticisms. **Journal of Practical Studies in Education**, 2(2),
25–36. <https://doi.org/10.46809/jpse.v2i2.20>
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the
concept, state of the evidence. **Review of Educational Research**, 74(1), 59-109.
- Gee, J. P. (2003). **What video games have to teach us about learning and literacy.**
Palgrave Macmillan.
- Kirriemuir, J., & McFarlane, A. (2004). **Literature review in games and learning.** Futurelab.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and
Development.** Prentice Hall.
- Kuh, G. D., Cruce, T. M., Shoup, R., Kinzie, J., & Gonyea, R. M. (2008). Unmasking the effects of
student engagement on first-year college grades and persistence. **The Journal of
Higher Education**, 79(5), 540-563.
- Maguth, B. M., List, J. S., & Wunderle, M. (2014). Teaching social studies with video games to
elementary school students. **The Social Studies**, 106(1), 32-36.

- Mayer, R. E., Bekebrede, G., Hartevelde, C., Warmelink, H., Zhou, Q., van Ruijven, T., Lo, J., Kortmann, R., & Wenzler, I. (2014). The research and evaluation of serious games: Toward a comprehensive methodology. **British Journal of Educational Technology**, 45(3), 502-527.
- Plass, J. L., Homer, B. D., & Kinzer, C. K. (2015). Foundations of Game-Based Learning. **Educational Psychologist**, 50(4), 258–283.
<https://doi.org/10.1080/00461520.2015.1122533>
- Prensky, M. (2001). **Digital game-based learning**. McGraw-Hill.
- Sardone, N. B., & Devlin-Scherer, R. (2016). Let the (board) games begin: Creative ways to enhance teaching and learning in elementary social studies. **The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas**, 89(6), 215-222.

การใช้กลวิธีนั่งร้านเพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

USING SCAFFOLDING TECHNIQUE TO SOLVE READING ALOUD AND SPELLING PROBLEMS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

อภิขญา ชัยมาตร¹, และ นิลรัตน์ โคตะ²

Apichaya Chaimart¹, and Nilrat Kota²

^{1,2}คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{1,2}Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University

e-mail : sapibams55@gmail.com

Received: November 3, 2024 Reviewed: November 19, 2024 Revised: December 14, 2024 Accepted: December 18, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้านก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียง ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้กลวิธีนั่งร้าน 4) เปรียบเทียบทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้านก่อนเรียนและหลังเรียน 5) ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนคำ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาไทย มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนด้านทักษะการอ่านออกเสียง และการเขียนคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านนางแดดเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาด้านทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกลวิธีนั่งร้าน จำนวน 15 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียง สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 20 ข้อ 3) แบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนคำ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 70.25/71.25
- 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน มีทักษะด้านการอ่านออกเสียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
- 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน มีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียง สูงขึ้นตามลำดับในเกณฑ์ดี

4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน มีทักษะด้านการเขียนคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน มีพัฒนาการด้านการเขียนคำ สูงขึ้นตามลำดับในเกณฑ์ดี

คำสำคัญ: กลวิธีนั่งร้าน, การอ่านออกเสียง, การเขียนคำ

Abstract

This research aimed to 1) develop the learning management plan using the scaffolding technique for primary school students to be effective according to the 70/70 criteria, 2) compare the reading aloud skills of primary school students before and after learning by using the scaffolding technique, and 3) examine the development of the reading aloud skills of primary school students using the scaffolding technique, 4) compare the spelling skills of primary school students before and after learning by using the scaffolding technique, and 5) examine the development of spelling skills of primary school students using the scaffolding technique. The target groups were 4 primary school students who were not successful in learning Thai language, and had reading aloud and spelling problems, studying in Grade 4 in the first semester of the academic year 2024 at Ban Nang Daet Nuea School, under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. They were selected by a purposive sampling method. The research instruments included 1) 15 lesson plans for solving reading aloud and spelling problems of primary school students using the scaffolding technique; 2) a 20-question test for assessing reading aloud skills of primary school students; and 3) a 20-question test for assessing spelling skills of primary school students. The statistics used for analysis were mean, standard deviation, and percentage.

The research finding can be presented below.

1) The efficiency values of the learning management plan using scaffolding technique for primary school students were 70.25/71.25.

2) The reading aloud skills of Grade 4 students using the scaffolding technique were higher than before studying.

3) The students who studied by using the scaffolding technique showed a progressively higher development in reading aloud at a good level.

4) The spelling skills of Grade 4 students using the scaffolding technique were higher than before studying.

5) The students who studied by using the scaffolding technique showed a progressively higher development in spelling at a good level.

Keywords: Scaffolding, Reading Aloud, Writing word.

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล คิดเป็นระบบ มีนิสัย รักการอ่าน การเขียนตามหลักสูตรดังกล่าว มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า สามารถอ่านและเขียนสื่อสารได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา มีกิจกรรมที่หลากหลาย นำไปสู่การคิด และสามารถเขียนสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนำภาษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3) ด้วยความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสืบค้นหา ความรู้เพื่อจะนำมาพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนคำจำเป็นอย่าง ยิ่ง สำหรับนักเรียนยุคปัจจุบัน เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ทำให้ครูได้ให้ ความสำคัญในเรื่อง การอ่านออกเสียงและเขียนคำ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจในการเขียนคำมากขึ้น เพราะหากเขียนคำไม่ถูกต้อง นอกจากจะส่งผลทำให้อ่านออกเสียงนั้นไม่ถูกต้องแล้วนั้น ข้อความนั้น ๆ จะถูก สื่อสารในความหมายที่ผิดไปจากเจตนาของผู้เขียน ดังนั้นการที่นักเรียนจะมีทักษะความสามารถในการอ่าน ออกเสียงและเขียนคำได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาและมีทักษะในการอ่านและการ เขียนเบื้องต้นที่ต้องแม่นยำ ถือได้ว่าพื้นฐานการอ่านออกเสียงและการเขียนคำนั้นมีประสิทธิภาพ การสอน หลักเกณฑ์ทางภาษาไทยให้นักเรียนในระดับประถมศึกษา ครูต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายใช้วิธีการ สอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการสอน นำวิธีการสอนที่สนุกสนานที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน สรุบน้ำใจให้เข้าใจง่าย จะทำให้นักเรียนไม่รู้สึกน่าเบื่อ สนใจในการเรียนและเห็นคุณค่าของภาษาไทย ซึ่งถือ ได้ว่าเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญอย่างยิ่งอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาอื่น ๆ ของนักเรียนเพื่อต่อยอดความรู้ต่อไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและนวัตกรรมที่ช่วยพัฒนาการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ สามารถ ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน จากการศึกษาพบว่าเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ออกเสียงและการเขียนคำ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นและสนใจการเรียนมากขึ้น เพราะนั่งร้านเป็นโครงสร้างชั่วคราวที่ออกแบบสำหรับผู้เรียนเฉพาะ

กลุ่ม เน้นบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ดังนั้นกลวิธีนั่งร้านจึงเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การสอนสำหรับครูระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากทำให้เกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

กลวิธีนั่งร้านเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถทำงานได้สำเร็จ โดยผู้เรียนจะไม่สามารถทำงานได้สำเร็จหากไม่ได้รับการช่วยเหลือนั่งร้านเป็นโครงสร้างชั่วคราวที่ออกแบบสำหรับผู้เรียน เฉพาะกลุ่ม เน้นบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แนวคิดของกลวิธีนั่งร้าน (Van de Pol et al., 2010, pp. 271-296) ประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ การให้ความช่วยเหลือผู้สอนควร พิจารณาในผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือฉุกเฉิน (Contingency) หรือเร่งด่วนก่อน โดยการแบ่งความช่วยเหลือควรถูกแบ่งออกเป็น ส่วนในงานที่มีความยุ่งยากสูงผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือมากกว่างานที่ยุ่งยากน้อย และเมื่อผู้เรียนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นผู้สอนควรมีการถอดความช่วยเหลือ (Fading) การถอดความช่วยเหลือในระดับไหนต้องดู ที่ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับแล้วค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือจนกระทั่งถอดความช่วยเหลือออกได้ และคุณลักษณะสำคัญอีกประการคือ ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบ (Transfer of Responsibility) เพิ่มขึ้น ในการเรียนรู้ของตนเองพร้อมกับ ประสิทธิภาพในการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลผลการคัดกรองการอ่านการเขียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านนางแดดเหนือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2566) พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินคัดกรองการอ่านการเขียนในเกณฑ์การประเมินในระดับพอใช้ และปรับปรุง เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เรียนไม่เข้าใจ และไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะในการอ่านออกเสียงและการเขียนคำในระดับสูงต่อไป และครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยให้มี ประสิทธิภาพและนำไปต่อยอดในการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธี นั่งร้านก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียง ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน
5. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนคำ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน

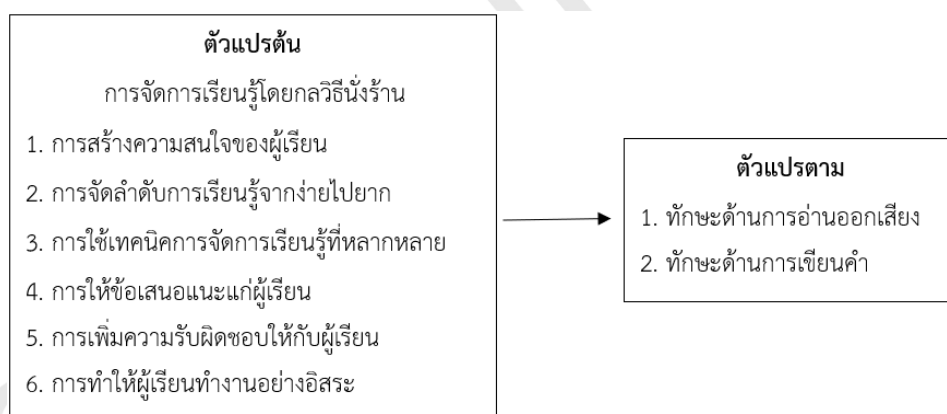
วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Designs) โดยศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบแผนการทดลองซึ่งประยุกต์มาจากการดำเนินการวิจัยแบบ One Group, Pretest-Posttest design กับแบบ One Group Time-Series เข้าด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านนางแดดเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ของนักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาไทยคือ มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนด้านทักษะการอ่านออกเสียง และการเขียนคำ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกจากผลการประเมินคัดกรองการอ่านการเขียน ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2566)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังภาพประกอบที่ 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกลวิธีนั่งร้าน จำนวน 15 แผน รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ประกอบด้วยแผนที่ 1 การอ่านและสังเกตสระ แผนที่ 2 การอ่านและสังเกตวรรณยุกต์ แผนที่ 3 สระเปลี่ยนรูปแผนที่ 4 ทบทวนมาตราตัวสะกด แผนที่ 5 มาตราตัวสะกด แม่ ก กา แผนที่ 6 มาตราตัวสะกด แม่ ก กย เกย เกอว แผนที่ 7 มาตราตัวสะกด แม่ ก กต กน กบ แผนที่ 8 การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง แผนที่ 9 การผันวรรณยุกต์อักษรสูง แผนที่ 10 การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ แผนที่ 11 คำควบกล้ำแท้ แผนที่ 12 คำควบกล้ำไม่แท้ แผนที่ 13 คำที่ประวิสรรชนีย์ แผนที่ 14 คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ และแผนที่ 15 การอ่านและเขียนคำที่ใช้ รร การประเมินความเหมาะสม ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ

ลิเคอร์ท (Likert) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.68 – 4.86 และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.78 หมายถึงแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.2 แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียง สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบทดสอบวัดความถนัดทางการอ่านออกเสียง จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ อ่านถูก 1 คะแนน อ่านผิดหรือไม่อ่าน/ข้าม 0 คะแนน วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551, น. 220) พบว่า เป็นแบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แต่มีบริบทเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วคัดเลือกจำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.36 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.57 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียงโดยสูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 112) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

3.3 แบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนคำ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบทดสอบอัตนัย เขียนตามคำบอก จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเขียนถูก 1 คะแนน เขียนผิดหรือไม่เขียน/ข้าม 0 คะแนน วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551, น. 220) พบว่า เป็นแบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แต่มีบริบทเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วคัดเลือกจำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.24 – 0.52 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.86 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียงโดยสูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 112) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทักษะด้านการอ่านออกเสียง และการเขียนคำ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกลวิธีนั่งร้าน และแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2. อธิบายและชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการประเมินผลการเรียน และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน เพื่อแก้ปัญหาทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. ทดสอบทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน ในเดือนกรกฎาคม โดยดำเนินการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลา 15 ชั่วโมง ในชั่วโมง ที่เป็นการเรียนรายวิชาภาษาไทยกับกลุ่มเป้าหมาย โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำการทดสอบระหว่างเรียน

ทั้งสิ้น 5 ครั้ง คือ ทดสอบครั้งที่ 1 เมื่อจบแผนการเรียนรู้ที่ 3 ทดสอบครั้งที่ 2 เมื่อจบแผนการเรียนรู้ที่ 7 ทดสอบครั้งที่ 3 เมื่อจบแผนการเรียนรู้ที่ 10 ทดสอบครั้งที่ 4 เมื่อจบแผนการเรียนรู้ที่ 12 และทดสอบครั้งที่ 5 เมื่อจบแผนการเรียนรู้ที่ 15 ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ แต่ละแผน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านออกเสียง และการเขียนคำกับกลุ่มเป้าหมายและจดบันทึกพฤติกรรมเป็นรายบุคคล

5. ทดสอบทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะแบบปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นนำผลที่ได้มาเทียบและหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียง และการเขียนคำ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าร้อยละ (Percentage)

3. การวิเคราะห์พัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์ค่าร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์ของระดับ	คะแนนการแปลผล
ร้อยละ 75 – 100	ดีมาก
ร้อยละ 50 – 74	ดี
ร้อยละ 25 – 49	พอใช้
ร้อยละ 0 – 24	ปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 70/70 ปรากฏผลดังตารางที่ 1 – 2

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ของคะแนนทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

จำนวน นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบระหว่างเรียน						การอ่าน ออกเสียง		การเขียนคำ		รวม หลัง เรียน (40 คะแนน)
	ครั้งที่ 1 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (20 คะแนน)	รวม 100 คะแนน	ก่อนเรียน 20 คะแนน	หลังเรียน 20 คะแนน	ก่อนเรียน 20 คะแนน	หลังเรียน 20 คะแนน	
1	19	18	17	16	16	86	8	19	5	18	37
2	19	16	15	17	15	82	4	17	3	16	33
3	14	13	12	11	10	60	3	13	2	12	25
4	13	11	10	10	9	53	1	10	1	9	19
รวม	65	58	54	54	50	281	16	59	11	55	58
μ	16.2	14.5	13.5	13.5	12.5	70.25	4.00	14.75	2.75	13.75	28.50
σ	3.20	3.10	3.10	3.51	3.51	16.21	2.94	4.03	1.70	4.03	8.06
ร้อยละ						70.25					71.25

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนทดสอบระหว่างเรียนจากการทดสอบด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างเรียนครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 16.2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.25 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 28.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.25

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ประสิทธิภาพ	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	4	100	70.25	16.21	26
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	4	40	28.50	8.06	71.25
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	$E_1 = 70.25$		$E_2 = 71.25$		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพกระบวนการ เท่ากับ 70.25 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 71.25 ดังนั้นประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เท่ากับ 70.25/71.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

นักเรียน คนที่	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน
1	8	19
2	4	17
3	3	13
4	1	10
รวม	16	59
μ	4	14.75
σ	2.94	4.03
ร้อยละ	40.00	71.25

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนด้านการอ่านออกเสียง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.50 แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีทักษะด้านการอ่านออกเสียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียง ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การแปลผลคะแนนทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มเป้าหมายรายบุคคล

นักเรียน คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน	แปลผล	คะแนนทดสอบ หลังเรียน	แปลผล
1	8	พอใช้	19	ดีมาก
2	4	ปรับปรุง	17	ดีมาก
3	3	ปรับปรุง	13	ดี
4	1	ปรับปรุง	9	พอใช้
รวม	16	ปรับปรุง	58	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน โดยก่อนเรียน มีเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับ ปรับปรุง และหลังเรียน มีเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับดี ซึ่งหมายถึงว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

นักเรียน คนที่	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน
1	5	18
2	3	16
3	2	12
4	1	9
รวม	11	55
μ	2.75	13.75
σ	1.71	4.03
ร้อยละ	27.50	68.75

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนด้านการเขียนคำ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.75 แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีทักษะด้านการเขียนคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. ผลการศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนคำ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน ปรากฏดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 การแปลผลคะแนนทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน ก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มเป้าหมายรายบุคคล

นักเรียน คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน	แปลผล	คะแนนทดสอบ หลังเรียน	แปลผล
1	5	พอใช้	18	ดีมาก
2	3	ปรับปรุง	16	ดีมาก
3	2	ปรับปรุง	12	ดี
4	1	ปรับปรุง	9	พอใช้
รวม	11	ปรับปรุง	55	ดี

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีพัฒนาการด้านการเขียนคำที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน โดยก่อนเรียน มีเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับ ปรับปรุง และหลังเรียน มีเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับดี ซึ่งหมายถึงว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 70.25/71.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาทฤษฎี และเอกสารหลักสูตร ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงขั้นตอนการสอนโดยวิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลวิธีนั่งร้าน โดยที่ครูเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือ แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมีการสร้างความสนใจของผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก ตลอดจนใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้วยวิธีการทั้ง 7 ของฮาร์ทแมน (Hartman, 2002, p. 23) ประกอบด้วย การเป็นแบบอย่าง (Modeling) การชี้แนะ (Cues) การอธิบาย (Prompts) การบอกใบ้ (Hints) การแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาบางส่วน (Partial Solution) การให้แบบอย่างในการคิด (Think-Aloud Model) และการชี้แนะโดยตรง (Direct Instruction) ตามความเหมาะสมของการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ จนนักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ครุจึงค่อย ๆ ลดระดับของการช่วยเหลือลง สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีนั่งร้าน ผู้วิจัยประยุกต์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับแนวทางการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการให้นั่งร้าน ของโรเซนส์ชไตน์ และไมสเตอร์ (Rosenshine and Meister, 1992, pp. 35-38) ที่สามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำได้ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลแล้ว พบว่า นักเรียนทั้ง 4 คน มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำที่คล้ายคลึงกัน แต่ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ส่งผลให้คะแนนปรากฏตามตารางที่ 1 โดยนักเรียนคนที่ 1 และ คนที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์มากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ขณะที่นักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์น้อยกว่าร้อยละ 70 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนต่างกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตามนักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 4 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่ดีขึ้นในทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ สอดคล้องกับ ณัฏฐนันท์ บุญระมิ (2563) ที่ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นสมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นสมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านภาษาอังกฤษมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.87/75.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ที่ 75/75 และ พริมรดา จารุกิตต์กุล (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการให้นั่งร้าน ด้วยแบบฝึกทักษะ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการให้นั่งร้าน ด้วยแบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.94/84.17 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. การศึกษาทักษะด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมาย 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีทักษะด้านการอ่านออกเสียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้

เนื่องจาก วิธีการสอนแบบกลวิธีนั่งร้าน เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียน หรือผู้ที่เริ่มเรียนสามารถแก้ไขปัญหา การดำเนินงาน หรือบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอยู่เกินความพยายามของนักเรียนที่จะสามารถทำได้ด้วยตนเอง (Wood et al., 1976, p. 90) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านนั้น เปรียบเสมือนเทคนิควิธีการที่ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เป็นการช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Larkin (2001, pp. 30-34) ที่กล่าวว่า การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน คือการ ช่วยเหลือสนับสนุน ให้ผู้เรียนสามารถทำงานให้สำเร็จเมื่อผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่หรือสิ่งที่ยาก ผู้เรียนอาจจะ ต้องการความช่วยเหลือมากขึ้น และเมื่อผู้เรียนเริ่มจะทำงานนั้นได้สำเร็จ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลง จนกระทั่งผู้เรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานนั้นได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับกานต์รวี ศรีลังค์ (2556, น. 73) พบว่า คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ พริมรดา จารุกิตต์กุล (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการให้ นั่งร้าน ด้วยแบบฝึกทักษะ พบว่า มีความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนร้อยละ 86.67

3. การศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงที่สูงขึ้นตามลำดับ ตามความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายความว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้านสามารถ พัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียงได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาและคำศัพท์ให้ เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ตลอดจนมีการประเมินผลที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียงอย่างมีระบบ เป็นลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ยังใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานของการให้ความช่วยเหลือโดยกลวิธีนั่งร้าน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ นักเรียน หรือผู้ที่เริ่มเรียนสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน หรือบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอยู่เกินความพยายามของ นักเรียนที่จะสามารถทำได้ด้วยตนเอง (Wood et al., 1976, p. 90) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกลวิธีนั่งร้านนั้น เปรียบเสมือนเทคนิควิธีการที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เป็นการช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สุขนิษฐ์ บัณฑุ์นันทกุล และวรรณณ เหมชะญาติ (2558) ที่ได้ศึกษาประสบการณ์อ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้กับการพัฒนาความสามารถในการ อ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า แนวประสบการณ์อ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ ช่วยให้ผู้เรียนอ่านอย่างประสบความสำเร็จ เกิดความเข้าใจจากการอ่าน และเพลิดเพลินกับการอ่าน ทำให้ ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถอ่านได้อย่างมีความสุขและเข้าใจในสิ่งที่ตนเองอ่าน

4. การศึกษาทักษะด้านการเขียนคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมาย 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีทักษะด้านการเขียนคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ เนื่องจาก วิธีการสอนแบบกลวิธีนั่งร้าน เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียน หรือผู้ที่เริ่มเรียนสามารถแก้ไขปัญหา การดำเนินงาน หรือบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอยู่เกินความพยายามของนักเรียนที่จะสามารถทำได้ด้วยตนเอง (Wood

et al., 1976, p. 90) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านนั้น เปรียบเสมือนเทคนิควิธีการที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เป็นการช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อบ่มบ่มให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Larkin (2001, pp. 30-34) ที่กล่าวว่า การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน คือการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถทำงานให้สำเร็จเมื่อผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่หรือสิ่งที่ยาก ผู้เรียนอาจจะต้องการความช่วยเหลือมากขึ้น และเมื่อผู้เรียนเริ่มจะทำงานนั้นได้สำเร็จ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลง จนกระทั่งผู้เรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานนั้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พร พงษ์ประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่าความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย 4 คน ที่เรียนโดยกลวิธีนั่งร้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการด้านการเขียนคำที่สูงขึ้นตามลำดับตามความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายความว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้านสามารถพัฒนาทักษะด้านการเขียนคำได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาและคำศัพท์ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงตามความสนใจ และความต้องการของนักเรียน ตลอดจนมีการประเมินผลที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการเขียนคำอย่างมีระบบ เป็นลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ยังใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานของการให้ความช่วยเหลือโดยกลวิธีนั่งร้าน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียน หรือผู้ที่เริ่มเรียนสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานหรือบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอยู่เกินความพยายามของนักเรียนที่จะสามารถทำได้ด้วยตนเอง (Wood et al., 1976, p. 90) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธีนั่งร้านนั้นเปรียบเสมือนเทคนิควิธีการที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เป็นการช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อบ่มบ่มให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จ สอดคล้องกับ และ พรหมรตา จารุกิตต์กุล (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการให้นั่งร้าน ด้วยแบบฝึกทักษะ พบว่า มีความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนร้อยละ 81.67

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้านมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ครูผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้การพัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด

1.2 ระหว่างการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรเฝ้าสังเกตและศึกษาพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้ให้การดูแล คอยแนะนำ อธิบาย ชี้แนะช่วยเหลือตลอดเวลาจนกว่านักเรียนจะเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จด้วยตนเอง แล้วจึงค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำ โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน

2.2 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีนั่งร้าน เพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียงและการเขียนคำของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำวิธีการสอนแบบกลวิธีนั่งร้านปรับให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กานต์รวี ศรีลังค์. (2556). **ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น**

มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฏชนันท์ บุญระมี. (2563). **การใช้กลวิธีการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น**

สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชุม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9).** โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.

พริมรดา จารุกิตต์กุล. (2566). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการให้นั่งร้าน (Scaffolding) ด้วยแบบฝึกทักษะ. [วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

พิมลพร พงษ์ประเสริฐ. (2563). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนตามรูปแบบของอันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนิษฐ์ บัณฑุ์นันทกุล และวรรณ เหมชะญาติ. (2558). **การพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนว**

ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของ

นักเรียนประถมศึกษาปีที่1. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี

นครินทร์วิโรฒ, 17(2), 70-82.

สมนึก ภัททิยธนี. (2551). **การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6).** ประสานการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2566). **รายงานการคัดกรองความสามารถการอ่าน**

การเขียนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2566. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการ

จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.

Hartman, H. (2002). **"Scaffolding & Cooperative Learning"** Human Learning and

Instruction. City College of City University of New York.

Larkin, M. J. (2001). Providing Support for Student Independence through Scaffolded Instruction. **Teaching Exceptional Children**, 34(1), 30-34.

<https://doi.org/10.1177/004005990103400104>

Rosenshine, B., & Guenther, J. (1992). The Use of Scaffolds for Teaching Higher Level Cognitive Strategies. In J.W. Keefe, & H.J. Walberg, (Eds.), **Teaching for teaching**. (pp. 35-38), Virginia: National Association of Secondary School Principle.

Van de Pol, J., Volman, M., & Beishuizen, J. (2010). Scaffolding in Teacher-Student Interaction: A Decade of Research. **Educational Psychology Review**, 22(3): 271-296.

<https://doi.org/10.1007/s10648-010-9127-6>

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. **Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines**, 17(2), 89-100.

<https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x>

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ
A RESEARCH SYNTHESIS ON LEARNING INSTRUCTIONAL FOR DEVELOPING
HIGHER-ORDERED THINKING SKILLS IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS:
A META-ANALYSIS

บุญทริกา สร้อยจิตร¹, เบญจมาภรณ์ เสนารัตน์², และ คันธทรัพย์ ชมพูพาทย์³
Boontarika Soyjit¹, Benjamaporn Senarat², and Canthasap Chomphupat³
¹⁻³ คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
¹⁻³ Faculty of Education and human development, Roi Et Rajabhat University
e-mail: Boontarika.soyjit@gmail.com

Received: June 16, 2024 Reviewed: August 13, 2024 Revised: November 7, 2024 Accepted: November 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัย ศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอน 3 วิธีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตัวอย่างเป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2559 ถึง 2566 จำนวน 70 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในระดับมากที่สุด คือ เพศหญิง งานวิจัยระดับปริญญาโท ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2560 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และวิธีวิทยาการวิจัยระดับมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ประชากร 200 คนขึ้นไป ใช้วิธีสอนแบบสะเต็มศึกษา แนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม 1 ถึง 2 ตัวแปร ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน และสถิติ t แบบกลุ่มสัมพันธ์

2. ขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.22

3. เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอน 3 วิธี เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, ทักษะการคิดขั้นสูง, การวิเคราะห์ห่อภิมาณ

Abstract

This research aims to examine the characteristics of the research, study the effect size of research on learning Instructional, and compare the effect size of three teaching methods for developing Higher-ordered thinking skills in secondary school students. The sample includes a research published from 2016 to 2022, totaling 70 publications. The research instruments include a research quality assessment form and a research characteristics record form. Data were analyzed using statistics such as percentages, means, standard deviations, and F-test.

The research results found that:

1. The characteristics of research on learning Instructional for developing higher-ordered thinking skills in secondary school students at the highest level were as follows: females, master's degree research, published in 2017, which were conducted at the government-official universities. The research methodology at the highest level included the purpose of comparison, population of 200 people or more, using STEM education teaching methods, information processing concepts, independent and dependent variables of 1 to 2 variables, cluster sampling, pre-experimental research design, content validity analysis, Kuder-Richardson reliability, and dependent t-statistics.
2. The effect size of research on learning Instruction for developing higher-ordered thinking skills in secondary school students found that the 3 teaching methods had a average effect size of 3.44, with a standard deviation of 2.22.
3. Comparing the effect size of the three teaching methods for developing higher-ordered thinking skills in secondary school students, it found that the effect size of the three teaching methods showed no difference at the .05 statistical significance level.

Keywords: Research synthesis, Higher-ordered thinking skills, Meta-analysis

บทนำ

การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เป็นเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดโดยองค์การยูเนสโก หรือที่เรียกว่า SDGs (Sustainable Development Goals) ในประเด็น 4.4 มีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในสังคมวิถีชีวิตใหม่ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความสามารถหลักเพื่อความยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการคิดเชิงระบบ ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ (UNESCO, 2017, น. 10) สอดคล้องกับประเทศไทยที่ได้กำหนดการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2580 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในการ

พัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, น. 32) สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 1) สอดคล้องกับ Swartz & Perkins (1990) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดจะเปรียบเสมือนการติดอาวุธทางปัญญาให้กับผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นสิ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีทักษะในการคิด มีวิธีการแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2544, น. 48) ที่กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพทางความคิดนั้นจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการคิดระดับสูงหรือทักษะการคิดขั้นสูง

ทักษะการคิดขั้นสูง (Higher ordered thinking skills-HOTS) เป็นความสามารถและความชำนาญในการดำเนินการคิดที่ซับซ้อน เพื่อให้ได้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ทักษะการคิดขั้นสูงเป็นทักษะที่มีความซับซ้อน จำเป็นที่ผู้เรียนต้องได้รับการสอนและฝึก เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการแสวงหาคำตอบ การตัดสินใจ การกระทำ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะต้องใช้ทักษะการคิดทั่วไปหลายทักษะผสมผสานกัน ทักษะการคิดขั้นสูงที่สำคัญมีหลายทักษะ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น (สำนักราชบัณฑิตยสภา, 2558, น. 238) และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการคิดขั้นสูง พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาประเภทของการคิดขั้นสูงไว้หลากหลายทักษะ เช่น จเร ลวนางกูร (2559, น. 10) จำแนกทักษะการคิดขั้นสูงออกเป็น 4 ทักษะ ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดแก้ปัญหา ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านการคิดสร้างสรรค์ มนัสชนก บุตรสีโคตร (2562, น. 12) จำแนกการคิดขั้นสูงเป็นทักษะการคิดด้านการคิดแก้ปัญหา และนัฐารุจา สร้อยกุดเรือ (2564, น.10) จำแนกทักษะการคิดขั้นสูงออกเป็น 3 ทักษะ ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดสังเคราะห์ ด้านการคิดประเมินคุณค่า นอกจากนี้เมื่อได้ทำการศึกษาวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2559 ถึง 2566 ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Thai Digital Collection: TDC) และฐานข้อมูลออนไลน์มหาวิทยาลัย พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดขั้นสูงจำนวนทั้งสิ้น 3,034 เรื่อง และงานวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาทักษะการคิดขั้นสูงโดยใช้รูปแบบและวิธีการสอนที่แตกต่างกัน เช่น 1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เช่น บุญา ธงนำทรัพย์ (2562, น. 5) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กนิษฐา พูลลาภ

(2563, น. 5) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. และเอกพร ธรรมยศ (2564, น. 9) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยจัดการเรียนรู้แบบเสริมศึกษาร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่น ณัฐพงษ์ พูลรัมย์ (2561, น. 5) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด วิชุดา วงศ์เจริญ (2561, น. 5) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้จัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริง และชบาพร พิมวัน (2563, น. 5) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์โดยจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับสืบเสาะหาความรู้ (5E) 3) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่น นิตยา ม่วงพะเนาว์ (2560, น. 6) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับผังมโนทัศน์ สุริย์วัลย์ พันธระ (2560, น. 5) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดประเด็นวิทยาศาสตร์กับสังคม และภาณุวัฒน์ สงแสง (2563, น. 7) ได้ทำการศึกษาผลของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และ 4) ทักษะการคิดแก้ปัญหา เช่น กัญญาวิริ์ ชายเรียน (2559, น. 10) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนวิชาชีววิทยาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สุทธิรักษ์ นิลาลาด (2562, น. 6) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาที่เน้นกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม และวันสนันท์ ชูรัตน์ (2564, น. 8) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับอินโฟกราฟฟิก จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่ามีนักวิจัยที่สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการคิดขั้นสูงเป็นจำนวนมาก แต่งานวิจัยดังกล่าวยังกระจายอยู่ตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ยังไม่มีการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาในด้านการศึกษาต่อไป จึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมเพื่อสรุปให้ได้องค์ความรู้ วิธีการที่นิยมใช้โดยทั่วไปเพื่อหาข้อสรุปดังกล่าว คือ การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, น. 44)

การวิเคราะห์ห่อภิมาณ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้วิธีการทางสถิติมาสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบโดยแสดงผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณอย่างชัดเจน และเป็นระบบกว่าการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีอื่น ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณประกอบด้วยผลการวิจัยในรูปขนาดอิทธิพล และคุณลักษณะของงานวิจัย การวิเคราะห์ให้ความสำคัญกับกับค่าขนาดอิทธิพลมากกว่าระดับนัยสำคัญของการรวมค่าอิทธิพล และให้ความสำคัญกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยกับขนาดอิทธิพล (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, น. 33)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน การบริหาร

ของสถานศึกษา และผู้ที่สนใจนำผลงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2559 ถึง 2566 โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Thai Digital Collection: TDC) และฐานข้อมูลออนไลน์มหาวิทยาลัย มังงานวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 3,034 เรื่อง โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้นคือ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) การคิดแก้ปัญหา

2. ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ งานวิจัยวิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2559 ถึง 2566 โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม TDC (Thai Digital Collection) และฐานข้อมูลออนไลน์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือก จำนวน 70 เรื่อง มีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. สืบค้นงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ จากฐานข้อมูล TDC และฐานข้อมูลออนไลน์มหาวิทยาลัย พบงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 3,034 เรื่อง
2. คัดกรองงานวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 2.1 ตัดงานวิจัยที่มีความซ้ำซ้อนกันออกจึงทำให้เหลืองานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 2,623 เรื่อง
 - 2.2 เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ และการคิดแก้ปัญหา เป็นงานวิจัยที่มีประชากรอยู่ในระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และเป็นงานวิจัยที่รายงานค่าสถิติพื้นฐาน หรือเป็นสถิติที่มาจากการทดสอบนัยสำคัญที่เพียงพอต่อการนำไปใช้คำนวณค่าขนาดอิทธิพล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. จากการพิจารณาคัดกรองงานวิจัยในข้อที่ 2 มีงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวนทั้งสิ้น 140 เรื่อง

4. ประเมินคุณภาพของงานวิจัยเบื้องต้นด้วยแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวน 30 ข้อ 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำงานวิจัยจำนวน 140 เรื่อง มาพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัย เช่น ชื่อเรื่องมีความชัดเจน น่าสนใจ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ชัดเจน สอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย ปัญหาหรือวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ถูกต้องตามหลักการวิจัย เป็นต้น มีงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวนทั้งสิ้น 70 เรื่อง จากมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น 19 แห่งที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

5. นำงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 70 เรื่อง มาบันทึกลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จำนวน 19 ตัวแปร จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย เช่น เพศผู้วิจัย ระดับงานวิจัยปี ที่ทำงาน วิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย และด้านวิธีดำเนินการวิจัย เช่น วัตถุประสงค์การวิจัย ประชากรทั้งหมด ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง เวลาที่ใช้ในการทดลอง เป็นต้น โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรในการวิเคราะห์ห่อภิมาณครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ตัวแปร จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศผู้วิจัย ระดับงานวิจัยปี ที่ทำงาน วิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย

1.2 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย ประชากรทั้งหมด ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง เวลาที่ใช้ในการทดลอง วิธีการสอน กลุ่มวิธีการสอน จำนวนตัวแปรต้น จำนวนตัวแปรตาม วิธีการเลือกตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แบบแผนการวิจัย จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง วิธีการหาความเที่ยง และสถิติทดสอบสมมติฐาน

2. ตัวแปรค่าขนาดอิทธิพล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ชุด ได้แก่

4.1 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยวิธีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 สำหรับคุณภาพรายข้อ และได้ประเมินคุณภาพของงานวิจัยด้วยการประเมินความสอดคล้อง (Inter-rater Reliability) โดยวิธีของ (Cooper and Hedges, 1994) ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ร่วมกับผู้วิจัย รวมผู้ประเมินจำนวน 3 คน ตรวจสอบงานวิจัยได้ค่าความสอดคล้องระดับดีมากเท่ากับ 0.76

4.2 แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย วิธีวิทยาการวิจัยและค่าขนาดอิทธิพล จากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และสมุดรหัส (Code Book) โดยแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยวิธีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 สำหรับคุณภาพรายชื่อ และได้ประเมินความสอดคล้องของงานวิจัยด้วยการประเมินความสอดคล้อง โดยวิธีของ (Cooper and Hedges, 1994) ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน ร่วมกับผู้วิจัย รวมผู้ประเมินจำนวน 3 คน ตรวจสอบงานวิจัยได้ค่าความสอดคล้องระดับดีมาก เท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำรวจรายชื่องานวิจัยวิทยานิพนธ์หรือปริญญาโทของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2559 ถึง 2566 จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม และฐานข้อมูลออนไลน์มหาวิทยาลัย จากนั้นจึงพิจารณาและคัดเลือกเนื้อหาสาระของงานวิจัยว่าครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้หรือไม่ ขั้นตอนต่อไปทำการประเมินคุณภาพและบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จัดทำแฟ้มข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลต่าง ๆ บันทึกข้อมูลตามหมวดหมู่ และจัดเตรียมไฟล์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 104 – 106)

2. วิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ของขนาดอิทธิพล หากพบว่า ข้อมูลมีความเป็นเอกพันธ์ จะใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Fixed Effect Model หากข้อมูลมีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) จะใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Random Effect Model (Zhai & Guyatt, 2024)

3. วิเคราะห์ข้อมูลขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยใช้สูตรของ โคเฮน (Cohen, 1988) ด้วยโปรแกรม Jamovi 2.5.6 Meta Analysis Difference in Means โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลของโคเฮน (Privitera, 2018 p. 417) ได้แก่ น้อย (Small) $d < .20$ ปานกลาง (Medium) $.20 < d < .80$ และ มาก (Large) $d > .80$

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) (Kirk, 1968 อ้างถึงใน สมประสงค์ เสนารัตน์, 2561 น. 183) ด้วยโปรแกรม Jamovi 2.5.6

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากงานวิจัยจำนวน 70 เรื่อง พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลพื้นฐานนักวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นงานวิจัยในระดับปริญญาโท โดยตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2560 สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมากที่สุด และวิธีวิทยาการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุดเกี่ยวกับการเปรียบเทียบประชากรที่ศึกษามากที่สุดจำนวน 200 คนขึ้นไป ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากที่สุดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เวลาที่ใช้ในการทดลองมากที่สุดคือ 11 - 20 ชั่วโมง วิธีการสอนมากที่สุดเป็นการสอนแบบสะเต็มศึกษา กลุ่มกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดกลุ่มกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ ตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีจำนวนมากที่สุด 1 ถึง 2 ตัวแปร วิธีเลือกตัวอย่างมากที่สุดคือการสุ่มแบบกลุ่ม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากที่สุดคือมากกว่า 30 คน แบบแผนงานวิจัยมีจำนวนมากที่สุดคือแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวนมากที่สุดคือมากกว่า 3 ชนิด วิธีการที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง มีจำนวนมากที่สุดคือความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงมีจำนวนมากที่สุดใช้วิธีการของ Kuder-Richardson และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมีจำนวนมากที่สุดคือ สถิติ t แบบ Dependent และงานวิจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ดังตาราง

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรค่าขนาดอิทธิพล

ตัวแปร	n	M	SD	Min	Max	Sk	Ku
ค่าขนาดอิทธิพล	79	3.44	2.22	0.48	9.03	0.83	-0.25

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวนทั้งสิ้น 70 เรื่อง มีจำนวนค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมด 79 ค่า ขนาดอิทธิพลมีค่าเฉลี่ยมาตรฐาน เท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.22 มีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนมีผลกระทบต่อทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษาในระดับมาก ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.48 ค่าสูงสุด เท่ากับ 9.03 ค่าความเบ้ เท่ากับ 0.83 และมีค่าความโด่ง เท่ากับ -0.25 แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะเบ้ไปทางขวาเล็กน้อย และข้อมูลมีลักษณะการกระจายแบบโค้งน้อยกว่าปกติ (Platykurtic) หรือมีค่าผิดปกติน้อยกว่าการแจกแจงแบบปกติ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล

Measure	Estimate	95% Confidence Interval (CI)	
		Lower Limit (LL)	Upper Limit (UL)
Diamond ratio	4.77	5.54	7.66
H ²	22.13	29.93	57.76
I ²	95.48	96.66	98.27
T ²	2.47	3.38	6.63

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทั้ง 79 ค่า พบว่าข้อมูลมีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่า Diamond Ratio มีค่าเท่ากับ 4.77 ซึ่งมีความมากกว่า 1 โดยมีช่วงความเชื่อมั่น 95% อยู่ระหว่าง 5.54 ถึง 7.66 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลมีความแปรปรวนมาก จึงมีความแตกต่างระหว่างการศึกษาของงานวิจัยมาก

2. ค่าประมาณของ H² (Heterogeneity Statistic) มีค่าเท่ากับ 22.13 มีความมากกว่า 1 H² จึงมีค่าค่อนข้างสูง โดยมีช่วงความเชื่อมั่น 95% อยู่ระหว่าง 29.93 ถึง 57.76 แสดงให้เห็นว่า ผลการศึกษาของงานวิจัยมีความแตกต่าง มีความแปรปรวนมาก จึงทำให้ข้อมูลไม่มีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ของงานวิจัย

3. ค่าประมาณของ I² (I-squared) มีค่าเท่ากับ 95.48% สูงกว่า 75% ดังนั้น I² จึงเป็นค่าที่สูงมาก โดยมีช่วงความเชื่อมั่น 95% อยู่ระหว่าง 96.66% ถึง 98.27% แสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนทั้งหมดของค่าขนาดอิทธิพลที่สูงมาก

4. ค่าประมาณของ T² (Tau-squared) มีค่าเท่ากับ 2.47 มีความมากกว่าศูนย์ ดังนั้น ค่า T² จึงมีค่าสูง โดยมีช่วงความเชื่อมั่น 95% อยู่ระหว่าง 3.38 ถึง 6.63 แสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนที่แท้จริงระหว่างการศึกษาที่มีความแตกต่างกันมาก

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลในตาราง 2 พบว่า ข้อมูลไม่มีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) เป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) ดังนั้น การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยมาตรฐานของค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มวิธีการสอน และวิธีการสอนย่อย จึงเลือกใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Random Effect Model เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะแตกต่างกันมาก ผลปรากฏดังตาราง 3

2. ผลการศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มวิธีการสอน

กลุ่มวิธีการสอน	วิธีการสอน	n	d
กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ (Information Processing Family)	แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E)	7	3.41
	แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)	6	2.76
	แบบ MORE	1	1.55
	แบบ PDEODE	1	4.69
	แบบแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	1	3.11
	แบบเสริมสร้างมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์	1	1.69
	แบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)	2	5.88
	แบบเปิด	1	2.73
	แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน	3	1.93
	แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน	7	4.50
	แบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์	12	3.46
	แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน	1	4.10
	แบบสะสมเต็มศึกษา	16	2.90
	แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์	2	3.54
	รวม	61	3.29
กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Family)	แบบ STAD	3	5.00
	แบบโครงงานเป็นฐาน	4	4.08
	แบบจำลองเป็นฐาน	1	3.62
	แบบผสมผสาน	1	1.36
	รวม	9	4.00
กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้าน (Personal Family)	แบบ MACRO Model	1	5.42
	แบบการเรียนรู้เชิงรุก	2	5.08
	แบบห้องเรียนกลับด้าน	4	3.88
	แบบกิจกรรมเป็นฐาน	2	2.27
	รวม	9	3.92
รวม		79	3.44

จากตาราง 3 ค่าขนาดอิทธิพลจากเล่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 79 ค่า จำแนกตามกลุ่มวิธีการสอน พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มวิธีการสอน พบว่า กลุ่ม

วิธีการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมา คือ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ตามลำดับ และเมื่อจัดกลุ่มวิธีการสอนย่อยตามกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ พบว่า วิธีการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ การสอนแบบโมเดลซิปปา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 5.88 รองลงมาคือ การสอนแบบ PDEODE มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 4.69 และการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 4.50 ตามลำดับ

2. กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า วิธีการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ การสอนแบบ STAD มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 5.00 รองลงมาคือ การสอนแบบโครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 4.08 และวิธีสอนแบบจำลองเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 3.62 ตามลำดับ

3. กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน พบว่า วิธีการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ การสอนแบบ MACRO Model มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 5.42 รองลงมาคือ การสอนแบบเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 5.08 และการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 3.88 ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

	F	df ₁	df ₂	p
ค่าขนาดอิทธิพล	0.371	2	12.10	0.698

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 (โดยใช้ค่าสถิติของ Welch's ANOVA Test) นั่นคือ ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยกลุ่มวิธีการสอนที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล 79 ค่า พบว่า ข้อมูลมีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) สูงมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ มีความแตกต่างของงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ห่อภิมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา มีความแตกต่างกัน วิธีการสอนที่แตกต่างกัน กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน วิธีวัดและประเมินผล เป็นต้น ในกรณีนี้โดยทั่วไปแล้ว หากพบว่างานวิจัยเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneous) นักวิจัยไม่ควรนำงานวิจัยนั้นมาทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณ แต่ในวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีการวิเคราะห์แบบ Random-Effects Model ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลที่สามารถนำมาใช้ได้เหมาะสมในกรณีที่พบข้อมูลที่มีความแปรปรวนแตกต่างกันหรือกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับสุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2566, น. 8) ที่ได้นำเสนอพัฒนาการใหม่ของการอภิวเคราะห์ (Meta-Analysis) ในส่วนของการแก้ปัญหาเรื่องค่าพหุพจน์ของผลงานวิจัยปัจจุบันที่นิยมทำการวิเคราะห์ หากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างกันมาก ก็ควรที่จะเลือกใช้รูปแบบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects Model) จะเหมาะสมกว่า รูปแบบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect Model) และสอดคล้องกับ Borenstein et al. (2009 น. 83-84) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาหลายชุดที่ดำเนินการโดยนักวิจัยคนละกลุ่ม การศึกษาทั้งหมดมีความเป็นไปได้น้อยในเชิงปฏิบัติที่จะมีความเท่าเทียมกัน เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างหรือการแทรกแซงในการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อผลลัพธ์ที่ได้ ดังนั้น จึงไม่ควรสันนิษฐานว่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ของแต่ละการศึกษาจะมีค่าเท่ากัน ดังนั้น ในกรณีนี้การใช้แบบจำลองผลแบบสุ่ม จึงเหมาะสมและมีเหตุผลมากกว่าแบบจำลองผลคงที่

2. ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลในภาพรวม พบว่า กลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ขนาดอิทธิพลมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานเท่ากับ 3.44 มีขนาดอิทธิพลสูง แสดงให้เห็นว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนมีผลกระทบต่อทักษะการคิดขั้นสูงในระดับที่สูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีการจัดการเรียนการสอนแต่ละวิธีจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชา อารุณโรจน์ (2553, น. 143) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อการคิดขั้นสูงที่ส่งผ่านการคิดขั้นต้น: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียน และการคิดขั้นต้น ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี พบว่า กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ขนาดอิทธิพลมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานสูงที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน มีค่าเฉลี่ยมาตรฐานเท่ากับ 3.92 และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยมาตรฐานต่ำ เท่ากับ 3.29 ตามลำดับ ซึ่งแนวคิดการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด อาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบนี้ผู้เรียนจะมีทักษะการคิดขั้นสูงมากกว่ากลุ่มวิธีการสอนอีกสองวิธี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยร่วมคิด ร่วมทำงานและแก้ปัญหากับผู้อื่น รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง

นักเรียนกับครูอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 121) ที่กล่าวว่า การกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกันได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด ค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การใช้ภาษา การพูด ฯลฯ ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้ สอดคล้องกับ กมลพร ทองธิยะ และ กิตติชัย สุธาสีโนบล (2564, น. 36) ที่กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมมีผลอย่างมากต่อการคิด จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความคิดของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้ความคิดและวิธีการคิดของบุคคลอื่นเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีมิติที่หลากหลาย ส่วนกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน มีขนาดอิทธิพลรองลงมา อาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบนี้ผู้เรียนจะมีทักษะการคิดขั้นสูงมากกว่าวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ แต่น้อยกว่าวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มวิธีการสอนนี้เน้นการพัฒนาที่ตัวบุคคล ซึ่งต้องอาศัยความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หากผู้เรียนไม่มีความรับผิดชอบ ไม่สามารถ เตือนตนเองในการกระทำสิ่งที่จะเรียนรู้ ไม่สามารถควบคุมตนเองในการเรียนรู้ได้ ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้ สอดคล้องกับ Gamison (1997) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะตระหนักถึงความรับผิดชอบในการเรียน และสามารถคิดเชื่อมโยง ให้เหตุผลและเตือนตนเองในการเรียนรู้ได้

และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศมีขนาดอิทธิพลต่ำกว่าสองวิธีที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบนี้ส่งผลต่อทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เรียนบางกลุ่มที่เรียนด้วยแนวคิดนี้อาจจะไม่สามารถเรียนได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนและยากเกินไป ไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยี ทำให้รู้สึกท้อแท้ในการพยายามคิดวิเคราะห์หรือประเมินข้อมูลในระดับสูง การสอนต้องใช้เวลานานและต้องการทรัพยากรที่มากขึ้น เช่น ข้อมูล ตัวอย่าง หรือเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองและฝึกฝน ทักษะการประมวลผลข้อมูลบางครั้งอาจเป็นทักษะเฉพาะที่ยากในการนำไปใช้เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Klausmeier (1985, pp. 103-119) ที่กล่าวว่า การประมวลผลสารสนเทศ (Information processing) มุ่งเน้นการศึกษากระบวนการรู้คิด (Cognitive process) ลำดับขั้นตอนของการประมวล ข่าวสาร และการเรียนรู้ต่าง ๆ (Retrieve) สอดคล้องกับ Ellis (1989, pp.171-212) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีประมวลผลสารสนเทศเป็นการอธิบายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งความรู้ (Acquire) สะสมความรู้ (Store) การระลึกได้ (Recall) ตลอดจนการใช้สารสนเทศ วิธีการรับข้อมูลข่าวสาร หรือความรู้ใหม่อย่างไร เมื่อรับมาแล้วจะมีวิธีการประมวลผลข้อมูลข่าวสาร และเก็บสะสมไว้ในลักษณะใด ตลอดจนจะสามารถเรียกความรู้มาใช้ได้อย่างไร โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการคิด การให้เหตุผลของผู้เรียน

3. ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ได้มาจากการรวบรวมวิธีการสอนที่เกี่ยวข้องกับทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ และการคิดแก้ปัญหา ซึ่งวิธีการสอนต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อนำไปใช้กับนักเรียนแล้ว สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงได้เช่นเดียวกัน จึงทำให้กลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, น.7) ที่กล่าวว่า การคิดระดับสูง เป็นการคิดที่มีความซับซ้อนสูง โดยใช้ทักษะความคิดที่หลากหลายต้องใช้ความรู้ความสามารถและต้องใช้ทักษะการฝึกฝน มีทักษะพื้นฐานในการคิดหลาย ๆ ทักษะมาประกอบกันเป็นกระบวนการคิด มีการคิดอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การสรุปความ และการวิเคราะห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ขำขันมะลี (2559, น.133) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการวิเคราะห์ห่อหุ้ม ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้เทคโนโลยี และแบบผสมผสาน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลได้ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือ โดยใช้เทคโนโลยีแบบกลุ่มร่วมมือ และแบบผสมผสาน ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อนำค่าขนาดอิทธิพลมาเปรียบเทียบกับ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้เทคโนโลยี และแบบผสมผสานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำกลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธีไปใช้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสร้างเสริมทักษะการคิดขั้นสูงที่สำคัญสำหรับนักเรียนในอนาคต โดยผู้สอนจะต้องพิจารณาเนื้อหาของกลุ่มวิธีการสอนแต่ละวิธีก่อนนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ดังนี้ 1) กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ เหมาะกับเนื้อหาที่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การเข้าใจปัญหาต่าง ๆ และการคิดหาวิธีแก้ปัญหา ตลอดจนการสร้างความคิดรวบยอดและใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสื่อสาร 2) กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เหมาะกับเนื้อหาที่ต้องการการมีส่วนร่วมของนักเรียน ส่งเสริมการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนโดยการใช้กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกัน 3) กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาดน เหมาะกับเนื้อหาที่ต้องเน้นพัฒนาที่ตัวบุคคล กระบวนการสร้างและพัฒนาเอกลักษณ์ อารมณ์ของตนเอง มุ่งสอนให้รู้จักการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนเอง

2. จากผลการวิจัยเปรียบเทียบกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ แนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และแนวคิดการพัฒนาดน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง พบว่า กลุ่มวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ไม่แตกต่างกัน แต่หากต้องการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงก็สามารถนำผลวิจัยในกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยวิธีการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด คือ แบบโมเดลชิปปา ทั้งนี้หากผู้สอนจะนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด และการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการประมวลผลสารสนเทศ กลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มวิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงกับนักเรียนในระดับชั้น และกลุ่มสาระอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และคิดแก้ปัญหา ที่ส่งผลต่อกลุ่มวิธีการสอนหรือรูปแบบการสอนอื่น ๆ เช่น รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพหรือเทคโนโลยี รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะ เป็นต้น
3. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่หลากหลายและเป็นประโยชน์มากขึ้น เช่น การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิเคราะห์ห่อถัก โดยการใช้การวิเคราะห์ห่อถัก (HLM) และการวิเคราะห์ โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปรับและค่าขนาดอิทธิพล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร ทองธิยะ และกิตติชัย สุธาสิโนบล. (2564). การพัฒนาการคิดขั้นสูง : ความสามารถทางสติปัญญาที่สำคัญในยุค New Normal. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2), 28 – 44.
- กัญญาวิริ์ ชายเรียน. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีววิทยาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กนิษฐา พูลลาภ. (2563). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คณะยะ อ่อนนาง. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมในวิชาภาษาไทย สาขาวิชาการประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สนับสนุนทุนวิจัยโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จเร ลวนางกูร. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชบาพร พิมวัน. (2563). การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมบัติของสารพันธุกรรมและมิวเทชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ณัฐพงษ์ พูลรัมย์. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิชุดา วงศ์เจริญ. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วันสนันท์ ชูรัตน์. (2564). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับอินโฟกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง กรด-เบส. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาส์น.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ม่วงพะเนาว์ (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างของพืช และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับผังมโนทัศน์. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นัฏฐารุจา สร้อยกุดเรือ. (2564). การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุษยา ธงนำทรัพย์. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง พลังงานความร้อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. 9119 เทคนิค ฟรีนติ้ง.
- ภาณุวัฒน์ สงแสง. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนัสชนก บุตรสีโคตร. (2562). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงและความสามารถแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพร ขำขันมะลี. (2559). การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักราชบัณฑิตยสภา. (2558). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา. สำนักราชบัณฑิตยสภา.
- สุริยวัลย์ พันธุระ. (2560). การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับประเด็นวิทยาศาสตร์กับสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมประสงค์ เสนารัตน์. (2561). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). อภิชาติการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการพุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561-2580.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุทธิรักษ์ นิลลาด. (2562). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาที่เน้นกระบวนการ
ออกแบบเชิงวิศวกรรมเรื่อง แรงและการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความเข้าใจ มโนคติและทักษะการ
คิดแก้ปัญหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.

สุพัฒน์ สุขมลสันต์. (2566). พัฒนาการใหม่ของการอภิวิเคราะห์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,
15(1), 1-26.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. โอเดียนสโตร์.

อภิชา อารุณโรจน์. (2553). อิทธิพลของคุณลักษณะผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อการคิดขั้นสูง
ที่ส่งผ่านการคิดขั้นต้น: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ. [ปริญญาโทปริญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

เอกพร ธรรมยศ. (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การแยกสาร
โดยการจัดการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษาร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [ปริญญาโทปริญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Borenstein, M., Hedges, L.V., Higgins, J.P. & Rothstein, H.R. (2009). *Introduction to Meta-Analysis*.
John Wiley & Sons, West Sussex.

Cooper, H., & Hedges, L. V. (Eds.). (1994). *The handbook of research synthesis*. Russell
Sage.

Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Erlbaum
Associates, Publishers.

Ellis, D. (1989). "A behavioral approach to information retrieval design". *Journal of
Documentation*, 45(3), 171-122.

Garrison, D. R. (1997). Self-Directed Learning: Toward a Comprehensive Model. *Adult
Education Quarterly*, 48(1), 18-33. <http://dx.doi.org/10.1177/074171369704800103>

Klausmeier, H. J. (1985). *Educational Psychology*. Harper & Row.

Privitera, G. J. (2018). *Statistics for the behavioral sciences* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.

Swartz & Perkins, D.N. (1990). *The Practitioners Guide to Teaching Thinking Series:
Teaching Thinking Issues and Approaches*. Midwest.

Taylor, B. (1995). *Self-Directed Learning: Revisiting an Idea Most Appropriate for Middle
School Students*. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED395287.pdf>

UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: learning objectives*.
UNESCO Publishing.

Zhai, C., & Guyatt, G. (2024). Fixed-effect and random-effects models in meta-analysis.
Chinese Medical Journal, 137(1), 1-4.

องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา COMPONENTS OF SUPER LEADERSHIP OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS

กิจปรกรณ์ คำเดช¹, วาโร เฟิงส์สวัสดิ์², และ วันเพ็ญ นันทะศรี³
Kijpakorn Kumdech¹, Waro Phengsawat², and Wanpen Nantasi³

^{1,2,3}สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{1,2,3}Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University
e-mail: mrkijpakorn@gmail.com

Received: November 19, 2024 Reviewed: December 4, 2024 Revised: December 15, 2024 Accepted: December 16, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และ 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และ 3) ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยทำการวิจัยในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การเป็นผู้นำตนเอง (2) การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง (3) การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (5) การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ (6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ (7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และ 2) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารโรงเรียน

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

The research objective is to study the components of Super Leadership of Primary School Administrators. Using qualitative and quantitative research methodologies. The process has 3 phases: 1) studying the elements of Super Leadership of School Administrators from 10 related documents and research sources to synthesize the elements of Super Leadership of School Administrators; 2) Interviewing experts about the elements of Super Leadership of School Administrators by 5 experts; and 3) examining the appropriateness and feasibility of the Super Leadership of School Administrators components by 5 experts. The research was conducted in Sakon Nakhon Province for the academic year 2024. The tools used in the research include a document analysis form, an Interview form and a questionnaire with a 5-level rating scale. The data gathered was analyzed using content analysis, mean, percentage, and standard deviation. Research results found that components of Super Leadership of School Administrators from documents synthesis and interviews with experts consist of 7 elements that Include the following: (1) Becoming a Self-Leader; (2) Modeling Self-Leadership; (3) Encouraging Self-Set Goals; (4) Create Positive Thought Patterns; (5) Develop Self-Leadership Through Reward and Constructive Reprimand; (6) Promote Self-Leadership Through Teamwork; and (7) Facilitate a Self-Leadership Culture. 2) After examining the appropriateness and feasibility from the evaluation of experts, the inspection results found that the Super Leadership of School Administrators components were appropriate overall. It is at the highest level and is possible overall at the highest level.

Keywords: Super Leadership, Leadership, Primary School Administrator

 บทนำ

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียน เพราะเป็นผู้มีบทบาทสูงสุดในการบริหารโรงเรียน เป็นตัวแทนขององค์กรและเป็นศูนย์รวมแห่งพลังของมวลบุคลากรในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเปรียบเสมือนเสาหลักในการดำเนินงานสำหรับเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และส่งผลโดยตรงต่อผลงานในส่วนรวม ความสามารถและคุณลักษณะทางภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์กรที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นเป็นอย่างดี การพัฒนาจะสำเร็จต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้นำต้องมองการณ์ไกล วิเคราะห์ตัดสินใจ สามารถวางนโยบายและถ่ายทอดชัดเจน จัดแผนงานให้เหมาะสมสอดคล้อง กระจายอำนาจและมอบอำนาจเป็น รวมทั้งเข้าใจบริบทอันหลากหลายแตกต่าง เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายอย่างมีระบบและมุ่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก

สอดคล้องกับสมโภชน์ อรัณยศักดิ์และสุชาติ บุปผา (2564) ที่กล่าวว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารในองค์กรขึ้นอยู่กับหัวหน้างานหรือผู้นำในองค์กรเป็นสำคัญ โรงเรียนก็เช่นกันผู้นำคือผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่จะนำครูและสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับธิดารัตน์ เอี่ยมเยี่ยมและปทุมพร เปี้ยถนอม (2565) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริหารหรือภาวะผู้นำเพื่อให้สามารถปฏิบัติการจัดการศึกษาได้สมบูรณ์ สอดคล้องกับสุชาติ เสนาสีและคณะ (2566) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษา โดยต้องมีภาวะผู้นำในการจูงใจใช้อำนาจเชิงบวกเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง

ผู้นำเหนือผู้นำหรือผู้นำที่เป็นเลิศ (Super Leadership) คือ ผู้นำที่มุ่งพัฒนาผู้ตามให้สามารถนำตนเองได้ จนในที่สุดผู้ตามแปรสภาพไปเป็นผู้นำได้โดยปริยาย บางครั้งเรียกผู้นำแบบนี้ว่าผู้นำแบบมอบอำนาจ โดยยึดเอาจุดแข็งของผู้ตามเป็นสำคัญ เข้าใจนำให้ผู้ตามรู้จักนำตัวเอง รูปแบบของผู้นำเหนือผู้นำคือ พยายามให้กำลังใจช่วยเสริมแรงของผู้ตามให้คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ รู้จักรับผิดชอบตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จได้ด้วยตนเอง มองโลกเชิงบวก มองเห็นปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย มองวิกฤตเป็นโอกาส รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ส่งเสริมผู้ตามให้สามารถควบคุมและกำกับดูแลตนเองได้ เมื่อผู้ตามสามารถควบคุมดูแลตนเองได้ ผู้นำก็ไม่จำเป็นต้องกำกับดูแลมากนัก จึงทำให้ผู้ตามมีอิสระในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้นำจึงเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำคอยช่วยเหลือ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตาม (Manz & Sims, 2001) โดยผู้ที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะสามารถเป็นผู้นำตนเองที่สร้างแรงบันดาลใจ ให้ความไว้วางใจและให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน สามารถนำผู้อื่นให้นำตนเองได้ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายมาตรฐานและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดทางบวก และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรต้องมีพฤติกรรมผู้นำเหนือผู้นำ โดยนำกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำมาใช้ในการบริหาร (วิมลพันธ์ ไวยคุนา และชวน ภารังกุล, 2567) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของทีมงานในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำที่แตกต่างและสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในโรงเรียนให้ได้ (เนติมา จิวประดิษฐกุล และสุภาวดี ลาภเจริญ, 2567)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นขับเคลื่อนนโยบายเพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาให้แก่ผู้เรียนและสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ "เรียนดี มีความสุข" โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง จากความเป็นมาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ จะช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมสนองต่อนโยบายเพื่อสร้างคุณภาพให้กับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาศักยภาพบุคลากรในโรงเรียนและพัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสังเคราะห์เนื้อหา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ได้แก่ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2561); กังวาน พงศาสนองกุล (2563); เรณูกา สุวรรณรัตน์ (2564); สมโภชน์ อรศักดิ์และสุชาดา บุบผา (2564); จิตารัตน์ เอี่ยมเยี่ยมและปทุมพร เปี้ยถนอม (2565); สุชาติ เสนาสีและคณะ (2566); ดารารัตน์ เกื้ออนันต์ (2567); ภัคณภัทร แสงคำ (2567); วิมลพันธ์ ไวยคุนาและชวน ภารังกุล (2567); และ Manz and Sims (2001) มาจัดระเบียบเนื้อหา จัดกลุ่มเนื้อหาที่มีขอบเขตและความหมายเดียวกัน แล้วบันทึกลงในตารางแบบสังเคราะห์เนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และสรุปผลโดยใช้ความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีประสบการณ์ในการสอนด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และมีวิสัยฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 1 คน
3. ผู้บริหารโรงเรียน โดยมีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และมีวิสัยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 3 คน

ในขั้นตอนนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการถอดเสียงสัมภาษณ์

จัดระเบียบเนื้อหา กำหนดรหัสเนื้อหา ซึ่งกำหนดจากคำสำคัญจากคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ หลังจากจัดระเบียบเนื้อหาแล้ว ได้สร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดองค์ประกอบ แล้วบันทึกลงในตารางแบบสังเคราะห์เนื้อหา ต่อมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และสรุปผลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป เพื่อให้ได้ องค์ประกอบที่ศึกษา จากนั้นทำการนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีประสบการณ์ในการสอนด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 1 คน
3. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 1 คน
4. ผู้บริหารโรงเรียน โดยมีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการแปลความหมายของระดับคะแนน 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน แล้วนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาทำการ วิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน โดยการนำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินและแปลความหมายดังนี้ (วโร เฟิงส์วส์ดี, 2551, น. 454)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

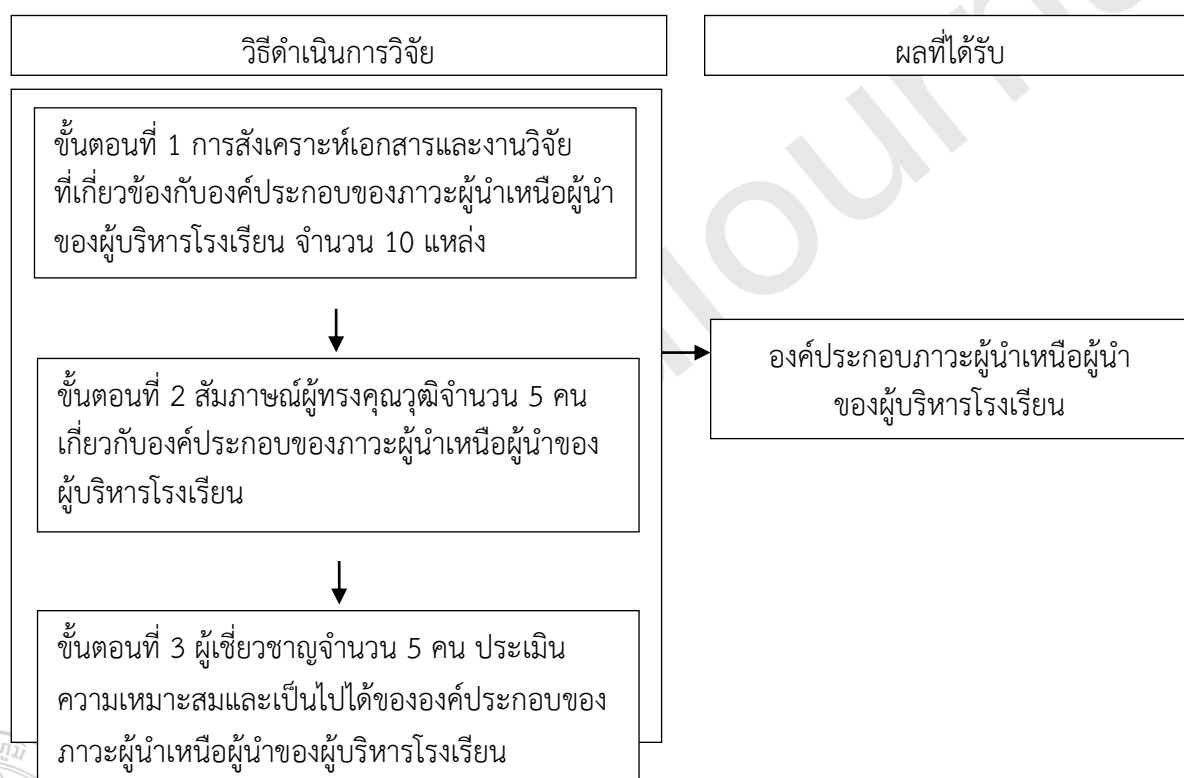
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากหรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป คัดสรรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยและเห็นผลที่ได้รับอย่างชัดเจนในการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามภาพที่ 1 แสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

แหล่งข้อมูล องค์ประกอบ	การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง										ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คิดสรร
	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2561)	กั๊ววัน พงศาสนองกุล (2563)	เรณูภา สุวรรณรัตน์ (2564)	สมโภชน์ อรัณย์ศักดิ์และคณะ (2564)	จิตรรัตน์ เอี่ยมเจียมและคณะ (2565)	สุชาติ เสนาสิและคณะ (2566)	ดารารัตน์ เกื้ออนันต์ (2567)	ภัคณภัทร แสงคำ (2567)	วิมลพันธ์ ไวยคุดูนาและคณะ (2567)	Manz and Sims (2001)			
1.การเตรียมพร้อมเป็นผู้นำ	✓							✓			2		
2.การสร้างผู้นำ	✓							✓			2		
3.การใช้อำนาจให้เหมาะสม	✓							✓			2		
4.การนำพาคนสู่เป้าหมาย	✓							✓			2		
5.การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	✓							✓			2		
6.การเป็นผู้นำตนเอง		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8	80	✓
7.การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8	80	✓
8.การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	7	70	✓
9.การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8	80	✓
10.การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8	80	✓
11.การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน		✓	✓	✓	✓				✓	✓	6	60	✓
12.การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8	80	✓
รวม	5	7	7	7	7	6	5	5	7	7			

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารแล้วนำมาจัดรวบรวมและจัดกลุ่มในตาราง

สังเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป มาเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล องค์ประกอบ	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คิดสรร
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5			
1.การเตรียมพร้อมเพื่อเป็นผู้นำ	✓					1	20	
2.การสร้างผู้นำ		✓			✓	2	40	
3.การใช้อำนาจให้เหมาะสม	✓		✓			2	40	
4.การนำพาคนสู่เป้าหมาย			✓		✓	2	40	
5.การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					✓	1	20	
6.การเป็นผู้นำตนเอง	✓	✓		✓		3	60	✓
7.การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง		✓	✓	✓		3	60	✓
8.การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง		✓	✓	✓		3	60	✓
9.การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	✓	✓	✓	✓		4	80	✓
10.การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์	✓	✓		✓	✓	4	80	✓
11.การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	✓	✓		✓	✓	4	80	✓
12.การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	✓	✓		✓		3	60	✓
รวม	7	8	5	7	5			

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำมาจัดรวบรวมและจัดกลุ่มในตารางสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป คัดสรรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

จากนั้นผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 มาจัดทำเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
1.การสร้างภาวะผู้นำตนเอง	การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม แสดงพฤติกรรมนำตนเอง จัดรูปแบบการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนดกรอบมาตรฐานงานที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ มอบหมายงานที่ทำหาคความสามารถ เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ควบคุมตนเองได้ กล้าตัดสินใจ และส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเพื่อให้บุคลากรเป็นผู้นำ	1. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้องเหมาะสม 2. แสดงพฤติกรรมนำตนเองและบุคลากร 3. จัดรูปแบบการทำงานที่เป็นระบบและกำหนดกรอบมาตรฐานงานที่เหมาะสม 4. มอบหมายงานที่ทำหาคความสามารถ 5. เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน 6. ควบคุมตนเองได้ กล้าตัดสินใจ 7. ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรเป็นผู้นำ
2.การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง	การที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการใช้อิทธิพล บารมี พลังอำนาจ กระตุ้น แนะนำให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานมีคุณธรรม จริยธรรม แสดงออกถึงความสามารถที่มีในตนเอง เต็มตามศักยภาพและเกิดความความเชี่ยวชาญ	1. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร 2. กระตุ้น แนะนำ ใช้อิทธิพล บารมี พลังอำนาจให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 3. ส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม 4. ส่งเสริมให้บุคลากรแสดงความสามารถและเกิดความเชี่ยวชาญ
3.การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายการทำงานด้วยตนเอง มีความเข้าใจ ตระหนักในเป้าหมายของตนเองและหน่วยงาน สร้างแรงจูงใจในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริม	1. ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายการทำงานด้วยตนเอง 2. สร้างความเข้าใจ ตระหนักในเป้าหมายของตนเองและหน่วยงาน 3. สร้างแรงจูงใจในการรับผิดชอบงาน

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
	ให้กล้าตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน รวมทั้งส่งเสริมการทำงานให้มีทิศทางอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	ที่ได้รับมอบหมาย 4. ส่งเสริมให้กล้าตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน 5. ส่งเสริมการทำงานให้มีทิศทางอย่างชัดเจนและเป็นระบบ
4.การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	การที่ผู้บริหารโรงเรียนปลูกเร้า ให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะแนวทางที่สร้างสรรค์ให้กับบุคลากร มีวิธีการสร้างรูปแบบความคิดที่ดีในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบเหมาะสมและสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้บุคลากรมีวิธีการที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี บุคลากรสามารถนำเสนอนวัตกรรมทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์ กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานและมองโลกในแง่ดี	1. ปลูกเร้า ให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะแนวทางที่สร้างสรรค์ให้กับบุคลากร 2. มีวิธีการสร้างรูปแบบความคิดที่ดี 3. แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เหมาะสม และสร้างสรรค์ 4. ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี 5. ส่งเสริมให้บุคลากรนำเสนอนวัตกรรมทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์ 6. ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นและมองโลกในแง่ดี
5.การพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง โดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์	การที่ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้น ปลูกเร้า จูงใจ ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยการให้รางวัล ตามความเหมาะสมแก่บุคลากรเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน รวมถึง การติเตียนบอกกล่าวแบบกัลยาณมิตร ให้กำลังใจ สนับสนุนความคิด เปิดโอกาส ในการพัฒนางาน	1. กระตุ้น ปลูกเร้า จูงใจให้บุคลากร ได้รับการพัฒนา 2. พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ 3. ให้รางวัลตามความเหมาะสมแก่บุคลากร เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี 4. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน 5. ติเตียนบอกกล่าวแบบกัลยาณมิตร 6. ให้กำลังใจ สนับสนุนความคิด เปิดโอกาส ในการพัฒนางาน
6.การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	การที่ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากร มีการพัฒนาตนเองและทีมงาน สามารถสร้าง คณะทำงานที่ดี มีการปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้ร่วมงาน ให้ความรู้ และเทคนิคในการเป็น ผู้นำที่ดี ให้ความร่วมมือในการประเมินผล ความสำเร็จ กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน เป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างบรรยากาศแห่งความ ร่วมมือร่วมใจในหมู่คณะ อันจะส่งผลให้เกิด ความพึงพอใจและการมีมิตรภาพที่ดีตลอดทั้ง สร้างความคุ้นเคยและมีความเป็นกัลยาณมิตร	1. สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนา ตนเองอยู่เสมอ 2. สร้างคณะทำงาน ด้วยการเปิดโอกาส ให้ระดมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3. ให้ความรู้และเทคนิคในการเป็นผู้นำที่ดี 4. ให้ความร่วมมือในการวัดและประเมินผล ความสำเร็จ 5. กระตุ้นให้บุคลากรเกิดความรู้สึกร่วมกัน ในการเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน 6. สร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ 7. มีความเป็นกัลยาณมิตร

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
	เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์	8. ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 9. แก้ปัญหาข้อขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์
7.การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	การที่ผู้บริหารโรงเรียนหมั่นค้นหาโอกาสแสวงหาความท้าทายและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดระบบโครงสร้างของหน่วยงานให้มีความยืดหยุ่น มุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้มีความร่วมมือกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร ส่งเสริมการสร้างโอกาสใหม่ สนับสนุนระบบความคิดที่ดี บุคลากรมีความพึงพอใจและอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงาม	1. ค้นหาโอกาส แสวงหาความท้าทายและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. จัดระบบโครงสร้างหน่วยงานให้มีความยืดหยุ่น 3. มุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้มีความร่วมมือกัน 4. ส่งเสริมการสร้างโอกาสใหม่ 5. สนับสนุนระบบความคิดที่ดี บุคลากรมีความพึงพอใจ 6. อำนวยความสะดวกแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงาม

ตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งเคราะห์องค์ประกอบย่อยเพื่อให้ได้นิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1.การเป็นผู้นำตนเอง	4.60	0.89	มากที่สุด	4.00	0.70	มาก
2.การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง	4.20	0.83	มาก	4.80	0.44	มากที่สุด
3.การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	4.80	0.44	มากที่สุด	4.20	0.83	มาก
4.การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	4.20	0.83	มาก	4.40	0.54	มาก
5.การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์	4.20	0.44	มาก	4.00	0.70	มาก
6.การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.40	0.54	มาก
7.การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.40	0.54	มาก	4.20	0.83	มาก
รวม	4.42	0.22	มาก	4.28	0.33	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ($M = 4.80$) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ($M = 4.60$) การเป็นผู้นำตนเอง ($M = 4.60$) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ($M = 4.40$) การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ($M = 4.20$) การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง ($M = 4.20$) และการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ($M = 4.20$) และผลการประเมินความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง ($M = 4.80$) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ($M = 4.40$) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ($M = 4.40$) การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ($M = 4.20$) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ($M = 4.20$) การเป็นผู้นำตนเอง ($M = 4.00$) และการพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ($M = 4.00$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ เพื่อให้ได้องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่มีความสอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การเป็นผู้นำตนเอง การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่กำหนดทิศทางให้บุคลากรรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้รู้ว่าจะงานที่ทำนั้นมีความก้าวหน้าไปในทางใด ผู้นำสานสัมพันธ์ เพื่อให้สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนทำความรู้จักกันและกันให้ดียิ่งขึ้นเพราะจะช่วยให้อัตลักษณ์ภายในโรงเรียนเข้มแข็ง มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ผู้นำสร้างพันธะผูกพัน โดยการแบ่งปันความรับผิดชอบและพูดคุยเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่แนะนำและทำให้อุทิศ เป็นเหมือนโค้ชให้กับทุกคนในโรงเรียน พาไปเห็นเป็นให้อุทิศ ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้บุคลากรในทีมเกิดความมั่นใจในการเริ่มต้นคิดงานด้วยตนเอง โดยองค์ประกอบทุกตัวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Manz and Sims (2001) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้ง 7 องค์ประกอบมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำตนเอง เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม การเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสมเพื่อชี้นำให้คนอื่น ๆ ปฏิบัติตามได้ สอดคล้องกับพิชญานา ยืนยาว (2561) ที่ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำเป็นการมุ่งพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำในบุคคลอื่น โดยให้ความคิดเห็น ข้อมูลย้อนกลับ พร้อมกับการวิจารณ์ที่สร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ โดยผู้นำเหนือผู้นำต้องแสดงตนเป็นแบบอย่างของความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานทางศีลธรรมที่สูง ซึ่งเป้าหมายหลักของผู้นำเหนือผู้นำประกอบด้วย เป้าหมายแรกคือการพัฒนา

สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทัศนคติที่ดี เป้าหมายที่สองทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถกำหนดเป้าหมายส่วนบุคคลได้ เป้าหมายที่สามกระตุ้นให้เกิดการสังเกตและข้อคิดเห็นระหว่างผู้ได้บังคับบัญชา และเป้าหมายสุดท้ายคือสนับสนุนให้สมาชิกส่งเสริมและกระตุ้นบุคคลอื่นต่อไปได้ สำหรับกระบวนการที่จะสร้างผู้นำให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำนั้นมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน สอดคล้องกับพวงเพ็ญ เขียวเสนและคณะ (2562) ที่ได้กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้นั้นนอกจากผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารแล้ว การมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะภาวะผู้นำเหนือผู้นำสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลในการนำโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปณิธิ จันภักดี (2565) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของตนเองให้กับบุคลากรในโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีการแสดงออกถึงการพัฒนาความเป็นผู้นำในตนเองของบุคลากรด้วยการให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย สนับสนุนบุคลากรให้รางวัลตนเองด้วยบางสิ่งบางอย่างที่เขาชื่นชอบเมื่อทำงานประสบผลสำเร็จ แนะนำให้บุคลากรใช้ความผิดพลาดและความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาตนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ สนับสนุนและให้กำลังใจต่อบุคลากรในโรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาสู่การเป็นผู้นำตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาการสั่งการจากผู้บริหารโรงเรียน ไม่จำเป็นต้องกำกับดูแลมากนัก เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ สามารถทำให้อำนาจบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับวิมลพันธ์ ไวยคุนาและชน ภารังกุล (2567) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูส่วนใหญ่มีผลประสิทธิผลในการทำงานมาก จึงทำให้มีภาวะความเป็นผู้นำสูง อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำรูปแบบที่เหมาะสมมาบริหารจัดการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทีมงาน เพื่อให้ทุกคนสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างบรรยากาศองค์กรและวัฒนธรรมการทำงานที่ดีงาม และพัฒนาด้านตนเองอันเป็นพฤติกรรมของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการเป็นภาวะผู้นำเหนือผู้นำรวมทั้งแนวทางพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ
- 2.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาหรือเสริมสร้างให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ได้สารสนเทศในการเปรียบเทียบและนำมาใช้พัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.ควรมีการศึกษาการสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จากองค์ประกอบการเป็นผู้นำตนเอง การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กังวาน พงศาสนองกุล. (2563). การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของ **ผู้จัดการโครงการก่อสร้างในธุรกิจที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมในกรุงเทพมหานคร**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2561). **SUPER LEADERSHIP: สุดยอดภาวะผู้นำ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชัคเชส พับลิชชิง.
- ดรรชนี เกื้ออนันต์. (2567). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**, 4(1), 222-236.
- ธิดารัตน์ เอี่ยมเยี่ยม และปทุมพร เปียณอม. (2565). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**, 14(1), 101-110.
- เนติมา จิวประดิษฐกุล และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์**, 19(2), 159-172.
- ปณิธิ จันภักดี. (2565). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงเพ็ญ เขียวเสน, ไมตรี จันทรา และสมพร ญาณสูตร. (2562). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 1. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**, 11(2), 72-80.
- พิชญาภา ยินยาว. (2561). ผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษา. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**, 11(1), 2886-2899.
- ภักธภัทร แสงคำ. (2567). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เรณูภา สุวรรณรัตน์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรังสิต.

วาโร เฟ่งสวัสดิ์. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัย**. สุวีริยาสาส์น,

วิมลพันธ์ ไวยคุนา และชวน ภารังกุล. (2567). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. **วารสารสิรินธร
ปริทรรศน์**, 25(1), 421-433.

สมโภชน์ อรศักดิ์ และสุชาดา บุบผา. (2564). ภาวะผู้นำชั้นยอดของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิต
การทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. **วารสาร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 8(2), 289-311.

สุชาติ เสนาสี, วันเพ็ญ นันทะศรี และทรัพย์หิรัญ จันทักษ์. (2566). องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 6(1), 105-118.

Manz, C. C., & Sims, H. P., Jr. (2001). **The New Super Leadership: Leading Others to Lead
Themselves**. Berrett-Koehler Publishers.

การพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY SKILLS TO SUPPORT LEARNING MANAGEMENT FOR TEACHERS AND PERSONNEL IN SMALL SCHOOLS, UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พริญา ทองเฉลิม¹, วชิระ โมราชาติ², และ ศิริลักษณ์ วัฒนสิน^{3*}

Phiraya Tongchalerm¹, Wachira Morachat², and Sirilak Watthanasirin^{3*}

^{1,2,3} สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,2,3} Program in Digital Technology for Education, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University

e-mail: ¹Phiraya.t@ubru.ac.th, ²wachira.m@ubru.ac.th,

*Corresponding author e-mail: sirilakboo@mcru.ac.th

Received: October 1, 2024 Reviewed: October 15, 2024 Revised: December 9, 2024 Accepted: December 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 51 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจในโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2567 ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม โดยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) การพัฒนาชุดฝึกอบรม 2) การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย และ 3) การดำเนินการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2) ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก (คะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอบรมเท่ากับ 9.67 คะแนนเฉลี่ยหลังฝึกอบรมเท่ากับ 18.34 คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เท่ากับ 84.07)

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, การจัดการเรียนรู้, ครูและบุคลากร, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a training program to promote technology skills to support learning management for teachers and personnel in small schools, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, 2) to examine and compare technology skills to support learning management for teachers and personnel in small schools, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, and 3) to investigate the satisfaction of teachers and personnel attending the training with the training activities. The target group included 51 teachers and educational personnel under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1 from 3 schools that voluntarily participated in the project to improve the quality of education in small schools, Ubon Ratchathani Province, in the fiscal year 2024, organized by the Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University. The research instruments consisted of a training program to promote technology skills to support learning management, a test on technology skills to support learning management, and a questionnaire on the satisfaction of teachers and personnel with the training activities. The research was conducted in 3 phases: 1) developing the training program, 2) evaluating the quality and suitability of the research instruments, and 3) implementing the training. Data were analyzed using basic statistics, including percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows.

1) Regarding the development of the training program to promote technology skills to support learning management for teachers and personnel in small schools, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, the overall suitability was at a very high level.

2) According to the comparison of technology skills to support learning management for teachers and personnel in small schools, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, the overall technology skill to support learning management was at a very high

level (the mean score before training was 9.67; the mean score training was 18.34, and the relative gain score was 84.07).

3) The satisfaction of teachers and personnel in small schools in Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1 attending the training activities was at the highest level.

Keywords: Technology skills, learning management, teachers and personnel, small schools

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ใน 7 เรื่อง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยข้อ 5) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคลพัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการพลเรือนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความหลากหลายในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรการเรียนรู้ได้จากทั่วโลก เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อมัลติมีเดีย ทำให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ครูและนักเรียนสามารถพัฒนาและปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา การพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ช่วยในการจัดสภาพบริบทสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ ส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นตัวช่วยเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถปรับให้เข้ากับผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้เพื่อให้ได้ผลด้านการเรียนสูงสุด (แสงสุรีย์ ทองขาว และคณะ, 2566)

ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีของครูผู้สอน พบว่าครูบางคนยังขาดทักษะหรือความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้ไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูบางคนอาจยังขาดความรู้ในการออกแบบหลักสูตรหรือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยี ทำให้การนำเทคโนโลยีมาใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร (König et al., 2020) ครูหลายคนยังไม่คุ้นเคยกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ส่งผลให้การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ (วาทีณี กวางอยู่ และสุนีย์ เงินยวง, 2565) การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศของครูยังมี

ข้อจำกัดเนื่องจากขาดการฝึกอบรมหรือการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การพัฒนาทักษะดังกล่าวไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอ แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา ยังคงมีปัญหาและยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาโดยรวมของชาติเพราะในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ถือเป็นระบบการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (สุกิจ อัครมหาเสนาวงศ์ และคณะ, 2565) โรงเรียนขนาดเล็กมักมีจำนวนครูที่ไม่พอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในหลายวิชา ครูต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานวัตกรรมการสอนเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานด้านการศึกษา แต่กลับพบว่า การสนับสนุนนี้มีไม่เพียงพอ โรงเรียนขนาดเล็กมีศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน แต่เงื่อนไขด้านทรัพยากรและบุคลากรเป็นข้อจำกัดสำคัญ แนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนควรเน้นการพัฒนาทักษะของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กได้ การฝึกอบรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างมากในการเพิ่มขีดความสามารถของครูในการพัฒนาการสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้การสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น เทคโนโลยีและสื่อการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้การพัฒนาการสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แพรวเนื้อ ทองสามพันธุ์ และคณะ, 2566)

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีของครูผู้สอน มีแนวทางการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ โดยจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีสำหรับครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจในโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดอุบลราชธานีปี 2567 ของคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านยางลุ่ม จำนวน 15 คน 2) โรงเรียนบ้านปลาตุก จำนวน 17 คน และ 3) โรงเรียนบ้านขามใหญ่ จำนวน 19 คน รวมทั้งสิ้น 51 คน

เครื่องมือวิจัยและพัฒนา

1. ชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
3. แบบศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาชุดฝึกอบรม

1. การออกแบบชุดฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ ออกแบบเนื้อหาและการจัดกิจกรรมของชุดฝึกอบรมที่ใช้พัฒนาทักษะเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตเนื้อหาและกิจกรรม เพื่อจัดทำคู่มือการฝึกอบรม มีขอบเขตของการอบรมประกอบด้วย 3 สาระสำคัญ คือ 1) TPACK กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผลิตและสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ และ 3) เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผลิตและสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ กลุ่มวัดและประเมินผล

2. การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านสื่อการนำเสนอ จำนวน 3 ท่าน

ระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือกเพื่อประเมินความสามารถการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาครู และครูผู้มีส่วนประสมการณ์ในการพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมในการวัดและประเมินผลการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ($M = 4.72, SD = 0.65$)

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 เป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23 ถึง 0.61 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 ใช้ในการประเมินความสามารถการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก (Rubrics)

3. แบบศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม โดยแบ่งแบบประเมินออกเป็นรายด้านจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร

ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการนำความรู้ไปใช้ จำนวน 26 ข้อ และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ระยะที่ 3 ดำเนินการฝึกอบรม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงลำดับขั้นตอนการฝึกอบรม

ที่	กิจกรรม/เนื้อหา	วิธีการ
1	ทำแบบทดสอบก่อนอบรม	ผู้อบรมทำแบบทดสอบความรู้พื้นฐานแบบออนไลน์ ด้วย Google form
2	TPACK กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้	อบรมเชิงปฏิบัติการ
3	ดำเนินการฝึกอบรม	
	ชุดที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการออกแบบกราฟิก	อบรมเชิงปฏิบัติการ
	ชุดที่ 2 เครื่องมือสร้างสื่อการเรียนการสอน	- อบรมเชิงปฏิบัติการประยุกต์ใช้โปรแกรม CANVA - สร้างชิ้นงานสื่อการเรียนการสอน
	ชุดที่ 3 เครื่องมือสร้างแบบทดสอบ และเกม	- อบรมเชิงปฏิบัติการประยุกต์ใช้โปรแกรม Google form Quizizz Wordwall LIVEWORKSHEET - สร้างชิ้นงานแบบทดสอบและเกม
4	ทำแบบทดสอบหลังอบรม	ผู้อบรมทำแบบทดสอบความรู้พื้นฐานแบบออนไลน์ ด้วย Google form

หลังจากอบรมเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้อบรมทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ หลังจากนั้นประเมินความพึงพอใจเป็นขั้นตอนสุดท้ายโดยให้ผู้อบรมทำแบบศึกษาความพึงพอใจหลังการฝึกอบรม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลพัฒนาการใช้การคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ เพื่อประเมินความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยการคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์จากแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ดังนี้

$$\text{คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}} \times 100$$

จากนั้นแปลความหมายคะแนนตามเกณฑ์ระดับพัฒนาการ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ 76-100 พัฒนาการระดับสูงมาก คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ 51-75 พัฒนาการระดับสูง คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ 26-50 พัฒนาการระดับปานกลาง คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ 0-25 พัฒนาการระดับต่ำ

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยให้การแปลผลข้อมูล (Likert, 1932) ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลผลความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมและความพึงพอใจ

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลความเหมาะสม ของชุดฝึกอบรม	การแปลผล ความพึงพอใจ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	ดีมาก	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	ดี	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	ปานกลาง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	พอใช้	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	ควรปรับปรุง	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ($N = 3$)

รายการประเมิน	M	SD	ความหมาย
ด้านการวัดและประเมินผล	4.58	0.62	ดีมาก
ด้านการพัฒนาครู	4.78	0.64	ดีมาก
ด้านการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	4.81	0.68	ดีมาก
รวม	4.72	0.65	ดีมาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.72$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ($M = 4.81, SD = 0.68$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาครู ($M = 4.78, SD = 0.64$) และด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.58, SD = 0.62$)

2. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 (N = 51)

คะแนนเฉลี่ย ก่อนฝึกอบรม	คะแนนเฉลี่ย หลังฝึกอบรม	คะแนนพัฒนาการ สัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
9.67	18.34	84.07	สูงมาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 51 คน ด้วยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์พบว่า ครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก (คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เท่ากับ 84.07)

3. ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม (N = 51)

รายการประเมิน	M	SD	ความหมาย
ด้านเนื้อหา	4.67	0.62	มากที่สุด
ด้านวิทยากร	4.88	0.66	มากที่สุด
ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร	4.55	0.68	มากที่สุด
ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.50	0.64	มากที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.89	0.64	มากที่สุด
รวม	4.70	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม จำนวน 51 คน มีความพึงพอใจทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการนำความรู้ไปใช้ เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.70, SD = 0.64$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป. อุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ชุดฝึกอบรมได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับดีมาก ($M = 4.72, SD = 0.65$) โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนสูงสุด ($M = 4.81, SD = 0.68$) แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกอบรมนี้ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของครูและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ จินเมือง และคณะ (2567) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ชุดพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 4 ชุด เป็นลักษณะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อให้ผู้รับการพัฒนารียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ในเวลาที่เหมาะสมโดย Upload ไว้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) โดยชุดพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเหมาะสมของชุดพัฒนาสมรรถนะ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการทดลองใช้ชุดพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีประสิทธิภาพ 83.98/86.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมที่สามารถนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ รวมถึงพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าและสามารถทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้อย่างราบรื่น

2. ผลการพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สพป.อุบลราชธานี เขต 1 พบว่า การพัฒนาทักษะสำหรับครูที่ผ่านการอบรมสามารถช่วยให้ครูและบุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนทักษะเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอยู่ที่ 9.67 และเพิ่มขึ้นเป็น 18.34 หลังการฝึกอบรม โดยมีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย 84.07 ซึ่งจัดอยู่ในระดับสูงมาก แสดงถึงความสำเร็จของการอบรมในการพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีของครูและบุคลากร สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ จินเมือง และคณะ (2567) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะครูพบว่า เข้ารับการพัฒนามีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้หลังเข้ารับการพัฒนามากกว่าก่อนเข้ารับพัฒนา โดยภาพรวมหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($M = 4.52, SD = 0.10$) และพิมพ์วิมล สุวรรณโณ และคณะ (2565) ศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นคือ APTE Model ใช้เป็นแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการนำแบบกิจกรรมไปใช้ พบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสารหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อินทรา ชูศรีทอง และคณะ (2563) ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า รูปแบบการพัฒนาครู คือ EAIT Model การสร้างชุดพัฒนาคือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ผู้เข้ารับการพัฒนามีระดับ การปฏิบัติหรือพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้โดยรวมก่อนพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง หลังพัฒนาระดับมากที่สุด คะแนนทดสอบวัดความรู้หลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ความก้าวหน้าของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลังการพัฒนาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 32.12 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนา ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน จากการสอบถามและการ สัมภาษณ์ พบว่าผู้รับการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจทุกองค์ประกอบเพิ่มมากขึ้น มีการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่การจัดการเรียนการสอน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีต่อกิจกรรมการอบรม พบว่า ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการอบรมในระดับสูงมาก ($M = 4.70$, $SD = 0.64$) โดยเฉพาะด้าน วิทยากรและการนำความรู้ไปใช้ซึ่งบ่งบอกถึงความสำเร็จในการถ่ายทอดความรู้และความสามารถในการ ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร (2567) ศึกษาการออกแบบและพัฒนา ระบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะการสร้างสื่อการสอนโดยใช้ Canva เพื่อการศึกษา สำหรับครูกลุ่มโรงเรียนราชบุรี สระบุรี และนครปฐม พบว่า การประเมินความพึงพอใจของระบบการฝึกอบรม ในการสร้างสื่อการสอนโดยใช้ Canva เพื่อการศึกษา ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ซึ่งผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจด้านการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านวิทยากร และด้านความรู้ความเข้าใจตามลำดับ และสอดคล้องกับมานิตย์ อาษานอก และพัฒน์นรี พงศ์ประยูร (2565) ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การสอนทางไกลโดยใช้ DLTV สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการและกิจกรรมการนิเทศอยู่ในระดับมาก ($M = 3.95$, $SD = 0.50$) อาจเป็นเพราะเป็นกระบวนการนิเทศที่ได้ออกแบบและวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัด มีการชี้แจงเพื่อความเข้าใจในการดำเนินงาน มีการ กำกับติดตาม สื่อสารและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทันเวลา

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรม เป็นกลุ่ม ตามความสามารถพื้นฐานการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการพัฒนา
2. ควรเพิ่มสื่อการเรียนรู้แบบเสริม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทบทวนเพิ่มเติมด้วยตนเองได้
3. การพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในครั้งถัดไป ควรเพิ่มขั้นตอนการให้ผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และเพิ่มเติมการเปิดชั้นเรียน

4. สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมด้านการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรกวี ศรีกุล และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2563). รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตปริมณฑลของ กรุงเทพมหานคร. **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 48(2), 1-17.
- จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2567). กรณีศึกษานวัตกรรมการบริหารและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ของ ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ : รางวัล OBEC AWARDS ระดับชาติ ประจำปี การศึกษา 2562. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 47(2), 205-215.
- ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์. (2567). การออกแบบและพัฒนาระบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง ทักษะการสร้างสื่อการสอนโดยใช้ Canva เพื่อการศึกษาสำหรับครูกลุ่มโรงเรียน ราชบุรี สระบุรี และ นครปฐม. **วารสารทัศนมิติทางการศึกษา**, 2(1), 38-52.
- พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ, พิชญ์สินี ไสยสิทธิ์ และรุ่งลาวัณย์ จันทรัตน์. (2565). การพัฒนารูปแบบกิจกรรม พัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา. **Journal of Information and Learning**, 33(1), 24-34.
- แพรน้อยทอง สามพันธ์, สีน งามประโคน และบุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2566). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. **วารสารบัณฑิตศาสตร์**, 21(2), 197-207.
- ภูวดล บุญเกาะ. (2567). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. **วารสารปัญญา**, 31(2), 78-86.
- มานิตย์ อาษานอก และพัฒน์นรี พงศ์ประยูร. (2565). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะการสอนทางไกลโดยใช้ DLTV สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 5(16), 7-18.
- ยอร์ช เสมอมิตร และประคอง รัศมีแก้ว. (2566). ศึกษาความต้องการจำเป็นของบุคลากรในการพัฒนาด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. **วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์**, 1(2), 38-49.
- ละออ วันจิว และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร**, 22(4), 228-239.

- วาทีณี กวางอยู่ และสุนีย์ เงินยวง. (2565). กรอบความคิดเติบโตและการบูรณาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามกรอบมาตรฐาน CEFR ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารครุศาสตร์ราชภัฏเชียงใหม่**, 1(1), 33-53.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม** (พิมพ์ครั้งที่ 6). โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกิจ อัครมหาเสนาวงศ์, สุวดี อุปปินใจ, ไพโรภ รัตนขวงค์ และ ประเวศ เวชชะ. (2565). แนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. **Journal of Modern Learning Development**, 7(2), 1-18.
- สุพจน์ งามณี, สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี และทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี**, 7(3), 573-587.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (10 เมษายน 2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <https://www.obec.go.th/archives/813787>
- แสงสุรีย์ ทองขาว, พระมหาโยธิน มหาวิโร (มาศสุข), พระปลัดไพโรจน์ อดุล (สมหมาย), สงคราม จันทร์ทาศิริ และวิจิต นาชัยสินธ. (2566). บทบาทครูไทยกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษา. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**, 8(2), 131-144.
- เสาวลักษณ์ จินเมือง, จิรศักดิ์ แซ่ไคว้ และญานิสสา บุญจิตร์. (2567). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 7(5), 207-224.
- อินทิรา ชูศรีทอง, ไซยา ภาวะบุตร และวัฒนา สุวรรณไตรย์. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 10(2), 98-112.
- König, J., Jäger-Biela, D. J., & Glutsch, N. (2020). Adapting to online teaching during COVID-19 school closure: Teacher education and teacher competence effects among early career teachers in Germany. **European Journal of Teacher Education**, 43(4), 608-622. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1809650>
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. **Archives of Psychology**, 22(140), 1-55.

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา**

**THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN LOCAL EDUCATION WITH
THE 5E KNOWLEDGE-SEEKING PROCESS
AND THE HISTORICAL METHOD OF HIGHER EDUCATION STUDENTS**

จุฬาทพร ศรีรังสรรค์

Chulaporn Srirangsan

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Phetchaburi Rajabhat University

E- mail: chulaporn.sri@mail.pbru.ac.th

Received: September 5, 2024 Reviewed: October 10, 2024 Revised: November 30, 2024 Accepted: December 4, 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในรายวิชาท้องถิ่นศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีการจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์รวม 2 กลุ่ม ทดลองจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติ t-test แบบ Dependent สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ผลการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ผลการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 1 กับนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษา, กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E, วิธีการทางประวัติศาสตร์

Abstract

The objectives of this study were to compare 1) the learning achievement on Local Studies of the 3rd year higher education students before and after organizing learning activities using the 5E inquiry process, 2) the learning achievement of Local Studies of the 3rd year higher education students before and after learning management using historical method, and 3) the learning achievement of Local Studies of the 3rd year higher education students before and after learning management using the 5E inquiry process and historical method. The population used in the research consisted of Phetchaburi Rajabhat University students. The target groups used in this research are Third-year undergraduate students studying in the subject Local Studies, Semester 1, academic year 2023, totaling 40 people, using group random sampling. then simple random one more time by drawing lots, experimental group 1 was organized to learn with the 5E inquiry process, and experimental group 2 consisted of 40 people. The tools included learning management plans using the 5E inquiry process, learning management plans with historical methods, and learning achievement test. The data were analyzed by using t-test dependent. The results of this study indicated that: 1) The learning achievement on Local Studies of the 3rd year The learning achievement on Local Studies of the 3rd year Learning outcomes after studying higher than before was different with statistical significance at the 0.01 level. 2) The learning achievement on Local Studies of the 3rd year Learning outcomes after studying higher than before studying was different with statistical significance at the 0.01 level. 3) Achievement in local studies of 3rd year higher education students before and after organizing learning using the historical method. In the first experimental group, students were given learning using historical methods. In the second experimental group, the difference was not statistically significant.

Keywords: Learning achievement on Local Studies, 5E inquiry process, historical method

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาในสังคม เนื่องจาก การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนมีการพัฒนาตนเองตลอดชีวิต การศึกษาจึงเป็นการเตรียมคน เพื่อการพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถพร้อมที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพอย่างมีความสุขสามารถปรับ ตนเองเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประวัติศาสตร์ถือได้ว่าเป็นสาระหนึ่งที่มีความสำคัญ และเป็นรากฐาน ของสรรพวิทยาการทุกสาขาช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด รวมถึงเกิดความรู้ความเข้าใจ และภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย วิชาการใดก็ตามจำเป็นต้องเรียนจากประสบการณ์ในอดีตของมนุษย์นอกจากเป็นความรู้ที่ สำคัญแล้ว ยังเป็นบทเรียนที่มีคุณค่าของมนุษย์ในสังคม เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตแม้ว่าแตกต่างกันใน ด้านพฤติกรรม เวลา สถานที่ และตัวบุคคล แต่ก็สามารถหาสาเหตุร่วมกันของหลาย ๆ เหตุการณ์ได้ ซึ่งช่วยให้

สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ อย่างถูกต้องมีเหตุผล นอกจากนี้ ยังสามารถนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในอดีต มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน และเป็นแนวทางสำหรับอนาคตได้ (จุฬาพร ศรีรังสรรค์, 2564, น. 25)

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นคนที่มีความสัมพันธ์กับอำนาจทางการเมือง และความหมายที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม โดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับมนุษย์หลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ โบราณคดี มานุษยวิทยา ล้วนทำให้ประวัติศาสตร์ต้องข้ามพรมแดนแห่งความรู้ เข้าสู่การศึกษาเชิงสหวิทยาการ (ธิดา สารยา, 2539, น. 15) นอกจากนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561- 2580) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1)

การจัดการเรียนรู้วิชาท้องถิ่นศึกษาที่ผ่านมา มีลักษณะเป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เพียงอย่างเดียว ใช้การถ่ายทอดข้อมูลเป็นลักษณะประวัติศาสตร์สำเร็จรูป ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ การเรียนการสอนท้องถิ่นศึกษาต้องไม่เป็นเพียงแค่การให้เด็กท่องจำ บันทึกเรื่องราวที่ผ่านมา แต่ควรใช้ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึก สร้างความภูมิใจในชาติ และนำความล้มเหลวในอดีตของชาติในช่วงต่าง ๆ มาเป็นบทเรียน มาเป็นหลักในการคิดและพัฒนาชีวิต จากเหตุผลดังกล่าวนี้ การเรียนการสอนท้องถิ่นศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ ถ้าผู้สอนและผู้เรียนได้เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนการสอนเสียใหม่ ด้วยการตั้งต้นจากเริ่มทำความเข้าใจในความหมาย ความสำคัญ และธรรมชาติของวิชาท้องถิ่นศึกษา ขั้นตอนต่อมาคือ การพิจารณาศึกษาให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (เฉลิม มลิลลา, 2559, น.12)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ผู้วิจัยได้สนใจที่จะนำเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์มาใช้ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์ ซึ่งพัฒนามาจากการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล (Ausubel, 1968, pp. 7 - 9) คือ การที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว โดยมีการจัดลำดับความคิด เพื่อเชื่อมโยงความคิดเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เป็นการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย ซึ่งข้อดีของเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้สรุปเรื่องที่เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ในขั้นตอนการสรุปความรู้ที่ได้ (Novak & Gowin, 1984, pp. 36 - 37) สอดคล้องกับงานวิจัยของอาร์ม โพธิ์พัฒน์ (2550); นุชนาท สิงหา (2555) พบในทำนองเดียวกัน

ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ สามารถใช้ในการรวบรวมข้อมูลหรือความรู้ที่ได้
อย่างเป็นระบบทำให้สรุปเรื่องที่เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่เน้น
การสืบสอบได้พัฒนาขึ้นมาจากกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ (ชาตรี เกิดธรรม, 2545, น. 36) ได้ให้
ความหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียน
รู้จักค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผลทำให้ค้นพบความรู้ หรือแนวทางแก้ปัญหา
ด้วยตนเอง กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (Lawson, 1995, p. 164) คือ การ
สร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การอธิบายและลงข้อสรุป
(Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมิน (Evaluation) จากลำดับขั้นตอนดังกล่าว
ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเองมีการกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐานขึ้น
ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แล้วทดลองเพื่อตรวจสอบหรือสืบค้นหาคำตอบตามสมมติฐานนั้น ซึ่งจาก
ความหมายและลำดับขั้นตอนข้างต้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และการสอนท้องถิ่นศึกษา
ตามลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนสามารถเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
ได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความจริง
จากการสืบเสาะหาข้อมูล รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง รวมทั้งรู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ นำไปสู่การ
เสริมสร้างพลังความสามารถของแต่ละบุคคลให้เต็มขีดความสามารถ โดยประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้ด้วยการ
แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเน้นบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถใช้เหตุผลในการคิด และพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหา
ความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ให้ดีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน
แก่ผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อน
และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อน
และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
3. เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5 E และวิธีการทางประวัติศาสตร์

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีผลการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามีผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนท้องถิ่นศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5 E และวิธีการทางประวัติศาสตร์แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 20 คน รวมนักศึกษาทั้งหมด 40 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง 2 ห้องเรียน 2) นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจับฉลากแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ แบบ 5 E จำนวน 20 คน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 20 คน เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเกิดประสิทธิภาพ และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยที่นำเสนอประกอบด้วย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) เพื่อศึกษาคำอธิบายรายวิชาเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.2 ศึกษารูปแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการนำมาประยุกต์ใช้กับวิชาท้องถิ่นศึกษา
 - 1.3 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่จะนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เนื้อหา โครงสร้างรายวิชาเพื่อจัดทำแผนบริหารประจำบท
 - 1.4 ศึกษาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาท้องถิ่นศึกษาภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของนักศึกษาชั้น ปีที่ 3 นำมาวิเคราะห์เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E จำนวน 18 ชั่วโมง มีสาระดังนี้ 1) ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และ 3) ประเพณีท้องถิ่น

1.5 นำแผนบริหารการสอนประจำบทที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านระเบียบวิธีวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องของสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำแผนบริหารการสอนประจำบทที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

1.7 นำแผนบริหารการสอนประจำบทด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ไปใช้กับกลุ่มทดลอง เพื่อการวิจัยต่อไป

2. แผนการบริหารประจำบทด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

2.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาท้องถิ่นศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 เพื่อนำมาใช้ในการทำแผนบริหารสอนประจำบท

2.2 ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการนำมาประยุกต์ใช้กับวิชาท้องถิ่นศึกษา จำนวน 14 ชั่วโมง มีสาระดังนี้ 1) ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น 3) ประเพณีท้องถิ่น

2.3 นำแผนบริหารการสอนประจำบทให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านระเบียบวิธีวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องของสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ไปใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อการวิจัยต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชา สังคมศึกษาของหนังสือหนังสือการวัดผลการศึกษาของสมนึก ภัททิยธนี (2558) และหนังสือการวัดผลและการ สร้างแบบสอบของ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551)

3.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์จากแผนการจัดการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรจากเนื้อหาและพฤติกรรม ที่ต้องการวัดจากผู้เรียนตามหลักการของบลูม (Bloom's taxonomy) โดยเครททว็อล (Krathwohl, 2002) เพื่อใช้สำหรับเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่า ต้องการวัดพฤติกรรมใดจำนวนมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบทดสอบ

2) จำแนกจุดประสงค์ของเนื้อหาออกเป็นพฤติกรรมว่าประกอบด้วยพฤติกรรมใดบ้าง

3) ให้ความหมายของแต่ละพฤติกรรม พร้อมระบุลักษณะการกระทำหรือการแสดงออกที่บุคคล มีพฤติกรรมนั้น ๆ

4) จำแนกเนื้อหา และระบุความคิดรวบยอดของแต่ละเนื้อหา

5) ให้ค่าน้ำหนัก โดยผู้ร่วมดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดค่าน้ำหนักแสดงถึง ความสัมพันธ์ของเนื้อหา และพฤติกรรมในช่องตามความเห็นของแต่ละคนโดยอิสระ

6) สร้างตารางเฉลี่ย โดยนำคะแนนแต่ละช่องของแต่ละคนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนคน ทั้งหมดที่ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร

7) สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านระเบียบวิธีวิจัย เพื่อพิจารณา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณแต่ละข้อเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป พบว่า มีค่า (IOC) เท่ากับ 1.00 แล้วจัดทำเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษา

3.5 นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนในเนื้อหานี้มาแล้ว เพื่อนำมาตรวจคำตอบให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูกและ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือ ไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)

ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการวิเคราะห์แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 – .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป พบว่า มีค่า p เท่ากับ .22 - .78 และค่า r เท่ากับ .22 - .48

3.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้มาตรวจให้คะแนนอีกครั้งเพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ด้วยสูตร KR-20 มาใช้ในการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

3.7 นำแบบทดสอบไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method: 5E) จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย โดยใช้ความถี่ (f) และร้อยละ (%)
3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. วิเคราะห์คะแนนผลประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E) โดยใช้การทดสอบที (t -test)
6. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านกระบวนการแบบการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E) และกระบวนการสังเกตพฤติกรรม

สรุปผล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละจุดมุ่งหมายดังนี้

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตาราง 1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	n	A	Σx	E_1	B	ΣF	E_2
แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E	20	40	679	82.18	20	615	80.73
วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	20	40	691	84.13	20	635	80.78

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ได้ค่าประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ E_1 เท่ากับ 82.18 E_2 เท่ากับ 80.73 และแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ได้ค่าประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ E_1 เท่ากับ 84.13 E_2 เท่ากับ 80.78

จากจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E โดยมีสมมติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E

การทดสอบ	n	M	SD	t	p-value
ก่อนเรียน	20	20.17	2.03	11.233*	.000
หลังเรียน	20	24.77	1.84		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษา โดยการทดสอบวัดความรู้อfterเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียน ($M = 24.77$, $SD = 1.84$) และก่อนเรียน ($M = 20.17$, $SD = 2.03$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยมีสมมติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

การทดสอบ	n	M	SD	t	p-value
ก่อนเรียน	20	19.42	1.99	7.060*	.000
หลังเรียน	20	22.40	2.40		

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยการทดสอบวัดความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียน ($M = 22.40$, $SD = 2.40$) และก่อนเรียน ($M = 19.42$, $SD = 1.99$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากจุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 3 ที่ว่า เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5 E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยมีสมมติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์แตกต่างกันจากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test Independent Sample ในรูปแบบ Difference Score ได้ผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนเรียน		หลังเรียน		MD	$S_{MD1} - MD2$	t	p-value
		X_1	S_1	X_1	S_1				
กลุ่มทดลองที่ 1	20	19.27	3.27	22.70	3.25	4.31	.580	1.552	.113
กลุ่มทดลองที่ 2	20	18.67	3.15	21.27	3.29	3.54			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 1 กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 จากการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ใช้ฐานความรู้เดิมนำมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เห็นความสำคัญและเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนมากขึ้นการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 37) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียน การสอนนี้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรมอย่างแท้จริง ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าและใช้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นคนช่างสังเกตช่างสงสัย และพยายามหาข้อสรุป

จนในที่สุด ผู้เรียนสามารถเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่ศึกษาการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้นี้ครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ ช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน สำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้พัฒนาขึ้นมาจากกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ที่ฝึกผู้เรียนให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล ลงมือปฏิบัติ จนได้ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีการกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐานขึ้นเช่นเดียวกับหลักการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายในการช่วยสร้างแนวทางให้ผู้เรียนได้พยายามหาหลักฐาน สร้างความรู้ หรือข้อค้นพบใหม่ โดยอาศัยฐานความรู้เดิม ฝึกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง นำไปสู่การเห็นความสำคัญและเข้าใจในสาระสำคัญของบทเรียนนั้น ๆ ในขณะเดียวกันผู้เรียนก็สามารถทดลอง เพื่อตรวจสอบหรือสืบค้นหาคำตอบได้

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E สามารถเอื้อต่อการเรียนรู้เป็นกลุ่มได้ ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติกาญจนากรพงศ์ และคณะ (2549, น. 10) ที่ได้ศึกษาวิจัยและอธิบายข้อดี ของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ว่าการเรียนรู้ดังกล่าว คือ การทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ผู้เรียนได้วางแผน ออกแบบการทดลอง ได้ทำงานและเรียนเป็นกลุ่ม มีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อนและได้รับความรู้จากเพื่อน ได้ข้อสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทั้งในการค้นคว้า ทดลอง การนำเสนอผลงานและการอภิปราย

2. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 จากการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ การเรียนท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สามารถช่วยให้ผู้เรียนหาข้อมูลหรือ ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ท้องถิ่นศึกษาสามารถนำมาสรุปและถ่ายทอดสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีระบบ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ โดยการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้เรียนรู้วิชาการเรียนท้องถิ่นศึกษาด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ไพศาล เรืองนัท (2544, น. 41 - 43) ซึ่งได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของอาณาจักรไทย ในรายวิชา ส 028 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีการบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ลง

ข้อสรุปไว้ว่า การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์วิจารณ์และการแสวงหาความรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้องถิ่นศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 1 กับนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ชาทรี เกิดธรรม (2545, น. 36) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าวไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผล ทำให้ค้นพบความรู้ใหม่หรือแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง และเป็นแนวทางสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ในขั้นตอนของกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ผู้วิจัยได้นำมาจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางประวัติศาสตร์ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง มีการกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐานขึ้นตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แล้วทดลองเพื่อตรวจสอบหรือสืบค้นหาคำตอบตามสมมติฐานนั้นเช่นเดียวกับนักประวัติศาสตร์ที่จะต้องหาข้อมูลหรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ นำไปสรุปและถ่ายทอดสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีระบบ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (Lawson, 1995, p. 164) ได้กล่าวถึง การสร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมิน (Evaluation) สำหรับในการจัดการเรียนการสอนทุก ๆ ขั้นตอน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ การปฏิบัติทุกกิจกรรม นั่นคือ ผู้เรียนได้สืบเสาะหาความรู้ จากข้อมูลหรือหลักฐานในการนำมาหาข้อสรุปของประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้สอนมีหน้าที่จัดบรรยากาศการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ใหม่เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับประสบการณ์หรือความรู้เดิมโดยผ่านการอภิปรายร่วมกัน จากแนวทางการสืบเสาะหาความรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้น การทดลองดังกล่าวสังเกตได้ว่า ผู้เรียนคือ ผู้ที่ได้สร้างความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเองตั้งแต่ในขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย ซึ่งจากการศึกษาวิจัย การจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ สามารถอธิบายถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้ คือ ในขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนแรกและถือได้ว่าเป็นการวางแผนหาเพื่อให้ผู้เรียนเริ่มดำเนินการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นสิ่งที่จะเรียนรู้ในหัวข้อใหม่ ๆ เช่น ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด ซึ่งมีเนื้อหาและรายละเอียดต่าง ๆ มีอยู่ในบทเรียนต่อจากนั้นผู้เรียนจะแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางของปัญหาด้วยการตั้งสมมติฐาน โดยมีผลต่อผู้เรียน คือ สามารถคาดคะเนคำตอบได้ล่วงหน้าและเข้าใจประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องแบ่งหน้าที่เพื่อดำเนินการสำรวจ ค้นหาข้อมูลหรือหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ หนังสืออ้างอิง วารสาร/สื่อสิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนแต่ละคนได้วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือข้อมูล แล้วนำมาเปรียบเทียบพิจารณาไตร่ตรองความถูกต้อง นำมาเสนอ และมีส่วนร่วมและลงความเห็นระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันระดมความคิดจาก

ข้อมูลหรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ได้มาอย่างหลากหลาย ในขั้นของการสำรวจและค้นหาข้อมูลดังกล่าวนี้ นอกจากเป็นการสร้างประสบการณ์สำคัญแก่ผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการคิดอย่างอิสระที่อยู่ในขอบเขตมีการทดสอบการคาดคะเน และสมมติฐาน ผู้เรียนได้พยายามหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และอภิปรายทางเลือกเหล่านั้นกับสมาชิกในกลุ่มจากภาระหน้าที่ที่สมาชิกในกลุ่มได้รับผิดชอบร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลเหล่านั้นได้โดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ ในขั้นสรุปและอธิบายเนื้อหาสาระสำคัญ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ลงข้อสรุปเป็นคำตอบ และอธิบายคำตอบเหล่านั้นในรูปของแนวคิดรวบยอดหรือโมทัศน์ โดยจะต้องร่วมกันอภิปราย ในขั้นตอนนี้ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญ คือ ผู้เรียนได้ข้อค้นพบที่ได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง และจากการสรุปความรู้ที่ได้มาด้วยตนเองเสร็จสิ้นลงแล้ว ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ในขั้นขยายความรู้ ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ตนเองได้รับ ทั้งที่เป็นข้อค้นพบจากการศึกษาหรือผลจากการทดสอบสมมติฐานมาเชื่อมโยงกับสิ่งรอบตัวของผู้เรียน เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ผ่านการทำกิจกรรม ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบกิจกรรม เกม หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ตนเองศึกษา จากประเด็นปัญหาและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ นำมาให้ผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ทำกิจกรรมและตอบคำถามทุกกิจกรรม มีการแก้ปัญหาตัดสินใจขยายความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น ๆ กิจกรรมเหล่านั้น สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในขั้นนี้ ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้ง สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์หลังเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นได้ และในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือขั้นการประเมินผล ในขั้นนี้ผู้เรียนได้ประเมินผลจากการนำเสนอแนวคิดรวบยอด และการนำกิจกรรมในขั้นเรียนของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น การประเมินผลในทุกครั้งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้ถึงความถนัด และขีดความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ ช่วยให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติและการประเมินตนเองจะสามารถนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ครั้งใหม่ที่มีประสิทธิภาพได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาผู้สอนควรเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ก่อนการทดลอง เช่น วิธีการสืบเสาะหาข้อมูลหรือหลักฐานการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษา แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสืออ้างอิง วารสาร/สื่อสิ่งพิมพ์ ตำราเรียน อินเทอร์เน็ต หรือสรุปแนวคิดรวบยอดและการนำเสนอข้อมูลทางการเรียนท้องถิ่นศึกษา ทักษะและกระบวนการดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีการวางแผนและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

2. ในการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยการสืบเสาะหาความรู้ของผู้เรียนด้วยตนเอง ผู้สอนควรเน้นบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดบนพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการคิดเกี่ยวข้องกับหลักฐาน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ทางท้องถิ่นศึกษาอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้เหตุและผล ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนต้องถึนศึกษาในการพัฒนาความสามารถในการเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนของกิจกรรมและงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการแบ่งกลุ่มแก่ผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ของทั้งสองวิธี และการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง ผู้สอนมีความจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้า

4. ควรศึกษาเนื้อหารายละเอียดของบทเรียนให้เหมาะสมต่อความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องวางแผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรกำหนดเวลาที่ใช้ศึกษาหาความรู้รวบรวมข้อมูล ตลอดจนสื่ออื่นใดต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาใช้กับเรื่องราวท้องถิ่นศึกษาที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ในปัจจุบัน หรือนำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น การออกค่าย การไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ทางท้องถิ่นศึกษา

2. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E และวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาไปทดลองสอนกับกลุ่มการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ

3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้สาระท้องถิ่นศึกษาเป็นแกนเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่น ๆ และความสามารถในการคิดระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

จุฬารพร ศรีรังสรรค์. (2564). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาท้องถิ่นศึกษา. คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

เฉลิม มลิลา. (2559). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). ไทยวัฒนาพานิช.

ชาติรี เกิดธรรม. (2545). เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ธิดา สารยา. (2539). ศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไรและทำไม. (ธิดา สารยา,ผู้แปล). ดวงกลม.

นุชนาท สิงหา. (2555). ผลการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ร่วมกับเทคนิค การจัดแผนผัง
มโนทัศน์เรื่องไฟฟ้าเคมี ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ไพศาล เรียนทัพ. (2544). ผลของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของอาณาจักรไทยในรายวิชา ส 028 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกำแพงเพชรวิทยาคมจังหวัดกำแพงเพชร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). การวัดผลและการสร้างแบบสอบ (พิมพ์ครั้งที่ 7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ภัททิยธนี. (2558). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 10). ประสานการพิมพ์.

สมบูรณ์ ชิตพงศ์. (2523). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนสังคมศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมบัติ กาญจนารักพงศ์ และคณะ. (2558). เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5 E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง : กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. ธารอักษร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ 2545 - 2559.

พริกหวานกราฟิคจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงาน.

อาร์ม โพธิ์พัฒน์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เขียนผังมโนคติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart and Winston, Inc.

Krathwohl, D. R. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory Into Practice*, 41(4), 212–218. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_2

Lawson, A. E. (1995). *Science teaching and the development of thinking*. Wadsworth.

Novak J.D.; & Gowin D.B. (1984). *Learning How to Learn*. Cambridge University Press.

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ

THE SUSTAINABLE MANAGEMENT GUIDELINES FOR COMMUNITY-BASED AGRO-ECOTOURISM IN CHAIYAPHUM PROVINCE

ประมุข ศรีชัยวงศ์¹, โชติกา สิงหาเทพ², พจ ตูพจ³, พงษ์เมธิ์ ไชยศรีหา⁴,

พานูวัฒน์ กิตติกรวรรณนท์ รัตนพิมลพลแสน⁵, และรัชดา ภักดียิ่ง⁶

Pramuk Srichaiwong¹, Chotika Singhatep², Pot Toopot³, Pongmetee Chaiseeha⁴,

Panuwat Kittikronwaranon Rattanapimonphonsaen⁵, and Ratchada Phakdeeying⁶

^{1,2,3,4,5,6} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2,3,4,5,6} Faculty of Social Sciences and Humanities, Northeastern University

e-mail: pramuk.sri@neu.ac.th

Received: September 25, 2024 Reviewed: October 19, 2024 Revised: November 15, 2024 Accepted: November 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่วิจัย จำนวน 200 คน และเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนได้เสียจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนในการสนทนากลุ่มย่อยจำนวน 12 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศอย่างยั่งยืน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาวิจัย คือผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน พบว่าความคิดเห็นของประชาชนด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่าด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สิ่งแวดล้อม ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และด้านเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ ผลการศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมพบว่า ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีงานทำในท้องถิ่น ได้รับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และเอกลักษณ์ชุมชนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ส่วนผลกระทบด้านลบยังเกิดความเหลื่อมล้ำในชุมชน และการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม ผลกระทบด้านสังคม/ประเพณี/วัฒนธรรม พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน สามารถปรับตัวและนำเอาภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมตลอดจนเอกลักษณ์ชุมชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ส่วนผลกระทบในด้านลบพบว่าเกิดความเหลื่อมล้ำในชุมชน และชุมชนใกล้เคียงที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

ชาดการมีส่วนร่วมและเกิดความขัดแย้งในชุมชน มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหา ยาเสพติด ในด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าเกิดการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม บ้านพักอาศัย ห้องน้ำให้ถูก สุขลักษณะ อาหารสะอาดถูกสุขอนามัย ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอย และ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับแนวทางของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ นิเวศโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนนั้น มีแนวทางดังนี้ คือ 1) นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องกำหนด แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่ชัดเจน มีความต่อเนื่องและให้บทบาทกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายร่วม พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศในชุมชน 3) กิจกรรมการท่องเที่ยว เน้นวิถีชีวิต วิถีชุมชน เอกลักษณ์ ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว ในด้านกิจกรรมการเกษตรและเรียนรู้ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมชุมชน ที่สมดุลและยั่งยืน 4) สร้างระบบระบบกลไกการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในชุมชนในรูปของคณะกรรมการซึ่งมีหน่วยภาครัฐเป็นที่ปรึกษา 5) การพัฒนาศักยภาพของ บุคลากรในท้องถิ่น และ 6) การส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรในท้องถิ่น

คำสำคัญ: ผลกระทบ, การบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างยั่งยืน, การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศ

Abstract

The objectives of the research on the sustainable management guidelines for community-based agro-ecotourism in Chaiyaphum Province were: 1) to study the management of community-based agro-ecotourism; 2) to investigate the impacts of the management of community-based agro-ecotourism in terms of economy, society and environment; and 3) to explore the sustainable management guidelines for community-based agro-ecotourism. Quantitative research data were collected from 200 subjects in the research area and qualitative data were collected from 12 stakeholders in community-based agro-ecotourism management by focus group discussions and 6 key informants by in-depth interviews to explore the sustainable management guidelines for community-based agro-ecotourism. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The analysis results of the management of community-based agro-ecotourism revealed that the overall opinion of the people on the management of community-based tourism was at a high level. When analyzing each aspect, the aspect of society, traditions, and community culture gained the highest mean scores, followed by the environment, tourist services, and community economy, respectively. The study results on the impacts of

the management of community-based agro-ecotourism in terms of economy, society and environment can be presented as follows. Regarding the economy, people have increased income and have jobs in the local area. Facilities and community identity have been developed to attract tourists. The negative impacts also have included inequality in the community and exploitation by certain groups of people. In terms of social/traditional/cultural impacts, people have knowledge and understanding of community tourism management, and can adapt and use the wisdom, traditions, culture, and identity of the community to develop products that can improve their quality of life. The negative impacts have included inequality in the community and nearby communities that have not been involved in the tourism activities, lack of participation and conflict in the community, risk of safety of life and property, and drug problems. In terms of the environment, the areas have been improved to be orderly and beautiful. Houses, toilets have been improved to be clean and hygienic. Food is also safe and clean. People also have more knowledge and understanding in caring for the environment and natural resources. As for the negative impacts on the environment, a large amount of waste and degradation of natural resources have been found. The sustainable management guidelines for community-based agro-ecotourism can be summarized as follows. 1) Tourism promotion policy must specify a clear and continuous community tourism development plan and give local administrative organizations a role in driving the tourism development policy. 2) Public participation and network partners in developing community-based agro-ecotourism are required. 3) Tourism activities that emphasize the way of life, community lifestyle, community identity should be organized and served as sources of learning for tourists about agricultural activities and ecosystem and community environment that are balanced and sustainable. 4) A good, efficient, ethical tourism management system that reduces inequality in the community should be implemented in the form of the committee with government agencies as advisors. 5) The potential of local personnel should be developed. 6) Local agricultural products should be promoted.

Keywords: Impact, Sustainable community-based management, Agro-ecotourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนด ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเป็นภารกิจที่สำคัญ ในการสร้างรายได้ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดี พื้นฟู แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และสร้างบุคลากรให้มีคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวถือเป็นหัวใจหลักในการสร้างรายได้ รวมถึงเป็นแหล่งกระจาย รายได้และการจ้างงานเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) การกำหนดแผนงานการท่องเที่ยวของภาครัฐที่ต่อเนื่อง สนับสนุนการดำเนินการไว้ในทุกระดับ ทั้งใน ระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับกลุ่มจังหวัดและระดับจังหวัด แต่จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ส่งผล กระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ได้มีการปรับเปลี่ยนแผนงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีศักยภาพในการ แข่งขัน ตลอดจนส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศที่เน้นการพัฒนาที่ ครอบคลุมในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาคนและชุมชน ให้มีความพร้อม มีศักยภาพที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมี ประสิทธิภาพและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวสีเขียวและการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ประเทศไทย มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายกระจายตามภูมิภาคของประเทศ และมีจุดเด่นแตกต่างกันไป ในแต่ละชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาบริหารจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองถือเป็นเครื่องมือสำคัญใน การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนให้ยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2565) การส่งเสริมให้ ชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่โดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) เป็นการ ท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาชนบทเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวให้เกิด การเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดการ เรียนรู้ เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและตัวเกษตรกร สร้างการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสภาพสิ่งแวดล้อม (ศิริภา มณีรัตน์ และ จุฑาทิพย์ เฉลิมผล, 2560) ซึ่งโดยหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้ชม มีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวได้ทำ และผลผลิตให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อ (K.S. Sowmya et al., 2014) แต่อย่างไรก็ ตามยังมีหลายประการที่ส่งผลต่อความยั่งยืนและประสิทธิภาพของการท่องเที่ยว เป็นต้นว่า ขาดมืออาชีพใน การบริหารจัดการ หลายชุมชนยังขาดความรู้และทักษะด้านการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถ จัดการทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และการสูญเสียความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวได้ (วนิดา อ่อนละมัย, 2563) แนวทางการท่องเที่ยวเกษตร ที่สำคัญจะต้องมีตลาดการท่องเที่ยว มีแหล่งวัฒนธรรม การผลิต และวิถีชีวิตชุมชนเป็นองค์ประกอบ (เจษฎา นกน้อย, 2559) ด้านทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หลายชุมชนมีข้อจำกัดหรือเสี่ยงต่อการถูก ทำลาย จากการท่องเที่ยวที่มากเกินไป ขาดการวางแผนและการควบคุมที่ดี ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และลดคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาว (United Nations Development Programme, 2022) ซึ่งจะ

เห็นได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงนอกจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนแล้ว ด้านความยั่งยืนที่เกิดจากผลกระทบจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมด้วย

จังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสากล ไว้หลายแนวทาง เป็นต้นว่า พัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้มีศักยภาพ มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบครบวงจรเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และทุกฤดูกาล ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนให้เข้ากับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน (สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ, 2560) อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากเป็นพื้นที่ ที่มีภูมิประเทศสวยงาม มีลำน้ำพรม ไหลผ่านเป็นแหล่งน้ำสำคัญในการหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตชาวบ้าน และอยู่ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว มีพื้นที่การเกษตรที่สำคัญ คือ แหล่งปลูกส้มโอที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของจังหวัด กระจายตามริมแม่น้ำพรม กลายเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและธรรมชาติที่บริหารจัดการโดยชุมชน มีเส้นทางการท่องเที่ยวทั้งทางบก และทางน้ำนั่งเรือเที่ยวสวนผลไม้ รอบ ๆ สองริมฝั่งแม่น้ำพรม การศึกษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น การบายศรีสู่ขวัญให้กับนักท่องเที่ยว ร่วมรับประทานอาหารพื้นบ้านตลอดจนการพักแรมแบบ Homestay แต่อย่างไรก็ตามในอีกด้านของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแห่งนี้ ยังไม่มีการศึกษาถึงผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศในพื้นที่อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ให้ครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าว และเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการและสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ชุมชน 4 หมู่บ้าน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ในกรณีจำนวนประชากรทั้งหมดมีจำนวนหลักร้อย จะใช้กลุ่มตัวอย่าง 15-30 % (ยuthพงษ์ กัยวรรณ, 2543, น.74) เนื่องจากจำนวน

ประชากรในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนระหว่าง 200 – 700 คน จาก 4 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม ส่วนกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เจาะจงเลือกผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน จังหวัดชัยภูมิ และมีความสมัครเป็นเจ้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ชาวบ้าน และผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วิจัย จำนวน 12 คน เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศโดยชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเจาะจงเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่มีความพร้อมและมีความสมัครใจให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการท่องเที่ยวและการกีฬา จังหวัดชัยภูมิ หรือผู้แทน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ผู้นำในชุมชน ตัวแทนภาคประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชน จำนวน 6 คน เพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

การศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่วิจัย เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการและผลกระทบจากการดำเนินการของชุมชน

ระยะที่ 2 ศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบจากการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนที่ผ่านมา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วิจัย ผู้นำชุมชน และตัวแทนชาวบ้าน เข้าร่วมวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ผลกระทบ และแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการนำผลการศึกษาในระยะที่ 2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงจากหน่วยงานรัฐ ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน ผู้นำในชุมชน ตัวแทนภาคประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อได้ข้อเสนอแนะแนวทางของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศของชุมชนที่มีความเหมาะสมและเกิดความยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.209) ช่วงค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับของปัญหาและผลกระทบในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ระดับปัญหาและผลกระทบอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปัญหาและผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับปัญหาและผลกระทบอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับปัญหาและผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการตีความ ในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตั้งแต่การลดทอนข้อมูล (data reduction) การจัดระบบข้อมูล (data organization) การตีความนำข้อมูลสรุป (data interpretation to conclusion) และความสัมพันธ์กันนำมาสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ในด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริการนักท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านสังคม/ประเพณี วัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อระดับปัญหาและผลกระทบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

ระดับปัญหาและผลกระทบ	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. ด้านการบริการนักท่องเที่ยว	3.68	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	3.62	มาก
3. ด้านสังคม/ประเพณี วัฒนธรรม	3.83	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.82	มาก
เฉลี่ยรวม	3.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัญหาและผลกระทบต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวม มีระดับปัญหาและผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($M = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสังคม/ประเพณี วัฒนธรรม มีคะแนนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และด้านเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questions) ในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ของแบบสอบถามทั้งหมด หลังจากนั้นนำมาเทียบเป็นร้อยละ 100 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรและนิเวศ
โดยชุมชน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น	15	12.93
2. ต้องการให้แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน	3	2.59
3. ควรมีการปรับปรุงเรื่องการคมนาคมให้ดียิ่งขึ้น	18	15.52
4. หน่วยงานควรช่วยส่งอาชีพและรายได้ให้กับผู้สูงอายุและประชาชนอย่างทั่วถึง	25	21.55
5. ควรจัดให้มีการอบรมด้านต่างๆ เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ และการทำ การเกษตรแปรรูป	2	1.72
6. ควรมีบริการทางการแพทย์ที่ดียิ่งขึ้น เช่นมีแพทย์อยู่ประจำ รพ.สต.	2	1.72
7. ควรจัดให้มีกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวให้มากกว่านี้	2	1.72
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น	8	6.90
9. ควรมีการสานสัมพันธ์ระหว่างชุมชนใกล้เคียงเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว	2	1.72
10. ควรจัดให้มีกิจกรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น	14	12.07
11. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรม	13	11.21
12. ควรจัดให้มีตลาดจำหน่ายสินค้า และมีตลาดรองรับสินค้าของชุมชน	7	6.03
13. ต้องการให้มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร และเพื่อความสะอาดในสวนส้มโอ	2	1.72
14. ควรมีวิทยากรให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว	3	2.59
รวม	116	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศ ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้เสนอแนะประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรและนิเวศ พบว่าหน่วยงานควรช่วยส่งอาชีพและรายได้ให้กับผู้สูงอายุและประชาชนอย่างทั่วถึงมากที่สุด ร้อยละ 21.55 รองลงมาได้แก่ ควรมีการปรับปรุงเรื่องการคมนาคมให้ดียิ่งขึ้น ร้อยละ 15.52 ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น ร้อยละ 12.93 ควรจัดให้มีกิจกรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 12.07 และการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรม ร้อยละ 11.21 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาผลกระทบจากการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนเป็นการนำผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 จากการสนทนากลุ่มย่อยตามประเด็นการวิจัย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ด้าน	ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวต่อชุมชน	
	ด้านบวก	ด้านลบ
เศรษฐกิจ	1) ชุมชนสามารถกำหนดราคาสินค้าได้เอง 2) ชุมชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมรายได้ เช่น จักสาน ผ้าทอมือ และกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ 3) มีการแปรรูปสินค้าผลผลิตการเกษตร 4) ลดการย้ายถิ่นฐานลงเนื่องจากสามารถประกอบอาชีพในชุมชนได้ 5) หน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนให้ความสนใจ และเกิดการลงทุนในชุมชนมากขึ้น 6) ได้รับการสนับสนุนโครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน 7) ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นธรรมในชุมชน 8) ชุมชนค้นพบอัตลักษณ์ที่มาจากกล้วยไม้ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม	1) รายได้จากการท่องเที่ยวยังพบว่ากระจุกอยู่เฉพาะหมู่บ้านศูนย์กลางการท่องเที่ยว ไม่กระจายไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างชุมชน 2) การขายที่ทำกินให้กับนายทุนต่างถิ่นมากขึ้น 3) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนมาพึ่งพาภายนอกมากยิ่งขึ้น 4) การควบคุมมาตรฐานสินค้าจะต้องได้รับการกำหนดมาตรฐาน และยกระดับให้เป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพที่ชัดเจนมากขึ้น 5) ความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรพื้นที่จำหน่ายสินค้าทางการเกษตร
สังคม	1) คนในชุมชนเกิดการตื่นตัวให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2) ชุมชนมีความตระหนักในการเป็นเจ้าของบ้านที่สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้ 3) ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนได้ถูกนำมาสืบสานอีกครั้ง สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับความสนใจ และมีคุณค่าที่แสดงถึงความเป็นตัวตน เช่น ด้านกล้วยไม้ลายชิตที่ประยุกต์สายน้ำในลำน้ำพรม นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย และวิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน 5) ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนมีศักยภาพและมีความพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สื่อถึงความเป็นตัวตนของชุมชนออกมาถ่ายทอดเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนได้	1) ชุมชนมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องมีความระมัดระวังมากขึ้น 2) การเกิดช่องว่างระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งอาจจะนำมาสู่ความขัดแย้งในชุมชนได้ 3) เกิดการกระจุกตัวด้านงบประมาณการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาชุมชนอื่น 4) การแสวงหาผลประโยชน์จากภายนอกโดยที่ชุมชนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง 5) หน่วยบริการทางป้องกันเหตุฉุกเฉินไม่เพียงพอ 6) ปัญหาเสพติดที่อาจจะมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาอยู่ในชุมชน 8) เกิดช่องทางให้กับกลุ่มมิจฉาชีพมากขึ้น

ด้าน	ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวต่อชุมชน
ด้านบวก	ด้านลบ
สิ่งแวดล้อม 1) โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาขยายเข้าสู่ชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุง ถนน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น 2) ชุมชนได้รับการพัฒนาปรับปรุงสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวก และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบสวยงาม เช่น ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ และร้านอาหาร ร้านค้าในชุมชน 3) ชุมชนมีภูมิทัศน์ที่สวยงามโดยธรรมชาติ มีจุดเด่นน่าสนใจ ซึ่งมีภูมิทัศน์ที่เป็นภูเขาล้อมรอบและมีลำน้ำพรมไหลผ่านหมู่บ้าน มีความสวยงามและมีวิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำพรมที่น่าสนใจ อีกทั้งยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 4) การสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดให้กับคนในชุมชน ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศที่เป็นทุนชุมชนที่สวยงาม 5) ชุมชนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด รวมถึงการควบคุมปริมาณขยะ และจัดเก็บขยะได้อย่างเป็นระบบ	1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีโอกาสถูกทำลายและเกิดสภาพเสื่อมโทรม 2) ขยะมูลฝอย และมลภาวะในชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น 3) ต้องมีหน่วยจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และสร้างกฎระเบียบเป็นแนวปฏิบัติแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ

จากตารางที่ 3 ผลจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ นั้นพบว่าเกิดผลกระทบขึ้นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ซึ่งมีทั้งในด้านดีที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ก่อเกิดรายได้ให้กับประชาชนจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมและใช้จ่ายในพื้นที่ ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะส้มโอ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของชุมชนมีช่องทางการตลาดและขยายผลผลิตมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบในด้านลบซึ่งเป็นสิ่งที่ตามมาจากการจัดการท่องเที่ยวก็พบว่ามีหลายด้านเช่นเดียวกัน อาทิ การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำในชุมชน ความขัดแย้งจากชุมชนไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง ทัศนคติและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งจะต้องมีหน่วยงานมารองรับและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

4. ผลการศึกษาแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ คือ

1) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะชุมชนที่ได้รับการยกระดับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ที่

เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจน การบูรณาการทุนชุมชน ทุนทรัพยากรและทุนหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมให้สอดคล้องกับวิถีของชุมชน

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ แต่หน่วยงานต่างๆ จะต้องคอยเป็นที่เลี้ยง หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชน กล่าวคือความยั่งยืนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องมาจากการต้องการของชุมชนก่อน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นที่ปรึกษา และให้การสนับสนุนตามความจำเป็น

3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมภายใต้การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศ เพราะแหล่งท่องเที่ยวมีต้นทุนที่ดีและเหมาะสมในการเพาะปลูกผลไม้ และทุนทางทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม มีภูคั้งและแม่น้ำพรมไหลผ่าน มีทัศนียภาพที่สวยงาม อากาศบริสุทธิ์ จากต้นทุนที่ดีชุมชนต้องเตรียมการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านการพัฒนาคน พัฒนาสิ่งแวดล้อมและที่อยู่อาศัย ร้านอาหาร ห้องน้ำให้ถูกสุขอนามัย จัดระเบียบในชุมชนตามเส้นทางท่องเที่ยว

4) พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ให้มีความสะดวก และความปลอดภัยในการเดินทาง ทั้งทางเดินเท้า ทางรถยนต์ พาหนะนำเที่ยวและทางเรือซึ่งจะต้องมีเสื้อชูชีพในขณะอยู่บนเรือนำเที่ยว และจะต้องสร้างจุดสนใจแวะชมวิถีชุมชน ตามเส้นทางท่องเที่ยว

5) ส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและกลับมาเที่ยวซ้ำ เช่น ประเพณีการต้อนรับนักท่องเที่ยว ผูกข้อมือรับขวัญนักท่องเที่ยว หรืออาหารวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว

6) ด้านการรักษาความปลอดภัย ชุมชนท่องเที่ยวต้องมีการวางแผนในการรักษาความปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ทั้งจากเหตุปะทะต่าง ๆ เหตุทะเลาะวิวาท เหตุรบกวนรำคาญเมาอาละวาด ตลอดจนการประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือ

7) ด้านบ้านพัก โฮมสเตย์ ควรสะท้อนถึงวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสประสบการณ์ที่แท้จริง ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องพักที่สะอาด ห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ และการจัดการขยะที่เหมาะสม เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสบายและปลอดภัย

8) ด้านการบริการ ชุมชนควรได้รับการฝึกอบรมในด้านการบริการลูกค้า การบริหารจัดการธุรกิจ และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

9) ด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงนิเวศ ที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการใช้พลังงาน การจัดการขยะ การใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

10) ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว ในลักษณะของชุมชนจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการดำเนินงาน ที่ประกอบไปด้วยผู้นำ ความเข้มแข็งของชุมชน ความสามัคคีในชุมชน การบริหารงานที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชน ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าโดยภาพรวมความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและผลกระทบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ($M = 3.74$) ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการอยู่ในรูปคณะกรรมการที่มาจากผู้นำและสมาชิกในชุมชน ที่ยังขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดรองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และด้านเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ และพิจารณารายด้านพบว่า ดังนี้คือ

ด้านการบริการนักท่องเที่ยว พบว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($M = 3.68$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M = 3.89$) รองลงมา คือการป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($M = 3.79$) ป้ายประชาสัมพันธ์บอกแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ($M = 3.76$) และบ้านพักโฮมสเตย์ที่ถูกสุขลักษณะ ($M = 3.74$) ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี และความร่วมมือกันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในการร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก ปลอดภัย ซึ่งสอดคล้อง กับวารุณี เกตุสะอาด (2554) จากการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตทวิพัฒนากรุงเทพมหานคร พบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับสูงในด้านความปลอดภัย และความสะดวกที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ด้านเศรษฐกิจพบว่าการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($M = 3.62$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($M = 3.72$) รองลงมา คือ การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแหล่งท่องเที่ยว ($M = 3.66$) การแบ่งปันผลประโยชน์ และรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมกับการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแหล่งท่องเที่ยว ($M = 3.64$) และผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ($M = 3.62$) สอดคล้องกับ Srichaivuong et al. (2020) ได้รายงานผลการศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการกระจายรายได้ภายในท้องถิ่นจากกิจกรรมและการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านสังคม/ประเพณี วัฒนธรรม พบว่าการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($M = 3.83$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M = 3.96$) รองลงมาคือ การต้อนรับ

นักท่องเที่ยวตามแบบวิถีชาวบ้าน ($M = 3.93$) การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.84) และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว ($M = 3.80$) ตามลำดับ สอดคล้องกับวันทนา ฉิมบ้านดอน (2552) รายงานถึงการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน นอกจากนี้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลายแล้ว กิจกรรมด้านการแสดงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนทำให้ยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนได้รับการยอมรับและมีมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ดีขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($M = 3.82$) พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.89$) รองลงมาคือ มีการจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีระบบในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($M = 3.86$) และมีการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนชุมชนอย่างถูกต้อง ($M = 3.80$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวีระศักดิ์กรปัญญา (2554) ได้รายงานผลการศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนอ่าวท่าเลน บ้านท่าพรุตำบลเขาทอง จังหวัดกระบี่ ศักยภาพที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์ กฎ กติกาตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยออกเป็นข้อบัญญัติตำบล ส่วน Srichaivoung et al. (2020) กล่าวว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจน เพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว โดยเน้นให้มีกลไกในการสร้างความรู้ สร้างความเข้าใจในด้านผลกระทบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

ด้านผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ที่มีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะหมู่บ้านที่มีการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในชุมชนใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับรายงาน Srichaivoung et al. (2020) ได้รายงานผลการศึกษาผลกระทบจากการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจนั้น ต้องคำนึงถึงการกระจายรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ด้านสังคม การพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นระหว่างชุมชนท่องเที่ยวและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งชูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล (2544) กล่าวว่าหัวใจสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อให้ชุมชนตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจชุมชน จะต้องพัฒนากลุ่มอาชีพให้มีความหลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายให้ถูกต้อง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้การช่วยเหลือให้ถูกต้อง

2) ด้านบริการนักท่องเที่ยว คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้หลากหลายช่องทาง ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวได้

เข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้คณะกรรมการดูแลการท่องเที่ยวต้องสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศในการท่องเที่ยวได้ตลอดจนให้คำแนะนำให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

3) ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน จะต้องมีการส่งเสริมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ได้รับทราบและเตรียมพร้อมในการรองรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่จะตามมา ตลอดจนการดำเนินกิจกรรม หรืออัตลักษณ์ชุมชนให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวชุมชน

4) ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นระเบียบ เรียบร้อยเกิดความสวยงาม การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). รายงานประจำปี พ.ศ. 2558.

https://www.mots.go.th/download/article/article_20151005153149.pdf

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). รายงานประจำปี พ.ศ. 2560.

<https://www.mots.go.th/download/AnnualReport2560resize.pdf>

กรมการท่องเที่ยว. (2565). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.

https://province.mots.go.th/ewtadmin/ewt/ranong/download/article/article_20230418122435.pdf

เจษฎา นกน้อย. (2559). การท่องเที่ยวเชิงเกษตร : แนวคิดและประสบการณ์. วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 36(2), 157–169

ซูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล. 2544. การท่องเที่ยวโดยชุมชน. ม.ป.พ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย. สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

วนิดา อ่อนละมัย. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนบ้านสาวะถี จังหวัดขอนแก่น. วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน, 2(1) 74-83.

วันทนา ฉิมบ้านดอน. (2552). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

<http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/35656>

วารุณี เกตุสะอาด และปรกรณ์ สุวานิช. (2554). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขต

ทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย

มสธ. วิจัยประจำปี 2554, 364 – 379.

วีระศักดิ์ กราปัญจะ. (2554). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าว

ท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ศิริภา มณีรัตน์ และ จุฑาทิพย์ เฉลิมผล. (2560). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของ
เส้นทางสายแมริม-สะเมิง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. **แก่นเกษตร**, 45(ฉบับพิเศษ 1), 540-544.
สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ. (2560). **ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดชัยภูมิ**.

https://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about11.php

Sowmya, K.S., Srikanth, C.D., & Sudha, M.. (2014). Agri-Tourism: Innovative Income Generating
Activity for Enterprising Farmers. **Global Journal of Advanced Research** 1(2). 329-
332.

Srichaivoung, P., Suksai, L., Phungphet, S., & Jedaman, P. (2020). Ecological Agriculture
Tourism Management based on Sustainable Community Participation in Northeast
Regions, Thailand. **International Journal of Innovative Science and Research
Technology**, 5(2), 126–128.

United Nations Development Programme. (2022, May 4). **UNDP Annual Report 2021**.

<https://www.undp.org/publications/undp-annual-report-2021>

การสร้างสรคานาฏยอลังการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา
การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
CREATION OF A PERFORMANCE BASED ON THE ETHNIC CULTURE OF THE
WESTERN REGION: A CASE STUDY OF THE PERFORMANCE "FAITH OF NAM RON",
BAN KHA DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

กรวิภา เลาศรีรัตนชัย¹, และ บงกช ทิพย์สุมนธา²

Kornwipa Laosrirattanachai¹, and Bongkoch Thipsumonta²

^{1,2}สาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{1,2}Thai Classical Dance and Performing Arts Faculty of Humanities and Social Sciences

Nakhon Pathom Rajabhat University

e-mail ¹Kornwipanamtan@webmail.npru.ac.th, ²Bongkoch@webmail.npru.ac.th

Received: June 23, 2024 Reviewed: August 20, 2024 Revised: October 10, 2024 Accepted: October 12, 2024

บทคัดย่อ

การสร้างสรคานาฏยอลังการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก 2) เพื่อสร้างสรคศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ ภูมิภาคตะวันตก พื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดราชบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยและ พัฒนา (Research and Development) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชุมชน การประชุมกลุ่มย่อย แบบประเมินการ แสดงและแบบสอบถามนักท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบและสร้างสรคการแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีวิถี ชีวิตอยู่คู่กับสายน้ำสำคัญ 3 แหล่ง ได้แก่ 1) น้ำฝน 2) น้ำจากอ่างเก็บน้ำพระราชทาน และ 3) น้ำจากบ่อน้ำพุ ร้อน ชาวกระเหรี่ยงส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา อีกทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญคือ การละเล่นกระต๊อบไม้ ที่ถือเป็น ทุนทางวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ นำมาถ่ายทอดผ่านทางการแสดงและองค์ประกอบการแสดงได้แก่ แนวคิด ดนตรี เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้แสดง รวมไปถึงท่ารำที่ใช้ในการแสดง เพื่อเป็นการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไว้ให้คงอยู่คู่กับชุมชน ต่อไป

คำสำคัญ: สร้างสรค, นาฏยอลังการ, ฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์, ภูมิภาคตะวันตก, ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน

Abstract

The creation of a performance based on the ethnic culture of the Western region: a case study of the performance "Faith of Nam Ron", Ban kha District, Ratchaburi province aimed to 1) study the context of ethnic culture of the Western culture and 2) to create the performance by the community based on cultural capital of the Western ethnics, Karen Area, Ban Phu Nam Ron community, Ratchaburi province. This study employed Research and Development and participatory action research. Research instruments were community interviews, focus group, performance evaluation form and tourist questionnaires. Those data were used to analyze for designing and creating the performance "Faith of Nam Ron".

The results showed that Karen ethnics in Ban Phu Nam Ron community, Ban Kha District, Ratchaburi province spent their lives with three main streams including rain water, water from Royal reservoirs, and water from hot spring. Karen people were farmers. Also, the important art and culture was Bamboo Tap Dance. This was considered as uniquely cultural capital. The performance components were idea, music, costumes, props, performers, and dance posture. To do this, it can promote tourism to the community and eternally reserve art and culture of Karen ethnics.

Keywords: creative, performing arts, ethnic culture, western region, faith of phu nam ron

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมสูง จากการสำรวจพบว่า มีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่มากกว่า 60 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีภูมิปัญญา ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคตะวันตกของไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมด 9 กลุ่ม อยู่ในบริเวณ 7 จังหวัด คือ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่ง ไทยพวน ไทยยวน ลาวครั่ง ลาวใต้ ลาวเวียง ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาไท กลุ่มชาติพันธุ์มอญ และละว้า อยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก และกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษา ทิเบต-พม่า (แสงแข สพันธุ์พงศ์, 2564, น. 74)

โดยกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน มีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ตามที่นักประวัติศาสตร์สันนิษฐาน เดิมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอยู่ดินแดนตอนเหนือของธิเบต เริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ประเทศจีนแฉะยูนาน แล้วอพยพมาตั้งถิ่นฐานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายหลังถูกจีนรุกรานถอยร่นมาตามลุ่มแม่น้ำโขง และแม่น้ำสาละวินในเขตประเทศพม่าและอพยพเข้ามาในประเทศไทย (อาภรณ์ สุทธาวาท, 2551, น. 7) กะเหรี่ยงถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มแรกที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทย ก่อนพวกอาก้อ มูเซอ ลีซอ และม้งเข้า เป็นเวลามากกว่า 200 ปี เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดและอาศัยอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูนแพร่ สุโขทัย

ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ โดยกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กะเหรี่ยงสะกอ หรือ “ปกากะญอ” 2) กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) 3) กะเหรี่ยงบเวหรือคะยา (Bwe หรือ Kayah Karen) 4) กะเหรี่ยงตองอูหรือปาโอ (Taungthu หรือ Pao Karen) (อุษา กุลบุตร, 2558, น. 1)

ชาวไทยกะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนใกล้เทือกเขาตะนาวศรี ชาวกะเหรี่ยงรุ่นเก่าในตำบลสวนผึ้งเล่าต่อกันมาว่าราว 200 ปีเศษถูกพม่ารุกรานพากันอพยพข้ามเทือกเขาตะนาวศรีเข้าชายแดนไทยทางอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แล้วยกย้ายไปอยู่ที่จังหวัดราชบุรี อพยพมาอยู่ที่บ้านเก่ากะเหรี่ยงและบ้านหนองกะเหรี่ยง (บ้านหนองนกกระเรียน) แล้วยกย้ายมาทางตะวันตกจนถึงลำน้ำภาษี ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตอำเภอสวนผึ้ง และกิ่งอำเภอบ้านคา อีกส่วนหนึ่งแยกไปทางใต้จนถึงต้นน้ำเพชรบุรี กะเหรี่ยงที่อยู่ในอำเภอสวนผึ้งกระจ่ายกันอยู่ในเขตตำบลสวนผึ้ง และตำบลตะนาวศรี ส่วนชาวกะเหรี่ยงในกิ่งอำเภอบ้านคา อาศัยอยู่ที่ตำบลบ้านบึง ตำบลบ้านคา และตำบลยางหัก อำเภอปากท่ออีกด้วย (ศิริธร สาวเสมอ, 2555, น. 24 - 25)

ชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยงโพล่งและจกอร์ เป็นกลุ่มประชากรดั้งเดิมที่อยู่มานานกว่า 200 ปี ตั้งถิ่นฐานตลอดลำน้ำภาษี บริเวณที่ราบเชิงเขาตะนาวศรีติดชายแดนไทย พม่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอปากท่อ และอำเภอบ้านคา ก่อนปี พ.ศ.2511 ตำบลสวนผึ้งเป็นเขตการปกครองหนึ่งของอำเภोजอมบึง มีพื้นที่ถึง 663,125 ไร่ เนื้อที่ 2,145 ตารางกิโลเมตร กินพื้นที่ถึงร้อยละ 60 ของอำเภोजอมบึง ประชากรดั้งเดิมเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลสวนผึ้งมีหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกันถึง 12 หมู่บ้าน มี 7 หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านหลักของคนกะเหรี่ยง คือ บ้านบ่อ บ้านสวนผึ้ง บ้านทุ่งแฝก บ้านท่ามะขาม บ้านบึง บ้านคา บ้านโป่งกระตัง (อุษา กุลบุตร, 2558, น. 1)

ชาวกะเหรี่ยงราชบุรี คือ ประชากรประจำท้องที่ ที่มีบรรพบุรุษเคยเคลื่อนย้ายไปมา มีความสัมพันธ์กับชนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นำของป่ามาแลกเปลี่ยนกับชาวเมืองราชบุรี มีวิธีการดำรงชีพด้วยการทำไร่ ทำนา และหาของป่า มีภาษาพูดเป็นของตนเอง ชาวกะเหรี่ยงที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย มีการเรียนรู้ภาษาไทย ปฏิบัติตามกฎหมายไทย จึงเป็นคนไทยในเวลาต่อมา โดยมีวัฒนธรรมกะเหรี่ยง เช่น ภาษา ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ และการกระทำ ชาวกะเหรี่ยงราชบุรีเรียกตนเองว่า หละโหล่ง/ หละโหล่ง หมายความว่า คน หรือ มนุษย์ แต่บางเอกสารกล่าวถึงกะเหรี่ยงราชบุรีใช้คำว่า กะโพล่ง โพล่ง โพล่ว โป้ว หรือโป ก็มี ขึ้นอยู่กับการตีความจากเสียงที่ได้ฟัง อีกทั้งข้อจำกัดของอักษรไทยไม่สามารถเขียนแทนเสียงทุกภาษาได้ จึงทำให้มีการเขียนชื่อและเรียกชื่อกะเหรี่ยงราชบุรีเป็นหลายแบบหรือเรียกว่า กะหร่าง (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดราชบุรี, ม.ป.ป, น. 40)

วิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่มีความผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ การแสดงออกด้านดนตรีประกอบพิธีกรรมจึงมีกลิ่นอายความเป็นพื้นบ้าน ท่วงทำนองบทเพลงสื่อถึงสิ่งรอบตัวที่ได้ประสบพบเจอนำมาร้อยเรียงเป็นการขับลำนำประกอบเพลงตามอัตลักษณ์ของตนเอง (ศิริธร สาวเสมอ, 2555, น. 2) โดยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ย่อมมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งในวิถีชีวิตของมนุษย์ไม่ว่ากลุ่มชนใดย่อมมีอารมณ์ความรู้สึกรื่นเริงในขณะดำเนินชีวิต มีองค์ประกอบหลายอย่างที่ทำให้เกิดการรำ การร้อง การเล่น การทำเพลงขึ้นในสังคมเป็นตัวแทนที่มีความหมายของความอุดมสมบูรณ์ การมีวัฒนธรรมร่วมกันในกลุ่มชนเกิดเป็นความภาคภูมิใจกับการมีเกียรติในวงสังคมให้ด้วยระดับความเท่าเทียมกันระหว่างสังคมในชาติเดียวกัน (อาภรณ์ สุนทรวาท, 2551, น. 3)

คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ให้คงอยู่และมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงกับสายน้ำที่สำคัญในชุมชน 3 แหล่ง ได้แก่ น้ำฝน น้ำจากอ่างเก็บน้ำพระราชทาน และบ่อน้ำพุร้อน วิถีชีวิตการทำนา ปลูกข้าว เกี่ยวข้าว ฝัดข้าว ตำข้าว และการละเล่นกระทืบไม้ ที่ถือเป็นอัตลักษณ์และศิลปะการแสดงที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยคณะผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน รวมไปถึงการออกแบบองค์ประกอบการแสดงได้แก่ แนวคิด ดนตรี เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมไปถึงท่ารำที่ใช้ในการแสดง ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงไว้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนโดยการสร้างสุนทรียภาพทางการแสดงให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวชมกิจกรรมในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีทั้งแบบดั้งเดิม และแบบสร้างสรรค์ขึ้นใหม่จากโครงการวิจัย นำไปใช้ในการแสดงเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตกในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัยดังนี้

- 1) การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อย สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องคนในชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ครู อาจารย์กลุ่มสาระวิชาศิลปะ (ครูนาฏศิลป์) ผู้สืบสานการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงของชาวกะเหรี่ยง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
- 2) สำรวจความต้องการของชุมชนทางด้านศิลปะการแสดง เพื่อให้ชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
- 4) ออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน
- 5) นำการแสดงไปเผยแพร่ในงานบุญประเพณีของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
- 6) ปรับปรุงแก้ไขการแสดงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ จำนวน 3 ท่าน และจากแบบสอบถามความพึงพอใจในการชมการแสดง
- 7) นำการแสดงไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยอลังการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา การแสดงชุด ศรืธาแห่งพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีขอบเขตการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

การทบทวนเอกสาร และข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม ศึกษาบริบทพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

2) ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่เริ่มเก็บข้อมูล 1 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2566

4) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีประชากร คือ ผู้ใหญ่บ้าน คนในชุมชน เยาวชน ครูอาจารย์กลุ่มสาระวิชา ศิลปะ (ครูนาฏศิลป์) ผู้สืบสานการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ บ้านคา จังหวัดราชบุรี

5) ขอบเขตด้านเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ประกอบไปด้วย แบบ สัมภาษณ์ชุมชน การประชุมกลุ่มย่อย แบบประเมินการแสดงและแบบสอบถามนักท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงชุด ศรืธาแห่งพุน้ำร้อน

6) การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม และจากการลงพื้นที่จัด ประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มนักท่องเที่ยว ในชุมชนจะใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เรียกรวมว่า “การวิเคราะห์เนื้อหา” (Content analysis)

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัย ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ อีกทั้ง นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายอ่าน ตรวจสอบรับรองความถูกต้องของข้อมูลในส่วน ของการทบทวน บริบทชุมชน และการวิเคราะห์ตีความเบื้องต้น หรือแม้กระทั่งขั้นตอนการสรุปงานตามที่ ผู้วิจัยได้บันทึกและวิเคราะห์ไว้นั้น ตรงกับบริบท สภาพการณ์ที่เป็นจริงมากน้อยเพียงใด

การแปลผล

การสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงนาฏยอลังการโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาค ตะวันตก ผู้วิจัยใช้วิธีการแปลผลโดยไม่กล่าวถึงตัวเลข แต่จะใช้รูปภาพ ตาราง เป็นการแปลผลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การสร้างสรรคานาฏยอลังการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา การแสดงชุดศรัทธาแห่งขุนน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เป็นการสร้างสรรค์การแสดงชุดหนึ่งในงานวิจัยเรื่องนาฏยอลังการโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก (Grand dramatic arts by a community based on ethnic culture in the western region) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

1) เพื่อศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนบ้านขุนน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงโพล่ง ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน มีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ การแสดงออกด้านดนตรีประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ จึงมีกลิ่นอายของความเป็นพื้นบ้าน ท่วงทำนองบทเพลงสื่อถึงสิ่งรอบตัวที่ได้ประสบพบเจอมา นำมาร้อยเรียงเป็นการขับลำนำประกอบเพลงตามอัตลักษณ์ของตนเอง (ศิริธร สาวเสม, 2555, น. 2 - 3)

ประเพณีที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยงคือ ประเพณีเรียกขวัญ กินข้าวห่อ (อั้งหมี่ถอง) ที่ชาวกะเหรี่ยงสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จัดตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 9 ของทุกปี ถือกันว่าเป็นการเรียกขวัญของคนในบ้านที่ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาไปไหนต่อไหนมา ขวัญอาจจะตกหล่นไม่อยู่กับเนื้อกับตัว จึงเรียกให้กลับมาอยู่กับตัว โดยในพิธีเรียกขวัญของชาวกะเหรี่ยงก่อนจะผูกข้อมือ คนในครอบครัวจะเอาของหรือเครื่องประดับที่ติดตัวไว้ตลอดใส่ไว้ในกระบุงเรียกขวัญตอนกลางคืนก่อนหนึ่งคืน เมื่อถึงช่วงเช้าผู้อาวุโสที่สุดหรือหัวหน้าครอบครัวจะทำพิธีเรียกขวัญ โดยใช้ด้ายสีแดงผูกที่ข้อมือของคนในครอบครัวทั้งสองข้าง แต่ถ้ามีคนในครอบครัวเกิดเดือนเก้าจะต้องผูกข้อเท้าทั้งสองข้างด้วยและให้ข้าวห่อ กล้วย อ้อย ดอกดาวเรืองและเศษด้ายที่ตัดออกจากการผูกข้อมือนั้นให้เอาไปเก็บไว้ที่หัวที่นอน 3 คืน สิ่งที่ใช้ในการเรียกขวัญชาวกะเหรี่ยงที่สำคัญคือ การทำข้าวห่อ รับประทานกับมะพร้าวชุตเคี้ยวน้ำตาลปึกที่มีรสชาติดหวานมัน นอกจากนี้ยังมีของมงคลอื่น ๆ ในพิธี ได้แก่ พวงหัวข้าวห่อ ลูกข้าวห่อ ด้ายสีแดง น้ำ ดอกดาวเรือง อ้อย กล้วย และเทียน (วรวิพร คำขวัญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยงที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย คือการทอผ้ากะเหรี่ยง โดยบ้านบึงเหนือ มีการทอผ้ากะเหรี่ยงมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีการสืบทอดกันมานานจนเป็นหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของอำเภอบ้านคา โดยการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน โดยได้ทอผ้าที่หลากหลายมีความสวยงามและยังมีการสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้า โดยการสอนลูกหลาน จัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อให้อ่านและเรียนเป็นการรักษาภูมิปัญญาทอผ้าให้คงอยู่ต่อไป (วรวิพร คำขวัญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2566)

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้นำชุมชนบ้านขุนน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เพื่อหาอัตลักษณ์ของชุมชน พบว่า 1. ชุมชนมีการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่แสดงโดยเยาวชนในชุมชนบ้านขุนน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 2. มีการอนุรักษ์และสืบทอดงานบุญประเพณีที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยงไว้ได้เป็นอย่างดี เช่น ประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อ

(อึ้งหมี่ถ่อง) 3. มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายในงานบุญประเพณีของชาวกะเหรี่ยงที่แต่งกายตามแบบดั้งเดิมของตนเองไว้ได้อย่างดีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย 4. มีการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีเพื่อระลึกถึงแหล่งน้ำที่สำคัญของชาวบ้านในชุมชน 5. ชุมชนน่าอยู่และมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญมากมาย

จากการศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี นำไปสู่การวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้มีการแสดงสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ไว้ใช้แสดงเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ดังวัตถุประสงค์ข้อที่

2) เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก พื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดราชบุรี

การออกแบบและสร้างสรรค์การแสดง ชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน เป็นการออกแบบจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน การประชุมกลุ่มย่อยในเรื่องของศิลปะการแสดง ดนตรี และเครื่องแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ กับชาวบ้านชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และการชมการแสดงในงานบุญประเพณีบุญข้าวห่อกะเหรี่ยงในการแสดงชุด จาปานิว เพลงรำนันทานพื้นบ้าน ของชาวกะเหรี่ยงโผล่ว อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังศึกษาท่ารำ ท่าเต้นจากสื่อวิทัศน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน ให้การแสดงยังคงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และชุมชนได้มีการแสดงสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่เพื่อให้กลุ่มเยาวชนและชุมชนสามารถนำการแสดงไปใช้แสดงได้ นำเสนอให้เห็นวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านศิลปะการแสดงให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยดังนี้

ภาพที่ 1 ลงพื้นที่สัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนชา (2566)

ภาพที่ 2 การแสดงชุด จาปานิว ของชาวกะเหรี่ยงโพล่ง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนธา (2566)

1. แนวคิดและรูปแบบการแสดง

เป็นการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่มีการออกแบบท่ารำจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อยกับชาวบ้านชุมชน ในหัวข้อศิลปะการแสดง ดนตรี เครื่องแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ และการชมการแสดงในงานบุญประเพณีบุญข้าวห่อกะเหรี่ยงในการแสดงชุด จาปานิว เพลงรำนันทานพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงโพล่ง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และการศึกษาท่ารำกะเหรี่ยงจากสื่อวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง โดยการแสดงชุด ศรีธธาแห่งพญาร้อน เป็นการแสดงที่บอกเล่าถึงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ที่มีวิถีชีวิตอยู่คู่กับสายน้ำแห่งราชบุรีมาช้านาน (สายน้ำในที่นี้ หมายถึง 1. น้ำฝน 2. น้ำจากอ่างเก็บน้ำพระราชทาน 3. บ่อน้ำพุร้อน) บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตการประกอบอาชีพและการละเล่นของชาวกะเหรี่ยง ได้แก่ การทำนา ปลูกข้าว เกี่ยวข้าว ฝัดข้าว ตำข้าว และการละเล่นกระทืบไม้ โดยชาวกะเหรี่ยงจะออกมาเล่นกระทืบไม้และเต้นรื่นเร่ร่วมกันอย่างสนุกสนาน

2. เพลงและดนตรี

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน และการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า การแสดงของชาวบ้านในชุมชนกะเหรี่ยงเป็นการร้อง รำ ของคนในครอบครัวเดียวกัน มีนักร้องและมีดนตรีประกอบจังหวะที่สำคัญคือ “แคน” ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบเพลงและดนตรีให้เป็นดนตรีร่วมสมัยที่ยังคงอัตลักษณ์ของดนตรีแคนไว้ในเพลง ประพันธ์เพลงและดนตรีโดย DC Sound studio ใช้ดนตรีร่วมสมัยที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง บอกเล่าถึงอารมณ์ความรัก ความศรัทธาที่ชาวกะเหรี่ยงมีต่อสายน้ำ อารมณ์ความสุขของชาวกะเหรี่ยงที่ได้ออกมาทำนา เกี่ยวข้าวร่วมกัน และความสนุกสนานของชาวกะเหรี่ยงที่ออกมาเล่นกระทืบไม้และออกมาเต้นรำ รื่นเร่ร่วมกันอย่างสนุกสนาน โดยใช้เวลาในการแสดงทั้งสิ้น 7 นาที

3. เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายนักแสดงชาย

เป็นการออกแบบและสร้างสรรค์เสื้อคลุมของนักแสดงชายขึ้นใหม่ที่มีลวดลายและอัตลักษณ์ของผ้าทอกะเหรี่ยง พัฒนาและออกแบบเสื้อจากคณะผู้วิจัย เรื่องผลิตภัณฑ์ส่งเสริมนาฏยอลังการโดยชุมชนบน

ฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก นำมาประยุกต์ใช้ในการแสดงให้มีความร่วมสมัย สวยงาม และยังคงสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งใส่เสื้อกล้ามสีขาวด้านในและสวมกางเกงเอวยางยืดสีดำ โดยผู้วิจัยเลือกใช้กางเกงที่สะดวกต่อการเคลื่อนไหวในการแสดง

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกายนักแสดงชาย

ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนธา (2566)

เครื่องแต่งกายนักแสดงหญิง

เป็นชุดกะเหรี่ยงแบบเสื้อตัวยาวที่ผลิตและขายอยู่ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดราชบุรี โดยเลือกสีให้เข้ากับชุดของนักแสดงชาย คือ สีส้ม และสีน้ำเงิน โดยออกแบบให้นักแสดงสวมกางเกงผ้ายืดไว้ด้านในเพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหวในการแสดง ที่มีท่ารำกระโดดข้ามไม้ไผ่ในการแสดง

ภาพที่ 4 เครื่องแต่งกายนักแสดงหญิง

ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนธา (2566)

4. อุปกรณ์ประกอบการแสดง

อุปกรณ์ประกอบการแสดงถือเป็นสิ่งที่สำคัญในการแสดง ที่สามารถสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจ

เรื่องราวที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอและเห็นภาพในการแสดงได้ชัดเจนมากขึ้น โดยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ชุด ศรียาแห่งพุน้ำร้อน ประกอบด้วย 1) ผ้าสีฟองสีขาว 2 ผืน (ใช้เล่นแทนสายน้ำ) 2) กระบุงสะพายหลัง 4 ใบ 3) ไม้ไผ่ยาว 2 เมตร 4 ลำ 4) ดอกกุหลาบปลอม 1 ดอก (ใช้เล่นช่วงกระทบไม้)

ภาพที่ 5 อุปกรณ์ประกอบการแสดง
ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนธา (2566)

5. การออกแบบท่ารำ

การออกแบบท่ารำชุด ศรียาแห่งพุน้ำร้อน เป็นการออกแบบท่ารำแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่มีลักษณะท่ารำกะเหยิงผสมผสานกับท่าธรรมชาติ โดยท่ารำของชาวกะเหยิงจะมีลักษณะมือจีบและตั้งวง แบบนาฏศิลป์ไทย แต่จะเป็นการจีบและตั้งวงแบบหลวมๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการลงพื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ในงานบุญประเพณีข้าวห่อกะเหยิงและจากสื่อวิดีโอที่ค้นที่เกี่ยวข้อง โดยการแสดง บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของชาวกะเหยิง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ที่มีวิถีชีวิตอยู่คู่กับสายน้ำแห่งราชบุรี มาช้านาน (สายน้ำในที่นี้หมายถึง น้ำฝน น้ำจากอ่างเก็บน้ำพระราชทาน และบ่อน้ำพุร้อน) นำเสนอวิถีชีวิตการ ประกอบอาชีพและการละเล่นของชาวกะเหยิง ได้แก่ การทำนา ปลุกข้าว เกี้ยวข้าว ฝัดข้าว ตำข้าว และการละเล่นกระต๊อบไม้ โดยชาวกะเหยิงจะออกมาเล่นกระต๊อบไม้และเต้นรื่นเร่ร่วมกันอย่างสนุกสนาน โดยการแสดงแบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 สายน้ำกับชาวกะเหยิง (เปิดด้วยกลืนอายความรัก ความศรียาที่ชาว กะเหยิงมีต่อสายน้ำ) ช่วงที่ 2 วิถีชีวิตของชาวกะเหยิง ได้แก่ การทำนา ปลุกข้าว เกี้ยวข้าว ฝัดข้าว ตำข้าว ช่วงที่ 3 ชาวกะเหยิงออกมาเล่นกระต๊อบไม้และเต้นรื่นร่วมกันอย่างสนุกสนาน โดยมีตัวอย่างการแสดงแต่ละ ช่วงดังนี้

ภาพที่ 6 ตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 1
ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนชา (2566)

ภาพที่ 7 ตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2
ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนชา (2566)

ภาพที่ 8 ตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 3
ที่มา : บงกช ทิพย์สุมนชา (2566)

จากการลงพื้นที่ชุมชนในการชมการแสดงของชาวกะเหรี่ยงและจากการศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ท่ารำของชาวกะเหรี่ยงตำบลบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีลักษณะการใช้มือจีบและตั้งวงแบบ

นาฏศิลป์ไทย แต่จะไม่เน้นความงามของการจีบมากนัก เป็นการจีบและตั้งวงแบบหลวมๆ มีท่าเดินย่ำเท้าตามจังหวะ และมีการแปลแถวแบบง่ายๆ เพื่อให้เกิดความสวยงาม ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และออกแบบท่ารำที่ใช้ในการแสดงชุด ศรีธธาแห่งพุน้ำร้อน

การออกแบบท่ารำชุด ศรีธธาแห่งพุน้ำร้อน เป็นการออกแบบท่ารำแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่มีลักษณะท่ารำแบบท่าธรรมชาติ โดยการแสดงแบ่งเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 สายน้ำกับชาวกะเหรี่ยง ท่ารำที่ใช้จะเป็นการใช้มือทั้งสองจับผ้าและสะบัดผ้าไปตามท่วงท่าของนักแสดงชายทั้ง 2 คน โดยนักแสดงจะเล่นผ้าสีฟองสีขาว เพื่อสื่อให้เห็นถึงความพลิ้วไหวของสายน้ำที่มีความสำคัญต่อชาวกะเหรี่ยง (ดังภาพที่ 6) มีท่ารำทั้งสิ้น 4 ท่า ช่วงที่ 2 วิถีชีวิตการทำนาของชาวกะเหรี่ยง ท่ารำที่ใช้จะเป็นท่าธรรมชาติที่สื่อให้เห็นถึงการทำนา ปลุกข้าว เกี่ยวข้าว ฝัดข้าว และดำข้าว ลักษณะมือส่วนใหญ่ที่ใช้ในการแสดงจะเป็นมือแบ มือกำ และมือแบบท่าธรรมชาติ เช่น ท่าหว่านข้าว ท่าเกี่ยวข้าว ท่าดำข้าว (ดังภาพที่ 7) มีท่ารำทั้งสิ้น 22 ท่า และช่วงที่ 3 ชาวกะเหรี่ยงออกมาเล่นกระทบไม้และเต้นรำร่วมกันอย่างสนุกสนาน ท่ารำที่ใช้เป็นท่าธรรมชาติ ท่ากระโดดข้ามไม้ไผ่ตามจังหวะดนตรี ในจังหวะ ท่าง ๆ ชิด การเคลื่อนไหวร่างกายส่วนใหญ่จะเป็นท่ากระโดดเพื่อสื่อให้เห็นถึงความสนุกสนานและความรื่นเริงของชาวกะเหรี่ยง (ดังภาพที่ 8) มีท่ารำทั้งสิ้น 38 ท่า

ภาพที่ 9 ร่วมแสดงกิจกรรมสืบสานงานบุญประเพณีผูกแขนเรียกขวัญเดือน 9 (กินข้าวห่อ)

ณ สำนักสงฆ์บ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ที่มา: กรวิภา เลาศรีรัตนชัย (2566)

ภาพที่ 10 ร่วมแสดงกิจกรรมสืบสานงานบุญประเพณีผูกแขนเรียกขวัญเดือน 9 (กินข้าวห่อ)

ณ สำนักสงฆ์บ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ที่มา: กรวิภา เลาศรีรัตนชัย (2566)

ภาพที่ 11 ร่วมแสดงกิจกรรมสืบสานงานบุญประเพณีผูกแขนเรียกขวัญเดือน 9 (กินข้าวห่อ)
ณ สำนักสงฆ์บ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
ที่มา: กรวิภา เลาศรีรัตนชัย (2566)

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดงชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน เป็นการออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน การประชุมกลุ่มย่อย และการชมการแสดงในงานบุญประเพณีข้าวห่อเกี่ยวเนื่องในการแสดงชุด จาปานิว เพลงรำนันทานพื้นบ้าน ของชาวกะเหรี่ยงไพล่ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังศึกษาทำรำ ทำเต็นจากสื่อวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างสรรค์การแสดงให้ตอบวัตถุประสงค์และความต้องการของชุมชน โดยชุมชนต้องการชุดการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่แต่ยังคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนไว้ และจากการศึกษาพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่มีความงดงามและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง การแสดงของชาวกะเหรี่ยงจะเป็นการร้อง รำ ของคนในครอบครัวเดียวกัน มีนักร้องและดนตรีประกอบจังหวะที่สำคัญ คือ “แคน” การอนุรักษ์และสร้างสรรค์การแสดงในรูปแบบใหม่ที่ยังคงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงไว้ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดและสืบสานศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน ผ่านทางศิลปะการแสดง โดยถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตและการละเล่นกระทบไม้ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้นักท่องเที่ยวได้สุนทรียะจากการชมการแสดง สอดคล้องกับ จินตนา สายทองคำ และคณะ กล่าวว่า ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่สั่งสมในชุมชนต่าง ๆ ผนึกเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพ เสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างยั่งยืน (จินตนา สายทองคำ และคณะ, 2566, น. 500)

การสร้างสรรค์การแสดง ชุด ศรัทธาแห่งพุน้ำร้อน ผู้วิจัยออกแบบองค์ประกอบการแสดง ได้แก่ แนวคิด ดนตรี เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมไปถึงท่ารำที่ใช้ในการแสดงสะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ให้ชุมชนสามารถนำ

การนำไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ เณริณพล จันทระโชติ กล่าวว่า การสร้างสรรค์ผลงานทางสุนทรียะด้านศิลปะการแสดงถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ ศิลปินสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารความคิดและจินตนาการของตนให้ผู้ชมได้เข้าใจกับความหมายความรู้สึก และข้อมูลบางอย่างที่แฝงไว้ในการแสดงก่อนที่จะปรากฏขึ้นเป็นรูปธรรม ศิลปินจะต้องเกิดแรงบันดาลใจจากสิ่งที่พบเห็นเสียก่อนจึงจะทำให้เกิดเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ผ่าน การสื่อสารทางด้านดนตรี บทร้อง ท่าทางการพ่อนรำ อุปกรณ์การแสดง โดยเฉพาะเครื่องแต่งกาย (เณริณพล จันทระโชติ, 2565, น. 69) การออกแบบเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการแสดงให้มีความร่วมสมัย สามารถใส่ได้จริงในชีวิตประจำวัน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน เมื่อผู้ชมหรือนักท่องเที่ยวได้ชมการแสดงจะเกิดความประทับใจ และซื้อเครื่องแต่งกายหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ เป็นของฝากหรือของที่ระลึกได้

นอกจากเครื่องแต่งกายแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ของการแสดง ได้แก่ การออกแบบแนวคิด การออกแบบดนตรี การออกแบบท่ารำ และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยต้องลงพื้นที่เก็บ ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงที่สร้าง อัตลักษณ์ให้กับชุมชน ให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์และนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างสรรค์ท่ารำกลุ่มชาติพันธุ์ ต้องศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ถึงจะสามารถออกแบบและสร้างสรรค์ท่ารำได้อย่างถูกต้องและสวยงาม
2. การออกแบบเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการตลาด ควรคำนึงถึงความสวยงามและการใช้งานในชีวิตประจำวัน ให้มีเนื้อผ้าที่ดีและสวมใส่สบาย เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ซื้อสินค้าได้มากขึ้น
3. การออกแบบดนตรีต้องศึกษาและวางแนวคิดของตนให้ชัดเจนเพื่อให้ นักดนตรีสร้างสรรค์เพลงได้ ตามแนวคิดที่ผู้วิจัยออกแบบไว้
4. สามารถนำแนวคิด หลักการออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงไปพัฒนาต่อยอดกับการแสดงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา สายทองคำ ณรงค์ฤทธิ์ เชาว์กรรม และพิมพ์ิกา มหามาศย์. (2566). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้าน ศิลปะการแสดงเพื่อยกระดับคุณภาพสังคมอย่างยั่งยืน จังหวัดนครปฐม. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ, 8(3), 500.
- เณริณพล จันทระโชติ. (2565). การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้. วารสารวิพิธพัฒนศิลป์, 2(2), 69.

ศิริธร สาวเสม. (2555). **ดนตรีกะเหรี่ยง กรณีศึกษาหมู่บ้านโป่งกระทิงบน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา**

จังหวัดราชบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสงแข สพันธุ์พงศ์. (2564). มุมมองเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคตะวันตกผ่านน้ำพริก.

วารสารเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 3(1), 74.

สำนักงานสภาเกษตรจังหวัดราชบุรี. (ม.ป.ป.) **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดราชบุรี.** สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน

2567, จาก <http://www.nfcrbr.or.th/data/ratchaburi.pdf>

อาภรณ์ สุนทรวาท. (2551). **รำกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง.** เพชรเกษม พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

อุษา กุลบุตร. (2558). **ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษา กลุ่มบ้าน**

บางกะม่า อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษา
ประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร**
**PUBLIC PARTICIPATION IN ORGANIZING CULTURAL TOURISM EVENTS:
A CASE STUDY OF THE CHRISTMAS STAR FESTIVAL, THA RAE SUBDISTRICT,
MUEANG DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE**

วรมธร ยอดบุญ¹ และ ปิยะนุช หาท้า²

Worameta Yodboon¹ and Piyanut Hatham²

^{1,2}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

^{1,2} Kasetart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus

e-mail: worameta.y@ku.th

Received: April 2, 2024 Reviewed: April 17, 2024 Revised: December 15, 2024 Accepted: December 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่ดาว (3) ศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดงานประเพณีแห่ดาว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีเทคนิควิจัยที่สำคัญ ได้แก่ การสังเกตและการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐ 4 คน ผู้นำทางศาสนา 1 คน ผู้นำชุมชน 8 คน และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่พื้นที่ตำบลท่าแร่ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีแห่ดาว โดยมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือจะมีการจัดประชุมอย่างน้อย 3 ครั้ง เพื่อเป็นการตกลงในการจัดงานและกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกัน (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมในการจัดงาน เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงประวัติการประสูติของพระเยซู การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดงาน การมีส่วนร่วมในขบวนแห่ดาว การบริหารจัดการงบประมาณ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมีความภาคภูมิใจในการจัดงาน กระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครและเทศบาลตำบลท่าแร่ มีแบบประเมินผลของหน่วยงานตัวเองเพื่อสำรวจความพึงพอใจและนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการจัดงานครั้งถัดไป 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่ดาว เช่น ปัญหาการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาที่ทิ้งขยะไม่เพียงพอ กิจกรรมมีรูปแบบกิจกรรมเดิม ๆ ไม่มีความแปลกใหม่และหลากหลาย ปัญหาการจราจรติดขัดทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

และ 3) แนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดงานประเพณีแห่ดาวในครั้งถัดไป ได้แก่ (1) เทศบาลตำบลท่าแร่และหน่วยงานภาครัฐควรจะเสนองบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม (2) ควรนำธูปคำหรือธงขะไปกระจายไว้ในจุดต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว (3) ควรเพิ่มเติมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว (4) ควรเพิ่มการดูแลการจราจรให้มากขึ้นเพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน

คำสำคัญ: การจัดงานท่องเที่ยว, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ประเพณีแห่ดาว

Abstract

The objectives of this research were to (1) study community participation in cultural tourism organizing of the Christmas Star Festival, Tha Rae subdistrict, Mueang district, Sakon Nakhon province; (2) study problems and obstacles of the Christmas Star Festival organizing; (3) study guidelines and suggestions for the Christmas Star Festival organizing, by using qualitative research method. The important research techniques were observation and semi-structured interviews with key informants including 4 government officials, 1 religion leader, 8 community leaders, and 15 people with 18 years old or above male and female in Tha Rae subdistrict, totally 28 key informants.

The results of the study found that 1) citizens and government officials participated in the Christmas Star Festival organizing in 4 areas participation; (1) participation in decision making with at least 3 meetings in order to crystallize the event organizing and common criteria setting; (2) participation in practicing by participating of citizens and government officials in the event organizing, such as participation in presenting the history of Jesus' birth, setting criteria for organizing events, participation in the star parade, budget allocation administration; (3) participation in receiving benefits, in which citizens and government officials taking pride in the event organizing and stimulating the community economy; (4) participation in evaluation, in which Sakon Nakhon provincial administrative organization and Tha Rae subdistrict municipality having their own evaluation form to survey satisfaction and use the evaluation results as guidelines for organizing the next event. 2) Problems and obstacles in organizing the Christmas Star Festival were problem of insufficient budget allocation, problem of insufficient garbage disposal, same activities with nothing new and diverse, traffic congestion causing frequent accidents. And 3) guidelines and suggestions for organizing the next Christmas Star Festival includes (1) Tha Rae subdistrict municipality and government agencies should propose an adequate and appropriate budget; (2) black bags or garbage bags should be brought and

distributed in various points to facilitate tourists; (3) new activities should be added to attract tourists attention; (4) traffic supervision should be increased to reduce road accidents.

Keywords: Tourism organizing, Public participation, Cultural tourism, Christmas Star Festival

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณีมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่งเพราะภายในประเทศมีหลายกลุ่มศาสนาอาศัยอยู่กระจายตัวไปในแต่ละภูมิภาค คติความเชื่อของคนกลุ่มต่าง ๆ จะเป็นมูลเหตุให้เกิดระบบความคิดและการอาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งยังเป็นรากฐานของวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่มีความแตกต่างกันออกไป หลายวัฒนธรรมประเพณีเป็นที่รู้จัก ขณะที่อีกหลายประเพณีที่กำลังเลือนหายไป เนื่องจากไม่สามารถทรงคุณค่าของวัฒนธรรมได้ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ ประเพณีที่ยังยืนอยู่ได้ล้วนผ่านกระบวนการสร้างเสริมคุณค่าโดยวิธีการปรับ แต่ง เติม ลดทอน บางสิ่งจนกลายมาเป็นอัตลักษณ์ที่สร้างชื่อเสียงและความภาคภูมิใจให้คนท้องถิ่นนั้น ๆ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) นำไปสู่การดึงเอาทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ สามารถสร้างรายได้และความภาคภูมิใจให้กับชุมชนท้องถิ่น

ประเพณีแห่ดาวที่สกลนครเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องโดยตรงกับพระอัครสังฆราชลอเรนซ์ คายน์ แสตนพลอ่อน อดีตผู้ปกครองอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสงระหว่างปี พ.ศ. 2523-2547 ที่มีความประสงค์จะให้หมู่บ้านคริสตชนในเขตปกครองได้นำดาวที่ใช้แห่ในคืนวันที่ 24 ธันวาคม เพื่อเฉลิมฉลองการบังเกิดมาของพระเยซูเจ้าในหมู่บ้านของตนมาร่วมแห่อีกครั้งที่สกลนครเพื่อสนับสนุนการสร้างสำนักมิสซังแห่งใหม่ที่สกลนคร มอบหมายให้ชุมชนท่าแร่หมู่บ้านคริสตชนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและศูนย์กลางของอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสงเป็นผู้นำในการทำดาวและประดับประดารถบุษบก ถ้าพระกุมารที่ใช้ในขบวนแห่ โดยเริ่มแห่จากศาลากลางจังหวัดสกลนคร ไปยังบริเวณโรงเรียนเซนต์ยอแซฟสกลนครก่อนที่จะมีพิธีเฉลิมฉลองคริสต์มาส การแห่ดาวที่สกลนครในปีแรกมีดาวจากหมู่บ้านต่าง ๆ มาร่วมขบวนแห่จำนวนไม่มากและไม่ได้รับการยอมรับจากชาวสกลนครเท่าใดนัก รวมถึงผู้ร่วมงานบางคนก็มองว่าเป็นการดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำสั่นเปลืองโดยใช้เหตุ แต่พระคุณเจ้าคายน์ แสตนพลอ่อน ยังคงยืนหยัดที่จะจัดให้มีประเพณีแห่ดาวนี้เรื่อยมาและพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในแต่ละปี (วิจิต สุขศิริ และชาญชัย จิวจินดา, 2562) ภายใต้บริบทดังกล่าว ชุมชนท่าแร่ ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นชุมชนชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทยมีประเพณีที่ดงามคอยยึดเหนี่ยวจิตใจ ผสานความคิด กำลังทรัพย์ และกำลังกายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คือ ประเพณีแห่ดาวคริสต์มาส จัดขึ้นในวันที่ 24 ธันวาคมของทุกปี ซึ่งดาวเป็นสัญลักษณ์แห่งการประสูติของพระเยซูเจ้าและเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ที่โหราจารย์ติดตามดวงดาวไปจนพบสถานที่ประสูติของพระกุมาร ทำให้ชาวคริสต์ถือเอาเป็นสัญลักษณ์ในคติความเชื่อทางศาสนา ต่อมาได้จัดให้มีการประกวดดาวทำให้มีจำนวนดาวจากหมู่บ้านต่าง ๆ มาร่วมแข่งขันและขบวนแห่เพิ่มมากขึ้นหลังจากได้จัดแห่ดาวที่สกลนคร ผ่านไปหลายปีชาวสกลนครเริ่มยอมรับและกล่าวขวัญถึง

จนผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครขณะนั้นร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้บรรจุประเพณีแห่ดาวให้เป็นงานส่งเสริมการท่องเที่ยวงานหนึ่งของจังหวัดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมและร่วมงานคริสต์มาสที่สกลนคร

แม้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะสร้างประโยชน์มากมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งในแง่ของวิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการแสวงหากำไรจากการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว และการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมาจากการขาดการวางแผนที่ดี ไม่มีมาตรฐานที่เหมาะสม และขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น (จริยาภรณ์ เจริญชีพ, 2560) ดังนั้นการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถเติบโตไปพร้อมกับการอนุรักษ์ความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมได้ในระยะยาว

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดงานประเพณีแห่ดาว รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดงาน ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาแนวทางข้อเสนอแนะสำหรับการจัดงานประเพณีแห่ดาวในครั้งถัดไป เพื่อให้การจัดงานมีประสิทธิภาพและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมงานมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในครั้งต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1981) ซึ่งได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าสมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกคือการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร ประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกตคือความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและได้อาศัยแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1981) มาสร้างกรอบการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานประเพณีแห่ดาวท่าแร่ จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการดำเนินวิจัย แสดงดังนี้

รูปภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ประเพณีแห่ดาวท่าแร่ อำเภอมือ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต แผ่นพับให้ข้อมูล เอกสารงานวิชาการ บทความทางวิชาการ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย คือ เขตเทศบาลตำบลท่าแร่ อำเภอมือ จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 15 ชุมชน ได้แก่ กลางเหนือ เพื่อปู กลางใต้ ท่าสะอาด สามัคคี ไทยเดิม สมประสงค์ ป่าหวาน ท่าเรือ บ้านท่าแร่เหนือ สหมิตรสัมพันธ์ ท่าแร่ใต้ สมนมิตรและสร้างแก้ว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2567 มีเครื่องมือวิจัยที่สำคัญได้แก่แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงาน ประเพณีแห่ดาว 2) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดงานประเพณีแห่ดาว 3) แนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดงาน ประเพณีแห่ดาว

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงโดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม รวมทั้งหมด 28 คน คือ (1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 4 คน (2) ผู้นำทางศาสนา จำนวน 1 คน (3) ผู้นำชุมชน จำนวน 8 คน และ (4) ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่พื้นที่ตำบลท่าแร่ จำนวน 15 คน ทุกคนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดงาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานประเพณีแห่ดาว

การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดเตรียมฐานข้อมูลหรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มา เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล เปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันของข้อมูล นำมาจัดลำดับความสำคัญและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน อย่างเป็นระบบนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สร้างข้อสรุปอุปนัย อภิปรายถึงข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามสถานการณ์หรือประเด็นสำคัญ หลังจากนั้นจึงใช้การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบ “สามเส้า” (สุภางค์ จันทวานิช, 2556) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์และด้านวิธีการเก็บข้อมูล เป็นแนวทางสำหรับการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ค้นพบ เพื่อความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้รับโดยนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอมือเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า

1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เทศบาลตำบลท่าแร่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการจัดงานในงานประชุมเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชนท่าแร่ รวมถึงสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐร่วมกับผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวซึ่งทางเทศบาลให้งบประมาณสนับสนุนการจัดงานโดยมีเกณฑ์กำหนดที่ชัดเจนและจัดการประชุมเพื่อหาข้อตกลงเรื่องรูปแบบของการจัดงาน

“งบประมาณทั้งหมดที่จัดสรรให้แก่ชุมชนคืองบประมาณจากเทศบาลตำบลท่าแร่โดยจะมีการเข้าไปประชุมร่วมกับทางเทศบาลเมืองสกลนคร และยังมีหน่วยงานภาคเอกชนที่เข้ามาสนับสนุน” (เกสร ดอกไม้, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

เทศบาลตำบลท่าแร่ได้มีการประสานงานกับภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน และประชาสัมพันธ์ประเพณีท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมการกำหนดหลักเกณฑ์ เช่น การกำหนดรูปแบบของดาวในขบวนรถแห่ดาว และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณให้เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม ตลอดจนดูแลความเรียบร้อยภายในพื้นที่จัดงานและดำเนินการจัดงานเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านไปด้วยความเรียบร้อย กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การจัดเวทีการแสดง การทำเรือไฟแห่ดาว การตกแต่งเวทีการแสดง เป็นต้น

“ทางเทศบาลจัดประชุมและตั้งงบประมาณและกำหนดหลักเกณฑ์ หลังจากนั้นจะมีการเชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านและประธานชุมชนในชุมชนท่าแร่เข้าร่วมประชุม เพื่อเข้ารับฟังหลักเกณฑ์และงบประมาณในการจัดงาน และมีการจัดประชุมการจัดงานในแต่ละปีจะจัดประชุมไม่ต่ำกว่า 3 รอบ เพื่อตักผลึกว่าในปีนี้จะทำอะไรบ้าง มีหลักเกณฑ์อะไรภายในงานเพิ่มเติมจากปีก่อน” (ออม เพิ่มพูน, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2567)

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

เทศบาลตำบลท่าแร่จัดเก็บรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการจัดเก็บภาษีกับทางโรงแรมและร้านอาหาร และจัดเก็บค่าเช่าที่จำหน่ายสินค้าภายในบริเวณงาน อีกทั้งองค์กรยังได้รับการยอมรับจากประชาชนและสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้สืบทอดวัฒนธรรมของท้องถิ่น

“ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ในการจัดงานประเพณีและทางเทศบาลก็ได้รับประโยชน์ในส่วนของการภาคภูมิใจที่ได้จัดงานให้กับชาวชุมชนท่าแร่” (ทองเปลว คำผูน, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เทศบาลตำบลท่าแร่และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวและประชาชนที่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงาน เพื่อประเมินผลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดงาน และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการจัดงานในครั้งถัดไป

“เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการติดตามและประเมินผลตลอดเวลาวันที่จัดงานว่าจัดตามความเหมาะสมที่ทางเจ้าหน้าที่รัฐจัดงบประมาณมาได้ตรงตามวัตถุประสงค์” (เทพ ลีลา, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

1.2 ผู้นำทางศาสนา

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผู้นำทางศาสนา ได้มีการประสานงาน และขอความร่วมมือในการจัดงานประเพณีแห่ดาวจากหน่วยงานภาครัฐจึงได้มีการจัดประชุมประเด็นสำคัญร่วมกัน คือ การจัดงานประเพณีแห่ดาว และการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจที่แต่ละฝ่ายได้รับมอบหมาย โดยการจัดประชุมร่วมกันก่อนการจัดงาน

“การจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำความคิดเห็นของทุกฝ่ายมาจัดทำแผนการจัดงานประเพณีแห่ดาว” (มั่งมี ศรีสุข, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ผู้นำทางศาสนาได้เข้ามามีส่วนในการปฏิบัติ โดยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการภายในอาสนวิหารหนองแสง-ท่าแร่ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในงานประเพณีแห่ดาว คือ การจัดสถานที่ให้สวยงามและน่าสนใจ การจัดแสดงกิจกรรมทางศาสนาคริสต์

“ร่วมมือร่วมใจกับประชาชนในเขตพื้นที่และภาครัฐจัดสถานที่การแสดงเกี่ยวกับพระเยซูและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา” (นพน ภาควง, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2567)

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผู้นำทางศาสนามีความภาคภูมิใจในการจัดงานประเพณีแห่ดาวของศาสนาคริสต์ในจังหวัดสกลนครให้เป็นที่ยึดดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมาเข้าชมภายในงาน ถือเป็นศูนย์กลางของนิคมโรมันคาทอลิกระดับเขตที่เรียกว่า มิสซังท่าแร่ – หนองแสง ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

“ผู้นำทางศาสนาไม่ได้รับผลประโยชน์ แต่ได้รับความภาคภูมิใจในการจัดสถานที่ให้สวยงามน่าดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเข้าชมภายในงาน” (คุณพ่อเปรม ศิรา, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

1.3 ผู้นำชุมชน

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมประชุมวางแผนการจัดงานและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงเป็นตัวแทนของประชาชน เข้ามานำเสนอความต้องการของประชาชนในที่ประชุม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดงานประเพณีแห่ดาว

“เพื่อเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมร่วมกับผู้นำชุมชน ประชาชนในแต่ละชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน เช่น การออกแบบขบวนรถแห่ดาว การตกแต่งดาว การจัดกรรมต่าง ๆ ภายในวัด เป็นต้น” (เทพ ลีลา, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2567)

2) มีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติ

ผู้นำชุมชน ได้เข้ามามีส่วนในการปฏิบัติ โดยทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน ที่ดำเนินจัดกิจกรรมภายในงาน ตามหน้าที่การดูแลและตามความสามารถที่เหมาะสมของผู้นำชุมชนทั้ง 15 ชุมชน เพื่อให้บริการแก่ผู้เข้าร่วมงานประเพณีแห่ดาว

“จัดประชุมร่วมกับประชาชนและทางเทศบาลให้เหมาะสมกับประเพณีที่ยิ่งใหญ่ของชาวท่าแร่ ได้มีการร่วมมือร่วมใจกันทำรถขบวนแห่ดาวเพื่อเฉลิมฉลองการประสูติของพระเยซู ในวันที่ 25 ธันวาคม ของทุกปี” (ออมทรัพย์ เพิ่มพูน, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2567)

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ การเสียสละเวลาของตัวเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ผู้นำชุมชนมีความรู้สึกภาคภูมิใจและได้รับรางวัลที่น่ายกย่องจากความสำเร็จในการปฏิบัติงานประเพณีแห่ดาว

“ความภาคภูมิใจที่สร้างจากมีจิตศรัทธา ความร่วมมือร่วมใจและการเสียสละเวลา ปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนทั้ง 15 ชุมชน ในการประดับตกแต่งขบวนรถบุษบกและการทำดาว” (ดาว ประกาย, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2567)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผู้นำชุมชน ใช้วิธีประเมินผลโดยการลงพื้นที่สอบถามประชาชนหลังเสร็จสิ้นการจัดงาน และผู้นำชุมชนได้นำปัญหาที่ได้จากประชาชนมานำเสนอในที่ประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดงานครั้งถัดไป ซึ่งจะทำให้งานครั้งถัดไปมีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

“การประเมินผลภายหลังเสร็จสิ้นการจัดงาน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการจัดงานสามารถนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม” (ชื่นชม สดใส, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2567)

1.4 ประชาชนในเขตพื้นที่

1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีการจัดประชุมระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและนำไปสู่รูปแบบการจัดกิจกรรมภายในงานที่มีความน่าสนใจ

“การจัดงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในงานผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมร่วมกับผู้นำชุมชนประชาชนใน แต่ละชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับผู้นำชุมชน” (รุ่งเพชร ประศรี, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

2) มีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติ

ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมมือกันในการทำดาวประดับรถบุษบก การแสดงบนเวที การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดของประชาชนในชุมชน การจัดงานต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

“ในการจัดงานต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อให้การจัดงานเป็นไปอย่างราบรื่นและน่าสนใจ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาชมงานและกิจกรรมภายในงานประเพณีแห่ดาว ” (เฉลิมศรี มั่งมี, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ คือ คือ การเสียสละเวลาของตัวเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีแห่ดาว และได้รับค่าตอบแทนที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เป็นเงินเบี้ยเลี้ยงต่าง ๆ และรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ส่วนค่าตอบแทนที่เป็นนามธรรมได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับรางวัลที่น่ายกย่องจากความสำเร็จในการปฏิบัติงานในประเพณีแห่ดาว

“งานประเพณีแห่ดาวจึงเป็นวัฒนธรรมประเพณีอีกรูปแบบหนึ่งของชาวคริสต์การปฏิบัติงานจัดสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ตามวัฒนธรรมของศาสนาคริสต์ เมื่อทำแล้วก็เกิดความสุขสงบมีจิตใจที่ดียิ่งมีความแจ่มใสรุ่งเรืองเกิดความเชื่อศรัทธามีแรงศรัทธาว่าจะมีสิ่งที่ดีคอยเกื้อหนุนทำให้ทำอะไรก็สำเร็จชาวท่าแร่มีความเชื่อสืบต่อกันมา ” (บารมี เวหา, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประชาชนประเมินผลความพึงพอใจต่อการจัดงานประเพณีแห่ดาว โดยแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ ประชาชนทำแบบประเมินของเทศบาลท่าแร่ผ่านช่องทางออนไลน์ และทำแบบประเมินผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครด้วยการตอบแบบสอบถามระหว่างการจัดกิจกรรม

“หน่วยงานภาครัฐจะเข้าไปสอบถามประชาชนหรือได้รับแจ้งปัญหาเข้ามาเพื่อมาหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน และประเมินผลออกมาแต่ละปี” (ไพรัตน์ ออมตังค์, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

รูปภาพที่ 2 : ขบวนรถแห่ดาวรถบุษบก
ที่มา : ปิยะนุช หาท้า (2566)

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า

2.1 งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมภายในงานและการเบิกจ่าย งบประมาณมีความซับซ้อนมีหลายขั้นตอน ส่งผลทำให้บางหน่วยงานดำเนินงานล่าช้า

“งบประมาณเป็นความสำคัญมากในการจัดงาน อีกทั้งความร่วมมือร่วมใจของประชาชนก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการจัดงานประเพณีแห่ดาว แต่ทางเรื่องของงบประมาณเทศบาลก็มีข้อจำกัดหลายอย่าง” (เกสร ดอกไม้, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2567)

“รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมและทางวัดอาจมีกิจกรรมที่ร่วมสมทบทุนค่าน้ำค่าไฟ เช่น กิจกรรมสอยดาว ขายของที่ระลึกเหี่ยวจิตใจเช่นรูปของพระเยซู” (ไพรัตน์ ออมตั้งค์, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

2.2 ปัญหาการจราจรติดขัดบนถนน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมากและไม่มีเจ้าหน้าที่จราจรมาอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและผู้ใช้นถนนโดยทั่วไป จึงทำให้เกิดปัญหาจราจรคับคั่งและอาจเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้

“การจราจรมีความล่าช้า ทุกปีเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง มีคนมาดูแลแต่ไม่พอเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ไฟฟ้าไม่สว่างทำให้การจราจรเสี่ยงเกิดอุบัติเหตุ” (เฉลิมศรี มั่งมี, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

2.3 ปัญหาขยะ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวและผู้คนมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดปริมาณขยะจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับถังขยะมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอและไม่กระจายตามจุดต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ผู้คนจึงทิ้งขยะตามความสะดวก ก่อให้เกิดปัญหาการจัดการขยะในขณะจัดงาน

“ภายในพื้นที่จัดงานมีร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าและอาหารภายในงานหลากหลายรูปแบบและหลังจากซื้อสินค้าหรือบริโภคเรียบร้อยแล้วพื้นที่ทิ้งขยะหรือถังขยะไม่มี และไม่มีถังขยะกระจายตามจุดต่าง ๆ ” (สายใจ กระจำง, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2567)

3. แนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า

3.1 ทางเทศบาลตำบลท่าแร่ควรจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงและเหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม

3.2 ปัญหาการจราจรติดขัดควรเพิ่มการติดตั้งไฟฟ้าบริเวณจุดที่ไม่มีแสงไฟฟ้าให้ทั่วถึง เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ และควรติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่การจราจร เช่น อาสาสมัครกู้ภัย ทหาร (สท.) มาช่วยอำนวยความสะดวกร่วมกับตำรวจจราจร

3.3 ควรมีการนำถุงดำหรือถุงขยะไปกระจายไว้ในจุดต่าง ๆ ภายในบริเวณงาน เพื่อลดปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามและอำนวยความสะดวกให้ผู้คนที่มาร่วมงาน

3.4 เพิ่มเติมกิจกรรมใหม่ ๆ เข้าไปในการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีหลายภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน โดยที่ภาครัฐและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ในด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ โดยภาครัฐและภาคประชาชนได้มีการจัดประชุมวางแผนและกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานจัดงานประเพณีแห่ดาวร่วมกัน ด้านการปฏิบัติงาน หน่วยงานภาครัฐมีการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อนำมาใช้ในการจัดงานประเพณีแห่ดาวท่าแร่ และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแต่งกายด้วยชุดชานตาคลอส นางฟ้า การตกแต่งรถขบวนแห่ดาว การจัดแสดงประวัติของพระเยซู ด้านการรับผลประโยชน์ ภาครัฐเรียกเก็บค่าตอบแทนจากการให้เช่าพื้นที่ขายสินค้าภายในงานและภาคประชาชนได้รับความภาคภูมิใจในการสืบทอดวัฒนธรรม ด้านการ

ประเมินผลงาน หน่วยงานภาครัฐมีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดงานประเพณีแห่ดาวท่าแร่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มาร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตชา ศรีอยู่ (2564) ที่ระบุว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโอท็อปวดีวิถีมี 4 กระบวนการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะเริ่มจากผู้ใหญ่บ้านประชุมร่วมกับประชาชนเพื่อคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการแสดงสำหรับนำเสนอให้นักท่องเที่ยว และนำเสนอผลการประชุมต่อกรมพัฒนาชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยว เป็นผู้สืบทอดและอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ตลอดจนการประกอบอาหารต้อนรับนักท่องเที่ยว กรมพัฒนาชุมชนจะเป็นผู้จัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นให้กับประชาชน เช่น ทักษะการพูด ทักษะการเล่าเรื่อง และนำชุมชนไปศึกษาดูงาน ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนในพื้นที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายโปรแกรมการท่องเที่ยว ขายสินค้าที่ระลึก และเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง และในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ประชาชนบางส่วน และกรมพัฒนาชุมชนเป็นผู้ประเมินโครงการ เมื่อประเมินผลเรียบร้อยแล้วผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งผลการประเมินให้ประชาชนรับทราบผ่านการประชุมหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการแก้ไขในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานประเพณีแห่ดาว พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมภายในงาน ปัญหาขยะมูลฝอยเกิดจากการทิ้งขยะลงตามพื้นที่ภายในงานโดยไม่ทิ้งลงในถังรองรับที่จัดไว้ให้ภายในงาน และปัญหาการจราจรติดขัดเนื่องจากนักท่องเที่ยวขยับรถมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญอนันต์ บุญสนธิ (2562) ที่ระบุว่าปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลหนองบอน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว คือ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี ธีระวงศ์ภิญโญ และคณะ (2565) ที่ระบุว่าปัญหาของสถานประกอบการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวในเขตตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ ปัญหาขยะล้นถังขยะ เนื่องจากมีถังขยะไม่เพียงพอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเก็บขยะเพียงสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง จึงเกิดความสกปรก ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและไม่สวยงามขึ้นในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ส่วนแนวทางแก้ไขการจัดงานประเพณีแห่ดาวในครั้งถัดไป พบว่า หน่วยงานภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดงานให้แต่ละฝ่ายเพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายในการจัดงาน ปัญหาขยะภายในงานขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อคัดแยกขยะอย่างถูกต้องให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์และกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขยายพื้นที่และเพิ่มช่องทางการจราจรให้ครอบคลุมพื้นที่อื่นของชุมชนท่าแร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิจักร จันทิมา (2565) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคเหนือแบบยั่งยืน ซึ่งระบุว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องจัดการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และจัดสถานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม อากาศสดชื่น ไม่มีมลพิษ จัดพื้นที่สำหรับจอดรถเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีห้องน้ำห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอ และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของชายชาญ ปุ่มกาญจนา และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งระบุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านการเงินหรืองบประมาณที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) เทศบาลตำบลท่าแร่หรือหน่วยงานภาครัฐควรจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2) โรงเรียนในพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลท่าแร่ควรมีนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการประดิษฐ์ดาวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเข้าร่วมงานประเพณีแห่ดาว

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) เทศบาลตำบลท่าแร่และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดงานประเพณีแห่ดาวและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในงานให้เป็นไปตามความเหมาะสม
- 2) เพิ่มเติมกิจกรรมใหม่ ๆ เข้าไปในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้ความประทับใจหรือประสบการณ์แปลกใหม่ของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้เดินทางมาเยี่ยมชม

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีแห่ดาว ตำบลท่าแร่ อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเชิงปริมาณเพื่อสามารถอ้างอิงถึงผลวิจัยไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้
- 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกันจนสามารถนำเป็นข้อเสนอแนะจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางศาสนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กันตชา ศรีอยู่. (2564). การศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวโอทอปวิถีบ้านต้นโพธิ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กัลยาณี ธีระวงศ์ภิญโญ, นพดล ธีระวงศ์ภิญโญ และสาคร ปลั่งรัมย์. (2565). นวัตกรรมทางสังคมในการจัดการและเพิ่มมูลค่าขยะชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสหวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 6(2), 25 - 44.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

<https://www.tat.or.th/th/about-tat/history>

จริยาภรณ์ เจริญชีพ. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลถ้ำรงค์

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารสารสนเทศ, 16(2), 85-97.**

ชายชาญ ปฐมกาญจนา และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมี

ส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. **วารสารวิทยบริการ**

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26(1), 118-129.

บุญอนันต์ บุญสนธิ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลหนอง

บอน อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 14(1), 291-301.

ฤทธิจักร จันทิมา. (2565). **แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาคเหนือแบบยั่งยืน.**

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิจิต สุขศิริ และชาญชัย จิวจินดา. (2562). บทบาทผู้นำชุมชนกับการธำรงอัตลักษณ์ประเพณีแห่ดาวบ้านท่าแร่

ตำบลท่าแร่ อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร. **วารสาร มจร วิชาการล้านนา, 8(1), 17-31.**

สุภางค์ จันทวานิช. (2556). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 11).** โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation. Concept and Measure**

for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee

Center for international Studies. Cornell University Press.

ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่ม
อำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

SUCCESS FACTORS THAT INFLUENCE THE DEVELOPMENT OF THE QUALITY OF
PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FUNERAL CEREMONY ADMINISTRATION
GROUP THAT RECEIVED THE 3RD ROYAL AWARD

จักรกฤต อภิลภ¹ และ ดารณ พรหมณ์แก้ว²
Chakkrit Apilarp¹ and Daran Phramkaew²

^{1,2} สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ¹
^{1,2} Department of Public Administration Phetchaburi Rajabhat University
E-mail : bbee_kong09@hotmail.com

Received: September 2, 2024 Reviewed: September 21, 2024 Revised: November 11, 2024 Accepted: November 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 3) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และ 4) เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี จำนวน 138 คน โดยการสุ่มแบบง่าย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ได้แก่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัว ด้านระบบขององค์กร (X₃) ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร (X₇) ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร (X₄) ด้านทักษะขององค์กร (X₆) ซึ่งส่งทางบวกทุกตัวมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 73.50 นำมาเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ $\hat{Y}_{tot} = 1.790 + .135$

¹ นักศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Students of Master of Public Administration student Department of Public Administration Phetchaburi Rajabhat University

² อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Lecturer Assistant Professor Dr. Master of Public Administration Department of Public Administration Phetchaburi Rajabhat University

$(X_3) + .162 (X_7) + .141 (X_4) + .138 (X_6)$ 4) ควรให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทักษะในด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเองในการเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น ควรการจัดทำข้อมูลและแผนการพัฒนาศักยภาพให้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหางานล้นคน และให้ความสำคัญกับการทำงานเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จ, การพัฒนาคุณภาพ, การบริหารจัดการภาครัฐ

Abstract

The objectives of this research was to: 1) study the success factors in developing public administration quality, 2) study the development of public administration quality 3) study the success factors affecting the development of public administration the quality of the Royal Sponsored Funeral Service Group 3, and 4) propose appropriate guidelines for developing public administration quality of the Royal Sponsored Funeral Service Group 3. The population used in the research consisted of 138 personnel of the Royal Sponsored Funeral Service Group 3, Phetchaburi Province. The 15 key informants in in-depth interview were 3 groups as follows: 1) group leaders, 2) culture academic practitioners, and 3) general practitioners. The data were analyzed by using percentage, frequency distribution, mean, standard deviation multiple regression analysis, and content analysis.

The research results were as follows:

1. The opinion on success factors in developing public administration quality was overall at a high level.
2. The opinion on development of public administration quality was overall at a high level.
3. The success factors affecting the development of public administration quality of the Royal Sponsored Funeral Service Group 3 were the organization's system (X_3), the organization's shared values (X_7), the organization's management style (X_4), and the organization's skills (X_6), with a prediction efficiency at 73.50 percent. It could be written as a regression equation as follows: $\hat{Y}_{tot} = 1.790 + .135 (X_3) + .162 (X_7) + .141 (X_4) + .138 (X_6)$.
4. The organization should prepare information and personnel development plans more clearly and comprehensively to avoid the problem of overloaded workload. Proactive working should be promoted to meet the people's needs. And, development of skills in education should be taken into account to increase one's potential to be prepared for higher position promotion.

Keywords: Success factor, Quality development, Public administration

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายมุ่งเน้นพัฒนาระบบราชการเพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐปรับปรุงการทำงานและยกระดับการบริหารและจัดการให้มีประสิทธิภาพโดยมีการประเมินผล การปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมีการนำแนวคิดและเครื่องมือการบริหารและจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้ในภาคราชการ ภายใต้การประยุกต์ใช้จากหลักการบริหารของ ภาครัฐกิจ เช่น การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ การลดขั้นตอนการทำงาน การประเมินความพึงพอใจ คำรับรองการปฏิบัติราชการให้หน่วยงานทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงการบริหารความเสี่ยงการพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นต้น ทำให้ขีดความสามารถของภาครัฐมีระดับดีขึ้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาระบบราชการเป็นไปอย่างยั่งยืน สามารถยกระดับมาตรฐานการทำงาน รองรับการพัฒนาพระราชกรณียกิจ และสามารถติดตามการจัดการของภาครัฐได้อย่างต่อเนื่อง คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบให้นำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบราชการ และเริ่มดำเนินการกำหนดให้มีตามระบบคำรับรองการปฏิบัติราชการตั้งแต่ปี 2549 โดยประยุกต์ใช้จากระบบคุณภาพการบริหารภาครัฐและเอกชนของต่างประเทศ มาปรับปรุงและพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านระบบการประเมินและมีการมอบรางวัล กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพแก่หน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันอีกด้วย (สรวิชัย เปรมชื่น, 2561, น. 2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ได้ถูกนำมาบังคับใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารงานของส่วนราชการและได้มีการจัดทำกรอบแนวทาง การทำงานของราชการไทยเรียกว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยเพื่อเป็นเป้าหมายในการผลักดันให้ราชการไทยมีนโยบายไปในทิศทางเดียวกันและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันหน่วยงานราชการได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ 3 ปี พ.ศ. 2556-2561 ซึ่งได้รับการเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรี ด้วยวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการทำงานเพื่อประชาชน รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยกระดับขีดความสามารถไปสู่ความเป็นเลิศบูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพงานของภาครัฐ ประสานการทำงานกับทุกภาคส่วน สร้างความโปร่งใสต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้เป็นที่น่าเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน โดยแผนยุทธศาสตร์มุ่งเน้นการยกระดับองค์กรให้มีความเป็นเลิศ มีขีดสมรรถนะสูง พัฒนางค์กรอย่างยั่งยืน และสร้างความพร้อมแก่ราชการไทยเพื่อก้าวสู่เวทีสากลเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งและมั่นคงต่อการพัฒนาประเทศให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558)

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 หมวด 16 มาตรา 36 กระทรวงวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยมีการกิจหลัก ได้แก่ เติบโตทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ให้มีการรักษา สืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืนปลูกจิตสำนึกความเป็นไทยสร้างค่านิยมและวิถีชีวิตที่ดีงามส่งเสริม สนับสนุน การนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดให้เป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจจัดการศึกษา วิจัย และบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และส่งเสริมและ

พัฒนาความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับต่างประเทศเพื่อนำไทยสู่สากลประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกระทรวงในส่วนภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558)

กลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักงานปลัด กระทรวงวัฒนธรรมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 และ 31 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 เป็นหน่วยงานราชการสังกัดส่วนกลาง และได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2549 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 65 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2549 ข้อสามให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ คือ ประสานและสนับสนุน การปฏิบัติงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และแหล่ง เรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดดำเนินการป้องกันและแก้ไขการเบี่ยงเบนทาง วัฒนธรรมโดยประสานหรือร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงาน ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดส่งเสริม สนับสนุนและประสานการดำเนินงานของ สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้าน ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวง ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานร่วมกับหรือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี, 2564) กลุ่มอำนวยการพิธีการศพได้รับพระราชทาน ที่ 3 เป็นกลุ่มงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมได้รับมอบ การกิจเกี่ยวกับพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานโดยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชบาย เกี่ยวกับพิธีการศพที่พระราชทานให้แก่ผู้วายชนม์ ซึ่งประกอบคุณงามความดีต่อประเทศชาติที่มีสิทธิตาม หลักเกณฑ์ของสำนักพระราชวังไปให้รัฐบาลดำเนินการโดยกระทรวงวัฒนธรรมโดยตระหนักถึงความสำคัญ ของการดำเนินงานตามภารกิจพิธีการศพที่ได้รับพระราชทาน ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามโบราณ ราชประเพณี และแนวทางปฏิบัติอย่างครบถ้วนถูกต้อง เรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้บุคคล ผู้ประกอบคุณงามความดี ที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ได้รับเกียรติอันสูงยิ่งในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต อย่างทั่วถึง ทั้งประเทศตามพระราชประสงค์ อย่างสมพระเกียรติประกอบกับกระทรวงวัฒนธรรมมีพันธกิจใน การเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ทำนุบำรุงและสร้างนวัตกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ให้มีการรักษาสืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2563)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ดำเนินโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพการ ปฏิบัติงานของส่วนราชการโดยมีเป้าหมายเพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐตามวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และกำหนดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยใช้แนวทางซึ่งสามารถ เทียบเคียงกับการบริหารจัดการในระดับสากลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเกณฑ์ที่สามารถประเมินจุดแข็งและ โอกาสในการปรับปรุงของกระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality: PMQA) จึงเป็นเป้าหมาย สำคัญของการพัฒนาระบบ ราชการไทยที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการ

ทำงานไปสู่ระดับมาตรฐานสากล โดยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ได้นำแนวคิดและโครงสร้างของรางวัลคุณภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award) มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของราชการไทยและสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558)

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุม ภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับ คุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุง องค์การอย่างรอบด้าน และอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การมุ่งเน้นผู้รับบริการ 4) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำ PMQA มาใช้เป็นตัวชี้วัดกับหน่วยงานราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ในปี 2552 ได้พัฒนาเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level: FL) ในการตรวจสอบสุขภาพขององค์กรรวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรมีคุณภาพในการบริหารจัดการเทียบเท่าสากล มีนวัตกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ราชการได้ในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 และเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3
4. เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิทักษ์ศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

วิธีการวิจัย

บทความนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 138 คน โดยการสุ่มแบบง่าย ซึ่งผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัยนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key - Informants) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) หัวหน้ากลุ่ม จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้ปฏิบัติงานทั่วไป จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นลักษณะส่วนบุคคล 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วยข้อคำถาม 35 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วยข้อคำถาม 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.873

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกณฑ์ในการให้คะแนนในส่วนนี้จะจะเป็นลักษณะการกำหนดระดับแบบมาตราส่วนให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลขตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) จึงได้กำหนดค่าของคะแนนในแบบสอบถาม 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนแบบออกเป็น 5 ระดับ

ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีลักษณะคำถามแบบมีโครงสร้างประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง และนำผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากบุคลากรของกลุ่มอำนาจการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จากสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 นำเสนอผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวมและรายด้าน

ระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านกลยุทธ์ขององค์กร	3.61	0.60	มาก	6
2. ด้านโครงสร้างขององค์กร	3.67	0.74	มาก	5
3. ด้านระบบขององค์กร	3.68	0.67	มาก	4
4. ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร	3.72	0.65	มาก	2
5. ด้านพนักงานขององค์กร	3.70	0.76	มาก	3
6. ด้านทักษะขององค์กร	3.40	0.64	ปานกลาง	7
7. ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร	3.74	0.65	มาก	1
รวม	3.65	0.59	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$, $\sigma = 0.65$) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.65$) และ ด้านพนักงานขององค์กร มีความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.76$) ส่วนที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะขององค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$, $\sigma = 0.64$)

2. ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวมและรายด้าน

ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. การนำองค์กร	3.47	0.57	ปานกลาง	7
2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	4.01	0.60	มาก	4
3. การมุ่งเน้นผู้รับบริการ	4.26	0.53	มาก	3
4. การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.45	0.53	มาก	1
5. การมุ่งเน้นบุคลากร	3.85	0.52	มาก	6
6. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ	4.32	0.63	มาก	2
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ	3.98	0.59	มาก	5
รวม	4.05	0.39	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.39$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.53$) รองลงมาคือ การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.63$) และ การมุ่งเน้นผู้รับบริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.53$) ส่วนที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การนำองค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.57$)

3. ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	1.790	.111		16.072	.000
ด้านระบบขององค์กร	X3 .135	.047	.232	2.894	.004
ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร	X7 .162	.041	.273	3.952	.000
ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร	X4 .141	.045	.234	3.119	.002
ด้านทักษะขององค์กร	X6 .138	.045	.228	3.072	.003
R = .857	R ² = .735	F = 92.057**			
SEest = .204	R ² _{adj} = .727	t = 16.072			

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ได้แก่ ด้านระบบขององค์กร (X_3) ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร (X_7) ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร (X_4) ด้านทักษะขององค์กร (X_6) มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 73.50 นำมาเขียนเป็นสมการถดถอยด้วยวิธี stepwise ได้ดังนี้ $\hat{Y}_{tot} = 1.790 + .135 (X_3) + .162 (X_7) + .141 (X_4) + .138 (X_6)$

4. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key - Informants) ที่มีผู้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยความสำเร็จมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) หัวหน้ากลุ่ม จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้ปฏิบัติงานทั่วไป จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 มีความสอดคล้องคล้อยกับด้านทักษะขององค์กรของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะขององค์กรในด้านการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี ได้มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และที่สำคัญการศึกษาเป็นการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น ประกอบกับต้องมีการจัดทำข้อมูลและแผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการศึกษาให้เกิดความชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรได้รับโอกาสและความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 มีความสอดคล้องกับงานกลยุทธ์ขององค์กรของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ผู้บังคับบัญชาต้องกำกับควบคุมดูแลองค์กรให้มีประสิทธิภาพและความมั่นคง รวมทั้งจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรในหน่วยงานอย่างเพียงพอและมีความเป็นธรรมตามที่ระเบียบที่กำหนดไว้ และควรเน้นความเป็นทีมเนื่องจากเราทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานร่วมกันกับคนหมู่มาก การทำงานเป็นทีมจึงเป็นวัฒนธรรมให้องค์กรที่มีความสำเร็จด้วยอย่างยิ่ง การทำงานร่วมกันควรเห็นพ้องกัน ไม่พยายามสร้างความแตกแยก อะลุ่มอล่วยกัน ช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน เป็นกันเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับ รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านพนักงานขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านระบบขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกลยุทธ์ขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สังเคราะห์ว่าสาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะองค์กรขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น ประกอบกับต้องมีการจัดทำข้อมูลและแผนการพัฒนาบุคลากรในด้านการศึกษาให้เกิดความชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรได้รับโอกาสและความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ ท้วมทอง (2564) ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานอัยการในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสำนักงานอัยการในจังหวัดลพบุรี ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการนำองค์กรว่า ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทั่วทั้ง องค์กรจากฝ่ายบริหารสู่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ให้เข้าใจตรงกันในเรื่องภารกิจหลักของหน่วยงาน และเป้าหมายตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คิดเห็นน้อยที่สุด คือ การนำองค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การมุ่งเน้นผู้รับบริการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลลัพธ์การดำเนินการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การมุ่งเน้นบุคลากร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การนำองค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สังเคราะห์ว่าสาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ บทบาทของผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม เป้าประสงค์ระยะสั้น และระยะยาว ให้ความสำคัญคาดหวังในผลการดำเนินงาน ในเรื่องการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทั่วทั้งองค์กรจากฝ่ายบริหารสู่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ที่สำคัญองค์กรควรมีจำนวนบุคลากรในสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน และองค์กรควรสร้างแรงจูงใจให้พนักงานด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ ท้วมทอง (2564) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการนำองค์กร ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทั่วทั้งองค์กรจากฝ่ายบริหารสู่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ให้เข้าใจตรงกันในเรื่องภารกิจหลักของหน่วยงาน และเป้าหมายตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิรุทธ ชะนิล และเกรียงไกร ชำยมาน (2562) ที่พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทรี ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน ด้านปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทานที่ 3 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัว คือ ด้านระบบขององค์กร (X_3) ด้านค่านิยมร่วมขององค์กร (X_7) ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร (X_4) ด้านทักษะขององค์กร (X_6) ซึ่งส่งทางบวกทุกตัว มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (R) = 0.857 สามารถพยากรณ์หรืออธิบายความแปรปรวนของผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ได้ร้อยละ 73.50 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.204 ความสำเร็จที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทานที่ 3 คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้เกิดความผูกพัน สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้น ควรให้ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรักความผูกพันของคนในองค์กร เช่น การจัดประชุมเพื่อชี้แจงวิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ในการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนทัศนคติต่าง ๆ รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมพัฒนาให้เกิดการฝึกอบรมสำหรับข้าราชการธุรการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ด้านรูปแบบการบริหารขององค์กร คือ หน่วยงานมีการกำหนดขั้นตอน/กิจกรรม กรอบเวลา และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในแผนปฏิบัติการราชการ (4 ปี และ 1 ปี) ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในทุกฝ่ายเข้าร่วมกันวางแผนกลยุทธ์ กำหนดกิจกรรม กรอบเวลา และผู้รับผิดชอบ โดยอ้างอิงจากแผนปฏิบัติราชการของสำนักงาน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ไทรแก้ว (2560) ซึ่งพบว่า การวางแผนนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ระดับผลลัพธ์ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หน่วยงานมีการแสวงหาข้อมูลเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ และติดตามประเมินผลเพื่อการแสวงหาทางปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติราชการ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ฐิติมา สุทธิวาส และราชนนพร นพณัฐวงศ์ (2563) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของระบบงาน ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของบุคลากร ทักษะของบุคลากร รวมทั้งค่านิยมร่วมและวัฒนธรรมองค์กรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยอื่นไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ญัฐดนัย ฉิมพาลี (2562) ที่พบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร และด้านความรู้ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสถานีดารวจภูธรหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนาจการพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทานที่ 3 พบว่า ด้านทักษะขององค์กรของกลุ่มอำนาจการพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทานที่ 3 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะขององค์กรในด้านการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี ได้มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และที่สำคัญการศึกษาเป็นการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น ประกอบกับต้องมีการจัดทำข้อมูลและแผนการพัฒนาบุคลากรในด้านการศึกษาให้เกิดความชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรได้รับโอกาสและความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านกลยุทธ์ขององค์กรของกลุ่มอำนาจการพิธีการศัพทที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ผู้บังคับบัญชาต้องกำกับควบคุมดูแลองค์กรให้มีประสิทธิภาพและมีความมั่นคง รวมทั้งจัด

สวัสดิการให้กับบุคลากรในหน่วยงานอย่างเพียงพอและมีความเป็นธรรมตามที่ระเบียบที่กำหนดไว้ และควรเน้นความเป็นทีม เนื่องจากเราทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานร่วมกันกับคนหมู่มาก การทำงานเป็นทีมจึงเป็นวัฒนธรรมให้องค์กรที่มีความสำเร็จด้วยอย่างยิ่ง การทำงานร่วมกันควรเห็นพ้องกัน ไม่พยายามสร้างความแตกแยก อะลุ่มอล่วยกัน ช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน เป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ ท้วมทอง (2564) ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการนำองค์กร ควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทั่วทั้งองค์กรจากฝ่ายบริหารสู่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ให้เข้าใจตรงกันในเรื่องภารกิจหลักของหน่วยงาน และเป้าหมายตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานอัยการจังหวัดได้วางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย และมีการฝึกอบรมการเขียนแผนให้แก่สำนักงานอัยการจังหวัด เพื่อสามารถแปลงแผนระดับองค์กรสู่การปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน 3) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ควรมีการปรับปรุงฐานข้อมูล สารบคคืออิเล็กทรอนิกส์อยู่เสมอ และควรมีตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ในสำนักงานอัยการจังหวัดแต่ละแห่ง เพื่อสนับสนุนการให้บริการด้านสารสนเทศอย่างทันทั่วทั้ง 4) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ควรวิเคราะห์ปริมาณงานให้เพียงพอต่ออัตรากำลัง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหางานล้นคน 5) ด้านการจัดการกระบวนการ ควรจัดทำมาตรฐานงานธุรการให้ชัดเจน เนื่องจากภารกิจงานของสำนักงานอัยการแต่ละแห่งแตกต่างกัน มีปริมาณและลักษณะงานที่แตกต่างกัน ควรจัดทำมาตรฐานงานธุรการแตกต่างกัน และให้ความสำคัญกับการทำงานเชิงรุกเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี ควรมีการสนับสนุนงบประมาณและจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้บุคลากรกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี ในการเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนาศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่และควรพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งให้บุคลากรอย่างเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ได้รับโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น
2. กลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี ควรมีการประกาศยกย่องบุคลากรที่ทำงานสำเร็จและบรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายให้เป็นคณะทำงาน หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานอยู่เสมอ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้บุคลากรมีแรงจูงใจที่ดีในการปฏิบัติงาน
3. กลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรี ควรมีการเพิ่มความมั่นคงในหน้าที่การงาน และเพิ่มอัตราข้าราชการในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. ด้านบริหารทั่วไปหน่วยงานควรมีการใช้งบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงาน และควรมีการบริหารงานบุคคลมีความเหมาะสมและมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร
2. ด้านการปฏิบัติการหน่วยงานควรสนับสนุนให้บุคลากรสามารถลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้งานมีคุณภาพมากขึ้น และผลการปฏิบัติงานต้องมีความเรียบร้อย และมีความถูกต้อง

3. ด้านวิชาการหน่วยงานควรมีการดำเนินการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตามความต้องการของชุมชนหรือหน่วยงาน และควรมีการนำองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมไปประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมพิธีการสำคัญในแต่ละจังหวัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีศึกษาถึงปัจจัยอื่นที่คาดว่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรีได้หลากหลายมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยแรงจูงใจของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ส่งผลกับ ปัจจัยความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 ในเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาบูรณาการร่วมกัน แล้วนำไปพัฒนา ได้ตรงตามเป้าหมายขององค์กร

3. ควรศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มอำนวยการพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานที่ 3 เพชรบุรีให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ ท้วมทอง. (2564). การนำหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ไปปฏิบัติของสำนักงานอัยการในจังหวัดลพบุรี. [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

กระทรวงวัฒนธรรม. แผนการพัฒนาศูนย์กระทรวงวัฒนธรรมพ.ศ. 2563 - 2565. สำนักงาน

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 จาก <https://m-culture.go.th>

ฐิติมา สุทธิวาส และราชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 7(1),182-190.

ณัฐดนัย ฉิมพาลี. (2562). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสถานีตำรวจภูธรหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

วิภาภัทร์ อิน้อย. (2562). ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท].

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2562, 15 พฤษภาคม). โครงสร้าง ภารกิจ อำนาจหน้าที่. <https://www.m-culture.go.th/th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). รายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปี พ.ศ. 2558. ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี. (2564). แผนปฏิบัติการของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรี: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด.

สุชาติ ไทรแก้ว. (2560). แนวทางการบริหารจัดการความร่วมมือสาธารณะ (Collaborative Public

Management) การพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) กรณีศึกษา

กรมธนารักษ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความวิชาการและบทความวิจัย วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วารสารวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จัดพิมพ์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้และวิทยาการด้านต่าง ๆ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคณาจารย์ บุคลากร นักวิชาการ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิและสถาบันหรือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งจัดพิมพ์เป็นราย 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 ตีพิมพ์เผยแพร่ (เดือนมกราคม - เมษายน)

ฉบับที่ 2 ตีพิมพ์เผยแพร่ (เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม)

ฉบับที่ 3 ตีพิมพ์เผยแพร่ (เดือนกันยายน - ธันวาคม)

บทความที่ส่งมาตีพิมพ์ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย (Research article) บทความวิชาการ (Academic article) และ บทความปริทัศน์ (Review article) ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้

- สาขาการศึกษา
- สาขาภาษาศาสตร์
- สาขาบริหารธุรกิจ และการจัดการ
- สาขาเศรษฐศาสตร์
- สาขาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- สาขารัฐศาสตร์
- สาขารัฐประศาสนศาสตร์
- สาขานิติศาสตร์
- สาขาจิตวิทยา

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การใช้ ภาษาไทยให้ ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และการเขียนทับศัพท์ ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ภาษาอังกฤษให้ ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน และการเขียนผลการวิจัยวารสารกำหนดให้ใช้ค่าทางสถิติ ค่าเฉลี่ยด้วยสัญลักษณ์เป็นตัว "M" และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน "SD"

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษบน ล่าง ซ้าย ขวา 2.54 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ ใช้ตัวอักษร THSarabunPSK ซึ่งขนาด ตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ ตัวอักษรขนาด 18pt.ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ ใช้ ตัวอักษรขนาด 14pt.ตัวปกติ

หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด16pt. ตัวหนาหัวข้อรอง ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อรองใช้ ตัวอักษรขนาด 16pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุลตำแหน่งทางวิชาการหน่วยงานตนและสังกัดของผู้นิพนธ์ใช้
ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง ทั้งนี้ ภาพประกอบ ควรมีความชัดเจน มีคำบรรยายใต้ภาพประกอบ ภาพขั้นตอน ภาพ กรอบแนวคิด ควรเป็นภาพที่วาดขึ้นใหม่ ห้ามคัดลอก/ตัด วางที่หน้าบทความ การนำเสนอตาราง ต้องมีชื่อ ตารางด้านบนในทุกตาราง

5. การส่ง ส่งfile ที่ วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/rdicpru>

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ สังกัด ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
4. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อมีความยาวไม่ควรเกิน 350 คำ)
5. คำสำคัญภาษาไทย
6. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อมีความยาวไม่ควรเกิน 350 คำ)
7. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword)
8. บทนำ
9. วัตถุประสงค์การวิจัย
10. สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
11. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือการดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
12. ผลการวิจัย
13. อภิปรายผลการวิจัย
14. ข้อเสนอแนะ
15. เอกสารอ้างอิง

บทความทั่วไป ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ สังกัด ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
4. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อมีความยาวไม่ควรเกิน 350 คำ)
5. คำสำคัญภาษาไทย
6. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อมีความยาวไม่ควรเกิน 350 คำ)
7. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword)
8. บทนำ
9. เนื้อหา
10. บทสรุป
11. เอกสารอ้างอิง

ลิขสิทธิ์ในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร:

บทความที่ได้ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นลิขสิทธิ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

หมายเหตุ : 1. ผู้เขียนบทความ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการส่งบทความให้ครบถ้วนเรียบร้อย กองบรรณาธิการจึงจะตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้นและแจ้งให้ชำระเงินค่าธรรมเนียม จึงจะนำบทความเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่เป็นไปตามที่กำหนด วารสารฯ จะไม่รับบทความเข้าสู่กระบวนการต่อไป

2. บทความแต่ละเรื่องให้เวลาในการพิจารณาประมาณ 2 เดือนขึ้นไป (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนและสาขาวิชาของบทความที่เสนอขอลงตีพิมพ์)

3. หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการติดต่อ ต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนาทราบเพื่อปรับปรุงข้อมูล

4. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์ หากเกิดปัญหาบรรณาธิการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีสิทธิ์ในการยกเลิกตีพิมพ์บทความได้ทันที

การชำระค่าธรรมเนียมการส่งต้นฉบับ

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ 1357/2566 ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2566 เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ และการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ของวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พ.ศ. 2566 แจ้งค่าธรรมเนียมการส่งต้นฉบับบทความ ดังนี้

ค่าธรรมเนียมการส่งต้นฉบับบทความเข้าสู่ระบบกระบวนการพิจารณาและตีพิมพ์บทความ

1. บทความภาษาไทย	บทความละ 4,000 บาท
2. บทความภาษาอังกฤษ	บทความละ 4,500 บาท

โดยชำระเงินผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ชื่อบัญชี วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ประเภทออมทรัพย์ สาขาชัยภูมิ เลขที่บัญชี 307-3-30076-7
ไม่สามารถคืนเงินทุกกรณี

รูปแบบและการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาเป็นระบบนาม-ปี ให้ข้อมูลผู้แต่ง ปีพิมพ์และ เลขหน้าที่มีข้อความที่อ้างถึง
*กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้า ให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน

รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง

ตัวอย่าง

(สุนทร ปัญญะพงษ์, 2562, น. 27 – 37)

2. ผู้แต่ง (ปีพิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง

ตัวอย่าง

สุนทร ปัญญะพงษ์ (2562, น. 27 – 37)

3. ปีพิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีพิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว (ปีพิมพ์และผู้แต่งสามารถสลับที่กันได้)
ให้ระบุเฉพาะเลขหน้าที่อ้างถึงในวงเล็บเท่านั้น

ตัวอย่าง

ในปี 2562 สุนทร ปัญญะพงษ์ ได้ให้แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านว่าควรมี
การศึกษาการประเมินผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและการสร้างเสริม
ความเป็นผู้นำของสมาชิกกองทุนโดยเน้นหลักธรรมาภิบาลต่อกองทุน (น. 35)

หลักเกณฑ์ในการลงรายการผู้แต่ง

1. ผู้แต่งชาวไทย

ให้ใส่ชื่อตามด้วยชื่อสกุล โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายใด ๆ คั่น ไม่ว่างานเขียนจะเป็นภาษาไทย หรือ
ภาษาต่างประเทศ กรณีผู้แต่งใส่ทั้งชื่อสกุลของตัวเองและสามี ก็ให้ลงรายการตามที่ปรากฏ

2. ผู้แต่งชาวต่างประเทศ

ให้ใส่ชื่อสกุลเท่านั้น ไม่ว่างานเขียนจะเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาไทย

3. การอ้างอิงเอกสารที่มีผู้แต่ง 1 คน

สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศลงเฉพาะชื่อสกุล กรณีผู้แต่งชาวไทยลงชื่อตามด้วยชื่อสกุล แม้จะ
เขียนเป็นภาษาอังกฤษก็ตาม

4. การอ้างอิงเอกสารหนึ่งเรื่องที่มีผู้แต่งหลายคน

- 4.1 ผู้แต่ง 2 คน

กรณีที่เป็นชาวไทย ใช้ และ คั่นระหว่างชื่อ

กรณีเป็นชาวต่างประเทศ ใช้ and ถ้าชื่อผู้แต่งอยู่ในวงเล็บให้ใช้เครื่องหมาย & แทนคำว่า and

4.2 ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

กรณีที่มีผู้แต่ง 3 คนหรือมากกว่า 3 คนขึ้นไปลงเฉพาะผู้แต่งคนแรกตามด้วยคำว่า et al. หรือและคณะสำหรับผู้แต่งชาวไทย

4.3 การอ้างเอกสารมากกว่าหนึ่งเรื่องของผู้แต่งต่างกัน เรียงลำดับตามอักษรชื่อผู้แต่งคั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) กรณีที่งานทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศถูกอ้างพร้อมกัน ให้เริ่มเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน

4.4 การอ้างการสื่อสารระหว่างบุคคล/การสัมภาษณ์ การสื่อสารระหว่างบุคคลอาจเป็นจดหมายโต้ตอบส่วนบุคคล บันทึก อีเมล กลุ่มสนทนาหรือกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์หรือสนทนาทางโทรศัพท์ โดยระบุชื่อผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ประเภทของการสื่อสาร และเดือน วันที่, ปี ค.ศ. สำหรับการอ้างอิงที่เป็นภาษาต่างประเทศ ถ้าเป็นการอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย ให้ลงชื่อผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ประเภทของการสื่อสาร และวันที่ เดือน ปี พ.ศ. โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายใด ๆ คั่น

กรณีไม่มีการเผยแพร่เป็นสาธารณะ ให้เขียนอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่เป็นรายการอ้างอิงท้ายเล่ม

ตัวอย่าง

สุภารัตน์ ปราบคะเซ็นทร์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2565)

C. Yankowski (personal communication, January 23, 2022)

รายการอ้างอิง

1. รายการผู้แต่ง

1.1 ผู้แต่ง 1 คน ให้ลงชื่อตามที่ปรากฏ (หากไม่มีชื่อผู้แต่งให้ลงชื่อเรื่อง และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่งหรือชื่อเรื่อง) กรณีชื่อผู้แต่งชาวต่างประเทศมีชื่อย่อกลาง ให้ใส่ชื่อย่อสกุล อักษรย่อชื่อต้น และอักษรย่อชื่อย่อกลาง โดยใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) และเว้นวรรค 1 ระยะระหว่างชื่อย่อสกุล และอักษรชื่อต้น

ผู้แต่ง 1 คน

ประมุข ศรีชัยวงษ์

Mayer, R. E.

1.2 ผู้แต่ง 2 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏ ตามด้วยคำว่า “และ” สำหรับงานเขียนภาษาไทย ในงานเขียนภาษาต่างประเทศให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค ตามด้วย & นำหน้าชื่อผู้แต่งคนที่สอง

อมตา จงมีสุข และ จุลดิศ คัญทัพ

Pollack, I., & Sunderman, C.

1.3 ผู้แต่ง 3-20 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคน ใส่เครื่องหมายจุลภาคตามด้วย คำว่า “และ” นำหน้าชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย สำหรับงานเขียนภาษาไทย หรือ & กรณีที่เป็นงานเขียนภาษาต่างประเทศ

Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J.

สมจินตนา คำพินิจ, จริยาวัตร คมพยัคฆ์, และ วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย

1.4 (4) ผู้แต่ง 21 คน ขึ้นไป ให้ลงชื่อผู้แต่งคนที่ 1-19 ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาคและมหัพภาค 3 จุด (. . .) โดยหน้าและหลังแต่ละจุดต้องเว้นวรรค 1 ระยะ ตามด้วยชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สำนักพิมพ์.

จุมพจน์ วนิชกุล. (2549). สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

การลงสำเนาพิมพ์ให้ใส่โดยใช้รูปแบบสั้น ๆ โดยละคำที่ไม่จำเป็นออก เช่น สำนักพิมพ์ บริษัท Publishers, Co., Inc. และให้คงคำว่า โรงพิมพ์ Press และ Books ไว้

วารสาร

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้า.

นิสสารก เวชยานนท์. (2546). กลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. รัฐประศาสนศาสตร์, 2(1), 9-39.

บทความในหนังสือพิมพ์

ผู้เขียนบทความ. (วันที่ เดือน ปี). “ชื่อบทความ”. ชื่อหนังสือพิมพ์. เลขหน้า.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (12 มกราคม 2537). “ข้าวไกลนา”. สยามรัฐ. หน้า 3.

ในกรณีไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงรายการดังนี้

ชื่อบทความ. (วันที่ เดือน ปี). ชื่อหนังสือพิมพ์. เลขหน้า.

ริมฝั่งแม่น้ำมูล ความขัดแย้งที่ยังไม่จบสิ้น. (22 พฤษภาคม 2537). มติชน. หน้า 21.

วิทยานิพนธ์

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย.

กนกวรรณ ภิบาลสุข. (2534). ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี, วัน เดือนที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง. ชื่อเว็บไซต์. URL

(กรณีที่มิเฉพาะปี พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่เฉพาะปี เท่านั้น)

(กรณีที่ผู้แต่งและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

ไม่ต้องมีขีดเส้นใต้ URL หรือเว็บไซต์ และไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลัง URL หรือเว็บไซต์

กรณีที่ไม่มีปรากฏปีที่เผยแพร่ ให้ลงวันที่ค้นข้อมูลแทน

ผู้แต่ง.\(ม.ป.ป.).\ชื่อเรื่อง.\ชื่อเว็บไซต์.\สืบค้นเมื่อวันที่,\(จาก\URL

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2552). ธุรกิจภัตตาคาร/ร้านอาหาร.

https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic

World Health Organization. (2014). Global status report on alcohol and health 2014.

http://www.who.int/iris/bitstream/10665/112736/1/9789240692763_eng.pdf

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารทางวิชาการ (Publication Ethics)

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of authors)

1. การส่งบทความผู้นิพนธ์ต้องเป็นผู้รับรองผลงานว่าเป็นผลงานใหม่ ไม่เคยนำเสนอในรูปแบบ proceeding และตีพิมพ์จากที่ไหนมาก่อน
2. บทความที่ส่งตีพิมพ์ ผู้นิพนธ์จะต้องนำเสนอรายงานข้อมูลที่เป็นจริงที่เกิดจากการทำวิจัยโดยไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. หากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของผู้นิพนธ์ จะต้องอ้างอิงผลงานของผู้นั้นและปรากฏอยู่ในรายการอ้างอิงท้ายบทความ
4. บทความที่ส่งตีพิมพ์จะต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด ในคำแนะนำของการส่งนิพนธ์ต้นฉบับของวารสาร มิฉะนั้นทางบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณาบทความนั้น ๆ
5. บทความที่มีชื่อผู้นิพนธ์ปรากฏอยู่จะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง โดยกองบรรณาธิการจะพิจารณาความเป็นไปได้จากบทความ
6. บทความจะต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ ในกิตติกรรมประกาศ
7. ผู้นิพนธ์จะต้องมีการระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)
8. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทางซึ่งวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCatch ในเว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับไม่เกิน 25%

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of editors)

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่ในการพิจารณารูปแบบ ความครบถ้วนสมบูรณ์และคุณภาพก่อนเริ่มกระบวนการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่รับผิดชอบ
2. บรรณาธิการจะไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ในระหว่างช่วงเวลาการประเมินบทความและการตีพิมพ์วารสารฉบับนั้น ๆ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้นิพนธ์หรือผู้ประเมินบทความ
3. บรรณาธิการจะเป็นผู้ประเมินเบื้องต้นในการตัดสินใจคัดเลือกบทความเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ และพิจารณาตีพิมพ์บทความที่ผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. บรรณาธิการจะไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่จากที่อื่นมาแล้วทั้งในรูปแบบของวารสาร หรือ บทความหลังการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการฉบับเต็ม (Proceeding)
5. บรรณาธิการจะไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดจนกว่าจะมีหลักฐานพิสูจน์ข้อสงสัยเหล่านั้น
6. บรรณาธิการจะไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับผู้นิพนธ์ ผู้ประเมินและทีมผู้บริหาร
7. บรรณาธิการจะตรวจสอบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) ในบทความโดยใช้โปรแกรมที่น่าเชื่อถือได้ และหากมีหลักฐานหรือข้อยืนยันที่ชัดเจนว่ามีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น บรรณาธิการจะติดต่อผู้นิพนธ์หลักเพื่อขอคำชี้แจงและหากไม่มีข้อชี้แจงตามหลักทางวิชาการบรรณาธิการจะปฏิเสธ การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความจะไม่เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของบทความและผู้นิพนธ์ แต่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ตลอดระยะเวลาของการประเมิน (Confidentiality)
2. ผู้ประเมินบทความจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้นิพนธ์ร่วม ๆ หรืออื่น ๆ ที่จะทำให้ผู้ประเมินไม่สามารถประเมินและให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระได้
3. ผู้ประเมินบทความจะประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากเนื้อหาของบทความ และประเมินบทความโดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ
4. ผู้ประเมินสามารถเสนอแนะผลงานวิจัยที่สำคัญและสอดคล้องกับบทความในกรณีที่ผู้นิพนธ์ไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย
5. หากผู้ประเมินพบว่าบทความมีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานของผู้อื่นโดยมีหลักฐานชัดเจน ผู้ประเมินสามารถปฏิเสธการตีพิมพ์และแจ้งแก่บรรณาธิการ

